

ישוב העולם. מלך סתם - בית
תחתון.

(תהלים סג) והמלך ישמח באלהים,
[בשמחה עוררת נבונה] עליונה לאחו בו
תחת ראשו ולקרבו בחדוה
להיות הכל אחד. והמלך ישמח
באלהים - שמחה, אור [באור]
[שמאיר] שהוציא בשביל אחד
טמיר וגנוז ונכנס בו בשנים
שהם אחד, ועל זה העולם נתקן
בקיום שלם.

והמלך ישמח באלהים - עולם
[אור עליון] התחתון שמח בעולם
העליון [נ"א נסתר אותו ששלח] עמק
[שמחה ששופעת ויוצאת באיזה מקום שמח?
באלהים. בו שמה, בו שולח] חיים לכל.
נקראים חיי המלך. זה עקר
הבית. בית זה בונה בית של
העולם ובונה העולם. וזהו
בראשית ברא אלהים, ב'
ראשית. ראשית חכמה פשוטה
הכל לתוכו ונעשה ים גדול
לשאב הכל.

ים שקפאו מימיו שואב כל
מימות העולם וכונס אותם
לתוכו, והמים הולכים ושטים
ונשאבים בו, וזה יוצא מתוף
העליון. וסימן של הסוד הזה -
[איוב לח] מבטן מי יצא הקרח,
שמימיו גלודים [קפואים] בו לשאב
אחרים.

הקרח הזה ים שקופא, לא
שופעים מימיו אלא בשעה
שחזק הדרום מגיע אליו ומקרב
אותו אצלו, ואז המים שהיו
גלודים בצד הצפון מפשירים
ושופעים, שהרי מצד הצפון
המים מגלודים, ומצד הדרום הם
מפשירים ושופעים להשקות כל
אותן חיות השדה, כמו שנאמר
[תהלים קד] ישקו כל חיתו שדי וגו',
ואלו נקראים הרי בתר, הרי
הפרוד. שכלם משקים פשעד

ישובא דעלמא. מלך סתם ביתא תתאה.
והמלך ישמח באלהים, (תהלים סג) (כד אתער נבונה)
עלאה לאחדא ביה תחות רישיה
ולקרבא ליה בחדוה למהוי פלא חד. והמלך
ישמח באלהים חדו נהורא דאפיק (נ"א בנהורא)
(דנהרא) דנפיק בחד שבילא טמיר וגניז ועייל
ביה בתרין דאנון חד ועל דא עלמא אשתכלל
בקיומא שלים.

והמלך ישמח באלהים עלמא (נ"א נהרא עלאה)
תתאה חדי בעלמא עלאה (נ"א סתימא
ההוא שדר) עמיקא (חדו נגיד נפיק כאן אתר חדי. באלהים. ביה
חדי. ביה שדר) חיים לכלא. חיי מלפא אקרון. דא
עקרא (דק כט ע"ב) דביתא. ביתא דא בני ביתא
דעלמא. ובני עלמא. ודא הוא בראשית ברא
אלהים ב' ראשית. ראשית חכמה כד פניש
פלא לגויה ואתעביד ימא רבא לשאבא כלא.
ימא דקאפו מימוי. שאיב פל מימין
דעלמא. וכניש לון לגויה. ומיין אזלין
ושאטין ושתאבן ביה. ודא נפיק מגו
עלאה. וסימניה דרזא דא [איוב לח] מבטן מי
יצא הקרח דמימוי גלידין ביה לשאבא
אחרנין.

חאי קרח ימא דקפא לא נגדין מימוי. אלא
בשעתא דתוקפא דדרום מטי לגביה
ומקריב ליה בהדיה. פדין מנא דהו גלידין
בסטרא דצפון משתרון ונגדין. דהא מסטרא
דצפון גלידי מנא ומסטרא דדרום משתרון.
ונגדין לאשקאה כל אנון חיות ברא כמה
דאת אמר (תהלים קד) ישקו כל חיתו שדי וגו'
ואלין אקרון הרי בתר טורין דפירודא.
דכלהו משתקין כד סטרא דדרום שארי
לקרבא בהדיה. וכדין מנא נגדין. ובחילא

דרום מתחיל לקרב אליו, ואז המים שופעים. ובכח עליון זה ששופע, הפל הם בגדלה ובשמחה.

בשמחה שבה עולה ברצון [של הרוח] מטמיר של כל הטמירים, מגיע [ישופע] מתוכו נהר אחד [כתר סמור], וכשמתקרבים זה בזה בשביל אחד שלא ידוע למעלה ולמטה, וכאן הוא ראשית הפל. ובי' מלך סתם, מהראשית הזאת נתקן ודומה זה לזה.

[ובכח זה] ברא אלהים את השמים [סתם נקרה נסמרת ששופעים מוקיה ויוצאים החוצה] [ג"א אחר שיוצאים בזה] [וג"א נהר שיוצא בה"א עליונה] [אור ששופע ויוצא בזה] ומוציא קול מתוכו, וזה נקרא קול השופר. והיגו ברא אלהים את השמים [והוא] שהוא קול השופר [ג"א והוא השופר]. ושמם שולטים בחיי המלך העליון על הארץ. וסימן לדבר - בן ישי ח"י על האדמה. שהחיים תלויים בבן ישי [ובג"א משפיעים לו]. ובזהם שולט בכל, והארץ נזונית ממנו. וזה שכתוב ואת הארץ. וא"ו התוספה לשלט במזונות על הארץ.

א"ת למעלה, והוא פח של כל עשרים ושנים אותיות שהוציא א"ת א' ת' אלהים זה, ונתן לשמים, כמו שנאמר (שיר א) בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו. והיגו את השמים - להכליל זה בזה ולחבר אותם זה בזה להתקים כאחד באותם חיי המלך, מלך סתם, להזין ממנו שמים. ואת הארץ - חבור של זכר ונקבה שגזקו באותיות ושומות, וחיי המלך שגשפעו מהשמים, שהשמים משפיעים להם לקים את הארץ וכל אוכלוסייה.

וסוד של אלהים עליון עשה שמים וארץ לקיום. והוציא אותם כאחד בכח שלמעלה הראשית

דא עלאה דנגיד פלא הוו ברבו בחדו. בר מחשבה סליק ברעו (דחוד) מטמירא דכל טמירין. מטי (ואתנגיד) מגויה חד נהר. (כתרא טמירא) וכד מתקרבין דא בדא בחד שביל דלא ידיע לעילא ותתא והכא הוא ראשיתא דכלא. ובי' מלך סתם מהאי ראשיתא אשתכלל ודמי דא לדא.

(ובחילא דא) ברא אלהים את השמים, (סתמא נקודה סתימא דנגידן מימיו ונפקין ברא) (ג"א כתר דנפקין ברא) (וג"א

נהרא דנפיק בה"א עלאה) (וג"א נהורא דנגיד ואפיק ברא) ואפיק קול מגויה. ודא אקרי קול השופר. והיגו ברא אלהים את השמים (ואיהו) דאיהו קול השופר (ג"א ואיהו השופר). ושמים שליטין בחיי המלך עלאה על ארעא. וסימניה בן ישי ח"י על האדמה. דחיים תליין בבן ישי. (ובג"א נגידן ליה). ובהו שליט בכלא. וארעא מיניה אתזנת. הדא הוא דכתיב ואת הארץ. וא"ו דאתוסף לשלטאה במזוני על ארעא.

א"ת לעילא והוא חילא דכללא דעשרין ותריין אתווון דאפיק א"ת א' ת' אלהים

דא ויהיב לשמים כמא דאת אמר, (שיר השירים א) בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו. והיגו את השמים לאכללא דא בדא ולחברא לון דא בדא לאתקיימא כחדא באנון חיי מלכא מלך סתם לאתזנא מיניה שמים. ואת הארץ חבורא דדכר ונוקבא דאתגליפו באתון רשימין. וחיי מלכא דאתנגידו מן שמיא דשמים נגידן לון לקיימא ארעא וכל אוכלוסיין דילה.

ורזא דאלהים עלאה עבד שמים וארץ

של הכל. כמו זה סוד עליון יורד למטה. והאחרון הזה עשה שמים וארץ למטה.

וסוד של הכל שני עולמות הם ובראו עולמות, זה העולם העליון וזה העולם התחתון. זה כמו זה. זה ברא שמים וארץ, וזה ברא שמים וארץ. ועל זה שני עולמות הם. זה הוציא שני עולמות, וזה הוציא שני עולמות, והכל בכח של הראשית העליונה.

יורד העליון בתחתון ומתמלא בדרך של דרגה אחת ששורה עליה. כמו שאותו שביל נסתר וטמיר וגנוז למעלה, פרט לשביל אחד דקיק. ודרך אחת. אותו שלמטה דרך, כמו שנאמר (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה. ואותו שלמעלה שביל דקיק, כמו שפתוב (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט. וסוד של הכל - (ישעיה מז) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה. וכתוב (תהלים עז) בים דרך ושבילך במים רבים. העולם העליון, בשמתמלא ומתעבר כמו נקבה שמתעברת מן הזכר, מוציאה שני בנים באחד, זכר ונקבה, והם שמים וארץ כמו שלמעלה.

ממימי השמים נזוגית הארץ ומימיו נשפכים לתוכה, אלא שעליונים זכר ותחתונים נקבה. והתחתונים נזונים מן הזכר. ומים תחתונים קוראים לעליונים כנקבה שפתוחה לזכר ושופכת מים כנגד מים של הזכר לעשות זרע. והנקבה נזוגית מן הזכר. זהו שפתוב ואת הארץ, בתוספת וי"ו, כמו שנאמר.

כתוב (ישעיה מז) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו'. האותיות נחקקו במעשה של הכל, במעשה של העליון

לקיומא. ואפיק לון פחדא בחילא דלעילא ראשיתא דכלא. כגוונא דא רזא עלאה נחית לתתא. והאי בתראה עביד שמים וארץ לתתא.

ורזא דכלא ב' תרין עלמין ניהו ובראו עלמין. דא עלמא עלאה ודא עלמא תתאה. דא כגוונא דדא. דא ברא שמים וארץ. ודא ברא שמים וארץ. ועל דא ב' תרין עלמין ניהו. דא אפיק תרין עלמין. ודא אפיק תרין עלמין, וכלא בחילא דראשית עלאה.

נחית עלאה בתתאה ואתמלייא בארח דחד דרגא דשרי עלה. כגוונא דההוא שביל סתים וטמיר וגנוז לעילא. בר דחד שביל דקיק. וחד ארח. ההוא דלתתא ארח כמה דאת אמר, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה. וההוא דלעילא שביל דקיק כדכתוב, (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט. ורזא דכלא (ישעיה מג) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה. וכתוב, (תהלים עז) בים דרך ושבילך במים רבים. עלמא עלאה כד אתמלייא ואתעברא כנוקבא דמתעברא מן דכורא אפיקת תרין בנין פחד, דכר ונוקבא, ואנון שמים וארץ כגוונא עלאה.

ממימיו דשמיא אתון ארעא ומימיו אשתדן בגווה, אלא דעלאי דכר ותתאי נוקבא. ותתאי מן דכורא אתון. ומיין תתאין קראן לעלאין כנוקבא דפתיחא לדכורא ושדת מיא לקבל מיא דדכורא למעבר זרעא. ונוקבא מן דכורא אתונת. הדא הוא דכתיב ואת הארץ בתוספת וי"ו כמה דאתמר.

כתיב, (ישעיה מז) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וגו'. אתון אתחקקו (ד 97)

ובמעשה של הפחתון. אחר כך נרשמו האותיות ונחקקו בכתוב. ב' בראשית ברא. א' אלהים את. ב' ראשית ברא ודאי, כמו שנאמר בי"ת ברא, ודאי בכח עליון. ב' נקבה. א' זכר. כמו שב' ברא ודאי בכח שלמעלה, כך א' הוציא אותיות השמים כללות של עשרים ושפים אותיות. ה' הוציא שמים לתת להם חיים [להשקות] ולהשריש אותו.

ואת הארץ - ו' הוציאה הארץ לתת לה מזון ולהתקינה ולתת לה ספוק שראוי לה. ואת הארץ - שלקח וא"ו א"ת כללות של עשרים ושפים אותיות, והארץ נזונית. והארץ כוללת אותם לתוכה, כמו שנאמר (קהלת א) כל הנחלים הלכים את הים. והינו סוד ואת הארץ. שפונסת הכל לתוכה ומקבלת אותם הארץ, לקחה הארץ. וא"ת - זה שמים וארץ כאחד. א"ת השמים - סוד של שמים וארץ כאחד.

ומקבלת אותם להזין. הגעת הדבר בהפאתו מצויים. היכל הקטרת מצוי בארץ. כשאש לוחטת, שופעת ומתעוררת משמאל שאוחז בה ועולה עשן, כמו שנאמר (שמות יט) והר סיני עשן פלו מפני אשר ירד עליו ה' באש. זו אש וזה עשן. וכתוב (שם) ואת ההר עשן. מתוך שאש כשיוֹרֶדֶת, אחוזים זה בזה עשן באש, ואז הכל עומד בצד השמאל, והינו סוד (ישעיה מח) אף ידי יסדה ארץ. וימיני טפחה שמים, בכח של הימין למעלה. כמו כן נעשו שמים שהם זכר. וזכר בא מצד הימין, ונקבה מצד השמאל.

(ע"א) בעובדא דכלא. בעובדא דעלאה ובעובדא דתפאה. לבתר אתרשימו אתון ואתחקקו בקרא. ב' בראשית ברא. א' אלהים את. ב' ראשית ברא ודאי. כמה דאתמר בי"ת ברא ודאי בחילא עלאה. ב' נוקבא. א' דכר. כמה דב' ברא ודאי בחילא דלעילא. הכי א' אפיק אתון השמים כללא דעשרין ותרתין אתון. ה' אפיק שמים למיהב ליה חיים (נ"א) ולאשרשא ליה.

ואת הארץ. ו' אפיק הארץ למיהב לה מזונא ולא תקנא לה ולמיהב לה ספוקא דאתחזי לה. ואת הארץ, דנטיל וא"ו א"ת כללא דעשרין ותרתין אתון ומתזון ארעא. וארעא כליל לזן לגווה כמה דאת אמר, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים. והיינו רזא ואת הארץ. דכניש פלא לגווה וקבלית לזן הארץ נטלא הארץ. וא"ת דא שמים וארץ כחדא. א"ת השמים רזא דשמים וארץ כחדא.

וקבירת לזן לאתזנא. מטון מלה בקולפוי שכחי. קוסטרא דקוטרא בארעא שכחי. פד אשא דמלהטא נגיד ואתער משמאלא אחיד בה וסלקא תננא כמה דאת אמר (שמות יט) והר סיני עשן פלו מפני אשר ירד עליו יי' באש. דא אשא ודא תננא. וכתוב, (שמות יט) ואת ההר עשן. מגו דאשא כד נחית אחידן דא בדא תננא באשא. וכדין בסטר שמאלא קיימא כלא. והיינו רזא (ישעיה מח) אף ידי יסדה ארץ. וימיני טפחה שמים. בחילא דימינא לעילא. פי האי גוונא אתעבידו שמיא דאיהו דכר. ודכר מסטרא דימינא קא אתי ונוקבא מסטרא דשמאלא.

שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וְרָאוּ מִי בָרָא אֱלֹהַי. (ישעיה
 מ) עַד הֵכָא אֶסְתַּלְקוּ מַלְיָן דְּלָא לְשַׁאֲלָא
 כְּדִלְעִילָא. דְּחֻכְמָה אֶשְׁתְּכַלִּיל מֵאִין וְלֹא
 קִיַּימָא לְשַׁאֲלָא דְסִתִּים וְעַמִּיק לִית דִּיקוּם
 בִּיהַ. פִּינֹן דְּאֶתְפֹּשֵׁט נְהוּרָא עַמִּיקָא נְהוּרִיָּה
 קִיַּימָא בְּשַׁאֲלֵתָא אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ סִתִּים
 מַכְּלָא דְלֵתְתָא. וְקִרְאֵן לִיהַ עַל פּוּם שַׁאֲלֵתָא
 מ"י. מִי בָרָא אֱלֹהַי.

(ישעיה מ) שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וְרָאוּ
 מִי בָרָא אֱלֹהַי. עַד כָּאֵן עָלוּ
 הַדְּבָרִים שְׂאֵל לְשַׁאֲלָא כְּשִׁלְמַעְלָה.
 שְׁחֻכְמָה נִתְקַנָּה מֵאִין וְלֹא
 עוֹמְדָת לְשַׁאֲלָה שְׁנֹסְתֵרְתָּ וְעַמִּיקָה
 אִין שִׁיעַמַד בַּהּ. פִּינֹן שְׁהֵתְפֹשֵׁט
 אוֹר עַמִּיק, אַז אוֹרוֹ עוֹמַד לְשַׁאֲלָה
 אַף עַל גַּב שְׁהוּא נִסְתֵּר מֵהַכֵּל
 שְׁלֵמְטָה, וְקוֹרְאִים לוֹ עַל פִּי
 שַׁאֲלָה מִי. מִי בָרָא אֱלֹהַי.

וְהִנְנוּ רְזָא דְקַאמְרָן (איוב לח) מִבְּטָן מִי יֵצֵא
 הַקֶּרֶחַ. מִבְּטָן מִי וְדָאִי (יֵצֵא הַקֶּרֶחַ) הַהוּא
 דְּקִיַּימָא לְשַׁאֲלֵתָא. וְלִית לְשַׁאֲלָא מַה לְעִילָא
 מַה לְתַתָּא. אֱלָא לְשַׁאֲלָא אַתֵּר דְּנִפְקָן לְמַנְדַּע.
 וְלֹא לְמַנְדַּע לִיהַ. דְּהַא לָא יְכַלִּין. אֱלָא קִיַּימָא
 לְשַׁאֲלֵתָא וְלֹא לְמַנְדַּע בִּיהַ.

וְהִנְנוּ סוּד שַׁאמְרָנוּ (איוב לח) מִבְּטָן
 מִי יֵצֵא הַקֶּרֶחַ. מִבְּטָן מִי וְדָאִי (יֵצֵא
 הַקֶּרֶחַ), אוֹתוֹ שְׁעוֹמַד לְשַׁאֲלָה. וְאִין
 לְשַׁאֲלָא מַה לְמַעְלָה וּמַה לְמַטָּה,
 אֱלָא לְשַׁאֲלָא מְקוּם שְׁיּוֹצְאִים
 לְדַעַת, וְלֹא לְדַעַת אוֹתוֹ, שְׁהִרִי
 לֹא יְכוּלִים. אֱלָא עוֹמַד לְשַׁאֲלָה
 וְלֹא לְדַעַת בּוּ.

בְּרֵאשִׁית ב' רֵאשִׁית. רֵאשִׁית מֵאֵמֶר הוּא.
 אוֹ נִימָא דְבְּרֵאשִׁית אִיהוּ מֵאֵמֶר.
 אֱלָא עַד לָא נִפִּיק וְאֶתְפֹּשֵׁט חִילִיָּה וְכֹלָא
 סִתִּים בִּיהַ. בְּרֵאשִׁית אִיהוּ וּמֵאֵמֶר אִיהוּ.
 פִּינֹן דְּנִפִּיק וְאֶתְפֹּשֵׁט מְנִיָּה חִילִין, רֵאשִׁית
 אֶקְרִי וְהוּא מֵאֵמֶר בְּלַחֲדוּי. מ"י שַׁאֲלֵת
 הַהוּא דְבָרָא אֱלֹהַי. לְבַתֵּר כַּד אֶתְפֹּשֵׁט
 וְאֶשְׁתְּכַלִּיל אֶתְעַבִּיד י"ם וְבָרָא לְתַתָּא. וְכֹלָא
 עַבִּיד כְּהוּא גּוּוֹנָא מִמֶּשׁ דְּלְעִילָא. דָּא
 לְקַבֵּל דָּא וְדָא כְּגוּוֹנָא דְדָא. וְתֵרוּוִיָּהוּ ב'.
 כְּתוּב, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמִסְבוּ.
 בְּמִסְבוּ לְאֶתְיִישְׁבָא בְּמִלְכוּ תַתָּא.
 בְּרֵזָא דְהַהוּא חֲבֵרוּתָא וְתַפְנוּקָא דְהַהוּא
 חֲבִיבוּתָא דְכַעֲדָן עֲלָאָה כְּהַהוּא שְׁבִיל דְסִתִּים
 וְגִנְיָ וְלֹא אֶתְדַעַד וְאֶתְמַלְיָא מְנִיָּה וְנִפְקָא
 בְּנַחֲלִין יְדִיעֵן. נְרַדִּי נְתַן רִיחוֹ דָּא מִלְכָּא
 תַתָּא. דְבָרָא עֲלָמָא לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא
 וְסִלִּיק רִיחָא טְבָא עֲלָאָה לְשַׁלְטָאָה וְלְמַעַבְד
 וְיִכִּיל וְשִׁלִּיט וְנַהִיר בְּנְהוּרָא עֲלָאָה.

בְּרֵאשִׁית ב' רֵאשִׁית, רֵאשִׁית
 מֵאֵמֶר הוּא. אוֹ נִימָא דְבְּרֵאשִׁית
 הוּא מֵאֵמֶר. אֱלָא עַד שְׂאֵל יֵצֵא
 וְהֵתְפֹשֵׁט כַּחוֹ וְהַכֵּל נִסְתֵּר בּוּ,
 בְּרֵאשִׁית הוּא וּמֵאֵמֶר הוּא. פִּינֹן
 שְׁיּוֹצְא וְהֵתְפֹשֵׁטוּ מִמְּנוּ צְבָאוֹת,
 נִקְרָא רֵאשִׁית, וְהוּא מֵאֵמֶר
 בְּלַבְדוּ. מ"י שַׁאֲלָה אוֹתוֹ שְׁבָרָא
 אֱלֹהַי. אַחַר כְּשִׁהֵתְפֹשֵׁט
 וְהֵשְׁתְּכַלִּיל, נַעֲשֵׂה י"ם וְיִכִּיל
 לְמַטָּה. וְהַכֵּל עֲשֵׂה כְּמוֹ אוֹתוֹ
 מִמֶּשׁ שְׁלֵמְעֵלָה. זֶה כְּנִגְדַּד זֶה וְזֶה
 כְּמוֹ זֶה, וְשִׁנְיָהֶם ב'.

כְּתוּב (שִׁיר א) עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמִסְבוּ.
 בְּמִסְבוּ - לְהִתְיָשֵׁב בְּמִלְכוּת
 תַּחְתּוֹנָה. בְּסוּד שְׁל אוֹתָהּ חֲבֵרוּת
 וְתַפְנוּקָא שְׁל אוֹתָהּ חֲבִיבוּת
 שְׁבַעֲדָן הַעֲלִינֹן בְּאוֹתוֹ שְׁבִיל
 שְׁנִסְתֵּר וְגִנְיָ וְלֹא נוֹדַע, וּמִתְמַלָּא
 מִמְּנוּ וְיוֹצֵא בְּנַחֲלִים יְדוּעִים.
 נְרַדִּי נְתַן רִיחוֹ - זֶה מִלְכָּא תַּחְתּוֹנָא.
 שְׁבָרָא עוֹלָם שְׁלֵמְטָה כְּמוֹ
 שְׁלֵמְעֵלָה, וּמַעְלָה רִיחַ טוֹב
 עֲלִינֹן לְשִׁלְטָא וְלַעֲשׂוֹת, וְיִכִּיל
 וְשִׁלְטָא וּמֵאִיר בְּאוֹר עֲלִינֹן.

בשני גוונים נברא העולם, בימין
ובשמאל, בששה ימים עליונים.
ששה ימים נעשו להאיר, כמו
שנאמר (שמות לא) כי ששת ימים
עשה ה' את השמים ואת הארץ.
ואלה הפרו דרכים ועשו ששים
נקבים לתהום רבה, ואותם ששים
נקבים להעלות מי הנחלים לתוך
התהום. ועל זה (ברי שנינו) השיתין
מששת ימי בראשית נבראו, והם
היו שלום העולם.

והארץ היתה תהו ובהו, הפסלת
הטמונה בתוך קליטתו שהיתה
בהתחלה ולא התקיימה. היתה
כבר ואחר כך התקיימה. בארבעים
ושפים אותיות נחקק העולם
והתקיים, וכלם עטור של השם
הקדוש. כשמצטרפות, עולות
באותיות אותיות למעלה ויורדות
למטה, מתעטרות בעטרות
בארבעת צדדי העולם ויכול
העולם להתקיים. ואלה מתקיימים
במעשי העולם (נ"א המלך). הדפוס
של הקליטה באלה מצויים
כחותם החותמת. נכנסו ויצאו את
ואת ונברא העולם. נכנסו לתוך
החותם והצטרפו והתקיים העולם.
במקרה של הנחש הגדול הכו
ונכנסו תחת נקבי העפר אלף
וחמש מאות אמות. אחר כך
תהום רבה הנה עולה בחשף,
והחשף פסה הכל, עד שיצא אור
ובקע בחשף ויצא והאיר, שפתיב
(איוב יב) מגלה צמקות מני חשף
ויצא לאור צלמות.

מים נשקלו במשקל אלף וחמש
מאות באצבעות. שלש נטפו
לתוך המשקל. חצי מהם לקיים,
וחצי שנכנסו למטה. אלו עולים
ואלו יורדים. כיון שעלו בעליית
היד, עמד המשקל בדרך ישר ולא

פלגו מנייהו לקיומא ופלגו
באצבעאן. תלת נטיפו גו תיקלא. פלגו דסליקו בסליקו דידיא.

בתרין גוונין אתברי עלמא, בימינא
ובשמאלא בשיתא יומין עלאין.
שיתא יומין אתעבידו לאנהרא כמה דאת
אמר (שמות לא) כי ששת ימים עשה יי את
השמים ואת הארץ. ואלין פרוין ארחין
ועבדו שיתין נוקבין לתהומא רבא. ואנון
שיתין נוקבין לאעלאה מיא דנחלי גו
תהומא. ועל דא (הא תנינו) השיתין מששת
ימי בראשית נבראו ואנון הוון שלמא
דעלמא:

והארץ היתה תהו ובהו סוספיתא דקמרי
גו קולטוי דהיה בקדמיתא ולא
אתקיימת. היתה כבר ולבתר אתקיימת.
בארבעין ותריין אתוון אתגליף עלמא
ואתקיימת. וכלהו עטורא דשמא קדישא.

פד מצטרפין סלקין באתוון (דף ל ע"ב)
אתוון לעילא ונחתין לתתא מתעטרן
בעטרין בארבע סטרי עלמא ויכיל עלמא
לאתקיימא. ואלין אתקיימין בעובדוי
דעלמא (נ"א דמלכא). טופסרא דקילטא בהני
שכיחי כחותמא דגושפנא. עאלו ונפקו
את ואת ואתברי עלמא. עאלו גו חותמא
ואצטרפו ואתקיים עלמא.

בקולפוי דחויא רברבא מחו ועאלו
תחות נוקבי דעפרא אלף וחמש
מאה אמיין. לבתר תהומא רבא הוה
סליק בחשוכא וחשוכא חפי כלא. עד
דנפק נהורא ובקע בחשוכא ונפק
ואתנהיר דכתיב, (איוב יב) מגלה צמקות
מני חשף ויצא לאור צלמות.

מיא אתקלו בתיקלא אלף וחמש מאה
באצבעאן. תלת נטיפו גו תיקלא. פלגו דסליקו בסליקו דידיא.

סְטָה לְיָמִין וְלֹא לְשִׁמְאֵל. זָהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה מ) מִי מִדָּד בְּשַׁעֲלוֹ מִים וְגו'.

הַבֵּרֶךְ הִזָּה בְּאֶרֶץ נִסְתָּר וְלֹא הַתְּגָלָה, וְכַח וְתִקְףּוּ וּמִים קְפוּאִים בְּתוֹכָהּ, וְלֹא זָרְמוּ וְלֹא הִתְפָּשְׁטוּ, עַד שֶׁהָאִיר עָלֶיהָ הָאוֹר שְׁלֹמְעֵלָה, וְהָאוֹר הִפָּה בְּקִרְיָשָׁה וְהִפְשִׁירוּ צְבָאוֹתֶיהָ. זָהוּ שְׁכָתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. זָהוּ אוֹר רִאשׁוֹן עֲלִיּוֹן שֶׁהִנֵּה מִקְדָּם לְכֹן.

וּמִכָּאן יֵצְאוּ כָּל הַצְּבָאוֹת וְהַכְּחוֹת, וְהָאֶרֶץ הִתְבַּשְּׁמָה וְהוֹצִיאָה צְבָאוֹתֶיהָ אַחֵר כְּפֹן. פִּיּוֹן שֶׁהָאִיר (וְהָרָא), הִנֵּה עוֹלָה אוֹרוֹ מִסּוֹף הָעוֹלָם עַד סוֹף הָעוֹלָם. כְּשֶׁהִסְתַּכַּל בְּרִשְׁעֵי הָעוֹלָם, נִגְנַז וְנִטְמָן, וְלֹא יֵצֵא אֶלָּא בְּשִׁבְלֵיו הַנִּסְתָּרִים שֶׁלֹּא הִתְגַּלּוּ.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. שְׁנִינּוּ, כָּל חֲלוּם שְׁעוֹמֵד בְּקִיּוּם שֶׁל כִּי טוֹב, שְׁלוֹם הוּא לְמַעַלָּה וְלִמְטָה. רָאָה אוֹתוֹת, כְּפִי דְרָכּוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד. רָאָה ט' - טוֹב לוֹ, טוֹב לְחֲלוּמוֹ, שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה פְּתָחָה בּוֹ כִּי טוֹב. מֵאִיר מִסּוֹף הָעוֹלָם לְסוֹף הָעוֹלָם. ט' טוֹב. טוֹב הוּא טוֹב אוֹר בְּשִׁלְמוֹת.

ט' תְּשִׁיעֵי שֶׁל הַכֹּל. אוֹת שְׁמֵאִיר מְעַלְיוֹן רִאשִׁית וְנִכְלָל בּוֹ וְנַעֲשֶׂה בְּסִתְרָה שֶׁל נִקְדָּה סוּד שֶׁל י' שֶׁהִיא נִקְדָּה אַחַת. ו' מִכְחוֹ יֵצֵא. בּוֹ נַעֲשׂוּ שְׁמִים. כְּשֶׁהִסְתַּיִם בְּנִקְדָּה אַחַת וְנִגְנַז פְּנִימָה, הָאִירָה ב'. מִמְּנָה יֵצְאוּ עֲלִיּוֹן וְתַחְתּוֹן. עֲלִיּוֹן טְמִיר. הַתַּחְתּוֹן גְּלוּי בְּסוּד שֶׁל שְׁנַיִם, וְעוֹמֵד בִּפְחֵי שְׁלֹמְעֵלָה.

וְזָהוּ טו"ב. שֶׁלֹּשׁ הָאוֹתוֹת הֵלְלוּ טו"ב נִכְלְלוּ אַחֵר כְּפֹן לְצַדִּיק הָעוֹלָם שְׁפוּלָל הַכֹּל לְמַעַלָּה וְלִמְטָה, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (שם א) אָמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב. בְּגִלְלָה שְׁאוֹר עֲלִיּוֹן

קָאִים תִּיקְלָא בְּאוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל וְלֹא סְטָא לְיָמִינָא וְלִשְׁמָאלָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מ) מִי מִדָּד בְּשַׁעֲלוֹ מִים וְגו'.

בְּרָא הוּא בִּיה בְּאֶרְעָא סְתִים וְלֹא אֲתַגְלִיָּא. וְחִילָא וְתִקְפָּא וּמִיָּא גְּלִידִין בְּגִוּוּהָ וְלֹא נִגִּידוּ וְלֹא אֲתַפְשְׁטוּ. עַד דְּאֲנָהִיר עֲלָהּ נְהוּרָא דְלְעִילָא וְנְהוּרָא מְחַתָּת בְּקוֹלְטוּי וְאֲשִׁתְּרִאוּ חִילָהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וַיְהִי אוֹר. דָּא הוּא אוֹר קְדָמָא עֲלָהּ דְהוּא מִקְדָּמַת דְנָא.

וּמִהֲבָא נְפָקוּ כָּל חִילִין וְתוֹקְפִין. וְאֶרְעָא אֲתַבְּסַמַת וְאֶפִיקַת חִילָהּ לְבִתְרָ. פִּיּוֹן דְנְהִיר (וְנִחִית) הוּא אֲסִתְלַק נְהוּרִיָּה מִסִּיפֵי עֲלָמָא עַד סִיפֵי עֲלָמָא. כִּד אֲסִתְפַּל בְּחִיבֵי עֲלָמָא אֲתַגְנִיז וְאֲתַטְמִיר וְלֹא נְפִיק אֶלָּא בְּשִׁבְלֵיו סְתִימִין דְלֹא אֲתַגְלִיּוֹן:

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. תַּנֵּן כָּל חֲלָמָא דְקִיּוּמָא בְּקִיּוּמָא דְכִי טוֹב שְׁלָמָא הוּא לְעִילָא וְתַתָּא. חֲמִי אֲתוּוֹן כְּפוּם אֲרַחוּי כָּל חַד וְחַד. חֲמָא ט' טב לִיה טב לְחֲלָמִיָּה דְהָא אוֹרִיָּתָא פְּתַח בִּיה כִּי טוֹב. נְהִיר מִסִּיפֵי עֲלָמָא לְסִיפֵי עֲלָמָא. ט' טב. טוֹב הוּא, טב נְהִירוֹ בְּאֲשִׁלְמוֹתָא.

ט' תְּשִׁיעָא דְכָלָא. אֶת דְּאֲתַנְהִיר מְעַלָּה רִאשִׁיתָא וְאֲתַפְלִיל בִּיה וְאֲתַעֲבִיד בְּסִתְיִמוֹ דְנִקְוֵדָה רְזָא דִי דְהִיא נִקְוֵדָה חֲדָא. ו' מְחִילִיָּה נְפִיק. בִּיה אֲתַעֲבִיד שְׁמִים. כִּד אֲסִתְיִים בְּנִקְוֵדָה חַד וְאֲתַגְנִיז גּוֹ, אֲתַנְהִירָא ב'. מְנִיָּה נְפָקוּ עֲלָהּ וְתַתָּא. עֲלָהּ טְמִירָא. תַתָּא אֲתַגְלִיָּא בְּרְזָא דְתַרִּין. וְקִיּוּמָא בְּחִילָא דְלְעִילָא.

וְדָא הוּא טו"ב. אֵלִין תַּלְתָּ אֲתוּוֹן טו"ב אֲתַפְלִילוּ לְבִתְרָ לְצַדִּיקָא דְעֲלָמָא דְכָלִיל כְּמָא

אֲתַפְלִילוּ לְבִתְרָ לְצַדִּיקָא דְעֲלָמָא דְכָלִיל כְּמָא

כלול בו, שכתוב (תהלים קמה) טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו. לכל פתוב, זה סתם של הדבר בשביל להאיר יום אחד שמאיר לכל, עליון על הכל. עד פאן סתם הדברים.

השלמה מההשמטות (סימן ד"ך)

למה בי"ת דומה? לאדם שנוצר בחכמה, שסתום מפל צד ופתוח מלפניו, והאל"ף פתוחה מאחוריו. רוצה לומר, כי היא פתוחה לקבל מן הפתח, ויש לה פתח להשפיע לאחרים: ע"כ.

בראשית ברא אלהים - סוד של ראשית עריסתכם חלה תרימו תרומה. זו חכמה עליונה שהיא ראשית. ב' בית העולם להיות משקה מאותו נהר שנוכנס בו, סוד הפתוב ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. ונהר - שנוכנס את הכל מהעמק העליון ולא פוסקים מימיו לעולמים להשקות את הגן. ואותו עמק עליון בית ראשון, בראשית, הסתימו בו האותיות בשביל דקיק אחד שגנוז בתוכו. ומתוך אותו העמק יצאו שני פחות, שפתוב את השמים. לא כתוב שמים אלא השמים, מתוך אותו עמק הנסתר מהכל. ואת הארץ - סתר זה הוציא את הארץ הזאת.

אבל בכלל של השמים היתה. ויצאו פאחד דבוקה בצדו זה בזה. פשהאיר ראשית הכל, שמים לקחו אותה והושיבו אותה במקומה, שפתוב ואת הארץ. ואת כלל האותיות שהם א"ת. פשחורה הארץ לשבת במקומה ונפרדה מצד השמים, היתה תוהה ובוקה לדבק בשמים פאחד כמו (בכתהלה) בהתחלה, משום שראתה את השמים מאירים והיא חשוכה.

ובוקה לאתדבקה בשמים (ד' לא ע"א) מסטרוי דשמים, הות תוהה לאתדבקה בשמים

דאת אמר, (ישעיה ג) אמרו צדיק פי טוב. בגין דנהירו עלאה כלילא ביה דכתיב, (תהלים קמה) טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו. לכל פתיב דא סתמא דמלה בגין לאנהרא יומא חד דנהיר לכלא. עלאה על כלא. עד פאן סתמא דמלין.

השלמה מההשמטות (סימן ו"ד)

למה בי"ת דומה? לאדם שנוצר בחכמה שסתום מפל צד ופתוח מלפניו והאל"ף פתוחה מאחוריו רוצה לומר כי היא פתוחה לקבל מן הפתח ויש לה פתח להשפיע לאחרים. (עד כאן מההשמטות)

בראשית ברא אלהים. רזא דראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה. דא חכמה עלאה דאיהי ראשית. ב' ביתא דעלמא לאתשקאה מההוא נהר דעיל ביה. רזא דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ונהר דאכניש כלא מעומקא עלאה ולא פסיקו מימיו לעלמין לאשקאה לגנתא.

וההוא עומקא עלאה בית ראשון בראשית אסתימו ביה אתון בחד שביל דקיק דגניז בגויה. ומגו ההוא עומקא נפקו תרין חילין דכתיב את השמים. שמים לא פתיב אלא השמים. מגו ההוא עומקא דסתים מפלא. ואת הארץ סתימא דא אפיק להאי ארץ.

אבל בכלל דשמים הוה. ונפקו כחדא מתדבקה בסטרוי דא בדא. פד אתנהיר ראשיתא דכלא, שמים נטלו לה ואותיבו לה באתרה, דכתיב ואת הארץ. ואת מפלא דאתון דאנון א"ת. פד אתהדרת ארעא למיתב באתרה ואתפרש

עד שאור עליון יצא עליה והאיר לה, ושבה במקומה להסתפל בשמים פנים בפנים. ואז התתקנה הארץ והתבשמה.

יצא אור בצד ימין וחשף בצד שמאל, והפרידם אחר כף פדי להפלל זה בזה. זהו שכתוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך. ואם תאמר שהיתה ממש הבדלה - לא! אלא היום בא מצד האור שהוא ימין, ולילה מצד החשך שהוא שמאל, וכשיצאו כאחד, הפריד אותם. והבדלה היתה מצדו להסתפל פנים בפנים ולהדבק זה בזה להיות הכל אחד. והוא נקרא יום וקורא לו יום, והיא נקראת לילה, כמו שנאמר ויקרא אלהים לאור יום וגו'. מה זה ולחשך? זהו החשך שאוחז את הלילה שאין לה אור מעצמה

[והיא נקראת לילה, שכתוב ולחשך קרא לילה, בגלל שאוחז בה החשך ואין לה אור מעצמה]. ואף על גב שבאה מצד של האש שהיא חשך. אבל חשך, עד שמואר מצד היום, יום מאיר ללילה, ולילה לא מאיר עד זמן שכתוב (תהלים קלט) ולילה פיום יאיר כחשכה כאורה. רבי אלעזר קפץ בתחלה ודרש, (שם כט) קול ה' על המים אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים. קול ה' - זה קול עליון שממנה על המים ששופעים מדרגה לדרגה עד שמתכנסים למקום אחד בכנוס אחד. אותו קול עליון שולח את אותם המים בדרגם, כל אחד ואחד כפי דרכו. כמו בעל הגן הזה שממנה על מים לשלחם לכל מקום ומקום כראוי לו, כן קול ה' ממנה על המים.

כל חד וחד פפום ארחה. פהאי גננא דממנא על מיא לשדר לון לכל אתר ואתר פדחזי ליה. כן קול יי ממנא על מיא.

בחדא (נ"א בקדמיתא) בגין דחמת לשמים נהירין והיא אתחשבת. עד דנהורא עלאה נפק עלה ואנהיר לה ותבת באתרה לאסתפלא בשמיא אפין באפין. וכדין אתתקנת ארעא ואתבסמת. נפק נהורא בסטר ימינא וחשוכא בסטר שמאלא. ואפריש לון לבתר בגין לאתפללא דא בדא. הדא הוא דכתיב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך. ואי תימא הוה הבדלה ממש. לא. אלא יום אתי מסטרא דנהורא דאיהו ימינא. ולילה מסטרא דחשוכא דאיהו שמאלא. וכד נפקו כחדא אפריש לון. והבדלה הוה מסטרוי לאסתפלא אפין באפין ולא תדבקא דא בדא למהוי כלא חד.

ואיהו אקרי יום וקרי ליה יום. ואיהי קרי לילה כמא דאת אמר ויקרא אלהים לאור יום וגו'. מהו ולחשך. דא חשך דאחיד ללילה דלית לה נהורא מגרמה (כ"א) והיא אתקרי לילה דכתיב ולחשך קרא לילה בגין דאחיד בה חשך ולית לה נהורא מגרמה) ואף על גב דאתא מסטרא דאשא דאיהי חשך. אבל חשך עד דאתנהיר מסטרא דיום, יום נהיר ללילה, ולילה לא נהיר עד זמנא דכתיב, (תהלים קלט) ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה.

רבי אלעזר קפץ בקדמיתא ודרש קול יי על המים אל הכבוד הרעים יי על מים רבים. קול יי דא קול עלאה דממנא על המים דנגדין מדרגא לדרגא עד דמתפנשי לאתר חד בכנופיא חדא. ההוא קול עלאה משדר לאנון מיין בארחייהו

אל הכבוד הרעים כמה דאת אמר, (איוב כו) ורעם גבורותיו מי יתבונן. דא סטרא דאתיא מן גבורה ונפקא מיניה. דבר אחר אל הכבוד הרעים - זה הימין שיוצאת ממנו שמאל. ה' על מים רבים - ה' זה חכמה עליונה שנקראת יו"ד. על מים רבים - על אותו עמק נסתר שיוצא ממנו, כמו שנאמר (תהלים עז) ושכילך במים רבים.

רבי שמעון פרש את המחלקת ואמר, פתח הפסוק ואמר כתוב (שמות כה) לעמת המסגרת תהיין הטבעת [לכתים לבדים. מי אותה מסגרת? זהו מקום סגור שלא פתוח חוץ מאשר בשביל דקיק אחד שנודע בגניזות אצלו, ובגללו התמלא ורשם שערים להדליק נרות. ובגלל שהוא מקום גנוז ונסתר, נקרא מסגרת, וזהו העולם הבא. ואותו העולם הבא נקרא מסגרת.

תהיין הטבעת - אלו טבעות עליונות שנאחזו זו בזו, מים מרוח, ורוח מאש, ואש ממים. כלם נאחזו זו בזו ויוצאים זו מזו בטבעות הללו, וכלם מסתכלים לאותה מסגרת, שבה נאחזו לאותו אור עליון להשקותם ונאחזים בו. בתים לבדים - הטבעות הללו הם עליונים, בתים ומקומות לבדים שהם מרכבות שלמטה, בגלל שזה בא מצד האש, וזה מצד המים, וזה מצד הרוח, וכן כלם, כדי להיות מרכבה לארון. ועל זה, מי שמתקרב, מתקרב בבדים הללו ולא במה שלפנים. לך לך אומרים לנזיר סביב סביב, לפרם אל תתקרב. פרט לאלו הראויים לשמש בפנים, להם נתנה רשות להעלות, לשמש

אל הכבוד הרעים כמה דאת אמר, (איוב כו) ורעם גבורותיו מי יתבונן. דא סטרא דאתיא מן גבורה ונפקא מיניה. דבר אחר אל הכבוד הרעים דא ימינא דנפקא מיניה שמאלא. ה' על מים רבים. ה' דא חכמה עלאה דאקרי יו"ד (עזו דקוריא) על מים רבים על ההוא עומקא סתימאה דנפיק מיניה כמה דאת אמר (תהלים עז) ושכילך במים רבים.

רבי שמעון פריש פלוגתא ואמר. פתח קרא ואמר פתיב, (שמות כה) לעמת המסגרת תהינה הטבעות [לכתים לבדים. מאן ההוא מסגרת, דא הוא אתר סגיר דלא פתיחא בר בשביל חד דקיק דאתיידע בגניזו לגביה. ובגנייה אתמלי ורשים תרעין לאדלקא בוצינין. ובגין דאיהו אתר גניזו וסתים אקרי מסגרת ודא הוא עלמא דאתי. וההוא עלמא דאתי אתקרי מסגרת.

תהינה הטבעות אלין עזקאן עלאין דאתאחדן דא בדא מיא מרוחא ורוחא מאשא ואשא ממיא. פלהון אתאחדן דא בדא ונפקן דא מן דא בהני (כ"א כהני) עזקאן, וכלהון מסתכלן לגבי ההוא מסגרת. דביה מתאחד לההוא נהרא עלאה לאשקאה לון ואתאחדן ביה.

בתים לבדים. הגי עזקאן עלאין אנון בתים ואתרין לבדים דאנון רתיכין דלתתא. בגין דדא אתי מסטרא דאשא. ודא מסטרא דמיא. ודא מסטרא דרוחא וכן פלהו בגין למהוי רתיכא לארונא. ועל דא מאן דמקרב יקרב באלין בדים ולא במה דלגו. לך לך אמרין נזירא, סחור סחור לכרמא לא תקרב. בר אנון דאתחזון לשמשא לגו. לון אתיהיב רשותא לאעלאה לשמשא ולקרבא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר א) וְהִזְרֵה הַקָּרֵב יוֹמָת. בֵּית דְּבְרָאשִׁית רַבְרָבָא. רַבִּי יוֹסִי שְׁאִיל לֵיהּ. וְאָמַר הָאִי שִׁיתָא יוֹמֵי בְּרָאשִׁית דְּקָא תְּנִינָן מָאן אַנּוּן. אָמַר לֵיהּ הֵינּוּ דְכְּתִיב (תהלים קד) אַרְזֵי לְבָנוּן אֲשֶׁר נָטַע. כְּמָה דְאַלְיָן אַרְזֵין נְפֻקִין מִן לְבָנוּן. הֵכִי נְמִי אַנּוּן שִׁיתָא יוֹמִין נְפֻקִין מִן בְּרָאשִׁית.

וְאֲלִין שִׁיתָא יוֹמִין עַלְאִין קָרָא פְּרִישׁ לִוּן דְּכְּתִיב, (דברי הימים א כט) לָךְ יְיָ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֲרֶת וְגו'. פִּי כָל דָּא צְדִיק. בְּשָׁמַיִם דָּא תְּפָאֲרֶת. וּבְאַרְצָא דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. פְּתַרְגּוּמוֹ דִּי אַחִיד בְּשָׁמַיָא וּבְאַרְעָא. כְּלוּמַר דִּי סוּדָא דְעַלְמָא דְאַקְרִי כָל, אִיהוּ אַחִיד בְּתְּפָאֲרֶת דְאַקְרִי שְׁמַיִם, וּבְאַרְצָא (דף לא ע"ב) דְאַקְרִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

וְעַל זֶה בְּרָאשִׁית, ב' ראשית היא (חכמה, כמה דתרגום ונתתן בראשית בחכמתא) בְּגִין דְּאִיהִי תְּנִינָא לְחוּשְׁבִּנָא וְאַקְרִי רֵאשִׁית. בְּגִין דְּהָאִי כְּתָרָא עַלְאָה טְמִירָא הִיא קְדָמָא. וְעַל דְּלֹא עֵייל בְּחוּשְׁבִּנָא, תְּנִינָא הוּי רֵאשִׁית. בְּגִין דָּא ב' רֵאשִׁית. וְעוּד כְּמָה דְּחֻכְמָה עַלְאָה אִיהִי רֵאשִׁית. חֻכְמָה תְּתָאָה רֵאשִׁית נְמִי הוּיָא. וְעַל דָּא לִית לְאַפְרָשָׁא ב' מִן רֵאשִׁית.

בְּרָאשִׁית מְאָמַר קְרִינָן לֵיהּ וְהֵכִי הוּא. וְשִׁיתָא יוֹמִין נְפֻקִין מִינָהּ וְאִתְּפַלְיָן בֵּיהּ. וְאַלְיָן אַקְרוּן כְּגוּוּנָא דְאַלְיָן אַחְרַנִּין. בְּרָא אֱלֹהִים. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְנָהַר יוֹצֵא מַעַדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. מְאִי לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן לְאַשְׁקָאָה וּלְקַיֵּמָא לֵיהּ וּלְאַסְתְּפֻלָּא בֵּיהּ בְּכָל מַה דְאַצְטְרִיךְ.

אַלְהִים - אֱלֹהִים חַיִּים, דְּמִשְׁמַע בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְדָאִי עַל יְדֵי אוֹתוֹ נָהַר כְּדִי לְהוֹצִיא הַכֹּל וּלְהַשְׁקוֹת הַכֹּל. אֶת הַשָּׁמַיִם -

וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר א) וְהִזְרֵה הַקָּרֵב יוֹמָת. בֵּית דְּבְרָאשִׁית רַבְרָבָא. רַבִּי יוֹסִי שְׁאִיל לֵיהּ. וְאָמַר הָאִי שִׁיתָא יוֹמֵי בְּרָאשִׁית דְּקָא תְּנִינָן מָאן אַנּוּן. אָמַר לֵיהּ הֵינּוּ דְכְּתִיב (תהלים קד) אַרְזֵי לְבָנוּן אֲשֶׁר נָטַע. כְּמָה דְאַלְיָן אַרְזֵין נְפֻקִין מִן לְבָנוּן. הֵכִי נְמִי אַנּוּן שִׁיתָא יוֹמִין נְפֻקִין מִן בְּרָאשִׁית.

וְאֲלִין שִׁיתָא יוֹמִין עַלְאִין קָרָא פְּרִישׁ לִוּן דְּכְּתִיב, (דברי הימים א כט) לָךְ יְיָ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֲרֶת וְגו'. פִּי כָל דָּא צְדִיק. בְּשָׁמַיִם דָּא תְּפָאֲרֶת. וּבְאַרְצָא דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. פְּתַרְגּוּמוֹ דִּי אַחִיד בְּשָׁמַיָא וּבְאַרְעָא. כְּלוּמַר דִּי סוּדָא דְעַלְמָא דְאַקְרִי כָל, אִיהוּ אַחִיד בְּתְּפָאֲרֶת דְאַקְרִי שְׁמַיִם, וּבְאַרְצָא (דף לא ע"ב) דְאַקְרִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

וְעַל זֶה בְּרָאשִׁית, ב' ראשית היא (חכמה, כמה דתרגום ונתתן בראשית בחכמתא) בְּגִין דְּאִיהִי תְּנִינָא לְחוּשְׁבִּנָא וְאַקְרִי רֵאשִׁית. בְּגִין דְּהָאִי כְּתָרָא עַלְאָה טְמִירָא הִיא קְדָמָא. וְעַל דְּלֹא עֵייל בְּחוּשְׁבִּנָא, תְּנִינָא הוּי רֵאשִׁית. בְּגִין דָּא ב' רֵאשִׁית. וְעוּד כְּמָה דְּחֻכְמָה עַלְאָה אִיהִי רֵאשִׁית. חֻכְמָה תְּתָאָה רֵאשִׁית נְמִי הוּיָא. וְעַל דָּא לִית לְאַפְרָשָׁא ב' מִן רֵאשִׁית.

בְּרָאשִׁית מְאָמַר קְרִינָן לֵיהּ וְהֵכִי הוּא. וְשִׁיתָא יוֹמִין נְפֻקִין מִינָהּ וְאִתְּפַלְיָן בֵּיהּ. וְאַלְיָן אַקְרוּן כְּגוּוּנָא דְאַלְיָן אַחְרַנִּין. בְּרָא אֱלֹהִים. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְנָהַר יוֹצֵא מַעַדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. מְאִי לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן לְאַשְׁקָאָה וּלְקַיֵּמָא לֵיהּ וּלְאַסְתְּפֻלָּא בֵּיהּ בְּכָל מַה דְאַצְטְרִיךְ.

אַלְהִים אֱלֹהִים חַיִּים, דְּמִשְׁמַע בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְדָאִי עַל יְדֵי דְהוּא נְהָרָא בְּגִין לְאַפְקָא כְּלָא וּלְאַשְׁקָאָה כְּלָא. אֶת

חבור זכר ונקבה פראוי. אחר כך
בו נברא העולם למטה, בו נתן כח
לכל.

השלמה מההשמטות (סימן כ"ח)

ומנן לנו ששמים הם הקדוש
ברוך הוא? שכתוב (מלכים א-ח)
ואתה תשמע השמים. האם שלמה
מתפלל אל השמים שישמעו
תפלתו? אלא שנקרא שמן על
שמו. ולמה נקרא שמים? אלא
שהוא עגל כמו ראש, ומלמד,
המים מימינו ואש משמאלו והוא
באמצע, שא מים, מאש וממים,
ומכניס ביניהם שלום. בא האש
ומצא מצדו מדת האש. בא מים
ומצא מצדו מדת המים, והינו (איוב
כה) עשה שלום במרומי. מהם
השמים? מלמד שגבל הקדוש
ברוך הוא אש ומים וטפחן זה
בזה, ועשה מהן ראש לדבריו,
שנאמר (תהלים קיט) ראש דברך
אמת: ע"כ.

א"ת השמים, שמשמע שהשמים
הוציאו את, בפח של סוד אלהים
חיים אחר שראשית הוציא אותו.
בין שזה הוציא הפל, והפל
התישב במקומו פאחד, טבעת זו
האחרונה נעשתה ראשית,
וכראשית הזו הוציא אורות
עליונים, והשרה אור והתחילו
מים להשפיע כנגד למטה. ועל זה
בראשית ודאי ברא אלהים. בו
ברא עולם התחתון, בו הוציא
מאורות, בו נתן כח לכל.

רבי יהודה אמר, על זה כתוב
(ישעיה י) היתפאר הגרזן על החצב
בו. השבח של מי - לא של האמן
הוא? כך בראשית הזאת ברא
אלהים עליון את השמים - השבח
של מי? של אלהים הוא! אמר
רבי יוסי, זה שכתוב (דברים ד) אשר
לו אלהים קרבים אליו. קרבים?

דמאן דאלהים הוא. אמר רבי יוסי האי דכתיב, (דברים ד) אשר לו אלהים

השמים חבורא דכר ונוקבא כדקא חזי.
לכתר האי. ביה אתברי עלמא לתתא. ביה
יהיב חילא לכלא.

השלמה מההשמטות (סימן כ"ח)

ומנא לן דשמים הוי קדשא בריך הוא,
דכתיב (מלכים א' ח) ואתה תשמע
השמים. אטו שלמה מתפלל אל השמים
שישמעו תפלתו, אלא שנקרא שמן על
שמו. ולמה נקרא שמים אלא שהוא עגול
כמו ראש ומלמד שמים מימינו ואש
משמאלו והוא באמצע שא מים, מאש
וממים ומכניס ביניהם שלום, בא האש
ומצא מצדו מדת האש. בא מים ומצא
מצדו מדת המים והינו (איוב כ"ה) עושה שלום
במרומי, מאי שמים מלמד שגבל הקדוש
ברוך הוא אש ומים וטפחן זה בזה ועשה
מהן ראש לדבריו שנאמר (תהלים קי"ט) ראש
דברך אמת. (עד כאן מההשמטות)

א"ת השמים דמשמע דשמים אפיקו את
בחילא דרזא דאלהים חיים בתר הראשית
אפיק ליה.

בין דהאי אפיק פלא וכלא אתיישב
בדוכתיה פחד. עזקא דא בתרייתא
אתעבדת ראשית. ובהאי ראשית אפיק
נהורין עלאין ושרי נהרא ושרי מיא לנגדא
לקבלא לתתא. ועל דא בראשית ודאי ברא
אלהים. ביה ברא עלמא תתאה. ביה אפיק
נהורין. ביה יהיב חילא לכלא.

רבי יהודה אמר על דא כתיב, (ישעיה י)
היתפאר הגרזן על החוצב בו. שבחא
דמאן, לאו דאומנא הוא. כך בהאי ראשית
ברא אלהים עלאה את השמים. שבחא

דמאן דאלהים הוא. אמר רבי יוסי האי דכתיב, (דברים ד) אשר לו אלהים

קרוב צריך להיות! אלא אלהים עליון. אלהים של פחד יצחק. אלהים אחרון. ומשום כך כתוב קרבים, וגבורות רבות הם שיוצאים מאחד והכל אחד.

קרובים אליו. קרובים. קרוב מיבעי ליה. אלא אלהים עלאה. אלהים דפחד יצחק. אלהים בתראה. ובגיגי כף קרובים וגבורות סגיאין אנון דנפקין מחד וכלהו חד.

השלמה מההשממות (סימן ב"ט)

השלמה מההשממות (סימן ב"ט)

והארץ היתה תהו. פזמנא דקדשא בריך הוא הוה באלין קליפין הוה בונה עלמין ומחריבן והא אוקמוה דלית השפעה בכל עלמין, ונהר דאיהו צדיק יחרב ויבש בתרין עלמין, בעלמא דין ובעלמא דאתי. ואית מאן דאמר דסליק במחשבתיה למבני עלמין ולהחריבן. ואמר דין מהניין לי ודין לא מהניין לי. אלין דאתמר בהון את השמים ואת הארץ מהניין לי. ואחרנין דאתמר בהון והארץ היתה תהו ובהו דאחזי על עלמין דסליק ברעותיה למבני לון ולא עביד לון עליהו אתמר תהו ובהו. ובזמנא דקדשא בריך הוא באלין קליפין אתמר ביה (איכה ג) סכותה בענן לך מעבור תפלה.

והארץ היתה תהו. פזמנא דקדשא בריך הוא הוה באלין קליפין הוה בונה עלמין ומחריבן והא אוקמוה דלית השפעה בכל עלמין, ונהר דאיהו צדיק יחרב ויבש בתרין עלמין, בעלמא דין ובעלמא דאתי. ואית מאן דאמר דסליק במחשבתיה למבני עלמין ולהחריבן. ואמר דין מהניין לי ודין לא מהניין לי. אלין דאתמר בהון את השמים ואת הארץ מהניין לי. ואחרנין דאתמר בהון והארץ היתה תהו ובהו דאחזי על עלמין דסליק ברעותיה למבני לון ולא עביד לון עליהו אתמר תהו ובהו. ובזמנא דקדשא בריך הוא באלין קליפין אתמר ביה (איכה ג) סכותה בענן לך מעבור תפלה.

תהו וחשף, עליהם נאמר (שמות יד) ויהי הענן והחשף, ואלו קלפות האגוז. המח מבפנים שתלוי [של שלש] לארבעה צדדים זה יהו"ה, שהוא לא מקבל טמאה, כמו שנאמר (ירמיה כג) הלוא כה דברי פאש נאם ה'. מה אש לא מקבלת טמאה, כך שמו לא מקבל טמאה. ובזמן שמתגברות הקלפות הללו ונשברות מהאגוז, התפלה, שהיא שכינה, אדנ"י, עולה לבעלה שהוא יהו"ה, ומעלה הכל. שבזמן שהוא מתכסה ממנה בקלפות הללו, היא נקראת עניה יבשה, ואין לה אלא מה שנותרים עבדים בחשאי.

תהו וחשף עליהו אתמר (שמות י"ד) ויהי הענן והחשף ואלין קליפין דאגוזא, מוחא מלגאו דתליא (דחלת) לד' סטרין דא יהו"ה דאיהו לא קביל מסאבו, כמה דאת אמר (ירמיה כ"ג) הלא כה דברי כאש נאם יי. מה אשא לא מקבל טמאה הכי שמייה לא מקבל טמאה. ובזמנא דמתגברין אלין קליפין ואתברון מאגוזא, צלותא דאיהי שכינתא אדנ"י, סלקא לגבי בעלה דאיהו יהו"ה וסליקת כולה, דבזמנא דאיהו מתכסי מינה באלין קליפין, איהי אתקריאת עניה יבשה ולית לה אלא מה דיהבין עבדין בחשאי.

ובאותו זמן שמתפשט הקדוש
ברוך הוא מן הקלפות הללו,
נאמר (ישעיה ל) ולא יפנה עור
מוריך והיו עיניך ראות את
מוריך. ומה שהייתה יבשה, נאמר
בה (שם ו) מלא כל הארץ כבודו,
ונקראת הברכה שלו, הקרבן
שלו, עולה שלו ששורף כל
הקלפות הללו. ועולה אל
הקטרת הקשור שלו, העולה
שלו, שכתוב (ויקרא ו) זאת תורת
העלה. היא העלה - בתפלת
שחרית, היא העלה - אליו
בתפלת מנחה בכמה ריחות
ובשמים של גן עדן, שהיא גן
התורה. זהו שכתוב (שיר ד) גן
נעול אחתי כלה. סתומה שלא
נפתחת אלא רק לבעלה.

ובשיבא בעלה, (תהלים נא) אדני
שפתי תפתח, שהוא דלת עליונה
נפתחת אליו פתרים [בשני] עמודי
אמת (נצח ויחוד) ומקבלת אותו
בשתי זרועות. זהו שכתוב (שיר ב)
שמאלו תחת תחת לראשי וימינו
תחבקני. יהו"ה יורד אליה, וזהו
סוד אמ"ן גימטריא יאהדונה",
שהוא חבור שני שמות
באותיות, ולכן גדול העונה אמן
יותר מהמברך, בזמן שהם שנים
בראש הצדיקים.

אבר פשהם בראש הרשעים,
כנסת ישראל אומרת להם, (שם א)
אל תראני שאני שחרחרת,
מאלה ששורים לפתות לבני
אדם, כמו שהיו מפתים את
ישראל בעגל בשש השעות. זהו
שכתוב (שמות לב) וירא העם פי
בשש משה לרדת מן ההר,
ובארוה, מה זה בשש? אלא
בשש שעות עשו את העגל, כדי
להפרידם משבע. זה שכתוב אף
ביום הראשון תשביתו שאר. אף
- חלק בין שש לשבע.

ורבן אמרה כנסת ישראל,

ובהוא זמנא דקדשא בריך הוא אתפשט
מאלין קליפין אתמר (ישעיה ל) ולא
יפנה עוד מוריך והיו עיניך ראות את מוריך.
ומה דהיה יבשה אתמר בה, מלא כל הארץ
כבודו. ואתקריאת ברכה דיליה, קרבנא
דיליה, עולה דיליה, דאוקיד כל אלין
קליפין. וסליקת לגביה קטרת. קשורא
דיליה, עולה דיליה, דכתיב (ויקרא ו) זאת תורת
העולה, היא העולה בצלותא דשחרית, היא
העולה לגביה בצלותא דמנחה בכמה ריחין
ובוסמין דגן עדן דאיהי גן דאורייתא. הדא
הוא דכתיב, (שיר השירים ד) גן נעול אחתי כלה,
סתימא דלא אתפתחת אלא לגבי בעלה.

וכר ייתי בעלה (תהלים נ"א) אדני שפתי תפתח
דאיהי כבא עלאה אתפתחת לגביה
פתרין (פתרין) סמכין קשוט וקבילת ליה פתרין
דרועין, הדא הוא דכתיב (שיר השירים ב) שמאלו
תחת לראשי וימינו תחבקני. יהו"ה נחית
לגבה ודא הוא רזא אמ"ן (דאמ"ן) גימטריא
יאהדונה"י דאיהו חבורא דתרין שמהן
באתוון. ובגין דא גדול העונה אמן יותר מן
המברך בזמנא דאינון תרין ברישא דצדיקיא.
אבר פד אינון ברישא דחייבייא כנסת
ישראל אמרת לגבייהו (שיר השירים א) אל
תראוני שאני שחרחרת מאלין דשריין
לפתאה לבני נשא כמה דהו מפתין לישראל
בעגלא בשית שעתין, הדא הוא דכתיב (שמות
לב) וירא העם פי בשש משה לרדת מן ההר.
ואוקמוה מאי כי בשש, אלא בשית שעתין
עבדו ית עגלא בגין לאפרשא לון משבע.
הדא הוא דכתיב (שמות י"ב) אף ביום הראשון
תשביתו שאר, אף חלק בין שש לשבע.

ובגין דא אמרה כנסת ישראל ששזפתני

השמש גרמו דאסתלק מני ו' דאיהו השש ואור השש דהוה נהיר בסתרא דשית תיבין דאינון (דברים ו') שמע ישראל יי אלהינו יי אחד, בני אמי נחרו בי, נחר גרונם דבטילו קרית שמע דאתמר ביה (תהלים קמ"ט) רוממות אל בגרונם, ובגין דא שמוני נוטרה את הפרמים, דאינון שאר אומין ערב רב. ובגין דא כרמי שלי לא נטרתי ובגין דא אינון ערב רב מצליחין בכלא.

שזפתני השמש. גרמו שסתלק ממני ו' (תפארת), שהוא השש, ואור השש שהיה מאיר בסתר של שש תבות, שהם שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, בני אמי נחרו בי, נחר גרונם שבטלו קריאת שמע, שנאמר ביה (תהלים קמט) רוממות אל בגרונם, ולכן שמני נטרה את הפרמים, שהם שאר אמות ערב רב. ולכן פרמי שלי לא נטרתי, ולכן אותם ערב רב מצליחים בכל.

בתנות עור חשוכין דעיינין דאתמר בהון (בראשית כ"ו) ותכהין עיניו מראות, לאסתכלא לאלין דאתמר בהון (יחזקאל א') נפתחו השמים ואראה מראות אלהים דאינון חמש אור דעובדא דבראשית פתנות אור אינון. והארץ היתה תהו. והארץ הא חד. תהו תרין. בהו תלת. חשך ארבע. תהום חמש. וארבע אינון דכלילן בגופא ואינון ארבע יסודין דאינון קליפין דאגוזא, ובגין דא והארץ היתה תהו. ואוקמוה היתה מקדמת דנא, דהכי ארחא דקליפין דמקדמין למוחא.

בתנות עור חשוכי העינים, שנאמר בהם (בראשית כו) ותכהין עיניו מראות, להסתכל על אותם שנאמר בהם (יחזקאל א) נפתחו השמים ואראה מראות אלהים, שהם חמש פעמים אור שבמעשה בראשית, פתנות אור הם. והארץ היתה תהו. והארץ - הרי אחד, תהו - שנים, בהו - שלשה. חשך - ארבעה. תהום - חמשה. וארבעה הם שכלולים בגוף, והם ארבעה יסודות שהם קלפות האגוז, ולכן והארץ היתה תהו. ובארוה היתה - מקדם לכן, שפך דרוך הקלפות שקודמות למח.

ורוח אלהים דא רוחא דמשיחא, דמיד דיהא מרחפת על אנפי מיא דאורייתא מיד יהא פורקנא, הדא הוא דכתיב (בראשית א') ויאמר אלהים יהי אור. וישלחהו יי אלהים, מיד (למשיחא) משיחא דהוה בגנתא דעדן במה דאתמר ביה וישלחהו מגן עדן מעדון דיליה. ואמאי לעבוד את האדמה דאיהי שכינתא בגין דא וישלחהו מיד, דיפוק מתמן.

ורוח אלהים - זו רוחו של משיח, מיד שתהא מרחפת על פני מי התורה, מיד תהיה גאלה. זהו שכתוב ויאמר אלהים יהי אור. וישלחהו ה' אלהים, מיד (ולמשיח) את המשיח שהיה בגן עדן, כמו שנאמר בו (בראשית א) וישלחהו [וגו'] מגן עדן, מעדונו, ולמה? לעבד את האדמה, שהיא שכינה בגלל זה וישלחהו, מיד שיצא משם.

וישבן מקדם לגן עדן את הפרוכים דאינון משיח בן דוד ומשיח בן יוסף דמשכא רוחא דמשיחא דאתמר ביה, ורוח אלהים דא שיל"ה ההוא דאתמר ביה (במדבר יא)

וישבן מקדם - לגן - את הפרוכים, משיח בן דוד ומשיח בן יוסף שמושף רוח המשיח, שנאמר בו ורוח אלהים, זה שיל"ה, אותו שנאמר בו (במדבר

וְאַצְלַתִּי מִן הַרוּחַ, דְּהֵכִי סָלִיק שִׁיל"ה מִשָּׁה
 בַּחוּשְׁבָּנָא. וַיִּשְׁפֹּן מִקְדָּם, דְּאַקְדִּים שִׁיל"ה
 לְתַרְוּיָהּוּ בְּגִין דִּיהָא מְרַחֶפֶת עַל אֲנַפּוּי
 דְּאוּרִייתָא וּפּוּרְקָנָא בֵּיהּ תִּלְיָיא וְהָא אוּקְמוּהָ.
 וְאֵת לֵהֵט הַחֵרֵב הַמְתַּהֲפֶכֶת מִיַּד יְהֵא בִּידֵיהּ.
 וּמְאִי נִיהוּ, מִטָּה מִטְט"רוֹן דְּאַתְהַפֵּף
 מִמִּטָּה לְנַחֵשׁ וּמִנַּחֵשׁ לְמִטָּה. וְעוֹד מִטָּה דָא
 שְׂכִינְתָא תַתָּאָה וְאִם זָכוּ יִשְׂרָאֵל כְּלַפֵּי חֶסֶד
 לִימִינָא וַיִּפְקוּן בְּרַחֲמֵי. וְאִם לֹאוּ מִטָּה כְּלַפֵּי
 חוּבָה לְסִטְרָא דְּגְבוּרָ"ה דְּתַמְן נַחֵשׁ, אֶל אַחַר.
 דְּתַבַּע לְשַׁפוּף דְּמָא וְאַתְקֻטִּיל מְשִׁיחַ וְסִגְיָאִין
 מִיִּשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא אַתְמָר (רות ג') שְׂכָבִי עַד
 הַבֶּקֶר דְּאִיהוּ בְּקֹר דְּאַבְרָהָם דִּיהָא מִטָּה כְּלַפֵּי
 חֶסֶד.

וּבְגִין דָּא וְאֵת לֵהֵט הַחֵרֵב הַמְתַּהֲפֶכֶת וְכֻלָּא
 לְשָׁמּוֹר אֶת דְּרָף עֵץ הַחַיִּים דְּאִיהִי
 אוּרִייתָא דְּאַתְמָר בָּהּ עֵץ חַיִּים הִיא וְאִיהִי
 אוּרִייתָא דְּבַעַל פָּה. אִם זָכָה בַר נֶשׁ, אִיהִי סַם
 חַיִּים דִּילֵיהּ. וְאִם לֹאוּ, הִיא מְתַהֲפֶכֶת לִיהּ
 לְסַם הַמּוֹת. וְהָא אוּקְמוּהָ מְאִרֵי מַתְנִיתִין הֵכִי,
 כְּגוֹוֹנָא דְּמִטָּה דְּאַתְהַפֵּף לְנַחֵשׁ וּמִנַּחֵשׁ
 לְמִטָּה. וּבְזַמְנָא הַהוּא יִתְמַחוּן מִן עֲלֻמָּא כָּל
 אֵינּוּן דְּאַתְמָר בְּהוּן (שמות ד') וַיַּעֲשׂוּ כֵן חֲרָטוּמֵי
 מְצָרִים בְּלִטְיָהֶם: (עד כאן מההשטמות).

תּוֹסֵפְתָא

בְּרַאשֵׁי"ת בְּרָ"א רִמְזוּ לְכַת"ר חֲכָמ"ה. אֱלֹהִים רִמְזוּ
 לְבִינָ"ה. אֵ"ת רִמְזוּ לְגְדוּל"ה וּגְבוּרָ"ה. הַשְּׁמַיִם דָּא
 הוּא תַפְאָר"ת. וְאֵ"ת רִמְזוּ לְנֶצַח הו"ד יסו"ד. הָאֲרִיץ
 רִמְזוּ לְמַלְכוּת: (עד כאן תוספתא).

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. (ויאמר אלהים למי
 הוּא אוֹמֵר אֵינּוּ אוֹמֵר אֵלָא לְאַחֲרִים. יְהִי אוֹר לְעוֹלָם הֵנָּה. וַיְהִי אוֹר לְעוֹלָם
 הַבָּא). וְדָא אִיהוּ נְהוּרָא דְּבָרָא קְדֻשָּׁא בְּרִין הוּא
 בְּקַדְמִיתָא. וְהוּא נְהוּרָא דְּעֵינָא. וְהוּא נְהוּרָא

(א) וְאַצְלַתִּי מִן הַרוּחַ, שִׁכְף עוֹלָה
 שִׁילָה כַּחֲשׁוֹבֵן מִשָּׁה. וַיִּשְׁפֹּן
 מִקְדָּם, שְׂמַקְדִּים שִׁילָה לְשִׁנְיָהֶם,
 כְּדִי שְׂתַהֲיָה מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי
 הַתּוֹרָה, וְהִגְאֵלָה תְּלוּיָהּ בּוּ, וְהִרִי
 פְּרִשׁוּהָ.

וְאֵת לֵהֵט הַחֵרֵב הַמְתַּהֲפֶכֶת,
 מִיַּד יְהִיָּה בִּידּוֹ, וּמַהוּ? הַמִּטָּה.
 מִטְטְרוּן מִתְהַפֵּף מִמִּטָּה לְנַחֵשׁ
 וּמִנַּחֵשׁ לְמִטָּה. וְעוֹד, מִטָּה זו
 שְׂכִינָה תַתְּוֹנָה, וְאִם זָכוּ יִשְׂרָאֵל
 - כְּלַפֵּי חֶסֶד, לִימִין, וַיִּצְאוּ
 בְּרַחֲמִים. וְאִם לֹאוּ - מִטָּה כְּלַפֵּי
 חוּבָה, לְצַד הַגְּבוּרָה, שְׁשֵׁם
 הַנַּחֵשׁ אֶל אַחַר שְׂמַבְקֵשׁ לְשַׁפֵּף
 דָּם, וְנַהֲרַג מְשִׁיחַ וְרַבִּים
 מִיִּשְׂרָאֵל, וְלִכְּן נֹאמַר (רות א') שְׂכָבִי
 עַד הַבֶּקֶר, שֶׁהוּא בְּקֹר שֶׁל
 אַבְרָהָם שִׁיְהִיָּה מִטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד.
 וּבְגִין זֶה וְאֵת לֵהֵט הַחֵרֵב
 הַמְתַּהֲפֶכֶת, וְהַכֵּל כְּדִי לְשָׁמּוֹר אֶת
 דְּרָף עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהִיא תּוֹרָה,
 שְׁנֹאמַר בָּהּ (משלי א') עֵץ חַיִּים הִיא,
 וְהִיא תּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה. אִם זָכָה
 אָדָם - הִיא סַם חַיִּים שְׁלוֹ, וְאִם
 לֹאוּ - הִיא מְתַהֲפֶכֶת לוֹ לְסַם
 הַמּוֹת. וְהִרִי פְּרִשׁוּהָ בְּעֲלֵי
 הַמְשָׁנָה כֶּף, כְּמוֹ שֶׁהַמִּטָּה
 שֶׁהַתְּהַפֵּף לְנַחֵשׁ וּמִנַּחֵשׁ לְמִטָּה.
 וּבְאִתּוֹ זְמַן יִמְחוּ מִן הָעוֹלָם כָּל
 אוֹתָם שְׁנֹאמַר בָּהֶם (שמות ז') וַיַּעֲשׂוּ
 כֵן חֲרָטוּמֵי מְצָרִים בְּלִטְיָהֶם:

תּוֹסֵפְתָא

בְּרַאשֵׁי"ת בְּרָ"א, רִמְזוּ לְכַת"ר
 חֲכָמ"ה. אֱלֹהִים רִמְזוּ לְבִינָ"ה.
 אֵ"ת רִמְזוּ לְגְדוּלָה וּגְבוּרָ"ה.
 הַשְּׁמַיִם זֶהוּ תַפְאָר"ת. וְאֵ"ת
 רִמְזוּ לְנֶצַח הו"ד יסו"ד. הָאֲרִיץ
 רִמְזוּ לְמַלְכוּת: עד כאן
 התוספתא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר.
 [ויאמר אלהים, למי הוא אוֹמֵר? אֵינּוּ אוֹמֵר אֵלָא
 לְאַחֲרִים. יְהִי אוֹר - לְעוֹלָם הֵנָּה. וַיְהִי אוֹר - לְעוֹלָם
 הַבָּא]. וְזֶהוּ הָאוֹר שְׂבָרָא קְדוּשָׁא

ברוך הוא בתחלה, והוא אור העין, והוא אור שהראה הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון והיה רואה בו מסוף העולם ועד סוף העולם, והוא אור שהראה הקדוש ברוך הוא לדוד, והיה משבח ואומר (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. והוא האור שהראה הקדוש ברוך הוא למשה וראה בו מגלעד ועד דן. ובשעה שראה הקדוש ברוך הוא שיעמדו שלשה דורות של רשעים, והם, דור אנוש, ודור המבול, ודור הפלגה - גנז אותו כדי שלא ישתמשו בו, ונתן אותו הקדוש ברוך הוא למשה והשתמש בו שלשה חדשים שנשארו לו מיום עבורו, כמו שנאמר (שמות ב) ותצפנהו שלשה ירחים.

ואחר שלשה ירחים נכנס לפני פרעה, לקח אותו הקדוש ברוך הוא ממנו, עד שעמד על הר סיני לקבל את התורה, והחזיר לו אותו האור והשתמש בו כל ימיו. ולא יכלו בני ישראל לקרב אליו, עד שנתן מסוה על פניו, כמו שנאמר (שם לד) וייראו מגשת אליו. והתעטף בו כטלית. זהו שכתוב (תהלים קד) עטה אור כשלקמה.

יהי אור ויהי אור. כל מה דאתמר ביה ויהי הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי. אמר רבי יצחק אור דברא קדשא בריך הוא בעובדא דבראשית הוה סליק נהוריה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא ואתגניז. מאי טעמא אתגניז. בגין דלא יתהנון מגיה חייבי עלמא. ועלמין לא יתהנון בגיניהון. והוא טמיר לצדיקיא, לצדיק דיקא (דף לב ע"א) דכתוב, (תהלים צז) אור זרוע לצדיק

דאחזי קדשא בריך הוא לאדם קדמא והוי חזי ביה מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. והוא נהורא דאחזי קדשא בריך הוא לדוד והוה משבח ואמר (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. והוא נהורא דאחזי קדשא בריך הוא למשה וחמא ביה מגלעד ועד דן. ובשעתא דחמא קדשא בריך הוא דיקומון תלתא דרין חייבין. ואנון דרא דאנוש ודרא דטופנא ודרא דפלגה (נ"א גניז ליה) בגין דלא ישתמשון ביה, ויהב יתיה קדשא בריך הוא למשה ואשתמש ביה תלת ירחין דאשתארוין ליה מיומי עבורא דיליה. כמה דאת אמר, (שמות ב) ותצפנהו שלשה ירחים.

ובתר תלת ירחין עאל קמי פרעה נטיל ליה קדשא בריך הוא מגיה. עד דקאים על טורא דסיני לקבלא אורייתא והדר ליה ההוא נהורא ואשתמש ביה כל יומיו. ולא יכלו בני ישראל למקרב בהדיה עד דיהב מסוה על אנפוי כמה דאת אמר, (שמות לד) וייראו מגשת אליו. ואתעטף ביה כטלית. הדא הוא דכתוב, (תהלים קד) עוטה אור כשלקמה.

יהי אור ויהי אור. כל מה דאתמר ביה ויהי הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי. אמר רבי יצחק אור דברא קדשא בריך הוא בעובדא דבראשית הוה סליק נהוריה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא ואתגניז. מאי טעמא אתגניז. בגין דלא יתהנון מגיה חייבי עלמא. ועלמין לא יתהנון בגיניהון. והוא טמיר לצדיקיא, לצדיק דיקא (דף לב ע"א) דכתוב, (תהלים צז) אור זרוע לצדיק

מה הטעם שנגנזו? כדי שלא יתנו ממנו רשעי העולם, והעולמות לא יתנו בגללם. והוא שמור לצדיקים, לצדיק דוקא, שכתוב (תהלים צז) אור זרע לצדיק ועד היום שיהיה העולם הבא, הוא

ולישרי לב שמחה. ואז תבשמו העולמות ויהיו כלם אחד.

נסתֵר וְגַנְזוּ.

אוֹתוֹ אֹרֹךְ יֵצֵא מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁף שְׁנַחֲקֵק בַּמָּטָה שֶׁנִּסְתֵּר מִכָּל, עַד שֶׁמֵּאֹתוֹ אֹרֹךְ שֶׁנִּגְנְזוּ, נִחְקֵק בְּשִׁבִיל אֶחָד טְמִיר לַחֲשֵׁף שֶׁלְמָטָה. וְהָאֹרֹךְ שְׂרִוֵי בּוֹ. מִיְהוּ הַחֲשֵׁף שֶׁלְמָטָה? אוֹתוֹ שְׁנִקְרָא לִילָה, שְׁפָתוֹב בּוֹ וְלַחֲשֵׁף קָרָא לִילָה.

וְעַל זֶה שֶׁנִּינּוּ, מֵה זֶה שְׁפָתוֹב (איוב י"ב) מְגַלֶּה עֲמֻקּוֹת מִנִּי חֲשֵׁף? רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אִם תֹּאמַר מִחֲשֵׁף נִסְתֵּר הַתְּגִלּוֹת, הֲרִי רְאִינוּ שֶׁנִּסְתֵּרִים הֵם כָּל אוֹתָם כְּתָרִים עֲלִיוֹנִים וְקוֹרְאִים עֲמֻקּוֹת. מֵהוּ מְגַלֶּה? אֶלָּא כָּל אוֹתָם נִסְתֵּרִים עֲלִיוֹנִים לֹא הַתְּגִלּוֹת אֶלָּא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ חֲשֵׁף שֶׁהוּא כְּסוּד הַלִּילָה [וְהַכֵּל יִהְיֶה אֶחָד כְּסוּד שֶׁל יִהְיֶה אֹרֹךְ הַלְבָנָה כְּאֹרֹךְ הַמָּטָה בְּרִנְיָה אַחַת, וְעַד הַיּוֹם שֶׁנִּבְאָה הוּא גֵנִי וְטְמִיר].

בֹּא רְאֵה, כָּל אוֹתָם עֲמֻקִּים נִסְתֵּרִים שִׁיּוּצָאִים מִתּוֹךְ מִחְשְׁבָה וְקוֹל לֹקַח אוֹתָם, לֹא מִתְּגִלִּים עַד שֶׁדְּבֹר מְגַלֶּה אוֹתָם. מֵה הַדְּבָר? הִינּוּ דְבֹר.

וְזֶה הַדְּבֹר נִקְרָא שְׁבֵת, וּבְגִלְל שְׁשֵׁבֶת נִקְרָא דְּבֹר, דְּבֹר שֶׁל חַל אֲסוּר בְּשֵׁבֶת. [וְכֵן הָיָה עוֹשֶׂה רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּשֶׁהָיָה רֹאֵה אֶת אִמּוֹ שֶׁהָיְתָה מְדַבֵּרֶת, הָיָה אוֹמֵר לָהּ: אִמִּי, שְׁתֵּקִי. שְׁבֵת הַיּוֹם וְאַסוּר.] בְּגִלְל שֶׁדְּבֹר זֶה צְרִיף לְשִׁלֵּט וְלֹא אַחֲרָי. וְדְבֹר זֶה שֶׁהוּא כָּא מְצַד הַחֲשֵׁף, מְגַלֶּה עֲמֻקּוֹת מִתּוֹכּוֹ. וּמִשְׁמַע מִנִּי חֲשֵׁף, אוֹתוֹ שְׁבֵא מְצַד הַחֲשֵׁף, שְׁפָתוֹב מִנִּי דוֹקָא.

הַשְּׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת (סִימּוֹן ל"א)

יֵשֵׁב רַבִּי בּוֹן וְדָרַשׁ, מֵהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה מה) יוֹצֵר אֹרֹךְ וּבּוֹרָא חֲשֵׁף? אֶלָּא אֹרֹךְ שֵׁשׁ בּוֹ מִמֶּשׁ כְּתוֹב בּוֹ יִצְרֶה, חֲשֵׁף שְׂאִין בּוֹ מִמֶּשׁ כְּתוֹב בּוֹ בְּרִיאָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (עמוס ד) יוֹצֵר הָרִים וּבּוֹרָא רִיחַ. אִם תִּרְצֶה אִמֵּר, אֹרֹךְ שֵׁשׁ בּוֹ מִמֶּשׁ כְּתוֹב בּוֹ

וְלִישְׂרֵי לֵב שְׁמָחָה וְכִדִּין יִתְבַּסְּמוּן עֲלֵמִין וְיִהְיוּן כְּלָא חַד. וְעַד יוֹמָא דִּיהָא עֲלָמָא דְאַתִּי הוּא טְמִיר וְגַנְזוּ.

הַהוּא נְהוּרָא נִפְק מְגוֹ חֲשׂוּכָא דְאַתְגְּלָפָא בְּקִלְפוֹי דְטְמִירָא דְכְּלָא. עַד דִּמְהֵהוּא נְהוּרָא דְאַתְגְּנִיזוּ אַתְגְּלִיף בְּשִׁבִיל חַד טְמִירָא לְחֲשׂוּכָא דְלִתְתָא וְנְהוּרָא שְׂאִרֵי בֵיה. מֵאֵן חֲשׂוּכָא דְלִתְתָא. הַהוּא דְאַקְרִי לִילָה דְכְּתִיב בֵּיה וְלַחֲשֵׁף קָרָא לִילָה.

וְעַל דָּא תְּנִינָן מְאִי דְכְּתִיב, (איוב י"ב) מְגַלֶּה עֲמֻקּוֹת מִנִּי חֲשֵׁף. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִי תִימָא מִחֲשֵׁף סְתִים אַתְגְּלִיין. הָא חֲזִינָן דְטְמִירִין אֲנוּן כָּל אֲנוּן כְּתָרִין עֲלָאִין וְקָרִינָן עֲמֻקּוֹת. מֵהוּ מְגַלֶּה. אֶלָּא כָּל אֲנוּן טְמִירִין עֲלָאִין לֹא אַתְגְּלִיין אֶלָּא מְגוֹ הַהוּא חֲשׂוּכָא דְאִיהוּ בְּרִזָּא דְלִילָא. (וְיִהָא כְּלָא חַד בְּרִזָּא דְהָיָה אֹרֹךְ הַלְבָנָה כְּאֹרֹךְ הַמָּטָה בְּרִנְיָה חַד וְעַד יוֹמָא דִּיהֵי הוּא גֵנִי וְטְמִיר).

הָא חֲזִי, כָּל אֲנוּן עֲמֻקִּין סְתִימִין דְנִפְקִי מְגוֹ מִחְשְׁבָה וְקָלָא נְטִיל לֹזֵן לֹא אַתְגְּלִיין עַד דְמִלָּה מְגַלֶּה לֹזֵן. מֵאֵן מִלָּה הִינּוּ דְבֹר.

וְהָא דְבֹר אֶקְרִי שְׁבֵת. וּבְגִין דְשְׁבֵת אֶקְרִי דְבֹר, דְּבֹר דְחוּל אֲסוּר בְּשֵׁבֶת. (גליון מחרש"ב וְכֵן הָיָה עֲבִיד רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּד חָמִי לְאַמִּיהָ דְהָיָה מְשַׁתְּעִינָא הָיָה אִמֵּר לָהּ, אִמִּי, שְׁתוּקִי, שְׁבֵת הוּא וְאַסִּיר). בְּגִין דְדְּבֹר דָּא בְּעִינָא לְשִׁלְטָאָה וְלֹא אַחֲרָא. וְהָא דְבֹר דְאִיהוּ אֶתִּי מִסְטְרָא דְחֲשֵׁף מְגַלֶּה עֲמֻקּוֹת מְגַנְיָה. וּמִשְׁמַע מִנִּי חֲשֵׁף. הַהוּא דְאַתִּי מִסְטְרָא דְחֲשֵׁף דְכְּתִיב מִנִּי דִּיקָא.

הַשְּׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת (סִימּוֹן ל"א)

יֵשֵׁב רַבִּי בּוֹן וְדָרַשׁ מֵהוּ דְכְּתִיב (ישעיה מה) יוֹצֵר אֹרֹךְ וּבּוֹרָא חֲשֵׁף. אֶלָּא אֹרֹךְ שֵׁשׁ בּוֹ מִמֶּשׁ כְּתִיב בּוֹ יִצְרֶה.

עֲשֵׂה, שְׁכַתּוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר, וְאֵין הָוְיָה אֲלָא עֲשֵׂה, וְקוֹרָא בּוּ יִצְרָה. חֲשֵׁף שְׁלֵא הָיָה בּוּ עֲשֵׂה אֲלָא הַבְּדֵלָה וְהַפְרָשָׁה, קוֹרָא בּוּ בְרִיאָה, כְּמוֹ שְׁאַתָּה אֹמֵר הַבְּרִיא פְּלוֹנִי וְכוּ'. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, מַהוּ שְׁכַתּוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר, וְלֹא אָמַר וְהָיָה? מִשָּׁל לְמַלְךְ שְׁהִיָּה לוֹ חֶפֶץ נֶאֱדָה וְהַקְצָהוּ, עַד שְׁזַמֵּן לוֹ מְקוֹם וְשִׁמְהוּ שֵׁם. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר, שְׁכַבְר הָיָה:

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם כֶּף, מַהוּ שְׁכַתּוֹב וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁף? אָמַר לוֹ, אֹר הוֹצִיא יוֹם וְחֲשֵׁף הוֹצִיא לַיְלָה, אַחַר כֶּף חֶבֶר אוֹתָם כְּאֶחָד וְהָיוּ אֶחָד, שְׁכַתּוֹב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. שְׁלִילָה יוֹם נִקְרָאִים אֶחָד. וְזֶה שְׁכַתּוֹב וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁף, [וְהַפְרָשָׁה מְחַלֶּקֶת] זֶה בְּזַמֵּן שֶׁל הַגְּלוּת שְׁנַמְצָא פְּרוּד.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַד כָּאֵן זָכַר בְּאֹר וַיִּנְקְבָהּ בַּחֲשֵׁף. אַחַר כֶּף מִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד לְהִיּוֹת אֶחָד. בְּמַה נִּפְרָדִים לְהַפְרִי בֵּין אֹר וּבֵין חֲשֵׁף? מִתְפָּרְדוֹת הַדְּרָגוֹת, וְשִׁנְיָהֶם הֵם כְּאֶחָד, שְׁהָרִי אֵין אֹר אֲלָא בַּחֲשֵׁף, וְאֵין חֲשֵׁף אֲלָא בְּאֹר. וְאֵף עַל גַּב שְׁהֵם אֶחָד, נִפְרָדִים בְּגוֹנִים, וְעַם כָּל זֶה הֵם אֶחָד, שְׁכַתּוֹב יוֹם אֶחָד.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, עַל הַבְּרִית הָעוֹלָם נִבְרָא וְהַתְקִים, שְׁכַתּוֹב (ירמיה ל) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. מִי הַבְּרִית? זֶה צְדִיק יְסוּד הָעוֹלָם, שֶׁהוּא סוּד שֶׁל זָכוֹר. וְעַל זֶה הָעוֹלָם עוֹמֵד בְּבְרִית יוֹמָם וְלַיְלָה כְּאֶחָד, שְׁכַתּוֹב אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא

יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם

חֲשֵׁף שְׁאֵין בּוּ מִמֶּשׁ כְּתִיב בּוּ בְרִיאָה כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (עמוס ד') יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרָא רוּחַ. אֵי בְעִית אֵימָא אֹר שְׁיֵשׁ בּוּ מִמֶּשׁ, כְּתִיב בּוּ עֲשֵׂה. דְכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. וְאֵין הָוְיָה אֲלָא עֲשֵׂה וְקָרִי בִיהַ יִצְרָה. חֲשֵׁף דְלֹא הָוָה בִּיהַ עֲשֵׂה אֲלָא הַבְּדֵלָה וְהַפְרָשָׁה קָרִי בִיהַ בְּרִיאָה כְּמָה דְאַתָּה אָמַר הַבְּרִיא פְּלוֹנִי וְכוּ'. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה מַהוּ דְכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר וְלֹא אָמַר וְהָיָה. מִשָּׁל לְמַלְךְ שְׁהִיָּה לוֹ חֶפֶץ נֶאֱדָה וְהַקְצָהוּ עַד שְׁזַמֵּן לוֹ מְקוֹם וְשִׁמְהוּ שֵׁם הָדָא הוּא דְכְתִיב יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר שְׁכַבְר הָיָה. (עַד כָּאֵן מַהֶה־שְׁמַחוֹת)

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵי הָכִי מְאִי דְכְתִיב וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁף. אָמַר לֵיהַ, אֹר אֶפִּיק יוֹם וְחֲשֵׁף אֶפִּיק לַיְלָה. לְבַתֵּר חֶבֶר לוֹן כְּחֶדָא וְהָיוּ חַד דְכְתִיב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. דְלַיְלָה וְיוֹם אֶקְרוּן חַד. וְהָאֵי דְכְתִיב וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁף (דְאַפְרִישׁ מְחַלֶּקֶת) דָּא בְּזַמְנָא דְגְלוּתָא דְאַשְׁתַּכַּח פְּרוּדָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק עַד הָכָא דְכוֹרָא בְּאֹר וְנוֹקְבָא בַּחֲשׂוּכָא. לְבַתֵּר מִתְחַבְּרָן כְּחֶדָא לְמַהוּי חַד. בְּמֵאֵי אַתְפְּרָשָׁן לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בֵּין נְהוּרָא וּבֵין חֲשׂוּכָא. מִתְפָּרְשָׁן דְרֵגִין וְתְרוּוּיָהוּ כְּחַד הוּוּ. דְהָא לִית נְהוּרָא אֲלָא בַּחֲשׂוּכָא וְלִית חֲשׂוּכָא אֲלָא בְּנְהוּרָא. וְאֵף עַל גַּב דְאַנּוּן חַד אַתְפְּרָשָׁן בְּגוֹוִינִין וְעַם כָּל דָּא אַנּוּן חַד דְכְתִיב יוֹם אֶחָד.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר עַל בְּרִית עֲלָמָא אַתְבְּרִי וְאַתְקִיִים דְכְתִיב, (ירמיה לב) אִם לֹא בְרִיתִי

שְׁמַתִּי. חֲקוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ הֵם
שֶׁשׁוֹפְעִים וְיוֹצְאִים מֵעֵדֶן הַעֲלִיּוֹן.
פֶּתַח וְאֶמֶר, (שׁוֹפְטִים ה) מְקוֹל
מִחֲצָצִים בֵּין מִשְׁאֲבִים שֶׁם יִתְנוּ
צְדָקוֹת ה' וְגו'. מְקוֹל מִחֲצָצִים -
זֶה קוֹל יַעֲקֹב. מִחֲצָצִים - כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל א-יז) אִישׁ הַפִּינִים.
בֵּין מִשְׁאֲבִים - שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בֵּין
אוֹתָם שֶׁשׁוֹאֲבִים מִים מִלְּמַעְלָה,
וְהוּא נוֹטֵל בְּשֵׁנֵי צְדָדִים וְכוּלֵל
אוֹתָם בְּתוֹכוֹ.

שֶׁם יִתְנוּ צְדָקוֹת ה' - שֶׁם הוּא
מְקוֹם הָאֱמוּנָה לְהַתְּדַבֵּק. שֶׁם יִתְנוּ
צְדָקוֹת ה' - שֶׁם יוֹנְקִים צְדָקוֹת ה'
וְשׁוֹאֲבִים. צְדָקַת פְּרוּזוֹנוֹ בְּיִשְׂרָאֵל
- זֶה צְדִיק הָעוֹלָם שֶׁהוּא בְּרִית
הַקֶּדֶשׁ, וְהוּא שׁוֹאֵב וְנוֹטֵל הַכֹּל
וּמְפָזֵר לִים הַגְּדוֹל אוֹתָם מִים
עֲלִיוֹנִים. בְּיִשְׂרָאֵל - שֶׁיִּשְׂרָאֵל
יִרְשׁוּ בְּרִית הַזֶּה, וְנִתֵּן לָהֶם הַקְּדוּשָׁה
בְּרוּךְ הוּא יִרְשֵׁת עוֹלָמִים.

בֵּינָן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עֲזָבוּ אוֹתוֹ, שֶׁהֵיוּ
מְלִים וְלֹא פוֹרְעִים, מַה כְּתוּב?
(שׁוֹפְטִים ה) אֲזוּ יִרְדּוּ לְשַׁעְרִים עִם ה'.
יִרְדּוּ לְשַׁעְרִים - אוֹתָם שֶׁעָרִי צְדָק
הֵיוּ יוֹשְׁבִים לְשַׁעְרִים וְלֹא נִכְנְסִים
פְּנִימָה. וּבְאוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב (שׁוֹפְטִים ב)
וַיַּעֲזְבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה' וְגו'. עַד
שֶׁבָּאָה דְבוּרָה וְהַכְרִיחָה אוֹתָם
בְּזֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁם ה) בְּפִרְעַ
פְּרַעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל.

וְעַל זֶה כְּתוּב חֲדָלוּ פְּרוּזוֹן
בְּיִשְׂרָאֵל. חֲדָלוּ פְּרוּזוֹן - זֶהוּ פְּרוּזוֹנוֹ
שֶׁאֲמַרְנוּ. חֲדָלוּ פְּרוּזוֹן - בְּרִית
הַקֶּדֶשׁ שֶׁלֹּא פְּרַעוֹ. (שִׁם) עַד שֶׁקָּמַתִּי
דְבוּרָה שֶׁקָּמַתִּי אִם בְּיִשְׂרָאֵל. מַה
זֶה אִם? אֵלֶּא אֲנִי הוֹרְדַתִּי מִים
עֲלִיוֹנִים מִלְּמַעְלָה לְקַיֵּם אֶת
הָעוֹלָמוֹת. בְּיִשְׂרָאֵל - סֵתֵם
לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. לְהַרְאוֹת

חֲדָלוּ פְּרוּזוֹן, דָּא הוּא פְּרוּזוֹנוֹ דְקָא אֲמַרְן. חֲדָלוּ פְּרוּזוֹן, קַיֵּים
קַדִּישָׁא דְלֹא אֲתַפְּרַעוּן. (שׁוֹפְטִים ה) עַד שֶׁקָּמַתִּי דְבוּרָה שֶׁקָּמַתִּי אִם
בְּיִשְׂרָאֵל. מַאי אִם. אֵלֶּא אֲנָא נְחֲתִית מִיּוֹן עֲלֵאִין מַעֲיֵלָא לְקַיֵּימָא

וְאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. מֵאֵן בְּרִית דָּא צְדִיק יְסוּדָא
דְּעֲלָמָא דְאִיהוּ רְזָא דְזִכּוֹר. וְעַל דָּא עֲלָמָא
קַיֵּימָא בְּבְרִית יוֹמָם וְלַיְלָה כִּחְדָּא דְכְּתִיב אִם
לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ
לֹא שְׁמַתִּי. חֲקוֹת שָׁמַיִם דְּנִגְדִין וְנִפְקִין מֵעֵדֶן
עֲלָאָה.

פֶּתַח וְאֶמֶר, (שׁוֹפְטִים ה) מְקוֹל מִחֲצָצִים בֵּין
מִשְׁאֲבִים שֶׁם יִתְנוּ צְדָקוֹת ה' וְגו'.
מְקוֹל מִחֲצָצִים דָּא קוֹל יַעֲקֹב. מִחֲצָצִים
כְּמָה דְאֵת אֶמֶר, (שְׁמוּאֵל א יז) אִישׁ הַפִּינִים.
בֵּין מִשְׁאֲבִים דְאִיהוּ יִתִּיב בֵּין אֲנוּן
דְשֶׁאֲבִין מֵיָא מִלְּעִילָא וְהוּא נְטִיל בְּתַרְיִן
סְטָרִין וְכִלִּיל לְהוֹן בְּגִיָּה.

שֶׁם יִתְנוּ צְדָקוֹת יי. תַּמָּן הוּא אֲתַר
מֵהֵימְנוּתָא לְאֲתַדְבָּקָא. שֶׁם יִתְנוּ צְדָקוֹת
יי. תַּמָּן נִנְקִין צְדָקוֹת יי וְשֶׁאֲבִין. צְדָקוֹת
פְּרוּזוֹנוֹ (בְּיִשְׂרָאֵל) דָּא צְדִיק דְּעֲלָמָא דְאִיהוּ קַיֵּים
וְקַדִּישׁ, וְאִיהוּ שְׁאִיב וְנְטִיל כְּלָא וּמְפָזֵר לְגַבֵּי
יָמָא רַבָּא אֲנוּן מִיּוֹן עֲלֵאִין. בְּיִשְׂרָאֵל,
דִּישְׂרָאֵל יִרְתוּ קַיֵּים דָּא. וַיְהִיבִיה לֹוֹן קַדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא יְרוּתַת עֲלָמִין.

בֵּינָן דִּישְׂרָאֵל שֶׁבְקוֹ לִיה דְהוּו גְזָרִין וְלֹא
פְּרַעֲיִן. מַה כְּתִיב, (שׁוֹפְטִים ה) אֲזוּ יִרְדּוּ
לְשַׁעְרִים עִם יי. יִרְדּוּ לְשַׁעְרִים, אֲנוּן שֶׁעָרִי
צְדָק הוּו יִתְבִּין לְתַרְעִי וְלֹא עֲאֵלִין לְגוֹ.
וּבְהֵוּא זְמַנָּא (דף גב ע"ב) כְּתִיב, (שׁוֹפְטִים ב) וַיַּעֲזְבוּ
בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יי וְגו'. עַד דְאֵתַת דְבוּרָה
וְנִדְיַבַת לֹוֹן בְּהֵאִי כְמָה דְכְּתִיב, (שׁוֹפְטִים ה)
בְּפִרְעַ פְּרַעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וְגו'.

וְעַל דָּא כְּתִיב חֲדָלוּ פְּרוּזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל.

שְׁהֵעוֹלָם לֹא מִתְקַיֵּם אֲלֵא עַל
בְּרִית זֶה. וְסוּד הַכֵּל - (משלי י) וְצַדִּיק
יִסוּד עוֹלָם כְּתוּב.
הוֹסֵפֶתָא

שְׁנֵינוּ, מִל וְלֹא פָרַע אֶת הַמִּילָה,
כְּאֵלוֹ לֹא מֵל. בְּגִלָּל שְׁשֵׁתֵי דְרָגוֹת
הֵן: מִילָה וּפְרִיעָה. זְכוּר וְשְׁמוֹר.
צַדִּיק וְצַדִּיק. זְכָר וְנִקְבָּה. אוֹת בְּרִית
זֶה יוֹסֵף, וּבְרִית זֶה רַחֵל, וְצַרְפָּה
לְחַבְרָם. וּבַמָּה מְחַבֵּר אוֹתָם?
כִּשְׁהוּא גּוֹזֵר וּפּוֹרַע. וּמִי שֶׁגּוֹזֵר
וְלֹא פּוֹרַע, כְּאֵלוֹ עֲשׂוֹ בִּינֵיהֶם
פְּרוּד. (עד כאן הוֹסֵפֶתָא).

שְׁרֵשָׁה יוֹצְאִים מֵאֶחָד. אֶחָד
בְּשֵׁלֶשָׁה עוֹמֵד נִכְנָס בֵּין שְׁנַיִם.
שְׁנַיִם מִיִּנְיָקִים לְאֶחָד. אֶחָד מִיִּנְיָק
לְכַמָּה צְדִידִים, וְאִזּוּ הַכֵּל אֶחָד. זֶהוּ
שְׁכַתוּב וַיְהִי עָרַב וַיְהִי בִקָּר יוֹם
אֶחָד. יוֹם שֶׁל עָרַב וּבִקָּר פּוֹלֵל
כְּאֶחָד, הֵינּוּ סוּד שֶׁל בְּרִית יוֹמָם
וְלַיְלָה, וְבוֹ הַכֵּל אֶחָד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ
הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שְׁבַעַה רְקִיעִים
הֵם לְמַעְלָה, וְכֻלָּם עוֹמְדִים
בְּקַדְשָׁה עֲלִיוֹנָה, וְהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
נִתְקַן בָּהֶם. וְרְקִיעַ זֶה הוּא בְּאִמְצַע
הַמַּיִם.

רְקִיעַ זֶה עוֹמֵד עַל גְּבֵי חִיּוֹת
אֲחֵרוֹת, וְהוּא מְפָרֵד בֵּין מַיִם
עֲלִיוֹנִים לְמַיִם תַּחְתּוֹנִים. וּמַיִם
תַּחְתּוֹנִים קוֹרְאִים לְעֲלִיוֹנִים.
וּמִהֲרִקִיעַ הַזֶּה שׁוֹתִים אוֹתָם. זֶהוּ
שְׁמִפְרִיד בִּינֵיהֶם, מִשׁוּם שֶׁפֶל
הַמַּיִם כְּלוּלִים בּוֹ. וְאַחַר כֵּן מוֹרִיד
אוֹתָם לְחִיּוֹת הַלָּלוֹ וְשׁוֹאֲבִים
מֵשֶׁם.

כְּתוּב (שיר ד) גֵּן נְעוּל אַחֲתֵי כֻלָּה
גֵּל נְעוּל מַעְזֵן חָתוּם. גֵּן נְעוּל -
שֶׁהַכֵּל נִסְתָּר בּוֹ, שֶׁהַכֵּל נִכְלָל בּוֹ.
גֵּל נְעוּל - שְׁאוֹתוֹ נִהָר שׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא
וְנִכְנָס בּוֹ וְכוּלָל וְלֹא מוֹצֵיא,
וְהַמַּיִם קוֹפְאִים בּוֹ וְעוֹמְדִים. מֵה
הַטַּעַם? בְּגִלָּל שְׁרוּחַ צְפוֹן נוֹשֶׁבֶת

עֲלֵמִין, בְּיִשְׂרָאֵל סֶתֶם לְעֵילָא וְתַתָּא,
לְאַחְזָא דְעֵלְמָא לֹא אֶתְקַיֵּים אֲלֵא עַל
קְיִמָּא דָא. וְרָזָא דְכֻלָּא (משלי י) וְצַדִּיק
יִסוּד עוֹלָם כְּתוּב.

תוֹסֵפֶתָא

תְּנִינָן מִל וְלֹא פָרַע אֶת הַמִּילָה כְּאֵלוֹ לֹא מֵל. בְּגִין
דְּתִרִין דְּרָגִין אֲנוּן מִילָה וּפְרִיעָה. זְכוּר וְשְׁמוֹר. צַדִּיק
וְצַדִּיק. דְּכָר וְנוֹקְבָא. אוֹת בְּרִית דָּא יוֹסֵף וּבְרִית דָּא
רַחֵל. וְאַצְטְרִיף לְחַבְרָא לּוֹן. וּבַמָּה מְחַבֵּר לּוֹן. כִּד
אִיהוּ גְזִיר וּפְרִיעַ. וּמֵאֵן דְּגְזִיר וְלֹא פְרִיעַ כְּאֵלוֹ עְבְדוּ
בִּינֵיהוּ פְּרוּדָא, (עד כאן תוֹסֵפֶתָא)

תִּלְתָּ נִפְקֵי מִחַד. חַד בְּתִלְתָּ קְיִמָּא עֲאֵל
בֵּין תִּרִין. תִּרִין יִנְקִין לְחַד, חַד יִנְקִין
לְכַמָּה סְטְרִין. כְּדִין כֻּלָּא חַד. הָדָא הוּא
דְכַתִּיב וַיְהִי עָרַב וַיְהִי בִקָּר יוֹם אֶחָד יוֹם
דְּעָרַב וּבִקָּר כֻּלִּיל כְּחַדָּא. הֵינּוּ רָזָא דְבְרִית
יוֹמָם וְלַיְלָה וּבִיָּה כֻּלָּא חַד:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי
מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר שְׁבַעַה רְקִיעִים אֲנוּן לְעֵילָא. וְכֻלָּהוּ
קְיִמָּא בְּקַדְוֶשְׁתָּא עֲלָאָה. וְשְׁמָא קְדִישָׁא בְּהוּ
אֲשֶׁתְּכֻלָּל. וְדָא רְקִיעָא הוּא בְּאִמְצַעוֹת מַיָּא.
דָּא רְקִיעַ קְיִמָּא עַל גְּבֵי חִיּוֹתָא אַתְרֵינִין.
וְאִיהוּ אֲפְרִישׁ בֵּין מַיִין עֲלָאִין לְמַיִין
תַּתָּאִין. וּמַיִין תַּתָּאִין קְרָאִין לְעֲלָאִין. וּמֵהֵאִי
רְקִיעַ שְׁתָּאֵן לּוֹן. דָּא הוּא דְמְפְרִישׁ בִּינֵיהוּ.
בְּגִין דְּכֻלָּהוּ מַיָּא בִיָּה כֻּלִּילֵן. וְלִבְתַּר נַחֲת
לוֹן לְהַגִּי חִיּוֹתָא וְשְׁאֲבִין מִתַּמָּן.

כְּתוּב, (שיר השירים ד) גֵּן נְעוּל אַחֲתֵי כֻלָּה
גֵּל נְעוּל מַעְזֵן חָתוּם. גֵּן נְעוּל,
דְּכֻלָּא אֶסְתִּים בִּיָּה. דְּכֻלָּא אֶתְכֻלִּיל בִּיָּה.
גֵּל נְעוּל, דְּהֵהוּא נִהָר נְגִיד וְנִפְיָק וְעֵייל
בִּיָּה וְכֻלִּיל וְלֹא אֲפִיק וְקָרְשִׁי מַיָּא בִּיָּה

באותם המים וקופאים, ולא יוצאים החוצה עד שנעשה קרח, ואלמלא צד הדרום שמשבר כחו של הקרח הזה, לא יצאו ממנו מים לעולמים.

ומראה אותו רקיע עליון כמראה הקרח הזה שקופא ומכניס בתוכו כל אותם המים, כך אותו עליון שעליו כונס כל אותם מים, ומפריד בין מים עליונים למים תחתונים. וזה שאמרנו יהי רקיע בתוך המים. באמצע. לא כך, אלא כתוב יהי אותו שהיה ממנו, באמצע המים היה, והוא למעלה שעומד על ראש החיות.

אמר רבי יצחק, יש קרום באמצע מעיו של בן אדם שמפסיק מלמטה למעלה, ושואב מלמעלה ונותן למטה. כך פנה הרקיע הוא באמצע, ועומד על אותן החיות שלמטה, והוא מפריד בין מים עליונים לתחתונים. בא ראה, אותם מים הרו והולידו חשף, ועל סוד זה כתוב (שמות כו) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים.

רבי אבא פתח, (תהלים קד) המקרה במים עליונותיו וגו'. במים - אלו מים עליונים של הפל שבהם תקן בית, כמו שנאמר (משלי כד) בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן.

השם עבים רכובו - רבי ייסא הזקן חלק עבים ע"ב י"ם. עב שהוא חשף, שמאל שעומד על ים זה. המהלך על פנפי רוח - זו רוח של המקדש העליון, וזה סוד (שמות כה) שנים פרבים זהב. כתוב (תהלים יח) וירפב על פרוב ויעף וידא על פנפי רוח. וירפב על פרוב אחר, אחר כך נגלה על פנפי רוח. ועד שנה מתעורר, לא מתגלה בזה.

וקיימי. מאי טעמא בגין דרוח צפון נשיב באנון מיא ואתקרישו ולא נפקי לבר עד דאתעביד קרח ואלמלא סטרא דדרום דאקיש תקפיה דהאי קרח לא נפקי מניה מיא לעלמין.

וחיוז דההוא רקיעא עלאה כחיוז דהאי קרח דמתקראשא ומכניס בגויה כל אנון מיין. כך ההוא עלאה דעליה פניש כל אנון מיין ואפריש בין מיין עלאין למיין תתאין. והאי דאמרן יהי רקיע בתוך המים. במציעות. לאו הכי. אלא יהי כתיב. ההוא דהוי מניה במציעות מיא הוי. ואיהו לעיל דקיימא על רישיה דחיותא.

אמר רבי יצחק אית קרומא במציעות מעוי דבר נש דאיהו פסיק מתתא לעילא ושאיב מעילא ויהיב לתתא. כך גוונא דא רקיע איהו באמצעיתא וקיימא על אנון חיותא דלתתא. ואיהו פריש בין מיין עלאין לתתאין. תא חזי, אנון מין אעדו ואולידו חשוכא. ועל רזא דא כתיב, (שמות כו) והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים.

רבי אבא פתח (תהלים קד) המקרה במים עליונותיו וגו' במים אליון מיין עלאין דכלא דבהו תקין ביתא כמא דאתאמר, (משלי כד) בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן.

השם עבים רכובו. רבי ייסא סבא פליג עבים ע"ב י"ם. עב דאיהו חשף שמאלא דקיימא על ים דא. המהלך על פנפי רוח דא רוחא דמקדשא עלאה. ורזא דא (שמות כה) שנים פרובים זהב. פתיב (תהלים יח) וירפב על פרוב ויעוף וידא על פנפי רוח. וירפב על פרוב חד לבתר איגלי על פנפי רוח ועד דהאי אתער לא אתגלי בהאי.

רבי יוסי אָמר, כְּתוּב (איוב כח) וּמִיָּם תִּפְן בְּמִדָּה. בְּמִדָּה מִמָּשׁ הַתִּקֵּין אוֹתָם כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְתוֹכָהּ, וְהֵם תִּקֵּין הָעוֹלָם כְּשֶׁהִגִּיעוּ מִצַּד הַגְּבוּרָה. אָמַר רַבִּי אֲבָא, כִּף הָיוּ הָרֵאשׁוֹנִים אוֹמְרִים כְּשֶׁהָיוּ מְגִיעִים לְמָקוֹם הַזֶּה, מְרַחֲשׁוֹת שִׁפְתֵי הַחֲכָמִים וְלֹא אוֹמְרִים דָּבָר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲנֹשׁוּ.

רבי אלעזר אָמר, אוֹת רֵאשׁוֹנָה שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת הִיְתָה מְשׁוֹטְטֶת עַל פְּנֵי קֶשֶׁר יוֹד, וּמִתְעַטְרֶת מִלְמָטָה וּמִלְמַעְלָה, וְעוֹלָה וְיוֹרֶדֶת, וּמִיָּם נִחְקָקִים בְּחֻקֵּיהֶם וּמִתְיַשְׁבֵּים בְּמָקוֹמָם, וְנִכְלְלוּ אֶחָד בְּאֶחָד. וְכֵן כָּל הָאוֹתִיּוֹת כִּלְכֵּן כְּלוּלוֹת זוּ בְּזוּ, וּמִתְעַטְרוֹת זוּ בְּזוּ, עַד שֶׁנִּבְנְהָ עֲלֵיהֶן בְּנֵין וְיִסוּד.

וּכְשֶׁנִּבְנְנוּ כָּלֶם וְהִתְעַטְרוּ, הָיוּ מִיָּם עֲלִיּוֹנִים מִתְעַרְכִּים בְּמִיָּם תַּחְתּוֹנִים, וְהוֹצִיאוּ בֵּית שֶׁל הָעוֹלָם [וְעַל זֶה הוֹצִיאוּ שְׁנֵי אוֹרוֹת, אֶחָד שְׂקָרָא אֲרִי, וְאֶחָד שְׂקָרָא שְׁמַיָּם], וְעַל זֶה בִּי נִרְאִית בְּרֵאשׁ, וּמִיָּם עוֹלָיִם וְיוֹרְדִים עַד שֶׁהָיָה הִרְקִיעַ הַזֶּה שֶׁהִפְרִיד אוֹתָם. וּמִחֲלַקַּת הַיְתָה בְּשָׁנֵי, שְׁבוּ נִבְרָא גִיהֶנֶם, שֶׁהוּא אֵשׁ שְׂדוּלֶק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ד) אֵשׁ אוֹכֵלָה הוּא, וְעֵתִיד לִשְׂרוֹת עַל רֵאשׁ הָרְשָׁעִים.

אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה, מִכָּאֵן כָּל מִחְלַקַּת שֶׁהִיא לְשֵׁם שְׁמַיָּם סוּפָה לְהִתְקַיֵּם. שְׁהָרִי כָּאֵן מִחְלַקַּת שֶׁהִיא לְשֵׁם שְׁמַיָּם הַיְתָה, וְהַשְׁמַיָּם בְּזֶה הִתְקַיֵּמוּ. לְאַחַר זֶה שִׁכְתוּב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרִקְיעַ שְׁמַיָּם וְגו'. בַּהֲבַדְלוֹת שֶׁבְּמַעְלָוֹת, בְּמִדְתָּם מְצוּיִים וְהִתְקַיְּמוּ, שְׁהָרִי שְׁנִינּוּ, כְּתוּב (שמות כו) וְהִבְדִּילָה הַפְּרוֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים וַיִּקְרָא שְׁמִפְרִיד בְּתוֹךְ הָאֲמָצַע.

בֹּא רֵאָה, כְּתוּב אַחַר כִּף יָקוּ

רַבִּי יוֹסִי אָמַר כְּתִיב, (איוב כח) וּמִיָּם תִּפְן בְּמִדָּה. בְּמִדָּה מִמָּשׁ אֲתִקֵּין לְהוּ כַּד מָטוּן לְגִוּוָה. וְאֲנוּן תִּקְוֹנָא דְעֲלָמָא כַּד מָטוּ מִסְטָרָא דְגְבוּרָה. אָמַר רַבִּי אֲבָא כִּף הָיוּ קִדְמָאֵי אָמְרֵי כַּד הָיוּ מְטָאֵן לְהָאֵי אֲתֵר מְרַחֲשֵׁן שְׁפוּן דְּחִפְיָמִין וְלֹא אָמְרִין מִדֵּי בְּגִין דְּלֹא יִתְעַנְשׁוּן.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר אֵת קִדְמָאָה דְּאֲתוּון הָוָה שְׁטִיא עַל אֲנָפוּי דְּקִיטְרָא דְּכִיא וְאֲתַעֲטֵר מְלָרַע מְלַעֲיִלָא וְסָלִיק (דף ג' ע"א) וְנַחֲתִית וּמִיָּא מִתְגַּלְפִּי בְּגִלוּפִיָּהּ וּמִתְיַשְׁבֵּן בְּדוּכְתִיָּהּ וְאֲתַפְּלִילוּ חַד בְּחַד. וְכֵן אֲתוּון כְּלָהּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא וּמִתְעַטְרָן דָּא בְּדָא עַד דְּאֲתַבְנִי עֲלֵיָּהּ בְּנִינָא וְיִסוּדָא.

וְכֵן אֲתַבְנִיאוּ כְּלָהּ וְאֲתַעֲטְרוּ. הָיוּ מִיָּין עֲלָאִין מִתְעַרְבִין בְּמִיָּין תַּתָּאִין וְאֲפִיקוּ בֵּיתָא דְּעֲלָמָא (וְעַל דָּא אֲפִיקוּ תְרִין נְהוּרִין חַד דְּאֲקָרִי אֲרִי וְנְהוּרָא דְּאֲקָרִי שְׁמַיָּם) וְעַל דָּא בִּי אֲתַחֲזִי בְּרִישָׁא וּמִיָּין סָלִקִין וְנַחֲתִין עַד דְּהָאֵי רְקִיעַ הָוָה וְאֲפִרִישׁ לוֹן. וּמִחֲלוּקַת הָוָה בְּשָׁנֵי דְּבִיָּה אֲתַבְרִי גִיְהֶנֶם דְּאִיְהוּ נוֹרָא דְּדָלִיק כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (דברים ד) אֵשׁ אוֹכֵלָה הוּא. וְזָמִין לְאֲשֶׁרָאָה עַל רִישֵׁיָּהּ דְּחִיבָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִהֶכָּא כָּל מִחְלוּקַת דְּאִיְהוּ לְשֵׁם שְׁמַיָּם סוּפָה לְהִתְקַיֵּם. דְּהָא הֶכָּא מִחְלוּקַת דְּאִיְהוּ לְשֵׁם שְׁמַיָּם הָוָה וְשְׁמַיָּם בְּהָאֵי אֲתַקִּיִּים. לְבִתֵּר דָּא דְּכִתִּיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרִקְיעַ שְׁמַיָּם וְגו'. בְּקִטְפִירָא דְּעִילִיתָא בְּקִסְטִיָּהּ שְׁכִיחֵי וְאֲתַקִּיִּמוּ. דְּהָא תְּנִינָן כְּתִיב, (שמות כו) וְהִבְדִּילָה הַפְּרוֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים וַיִּקְרָא, דְּהָא אִיְהוּ רְקִיעַ דְּמִפְרֵשׁ בְּגוּ בְּאֲמָצַעִיתָא.

הָא חֲזִי, כְּתִיב לְבִתֵּר יָקוּ הַמִּיָּם מִתַּחַת

הַשָּׁמַיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד. מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם מִמָּשׁ. אֶל מְקוֹם אֶחָד - לְמְקוֹם שְׁנֵי קָרָא אֶחָד, וְהוּא יָם תַּחְתּוֹן, שְׁהָרִי הוּא מִשְׁלֵים לְאֶחָד, וּבִלְעָדָיו לֹא נִקְרָא אֶחָד. וּמִשְׁמַע שְׁכַתוּב יָקוּוּ, שְׁבוּ כָּל הַמַּיִם מִתַּכְּנִסִּים, כְּמוֹ שְׁנֵי אֲמָר (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הַלְּכִים אֶל הַיָּם.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, אֶל מְקוֹם אֶחָד - זֶהוּ מְקוֹם שְׁכַתוּב בּוֹ (ישעיה נד) וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תִמוּט. שְׁהָרִי הוּא נוֹטֵל הַכָּל זוֹרֵק בַּיָּם, וְבוֹ מִתַּתְּקִנָּת הָאָרֶץ, שְׁכַתוּב וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה. זֹהֵי אָרֶץ, כְּמוֹ שְׁנֵי אֲמָר וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיִּבְשָׁה אָרֶץ.

לָמָּה נִקְרָאת יִבְשָׁה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִינּוּ מַה שְׁכַתוּב (דברים טו) לָחֶם עֲנִי. לָחֶם עֲנִי כְּתוּב. וּבִגְלָל שְׁהוּא לָחֶם עֲנִי נִקְרָא יִבְשָׁה, וְשׂוֹאֵב בְּתוֹכָהּ כָּל מִימֵי הָעוֹלָם, וְהִיא הִיְתָה יִבְשָׁה, עַד שֶׁמְקוֹם זֶה מְמַלֵּא אוֹתָהּ, וְאֵז שׁוֹפְעִים מִים דְּרָף אוֹתָם הַמְּקוּרוֹת.

וְלִמְקוֹה הַמַּיִם קָרָא יָמִים - זֶהוּ בֵּית כְּנֹס הַמַּיִם שְׁלִמְעֵלָה, שֶׁשֵּׁם כָּל הַמַּיִם מִתַּכְּנִסִּים וּמִשֵּׁם שׁוֹפְעִים וַיּוֹצְאִים.

הַשְּׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת (סימן ל"ב) שְׁבִיעֵי הָיָה בְּמִזְרְחוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמִשֵּׁם בָּא זֶרַעַם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי חוּט הַשְּׁדָרָה מְשׁוּף מִן הַמֶּחֱ שֶׁל אָדָם וּבָא לְאַמָּה, וּמִשֵּׁם הוּא הַזֶּרַע, שְׁכַתוּב (ישעיה מג) מִמִּזְרַח אֲבִיא זֶרַעַךְ. כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל טוֹבִים - מִזֶּה הַמְּקוֹם אֲבִיא זֶרַעַךְ, יִתְחַדֵּשׁ לָךְ זֶרַע חֲדָשׁ. וּכְשִׁיִּשְׂרָאֵל רָעִים - מִן הַזֶּרַע שְׁכָבֵר בָּא לְעוֹלָם, שְׁכַתוּב (קהלת א) דוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא. דוֹר שְׁכָבֵר בָּא. וּמַהוּ מִמְּעַרֵב אֶקְבָּצְךָ? מֵאוֹתָהּ מִדָּה שְׁנוּטָה תְּמִיד לְמַעְרֵב. וְלָמָּה נִקְרָא מַעְרֵב? מִפְּנֵי שֶׁשֵּׁם מִתְּעַרֵב כָּל הַזֶּרַע. מִשֵּׁל לָמָּה הַדְּבָר

הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד. מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם מִמָּשׁ. אֶל מְקוֹם אֶחָד. לְאֶתֶר דְּאֶקְרִי אֶחָד. וְאִיהוּ יָם תַּתְּאָה דְּהָא אִיהוּ אֲשָׁלִים לְאֶחָד. וּבִלְאָ אִיהוּ לָא אֶקְרִי אֶחָד. וּמִשְׁמַע דְּכְתִיב יָקוּוּ דְּבִיהַּ מִתַּכְּנִסִּין כְּלָהוּ מִיָּא כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הַוּלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'.

רַבִּי יִיסָא אָמַר אֶל מְקוֹם אֶחָד, דָּא אִיהוּ אֶתֶר דְּכְתִיב בִּיהַּ (ישעיה נד) וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תִמוּט. דְּהָא אִיהוּ נוֹטֵל כְּלָא וְשְׁדֵי בְּיָמָא וּבִיהַּ אֶתְתַּקְּנָת אַרְעָא דְּכְתִיב וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה דָּא הוּא אָרֶץ. כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיִּבְשָׁה אָרֶץ.

אֲמַאי אֶקְרִי יִבְשָׁה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק הִינּוּ דְּכְתִיב (דברים טו) לָחֶם עֲוֹנִי לָחֶם עֲנִי כְּתִיב. וּבִגְיִן דְּאִיהוּ לָחֶם עֲנִי אֶקְרִי יִבְשָׁה. וְשָׂאִיב בְּגוֹוָה כָּל מִימִין דְּעֵלְמָא וְאִיהוּ יִבְשָׁה הָיָי. עַד דְּאֶתֶר דָּא אֲמַלִּי לָהּ וּכְדִין נִגְדִין מִיָּא אוֹרַח דְּאֲנוּן מְקוּרוֹת.

וְלִמְקוֹה הַמַּיִם קָרָא יָמִים דָּא הוּא בֵּית כְּנֹס הַמַּיִם מִיִּין דְּלְעִילָא דְּתַמָּן מִתַּכְּנִסִּין כָּל מִיָּא וּמִתַּמָּן נִגְדִין וּנְפָקִין.

הַשְּׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת (סימן ל"ב)

שְׁבִיעֵי הָיָה בְּמִזְרְחוֹ שֶׁל עוֹלָם וּמִשֵּׁם בָּא זֶרַעַם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כִּי חוּט הַשְּׁדָרָה מְשׁוּף מִן הַמֶּחֱ שֶׁל אָדָם וּבָא לְאַמָּה וּמִשֵּׁם הוּא הַזֶּרַע דְּכְתִיב (ישעיה מג) מִמִּזְרַח אֲבִיא זֶרַעַךְ, כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל טוֹבִים מִזֶּה הַמְּקוֹם אֲבִיא זֶרַעַךְ וְיִתְחַדֵּשׁ לָךְ זֶרַע חֲדָשׁ, וּכְשִׁיִּשְׂרָאֵל רָעִים מִן הַזֶּרַע שְׁכָבֵר בָּא לְעוֹלָם דְּכְתִיב (קהלת א) דוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא. דוֹר שְׁכָבֵר בָּא. וּמַאי מִמְּעַרֵב אֶקְבָּצְךָ, מֵאוֹתָהּ מִדָּה שְׁנוּטָה תְּמִיד לְמַעְרֵב. וְלָמָּה אֶקְרִי מַעְרֵב, מִפְּנֵי שֶׁשֵּׁם מִתְּעַרֵב כָּל הַזֶּרַע.

דומה? לכן מלך שהיתה לו כלה נאה וצנועה בחדרו, והיה לוקח מבית אביו עושר ומביא לה תמיד, ולוקחת הכל ומצנעת אותו תמיד ומערכת הכל. לסוף ימים בקש לראות מה אסף ומה קבץ. הינו שפתוב (ישעיה ג) וממערב אקבצך. ומה הוא בית אביו? שפתוב ממזרח אביא זרעך. מלמד שממזרח מביא, וזרע במערב, ואחר כך הוא מקבץ מה שזרע. מקבץ מה שזרע: ע"כ.

אמר רבי חייא, מקנה המים זה צדיק. שפשמגיע למקנה המים, כתוב וירא אלהים כי טוב, וכתוב (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב. [וכן אור ראשון נקרא טוב, וכן בקלם כתוב כי טוב, פרט ליום השני שלא כתוב בו כי טוב] רבי יוסי אמר, ישראל הוא מקנה, שפתוב (ירמיה יז) מקנה ישראל ה'.

רבי חייא אמר, זה צדיק, הינו מה שפתוב קרא ימים. משום ששנחלים ומעניות ונהרות, את כלם הוא נוטל, והוא המקור של הכל והוא נוטל הכל. משום כך ימים. ועל זה וירא אלהים כי טוב, וכתוב (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב.

ומשום שהוא נרשם, הפריד בין יום ראשון לשלישי ולא נאמר כי טוב ביניהם, שהרי ביום השלישי עשתה הארץ פרות מכל הצדיק הזה, שפתוב ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזרע זרע עץ פרי. מה זה עץ פרי? זה עץ הדעת טוב ורע, שהוא עושה אבים ופרות. עשה פרי - זה צדיק יסוד עולם.

למינו - של כל בני אדם שיש להם רוח קדושה, שהוא פרי שאותו אילן רושם בהם רשום למינו. ומה הרשם? זהו ברית קדש ברית שלום. ובני מהימנותא למינו, למינו עאלין

משל למה הדבר דומה, לכן מלך שהיה לו כלה נאה וצנועה בחדרו, והיה לוקח מבית אביו עושר ומביא לה תמיד ולוקחת הכל ומצנעת אותו תמיד ומערכת הכל. לסוף ימים בקש לראות מה אסף ומה קבץ הינו דכתיב וממערב אקבצך. ומאי ניהו בית אביו דכתיב ממזרח אביא זרעך. מלמד שממזרח מביא, וזרע במערב, ואחר כך הוא מקבץ מה שזרע.

(עד כאן מההשמטות.)

אמר רבי חייא מקנה המים דא צדיק. דכד מטא למקנה המים פתיב וירא אלהים כי טוב וכתוב, (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב. [וכן אור קדמאה טוב אקרי. וכן בלהו כתיב בהו כי טוב. בר יומא תניינא דלא כתיב ביה כי טוב]. רבי יוסי אמר ישראל מקנה איהו. דכתיב, (ירמיה יז) מקנה ישראל יי.

רבי חייא אמר דא צדיק. הינו דכתיב קרא ימים. בגין דנחלין ומבועין ונהרין בלהו נטיל לון ואיהו מקורא דכלא ואיהו נטיל כלא בגיני כך ימים. ועל דא וירא אלהים כי טוב וכתוב, (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב.

ובגין דאתרשים איהו אפריש בין יומא קדמאה לתלתאה ולא אתמר כי טוב בגיניהו. דהא ביומא תלתאה עבדת ארעא איבין מחילא דהאי צדיק. דכתיב ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזרע זרע עץ פרי. מאי עץ פרי. דא עץ הדעת טוב ורע דאיהו עביד איבין ופריין. עושה פרי דא צדיק יסוד דעלמא.

למינו דכל בני נשא דאית לון רוחא קדישא. דאיהו איבא דההוא אילנא רשים בהו רשימא למינו. ומאי איהו, ברית קדש ברית שלום. ובני מהימנותא למינו, למינו עאלין

וְלֹא מִתְפָּרֵשׁ מְנִיָּה. וְצַדִּיק עוֹשֶׂה פְּרִי הוּא. וְהָיָה אֵילָנָא אֲתַעְבְּרַת וְאַפִּיקַת הָהוּא פְּרִי לְמִינוּ. לְמִינוּ דְהָהוּא עוֹשֶׂה פְּרִי דִיהוּי כְּוֹתִיָּה.

זְבָאָה חוֹלְקִיָּה מָאן דְדָמִי לְאַמִּיָּה וְלְאַבּוּי. וְעַל כֵּן רְשִׁימָא קְדִישָׁא בְיוֹמָא תְּמִינָאָה בְּגִין דִּידָמִי לְאַמִּיָּה. (בְּגִין דְהָיָא דְרָנָא תְּמִינָאָה וְהָיָא נִפְשָׁא דְפָרַח מִנָּה אֲצַטְרִיכַת לְאַתְחֻזָּאָה קַמָּה לְתַמְנִיא יוֹמִין) וְכֹד אֲתַפְּרַעַת וְאַתְגַּלְיָא רְשִׁימָא קְדִישָׁא בְּגִין דִּידָמִי לְאַבּוּי. וְעַל דָּא עֵץ פְּרִי דָּא אֲמָא. עוֹשֶׂה פְּרִי דָּא פְּרִית קִדְשׁ אַבּוּי. לְמִינוּ דִּידָמִי לִיָּה וְאַתְרָשִׁים בִּיָּה.

אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ. זָרְעוּ בּוֹ. זָרַע בּוֹ מִיבְעֵי לִיָּה. מָאִי זָרְעוּ בּוֹ. אֶלָּא זָרַע וְאִ"ו בּוֹ. עַל הָאָרֶץ הֵכִי הוּא וְדָאִי. דְהָא הָהוּא זָרְעָא אֲשֶׁרִי עַל אֲרַעָא. זְכָאָה חוֹלְקִיָּהוּן דִּישְׂרָאֵל דְאַנּוּן קְדִישִׁין וְדַמְיִין לְקְדִישִׁין. וְעַל דָּא וְדָאִי כְּתִיב, (ישעיהו ט) וְעַמְּךָ פְּלֹם צַדִּיקִים. פְּלֹם צַדִּיקִים וְדָאִי. דְהָא מֵהַנִּי נִפְקוּ וְלֵהַנִּי דַמְיִין. זְכָאִין אַנּוּן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. (דף לג ע"ב).

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא כְּתִיב, (ירמיה יב) עוֹשֶׂה אֶרֶץ בְּכַחוּ. מָאִי עוֹשֶׂה אֶרֶץ (בְּכַחוּ. עֲשֶׂה אֶרֶץ מִיבְעֵי לִיָּה. אֶלָּא עוֹשֶׂה וְדָאִי תְדִיר וּמִתְקַן קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא לְהָאִי אֶרֶץ) דָּא קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא לְעֵילָא. בְּכַחוּ דָּא צַדִּיקִין. מְכִין תַּבַּל בְּחֻכְמָתוֹ. תַּבַּל דָּא אֶרֶץ דְלִתְתָא. בְּחֻכְמָתוֹ דָּא צַדִּיק דְכְּתִיב וְהוּא (תהלים ט) יִשְׁפּוֹט תַּבַּל בְּצַדִּיק. עוֹשֶׂה אֶרֶץ דָּא קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא, דְהוּא מִתְקִין אֲרַעָא וּמִתְקִין אֲרַחוּי. וּבְמָה. בְּכַחוּ בְּדַקְאֲמָרָן.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּאַתְוּוֹן גְּלִיפִין דְרַבִּי אֶלְעָזָר אֵית קוּטְרִי דְאַתְוּוֹן תְּרִין וְעֶשְׂרִין קְטִירִין בְּחֻדָּא. תְּרִין אַתְוּוֹן דָּא סְלִיק וְדָא נְחִית

לְמִינוּ, לְמִינוּ נְכַנְסִים וְלֹא נִפְרָדִים מִמֵּנוּ, וְצַדִּיק עוֹשֶׂה פְּרִי הוּא. וְאוֹתוֹ אֵילָן מִתְעַבֵּר וּמוֹצִיא אוֹתוֹ פְּרִי לְמִינוּ, לְמִינוּ שֶׁל אוֹתוֹ עוֹשֶׂה פְּרִי שִׁיָּהִיָּה כְּמוֹתוֹ.

אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל מִי שְׂדוּמָה לְאִמּוֹ וְלְאַבּוּי, וְעַל כֵּן רָשָׁם הִקְדוּשׁ בְּיוֹם הַשְּׂמִינִי כְּדִי שִׂידְמָה לְאִמּוֹ [בְּגַלל שֶׁהָיָא דְרָנָה שְׂמִינִית, וְאוֹתָהּ נִפְשׁ שְׂפָרְחָה מִמֵּנָה צְרִיכָה לְהִרְאוֹת לְפָנֶיהָ לְשִׁמּוּנָה יוֹמִין]. וְכִשְׁנִפְרַע וּמִתְגַּלְיָה רָשָׁם הִקְדוּשׁ כְּדִי שִׂידְמָה לְאַבּוּי. וְעַל זֶה עֵץ פְּרִי - זוֹ אִם. עֲשֶׂה פְּרִי - זוֹ פְּרִית קִדְשׁ אַבּוּי. לְמִינוּ - שִׂידְמָה לוֹ וּיְרָשֶׁם בּוֹ.

אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ - זָרְעוּ בּוֹ? זָרַע בּוֹ צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה זָרְעוּ בּוֹ? אֶלָּא זָרַע וְאִ"ו בּוֹ. עַל הָאָרֶץ - כִּף הוּא וְדָאִי, שְׁהָרִי אוֹתוֹ זָרַע זָרַק עַל הָאָרֶץ. אֲשֶׁרִי חִלְקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם קְדוּשִׁים וְדוּמִים לְקְדוּשִׁים, וְעַל זֶה וְדָאִי כְּתוּב (ישעיהו טח) וְעַמְּךָ כֻּלָּם צַדִּיקִים. כֻּלָּם צַדִּיקִים וְדָאִי, שְׁהָרִי מֵאֲלֹה יֵצְאוּ וְלֵאמֹר דוּמִים. אֲשֶׁרִיָּהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּתוּב (ירמיה יב) עוֹשֶׂה אֶרֶץ בְּכַחוּ. מַה זֶה עֲשֶׂה אֶרֶץ? [בְּכַחוּ? עֲשֶׂה אֶרֶץ צְרִיף לְהִיּוֹת! אֶלָּא עוֹשֶׂה וְדָאִי תְּמִיר, וּמִתְקַן הַקְדוּשׁ בְּרִיף הוּא אֵת הָאֶרֶץ הַזֶּה] זֶה הִקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְמַעְלָה. בְּכַחוּ - זֶה צַדִּיק. מְכִין תַּבַּל בְּחֻכְמָתוֹ. תַּבַּל - זוֹ אֶרֶץ שְׁלֻמְטָה. בְּחֻכְמָתוֹ - זֶה צַדִּיק, שְׂכַתוּב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפּוֹט תַּבַּל בְּצַדִּיק. עֲשֶׂה אֶרֶץ - זֶה הִקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא שְׂמִתְקִין אֶרֶץ וּמִתְקִין דְרָכֶיהָ, וּבְמָה? בְּכַח, כְּפִי שְׂאֲמָרְנוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּאוֹתִיּוֹת חֻקִּיקוֹת שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר יֵשׁ קְשָׁרִי הָאוֹתִיּוֹת עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם קְשָׁרִים כְּפִי שְׂאֲמָרְנוּ. שְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, זוֹ עוֹלָה זוֹ

יורדת, ושעולה יורדת ושיורדת
עולה. וסימן זה - (ישעיה מה) א"ף
ב"ף א"ל.

רבי יוסי אמר, הלשון של
משקל עומד באמצע, וסימן -
(ויקרא יט) במדה במשקל וגו'.
משקל - לשון שעומד באמצע.
וזה סוד (שמות ל) שקל הקדש
כתוב, ומאזנים עומדים בו
ונשקלו. איזה מאזנים? כמו
שנאמר (ויקרא יט) מאזני צדק,
וכלם עומדים במשקל בשקל
הקדש. רבי יהודה אמר, בשקל
הקדש - זו רוח הקדש.

אמר רבי יצחק, כתוב (תהלים א)
בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו
כל צבאם. בדבר ה' שמים נעשו
- אלו שמים שלמטה שנעשו
בדבר שמים שלמעלה. ברוח -
שהוציא קול עד שהגיע לאותו
נהר ששופע ויוצא ולא פוסקים
מימיו לעולמים. וברוח פיו כל
צבאם - כל התחתונים עומדים
ברוח שהוא זכר.

(שם קד) משקה הרים מעליותיו
מפרי מעשיך תשבע הארץ.
משקה הרים מעליותיו, מה זה
עליותיו? כמו שאמרנו, שכתוב
(שם) המקרה במים עליותיו.
מפרי מעשיך תשבע הארץ - סוד
של אותו נהר ששופע ויוצא
למטה. זהו שכתוב עשה פרי
אשר זרעו בו וגו', והרי נתבאר.
יהי מארת ברקיע השמים להאיר
על הארץ. יהי מארת, חסר. רבי
חזקיה אומר, מארת ששורים בו
תקף הדין, קלוטת הדין. רבי
יוסי אמר, יהי מארת - למטה.
היא הלבנה שבה תלויה אספרה
לתינוקות העולם, ובה תלוי
מארת, בגלל שהיא מאור קטן
מכל המאורות, ולפעמים
שנחשכת ולא מקבלת אור.

ודסליק נחית ודנחית סליק. וסימן דא (ישעיה
מה) א"ף ב"ף א"ל.

רבי יוסי אמר טיפסא דשיקלא באמצעיתא
קיימא. וסימן (ויקרא יט) במדה במשקל
וגו'. משקל לישן דקיימא באמצעיתא. ורזא
דא (שמות ל) שקל הקדש כתיב. ומאזנים ביה
קיימן ואתקלו. מאן מאזנים כמה דאת אמר,
(ויקרא יט) מאזני צדק. וכלהו קיימין במשקל
בשקל הקדש. רבי יהודה אמר בשקל הקדש
דא רוח הקדש.

אמר רבי יצחק כתיב, (תהלים לג) בדבר יי
שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם.
בדבר יי שמים נעשו. אלין שמיא דלתתא
דאתעבירו בדבר שמים דלעילא. ברוח.
דאפיק קלא עד דמטי לההוא נהר דנגיד
ונפיק ולא פסקין מימיו לעלמין. וברוח פיו
כל צבאם. פלהו תתאי קיימין ברוח דאיהו
דכר.

משקה הרים מעליותיו מפרי מעשיך תשבע
הארץ. משקה הרים מעליותיו. (תהלים
קד) מאן עליותיו פדקאמרן. דכתיב,
המקרה במים עליותיו. מפרי מעשיך תשבע
הארץ. רזא דההוא נהר דנגיד ונפיק לתתא
הדא הוא דכתיב עושה פרי אשר זרעו בו
וגו' והא אתמר:

יהי מארת ברקיע השמים להאיר על
הארץ. יהי מארת חסר. רבי חזקיה
אומר מארת דשריא ביה תקפא דדינא.
קילטא דדינא. רבי יוסי אמר יהי מארת
לתתא איהי סיהרא דבה תליא אספרה
לרביי עלמא. ובה תליא מארת. בגין
דאיהי נהרא זוטרא מפל נהורין. וזמנין
דאתחשכא ולא מקבלא נהורא.

בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם - זֶהוּ רִקְיעַ
שֶׁהוּא כְּלֹלוֹת שֶׁל כָּלָם, בְּגִלְל
שְׁנוּטֵל כֹּל הַמְּאֹרוֹת, וְהוּא מְאִיר
לְמֵאוֹר הַזֶּה שְׂאִינוּ מְאִיר (וְהוּא תְּלוּיָה
בוּ בְּגִלְל שְׁנֵדְבָקָה בָּהּ אוֹתָהּ מְאִירָה, וְכוּ תְּלוּיִים
לְמִטָּה כֹּל אוֹתָם מִיָּנִים אַחֲרֵים בְּגִלְל הַקְּטָנֹת הָאוֹר).
רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְהוֹצִיא [וְאִפְלוּ]
אֶת הַרְקִיעַ הַזֶּה שֶׁלֹּא מְאִיר.
וְקוֹרְאִים לוֹ מְלֻכוֹת שָׁמַיִם וְאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל וְאֶרֶץ הַחַיִּים. הַשָּׁמַיִם
הוּא [שְׂמַאִיר] הַרְקִיעַ הַזֶּה, מְשׁוּם
כִּף יְהִי מְאֹרֶת חֶסֶד ו'י. מָה
הַטַּעַם? שֶׁזֶה בְּלִי וְא"ו מוֹתָא הוּא
בְּעוֹלָם.

יְהִי מְאֹרֶת כֹּלָּא בֵּיהּ תְּלוּיָא לְאַכְלָלָא לִילִית
בְּעוֹלָמָא. כְּתִיב, (אִיּוֹב ג') קָטָן וְגָדוֹל שָׁם
הוּא. וְכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה ל"ג) כִּי אִם שָׁם אֲדִיר יִי
לָנוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה ל"ד) אִךְ שָׁם
הַרְגִיעָה לִילִית וּמִצָּאָה לָהּ מְנוּחָה.
רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, יְהִי מְאֹרֶת -
אֶסְפֵּק לְרִיָּה שֶׁלֹּא מְאִירָה
מִעֲצָמָה, אֶלָּא עַל יְדֵי אוֹרוֹת
עֲלִיוֹנִים שְׂמַאִירִים לָהּ כְּמוֹ
עֲשֻׁשִׁית שְׂמֻקְבֵּלֶת אוֹר שְׂמַאִיר.
כְּתוּב (יְהוֹשֻׁעַ א') הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית
אֲדוֹן כֹּל הָאָרֶץ. הִנֵּה אֲרוֹן - זו
אֶסְפֵּק לְרִיָּה שְׂאִינָה מְאִירָה.
הַבְּרִית - אֶסְפֵּק לְרִיָּה הַמְּאִירָה.
הִנֵּה אֲרוֹן - זוֹהִי מְאֹרֶת. אֲרוֹן -
תְּבָה לְהַכְנִיס בְּתוֹכָהּ תּוֹרָה
שְׂבֻכְתָּב. הַבְּרִית - זוֹ הַשֵּׁמֶשׁ
שְׂמַאִירָה לָהּ, וְהִיא בְּרִית יַחַד עִם
אֲרוֹן הַבְּרִית דְּוָקָא. אֲדוֹן כֹּל
הָאָרֶץ - הַבְּרִית שֶׁהוּא אֲדוֹן כֹּל
הָאָרֶץ.

וּמְשׁוּם שֶׁהָאֲרוֹן הַזֶּה הוּא אֲדוֹן,
בְּגִלְל הַשֵּׁמֶשׁ שְׂמַאִירָה לָהּ
וּמְאִירָה לְכָל הָעוֹלָם כִּף נִקְרָאת,
וּמִמֶּנּוּ לְקַחָה אֶת הַשֵּׁם. וְנִקְרָא
הָאֲרוֹן הַזֶּה אֲדוֹן בְּסוּד שֶׁל אֶל"ף
דְּל"ת נו"ן יו"ד. כְּמוֹ שְׂאִמְרָנוּ
צְדִיק וְצָדֵק, כִּף אֲדו"ן אֲדַנ"י זֶה
בְּזַה תְּלוּיִים.

בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם. דָּא הוּא רִקְיעָא דְאִיהוּ
כְּלָלָא דְכָלְהוּ. בְּגִין דְנֻטִּיל כֹּל נְהוּרִין
וְהוּא נְהִיר לְהֵאִי נְהוּרָא דְלָא נְהִירָא (וְהוּא תְּלוּיָא בֵּיה
בְּגִין דְאֶתְרַבְּק בָּהּ הוּוּא מְאִירָה וּבֵיהּ תְּלוּיָו לְתַתָּא כֹּל אֲנָוּ וְיִיגִין אַחֲרֵינוּ בְּגִין
וְעִירוּ דְנְהוּרָא).

רַבִּי יִצְחָק אָמַר וְאִפִּיק (נ"א וְאִפִּילוּ) הֵאִי רִקְיעָא
דְלָא נְהִיר. וְקִרְיָנָן לִיהּ מְלֻכוֹת שָׁמַיִם
וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֶרֶץ הַחַיִּים. הַשָּׁמַיִם אִיהוּ
(דְנְהִיר) הֵאִי רִקְיעַ. בְּגִינֵי כִּף יְהִי מְאֹרֶת חֶסֶד ו'י.
מְאִי טַעְמָא דְהָא כֹּלָּא וְא"ו מוֹתָא הוּא
בְּעוֹלָמָא.

יְהִי מְאֹרֶת כֹּלָּא בֵּיהּ תְּלוּיָא לְאַכְלָלָא לִילִית
בְּעוֹלָמָא. כְּתִיב, (אִיּוֹב ג') קָטָן וְגָדוֹל שָׁם
הוּא. וְכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה ל"ג) כִּי אִם שָׁם אֲדִיר יִי
לָנוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה ל"ד) אִךְ שָׁם
הַרְגִיעָה לִילִית וּמִצָּאָה לָהּ מְנוּחָה.
רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר יְהִי מְאֹרֶת. אֶסְפֵּק לְרִיָּאָה
דְלָא נְהִירָא מְגֻרְמָה. אֶלָּא עַל יְדֵי
דְנְהוּרִין עֲלֵאִין דְנְהוּרִין לָהּ כְּעֲשֻׁשִׁיתָא
דְלִקְטָא נְהוּרָא דְנְהִיר. כְּתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ א') הִנֵּה אֲרוֹן
הַבְּרִית אֲדוֹן כֹּל הָאָרֶץ. הִנֵּה אֲרוֹן דָּא
אֶסְפֵּק לְרִיָּאָה דְלָא נְהִירָא. הַבְּרִית אֶסְפֵּק לְרִיָּאָה
דְנְהִירָא. הִנֵּה אֲרוֹן דָּא הִיא מְאֹרֶת. אֲרוֹן
תִּיבוֹתָא לְאַעְלָאָה בְּגוּיָה תּוֹרָה שְׂבֻכְתָּב.
הַבְּרִית דָּא שְׂמֻשָּׂא דְנְהִיר לָהּ. וְאִיהִי בְּרִית
בְּהִדְיָה אֲרוֹן הַבְּרִית דִּיִּיקָא. אֲדוֹן כֹּל הָאָרֶץ.
הַבְּרִית דְאִיהוּ אֲדוֹן כֹּל הָאָרֶץ.

וּבְגִין דְהֵאִי אֲרוֹן אִיהוּ אֲדוֹן. בְּגִין שְׂמֻשָּׂא
דְנְהִיר לָהּ וְנְהִיר לְכָל עוֹלָמָא. הֵכִי
אֶתְקִירי (דף לד ע"א) וּמִנְיָה נִקְטָא שְׂמָא. וְאֶתְקִירי
הֵאִי אֲרוֹן אֲדוֹן בְּרִזָּא דְאֶל"ף דְל"ת נו"ן
יו"ד. כְּמָה דְאֶמְרִינָן צְדִיק וְצָדֵק כִּף אֲדו"ן
אֲדַנ"י דָּא בְּדָא תְּלוּיָן.

הָא חֲזִי, כְּכֹבִים וּמְזֻלוֹת בְּבְרִית קְיָיִמִין
 דְּאִיהוּ (שְׁמֵשׁ דְּקִמְאָרָן וְדָא) רְקִיעַ הַשְּׁמַיִם
 דְּרִשְׁמִינִין בֵּיהּ וּגְלִיפִין בֵּיהּ כְּכֹבִים וּמְזֻלוֹת
 וּבֵיהּ תְּלִינִין לְאַנְהָרָא. רַבִּי יִיסָא סָבָא הָוָה אָמַר
 הָכִי יְהִי מְאֹרֶת דְּתְלִינָא בְּרְקִיעַ הַשְּׁמַיִם וְדָא
 סִיְהָרָא דְּתְלִינָא בֵּיהּ. פִּינּוֹן דְּכְתִיב וְהָיוּ
 לְמְאֹרוֹת הָא שְׁמֵשׁ (כַּאן חֲסֵר) וּלְמוֹעֲדִים דְּהָא
 זְמַנְיָא וְחֲגִין יֶרְחִין וְשַׁבְּתֵי בְּהוּ תְּלִינִין וְהָיוּ.
 וּכְלָא בְּעֵבִידְתָּא קְדַמָּא עֲלָא. דְּשְׁמִיָּה
 קְדִישָׁא אֲתַאחִיד בֵּיהּ. וְאִיהוּ הוּא
 כְּלָא. שְׁבַעָה כְּכַבֵּי אַנוּן לְקַבֵּל שְׁבַעָה רְקִיעִין
 וְכִלְהוּ מְדַבְּרֵי עֲלָמָא. וְעֲלָמָא עֲלָא עֲלִיָּהּ.
 וְתִרִין עֲלָמִין נִינְהוּ עֲלָמָא עֲלָא וְעֲלָמָא
 תְּתָא. תְּתָא כְּגוֹנָא דְּלְעִילָא דְּכְתִיב, (דְּבִרִי
 הַיָּמִים א טו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. מְלַךְ עֲלָא.
 וּמְלַךְ תְּתָא.

בא ראה, כוכבים ומזלות
 עומדים בברית, שהוא שמש שאמרנו
 ויהי רקיע השמים, שרשומים
 וחקוקים בו כוכבים ומזלות ובו
 תלויים להאיר. רבי ייסא סבא אמר
 היה אמר כף, יהי מארת
 שתלויים ברקיע השמים, וזו
 הלכנה שתלויה בו. פינן שכתוב
 והיו למאורת - הרי השמש.
 ולמועדים - שהרי זמנים ורחים
 חדשים ושבחות תלויים בהם
 והוים.

והב' במעשה ראשון עליון
 ששמו הקדוש נאחז בו, והוא
 הוא הפל. שבעה כוכבים הם
 כנגד שבעה רקיעים, וכלם
 מנהיגי העולם, והעולם עליון
 עליהם. ושני עולמות הם - עולם
 עליון ועולם תחתון. תחתון כמו
 שלמעלה, שכתוב (דברי הימים א-טו)
 מן העולם ועד העולם. מלך
 עליון ומלך תחתון.

ושינוי פתוב ה' מלך ה' מלך ה'
 ימלוך לעולם ועד. ה' מלך -
 למעלה. ה' מלך - באמצע. ה'
 ימלוך - למטה. רבי אחא אמר,
 ה' [נ"א וו חכמה העליונה] מלך - זה
 עולם העליון שהוא העולם
 הבא. ה' מלך - זו תפארת
 ישראל. ה' ימלוך - זה ארון
 הברית [נ"א ר' אחא אמר, ה' מלך - זו חכמה
 עליונה. ה' מלך - זה עולם העליון שהוא עולם
 הבא. ה' ימלוך - זו תפארת ישראל].

בא זמן אחר דוד והחזיר אותם
 מלמטה למעלה, ואמר (תהלים י)
 ה' מלך עולם ועד. ה' מלך -
 למטה. עולם - באמצע. ועד -
 למעלה. ששם התועדות וקיום
 ושלמות הפל. מלך - למעלה.
 ימלוך - למטה.

רבי אבא אמר, פל המאורות
 הללו, פלם מתחברים ברקיע
 השמים. להאיר על הארץ -
 להאיר על הארץ. מיהו הרקיע

(תנינן) פתיב יי מלך יי מלך יי מלך יי מלך לעולם
 ועד. יי מלך לעילא. יי מלך
 באמצעיתא. יי מלך לתתא. רבי אחא אמר
 יי (נ"א דא חכמה עלאה) מלך דא עֲלָמָא עֲלָא
 דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאִתִּי. יי מלך דא תפארת
 ישראל. יי מלך דא ארון הברית (נ"א רבי אחא
 אמר יי מלך דא חכמה עלאה. יי מלך דא עֲלָמָא עֲלָא דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאִתִּי.
 יי ימלוך דא תפארת ישראל).

אתא זמנא אחרא דוד ואהדר לון מתתא
 לעילא. ואמר (תהלים י) יי מלך עולם
 ועד. יי מלך לתתא. עולם באמצעיתא. ועד
 לעילא. דתמן ויעודא וקיומא ואשלימותא
 דכלא. מלך לעילא ימלוך לתתא.

רבי אבא אמר פל הני מאורות פלהו
 מתחברן ברקיע השמים. להאיר על
 הארץ לאנהרא על ארעא. מאן הוא רקיעא
 דנהיר על ארעא. הוי אימא דא נהר דנגיד

שְׁמַאִיר עַל הָאֲרֶץ? הֲיֵי אֹמֵר,
זֶה נִהְרָ שְׁשׁוּפֵעַ וְיֹצֵא מֵעֵדֶן,
שְׁפָתוֹב וְנִהְרָ יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת
אֶת הַגֶּן.

בֹּא רֵא, פִּיּוֹן שֶׁהִלְבְּנָה
שׁוֹלְטֵת וּמוֹאֲרֵת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר
שְׁשׁוּפֵעַ וְיֹצֵא, כָּל אוֹתָם
הַשָּׁמַיִם שְׁלֵמֶטָה וְצִבְאוֹתֵיהֶם,
כָּלֶם נוֹסְפִים בְּאוֹר. וְכוֹכְבִים
הַמְּמַנִּים עַל הָאֲרֶץ, כָּלֶם שׁוֹלְטִים
וּמַגְדִּילִים צְמָחִים וְעֵצִים, וְהָעוֹלָם
מִתְגַּדֵּל בְּכָלֶם, וְאֶפְלוּ מִיָּם
וְדָגֵי הַיָּם כָּלֶם בְּגִדְלוֹת יִתְרָה.
וְכִמְהָ שְׁלוֹחֵי הַדִּין מְשׁוֹטְטִים
בְּעוֹלָם, בְּגִלְל שְׁפָלֶם בְּחֻדוֹהָ
וּבְגִדְלוֹת יִתְרָה. כְּשֶׁהַחֻדוֹהָ
הִיא בְּבֵית הַמֶּלֶךְ, וְאֶפְלוּ
אוֹתָם מִמְּנֵי הַשְּׁעָרִים, וְאֶפְלוּ
אוֹתָם מִבֵּית מְמַנֵּי הַנְּשִׁים וְנִי
מוֹקֵסִים, כָּלֶם שְׁמָחִים וּמְשׁוֹטְטִים
בְּעוֹלָם. וְתִינוּקוֹת הָעוֹלָם צְרִיכִים
לְהִשְׁמֵר.

רַבִּי אַחָא אָמַר, וַיִּתֵּן אֱתָם
אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. וְכִשְׁפָּלֶם
עוֹמְדִים בּוֹ, אִזְ חֻדוֹהָ זֶה עִם זֶה,
וְאִזְ הִלְבְּנָה מִקְטִינָה אוֹרָה מִלְּפָנֵי
הַשָּׁמֶשׁ, וְכָל מַה שְׁנוּטֵל כְּדֵי
לְהָאִיר לָהּ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב לְהָאִיר
עַל הָאֲרֶץ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתוּב (ישעיה
ו) וְהָיָה אוֹר הִלְבְּנָה כְּאוֹר
הַחֲמָה וְאוֹר הַחֲמָה שְׁבַעֲתִים
כְּאוֹר שְׁבַעֲתֵי הַיָּמִים. מַה זֶה
שְׁבַעֲתֵי הַיָּמִים? אֱלֹהֵי אוֹתָם
שְׁבַעֲתֵי יְמֵי בְרָאשִׁית. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר, אֱלֹהֵי אוֹתָם שְׁבַעֲתֵי יְמֵי
הַמְּלוּאִים. מְלוּאִים וְדָאִי. מִשׁוּם
שְׁאוֹתוֹ זְמַן הַתְּבַשֵּׁם הָעוֹלָם
וְחֻזְרוֹ בְּשִׁלְמוֹתוֹ, וְלֹא נִפְגְּמֵת
הִלְבְּנָה בְּגִלְל הַנְּחֹשׁ הַרְעַ שְׁפָתוֹב
בּוֹ (משלי טו) וְנִרְגַן מִפְּרִיד אֲלוֹף.
וּמַתִּי יִהְיֶה זֶה? בְּזְמַן שְׁפָתוֹב
הָיָה ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

וְנִפְיָק מֵעֵדֶן דְּכִתִּיב וְנִהְרָ יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת
אֶת הַגֶּן.

הָא חֲזִי, פִּיּוֹן דְּסִיְהָרָא שְׁלֵטָא וְאִתְנַהֵר
מֵהָהוּא נִהְרָא דְנִגִּיד וְנִפְיָק. כָּל אֲנוּן
שְׁמִיָּא דְלִתְתָא וְחִילִיָּהוּן כְּלָהוּן אֲתוּסְפָן
נִהְרָא. וְכִכְבִּיָּא דְמִמְנָן עַל אֲרַעָא כְּלָהוּ
שְׁלֵטִין וּמַגְדִּילִין צְמָחִים וְאִילָנִין. וְעֵלְמָא
אֲתֵרְבִי בְּכָלָהוּ. וְאֶפְלוּ מִיָּא וְנוּנֵי יִמָּא כְּלָהוּ
בְּרַבּוֹ יִתִּיר. וְכִמְהָ גְרִדִּינֵי נִימוּסִין שְׁאֲטֵן
בְּעֵלְמָא. בְּגִין דְּכָלָהוּ בְּחֻדוֹהָ בְּרַבּוֹ חִילָא. כִּד
חֻדוֹהָ הוּא בְּבֵי מִלְּפָא אֶפְלוּ אֲנוּן מִבֵּי תִרְעִי.
וְאֶפְלוּ אֲנוּן מִדְּבֵי טְרַנְשִׁי (נ"א טְרַנְשִׁי). כְּלָהוּ חֻדֵן
וְשְׁטָאן בְּעֵלְמָא. וְרַבִּי דְעֵלְמָא בְּעֵיִן
לְאִסְתְּמָרָא.

רַבִּי אַחָא אָמַר. וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ
הַשָּׁמַיִם. וְכִד כְּלָהוּן קְיִימִין בֵּיהּ כְּדִין
חֻדוֹתָא דָּא עִם דָּא, כְּדִין סִיְהָרָא אֲזַעִירֵת
נִהְרָא מִקְמֵי שְׁמִשָּׁא. כָּל מַה דְּנִטִּיל בְּגִין
לְאִנְהָרָא לָהּ הָדָא הוּא דְכִתִּיב לְהָאִיר עַל
הָאֲרֶץ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר
הִלְבְּנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְאוֹר הַחֲמָה יִהְיֶה
שְׁבַעֲתִים כְּאוֹר שְׁבַעֲתֵי הַיָּמִים. מִאֵן שְׁבַעֲתֵי
הַיָּמִים. אֲלִין אֲנוּן שְׁבַעֲתֵי יוֹמִין דְּבְרָאשִׁית.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אֲלִין אֲנוּן שְׁבַעֲתֵי יְמֵי
הַמְּלוּאִים. מְלוּאִים וְדָאִי. בְּגִין דְּהָהוּא זְמַנָּא
אֲתְבַסֵּם עֵלְמָא וְאִתְהִדִּיר בְּאֲשִׁלְמוֹתֵיהָ וְלֹא
אֲתְפָּגִים סִיְהָרָא בְּגִין חוּיָא בִישָׂא דְכִתִּיב בֵּיהּ
(משלי טו) וְנִרְגַן מִפְּרִיד אֲלוֹף. וְאִימְתִי יִהְיֶה דָּא
בְּזְמַנָּא דְכִתִּיב, (ישעיה כה) כִּלְעַ הַמּוֹת לְנִצְחָה.
וְכִדִּין כְּתִיב, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד
וְשְׁמוֹ אֶחָד:

(ישעיה כה) כִּלְעַ הַמּוֹת לְנִצְחָה. וְאִזְ כְּתוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

יִשְׂרָעוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֵלֶיךָ מִיִּן תַּתְּאִין דְּרַחֲשִׁין זַיִינִין כְּגִוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא. אֲנוּן עֲלָאֵי וְאֲנוּן תַּתְּאֵי. רַבִּי חֲזִיא אָמַר עֲלָאֵי אֶפִּיקוּ נֶפֶשׁ חַיָּה. וּמַאי נִיהוּ. דָּא נֶפֶשׁ דְּאָדָם קַדְמָאָה כְּמָה דְאֵת אָמַר וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. וְעוֹף יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ אֵלֶיךָ שְׁלִיחֵי עֲלָאֵין דְּאֵתְחִזּוּן לְבַנֵּי נָשָׂא בְחִיזוּ דְבַר נָשׁ. מִשְׁמַע דְּכַתִּיב יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. בְּגִין דְּאֵית אַחֲרֵינִין דְּלֹא אֵתְחִזּוּן אֲלֵא בְרוּחָא מִמֶּשׁ לְפִוּם סְכֻלְתָּנוּ דְּבַנֵּי נָשָׂא. (ד' טז ע"ב).

כִּי לֹא כָתוּב בְּאֵלֹהֵי לְמִינָהּ כְּאֲנוּן אַחֲרֵינִין דְּכַתִּיב בְּהוּ וְאֵת כָּל עוֹף פְּנֵף לְמִינָהּ, בְּגִין דְּאֵלֶיךָ לֹא מְשַׁנְיִין מִמִּינֵיהוּ לְעֹלְמִין כְּהֵנִי אַחֲרֵינִין דְּלֹא כְּתִיב בְּהוּ לְמִינָהּ. וְאֵי תִימָא אֵית בְּהוּ דְמְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא. הַכִּי הוּא וְדָאֵי דְהָא אֵית בְּהוּ דְמְשַׁנְיִין אֵלֶיךָ מֵאֵלֶיךָ בְּגִינֵי כִּךְ כְּתִיב וּמִשְׁם יִפְרֹד:

וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּיִמִּים הַגְּדֹלִים. אֵלֶיךָ לְוַיְתֵן וּבַת זֹוגוֹ. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמֶשֶׂת - זֹו נֶפֶשׁ אוֹתָהּ הַחַיָּה שְׁהִיא רוּמְשֵׁת לְאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם. וְיָמִי הִיא הַחַיָּה שְׁהִיא רוּמְשֵׁת? הוּי אוֹמַר זֹו לִילִית. אֲשֶׁר שְׂרָעוּ הַמַּיִם לְמִינָהּם - שְׁהַמַּיִם מְגַדְלִים אוֹתָם. שְׁכַשְׁבָּא צַד הַדְּרוֹם, מִפְּשִׁירִים הַמַּיִם וְשׁוֹפְעִים לְכָל הַצְּדָדִים, וְאֲנִיּוֹת הַיָּם הוֹלְכִים וְעוֹכְרִים, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (תְּהִלִּים קד) שֵׁם אֲנִיּוֹת יְהִלְכוּן לְוַיְתֵן זֹה יִצְרָתָ לְשַׁחַק בּוּ.

וְאֵת כָּל עוֹף פְּנֵף לְמִינָהּ. כְּמָה דְאֵת אָמַר (קְהֵלֶת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבַר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר כְּלֵהוּן מְשִׁית גְּדַפִּין וְלֹא מְשַׁנְיִין לְעֹלְמִין. וּבְגִינֵי כִּךְ כְּתִיב לְמִינָהּ. מַאי לְמִינָהּ. לְזַיִינָא דְלַעֲיָלָא.

וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּיִמִּים הַגְּדֹלִים. אֵלֶיךָ לְוַיְתֵן וּבַת זֹוגוֹ. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמֶשֶׂת. זֹו נֶפֶשׁ אוֹתָהּ הַחַיָּה שְׁהִיא רוּמְשֵׁת לְאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם. וְיָמִי הִיא הַחַיָּה שְׁהִיא רוּמְשֵׁת? הוּי אוֹמַר זֹו לִילִית. אֲשֶׁר שְׂרָעוּ הַמַּיִם לְמִינָהּם. דְּמִיִּין מְגַדְלִין לֹוּן. דְּכַד אֲתִי סְטָרָא דְדְרוֹם שְׂרָאן מִיִּין וְנִגְדִין לְכָל סְטָרִין וְאַרְבֵּי יָמָא אֲזֵלִין וְעַבְרִין כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תְּהִלִּים קד) שֵׁם אֲנִיּוֹת יְהִלְכוּן לְוַיְתֵן זֹה יִצְרָתָ לְשַׁחַק בּוּ.

וְאֵת כָּל עוֹף פְּנֵף לְמִינָהּ. כְּמָה דְאֵת אָמַר (קְהֵלֶת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבַר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר כְּלֵהוּן מְשִׁית גְּדַפִּין וְלֹא מְשַׁנְיִין לְעֹלְמִין. וּבְגִינֵי כִּךְ כְּתִיב לְמִינָהּ. מַאי לְמִינָהּ. לְזַיִינָא דְלַעֲיָלָא.

וְאֵת כָּל עוֹף פְּנֵף לְמִינָהּ. כְּמָה דְאֵת אָמַר (קְהֵלֶת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבַר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר כְּלֵהוּן מְשִׁית גְּדַפִּין וְלֹא מְשַׁנְיִין לְעֹלְמִין. וּבְגִינֵי כִּךְ כְּתִיב לְמִינָהּ. מַאי לְמִינָהּ. לְזַיִינָא דְלַעֲיָלָא.

ומשום כף כתוב למינהו. מה זה למינהו? למין שלמעלה, ואלה טסים ומשוטטים בעולם בשש, ורואים מעשי בני אדם ומעלים אותם למעלה, ועל זה כתוב (ס) גם במדעך מלך אל תקלל וגו'. רבי חזקיה אמר, הרמשת? השורצת צריך להיות! אלא כמו שאמרנו, רומש לילה. ועל זה (תהלים קד) בו תרמש כל חיתו יער. שכלם שולטים בשעה שהיא שולטת, ופוחים שירה בשלשה צדדים של חצות הלילה, ומזמרים שירה ולא שוקטים. ועל אלו כתוב המזכירים את ה' אל דמי לכם.

עמד רבי שמעון ואמר, מסתכל הייתי, שפשרצה הקדוש ברוך הוא לכרא אדם, הודעונו כל העליונים והתחתונים, ויום הששי היה עולה בדרגותיו, עד שעלה רצון עליון והאיר תחלה כל האורות. ופתח שער המזרח, שהרי משם יוצא האור. והדרום הראה חזקי האור שירש מראש והתחזק במזרח. מזרח חזק את הצפון, והצפון התעורר והתפשט, וקרא בחיל גדול למערב להתקרב ולהשתתף עמו. אז מערב עלה בצפון ונקשר בו. אחר כך בא הדרום ואחז במערב, וסוכבו אותו דרום וצפון, שהם גדרי הגן. אז המזרח קרב למערב, ומערב שרה בחדוה ובקש מכלם, ואמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. שיהיה כמו זה בארבעת הצדדים ומעלה ומטה. ומזרח נדבק במערב והוציא אותו. ועל זה שנינו, שאדם יצא ממקום בית המקדש.

עוד נעשה אדם, הקדוש ברוך הוא אמר לתחתונים הללו שבאו מצד שלמעלה. סוד השם הזה שהרי האדם כלול למעלה וכלול

ואלין טאסן ושאטן עלמא בשית וחקאן עובדין דבני נשא וסלקין לון לעילא. ועל דא כתיב, (קהלת י) גם במדעך מלך אל תקלל וגו'.

רבי חזקיה אמר הרומשת, השורצת מיבעי ליה. אלא כדאמרינן רמש ליליא. ועל

דא (תהלים קד) בו תרמוש כל חיתו יער. דכלהו שלטאן בשעתא דאיהי שלטא. ופתחין

שירתא בתלת סטרין דפלגו ליליא. וזמרי שירתא ולא משתפכי. ועל אלין כתיב, (ישעיה

סב) המזכירים את ה' אל דמי לכם.

רבי שמעון קם ואמר מסתפל הוינא, דכד בעא קדשא בריך הוא למברי אדם,

אודעזעו כל עלאין ותתאין. ויומא שתיתאה הוה סליק בדרגוי עד דסלקא רעותא עלאה

ונהיר שירותא דכל נהורין. ופתח תרעא דמזרח דהא מתמן נהורא נפיק. ודרום אחמי

תוקפי דנהורא דירית מרישא ואתתקף במזרח. מזרח אתקיף לצפון וצפון אתער

ואתפשט וקרי בחיל סגי למערב למקרב ולאשתתפא בהדיה. פדין מערב סלקא בצפון

ואתקשר ביה. לבתר דרום אתיא ואחיד במערב. וסחרין ליה דרום וצפון דאלין

גדרי גנתא. פדין מזרח קריב במערב ומערב שריא בחדוה ובעאת מפלהו ואמר נעשה

אדם בצלמנו כדמותנו. דלהוי כגוונא דא בארבע סטרין ועילא ותתא. ומזרח אתדבק

במערב ואפיק ליה. ועל דא תנינן אדם מאתר דבית המקדש נפק.

הו נעשה אדם. קדשא בריך הוא אמר לאלין תתאי דאתו מסטרא דלעילא. רזא

דשמא דא דסליק אדם. אדם מרזא סתימא עלאה. אדם רזא דאתון. דהא אדם כליל

שעולה אדם. אדם מסוד נסתר עליון. אדם סוד האותיות.

למטה. אדם אחד למעלה למעלה.
ם נסתר שהיא ם מלםרבה
המשרה. ד' תחתון שנסתר
במערב. וזה כללות שלמעלה
ושלמטה. נתקן למעלה ונתקן
למטה.

בשירדו האותיות הללו למטה
כלם כאחד בשלמותו, נמצא זכר
וינקבה, וינקבה נדבקה באחוריו,
עד שהפיל עליו תרדמה וישן,
והיה מטל במקום בית המקדש
למטה.

ונסר אותו הקדוש ברוך הוא
ותקן אותה כמו שמתקנים את
הפלה והכניסה אליו. זהו שכתוב
ויקח אחת מצלעותיו ויסגר בשר
תחתונה. ויקח אחת דוקא. בספרי
הראשונים מצאנו, זו לילית
ראשונה שהיתה עמו והתעברה ממנו,
ולא היה כנגדו עור, כמו שכתוב ולאדם
לא מצא עור כנגדו. מה זה עור? סמך. עד
אותה שעה שכתוב לא טוב היות האדם
לבדו אעשה לו עור כנגדו. בא ראה, אדם
אחרון הכל היה, שסך ראוי להביא שלום
על העולם.

עוד אמר רבי שמעון, כתוב וכל
שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל
עשב השדה טרם יצמח פי לא
המטיר ה' אלהים על הארץ וגו'.
וכל שיח השדה - אלו עצים
גדולים שנגטעו אחר כך והיו
קטנים.

בא ראה, אדם וחוה זה בצד זה
נבראו. מה הטעם לא נבראו פנים
בפנים? בגלל שכתוב פי לא
המטיר ה' אלהים על הארץ,
והזווג לא נמצא בתקונו פראוי.
וכשנתקנה זו שלמטה וחקרו
להיות פנים בפנים, פן נמצא
למעלה.

וי אלהים על הארץ וזווגא לא אשתכח בתקוניה פדקא יאות. וכד
אתתקן האי דלתתא ואתהדרו אנפין באנפין כדין אשתכח לעילא.

לעילא וכליל לתתא. אדם אחד לעילא
לעילא. ם סתימא דאיהי ם מלםרבה
המשרה. ד' תתאה דסתימא במערב. ודא
כללא דלעילא ותתא. אתתקן לעילא אתתקן
לתתא.

אלין אתוון פד נחתא לתתא כלהו כחדא
באשלמותיה אשתכח דכר ונוקבא.
ונוקבא בסטרוי אתדבבת. עד דאפיל עלויה
שנתא ודמוך. והוה רמי באתר דבי מקדשא
לתתא.

ונסר ליה קדשא בריך הוא ותקין לה פמה
דמתקנין לכלה ואעלא ליה. הדא
הוא דכתיב ויקח אחת מצלעותיו ויסגור
בשר תחתונה. ויקח אחת דייקא. בספרי
קדמאי אשפחנא דא לילית קדמיתא דהות
עמיה ואתעברת מניה ולא הות לקיבליה
עזר פמה דכתיב ולאדם לא מצא עזר
כנגדו. מאי עזר סמך. עד ההיא שענתא
דכתיב לא טוב היות האדם לבדו אעשה
לו עזר כנגדו. תא חזי אדם בתראה
דכלא הוה. דהכי אתחזי למיתי על עלמא
שלים.

הו אמר רבי שמעון פתיב וכל שיח השדה
טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה
טרם יצמח פי לא המטיר יי אלהים
על הארץ וגו'. וכל שיח השדה אלין
(דף זה ע"א) אילנין רברבין דנטיעו לבתר
והו זעירין.

תא חזי, אדם וחוה דא בסטרא דדא
אתבריאו. מאי טעמא לא אתבריאו
אנפין באנפין. בגין דכתיב פי לא המטיר

בַּגִּינִין מִן הַמְשָׁפֶן דְּכַתִּיב, (שמות מ) הוּקַם
הַמְשָׁפֶן בְּגִין דְּמְשָׁפֶן אַחְרָא אַתְּקָם
עֲמִיָּה. וְעַד לָא אַתְּקָם לְתַתָּא לָא אַתְּקָם
לְעִילָא. אוּף הָכָא כַּד אַתְּתַקָּם לְתַתָּא אַתְּתַקָּם
לְעִילָא. וּבְגִין דְּעַד כְּעֵן לָא אַתְּתַקֵּן לְעִילָא
לָא אַתְּבְּרִיא אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין. וְקָרָא אוּכַח
דְּכַתִּיב כִּי לָא הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ.
וּבְגִינֵי כֹף וְאָדָם אֵין דְּלֹא הוּהוּ בְּתַקּוּנֵיהּ.

וְכַד אֲשַׁתְּלִימַת חוּהָ אֲשַׁתְּלִים אָדָם. וְקָדָם
לְכֹן לָא אֲשַׁתְּלִים. וְרוּזָא דָּא דְּעַד כְּעֵן
לָא אֵית אֶת סִמְךָ בְּפִרְשָׁתָא. וְאָף עַל גַּב
דְּחִבְרִיא אֲמָרוּ. אֲבָל סִמְךָ דָּא עֵזֶר. וְדָא עֵזֶר
דְּלְעִילָא דְּאִתְהִדֵּר לְעִילָא אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין דְּכַר
וְנוּקְבָא. אֲסַתְּמַךְ דָּא לְקַבֵּל דָּא וְדָאִי. (תהלים קיא)
סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִים בְּאַמַּת וְיִשְׂרָאֵל.
סְמוּכִים, דָּא דְּכַר וְנוּקְבָא דְּאַנּוּן סְמוּכִים
כְּחֻדָּא (נ"א דְּאַנּוּן סְמוּכִים עוֹלָם תַּתְּמָא בְּעוֹלָם עֲלָאָה דְּעַד לָא אַתְּתַקֵּן
עוֹלָם תַּתְּמָא לָא אַתְּתַקֵּן הַהוּא עוֹלָם דְּקַאמְרָן) (הא עוֹלָם דְּקַא אֲמָרָן
תַּלְוִי בְּעוֹלָם דְּלַתְּמָא וְכַד לָא אַתְּתַקֵּן עוֹלָם דְּלַתְּמָא לָא אַתְּתַקֵּן הַהוּא
עוֹלָם דְּקַא אֲמָרָן).
עוֹלָם דְּקַא אֲמָרָן).

כִּי לָא הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ. דְּהָא
דָּא בְּדָא סְמִיךְ. וְעוֹלָם דָּא תַּתְּמָא כַּד
אַתְּתַקֵּן וְאִתְהִדֵּרוּ אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין וְאַתְּתַקֵּנוּ
אַשְׁתַּכַּח סִמְךָ לְעִילָא. דְּהָא מְקַדְּמַת דְּנָא לָא
הוּהוּ עוּבְדָא בְּתַקּוּנָא (נ"א עוֹלָם בְּתַקּוּנֵיהּ) בְּגִין דְּלֹא
הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְדָא כְּדָא תַּלְוִיָּא.

כַּד פְּתִיב בְּתַרְיָה וְאִד יַעֲלָה מִן הָאָרֶץ דָּא
תַּקּוּנָא דְּלַתְּמָא לְבַתֵּר וְהִשְׁקָה אֶת כָּל
פְּנֵי הָאָדָמָה. וְאִד יַעֲלָה מִן הָאָרֶץ דָּא
תִּיאוּבְתָא דְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא. דְּכַר אַחַר
מְאִי טַעְמָא לָא הִמְטִיר בְּגִין דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח
תַּקּוּנָא דְּיַעֲלָה מִן הָאָרֶץ. וְעַל דָּא מִן אֲרַעָא
תַּתְּמָא אַתְּעַר עוּבְדָא לְעִילָא.

כִּי לָא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל
הָאָרֶץ, שְׁהִרִי זֶה בְּזַה סְמוּךְ. וְעוֹלָם
זֶה הַתַּחְתּוֹן, כְּשֶׁנִּתְקַנּוּ וְחִזְרוּ
לְהִיּוֹת פְּנִים בְּפְנִים וְנִתְקַנּוּ, נִמְצָא
סְמוּךְ לְמַעְלָה, שְׁהִרִי מְקַדְּם לְכֹן לָא
הִיָּה הַמַּעֲשֶׂה בְּתַקּוּן [נ"א עוֹלָם בְּתַקּוּנָא],
מִשּׁוּם שְׁלֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל
הָאָרֶץ, וְזֶה בְּזַה תַּלְוִיָּים.

מִה בְּתוּב אַחְרֵינוּ? וְאִד יַעֲלָה מִן
הָאָרֶץ, זֶה תַּקּוּן שְׁלֵמָה. אַחַר כֵּן,
וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה. וְאִד
יַעֲלָה מִן הָאָרֶץ - זֶה הַשְׁתַּוְקָאוֹת
הַנִּקְבָּה לְזַכֵּר. דְּכַר אַחַר, מִה
הִטְעַם לָא הִמְטִיר? בְּגַלְל שְׁלֹא
נִמְצָא תַּקּוּן שִׁיעֲלָה מִן הָאָרֶץ. וְעַל
זֶה מִן הָאָרֶץ הַתַּחְתּוֹנָה הַתְּעוּרֵר
מַעֲשֶׂה לְמַעְלָה.

בא ראה, עשן עולה מן הארץ בהתחלה וענן מתעורר, והכל מתחבר אחר כך זה בזה. כמו זה עשן הקרן מתעורר מלמטה ועושה שלמות למעלה, ומתחבר הכל זה בזה, ונשלמים כמו זה למעלה. התעוררות מתחילה מלמטה, ואחר כך הכל נשלם. ואלמלא שכנסת ישראל מתחילה בהתעוררות בהתחלה, לא יתעורר כנגדה אותו שלמעלה. ובהשתוקקות שלמטה נשלם למעלה.

רבי אבא אמר, למה כתוב ועין החיים בתוך הגן ועין החיים הוא רוע? עין החיים הרי שנינו שמהלך חמש מאות שנים היה, וכל מימי בראשית נחלקים פתחיו. עין החיים ממש באמצע הגן, והוא לוקח כל מימי בראשית ונחלקים פתחיו.

שהרי אותו נהר (בינה) ששופע ויוצא, הוא שורה על אותו הגן ונכנס בו, ומשם נחלקים המים לכמה צדדים. ואותו הגן לוקח הכל, ואחר כך יוצאים ממנה ונחלקים לכמה נחלים למטה, כמו שנאמר (תהלים קד) ישקו כל חיתו שדי. כמו שיוצאים מאותו עולם עליון ומשקה את אותם הרים עליונים של אפרסמון וכו'. אחר כך פשמיעים לעץ החיים, נחלקים פתחיו בכל צד כפי דרכו.

ועין הדעת טוב ורע - למה נקרא כך, שהרי עץ זה אינו באמצע? אבל עין הדעת טוב ורע מהו? אלא בגלל שיונק משני צדדים ויודע אותם כמי שיונק מתוך ומר, ובגלל שיונק משני צדדים ויודע אותם ושורה בתוכם נקרא כך טוב ורע. וכל אותם נטיעות שורים עליהם.

ובו אחוזים נטיעות אחרות

היא חזי, תננא סליק מן ארעא בקדמיתא. ועננא אתער. וכלא אתחבר לבתר דא בדא. כגוונא דא תננא דקרבנא אתער מתתא ועביד שלימו לעילא ואתחבר פלא דא בדא ואשתלימו כגוונא דא לעילא. אתערוותא שרי מתתא ולבתר אשתלים פלא. ואלמלא דכנסת ישראל שריא באתערוותא בקדמיתא, לא אתער לקבלה ההוא דלעילא. ובתיאובתא דלתתא אשתלים לעילא.

רבי אבא אמר אמאי כתיב ועין החיים בתוך הגן ועין הדעת טוב ורע. עין החיים הוא תנינן דמהלך חמש מאה שנין הוה. וכל מימיו דבראשית מתפלגין תחותיו. עין החיים במציעות דגנתא ממש והוא נטיל כל מימיו דבראשית ומתפלגין תחותיו.

דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק הוא שריא על ההוא גנתא ועייל ביה ומתמן מתפלגין מיא לכמה סטריין. ונטיל פלא ההיא גנתא. ולבתר נפקי מינה ומתפלגין לכמה נחלין לתתא כמה דאת אמר, ישקו כל חיתו שדי. כמה דנפקין מההוא עלמא עלאה ואשקי לאנון טוריין עלאין דאפרסמונא דכיא. לבתר פד מטאן לעץ החיים מתפלגין תחותיו בכל סטר כפום ארחוי.

ועין הדעת טוב ורע אמאי אקרי הכי. דהא עץ דא לאו איהו באמצעיתא. אבל עין הדעת טוב ורע מאי הוא. אלא בגין דינקא מתרין סטריין וידע לון כמאן דיניק מתקא ומרירא. ובגין דינקא מתרין סטריין וידע לון ושריא כגווייהו אקרי הכי טוב ורע. וכל אנון נטיעין שריין עלייהו.

וביה אחידן נטיעין אתרנין עלאין ואנון אקרוין ארזי לבנון. מאן אנון ארזי

לְבַנון. אֲנֹחַן שֵׁית יוֹמִין עֲלֵאִין שֵׁשֶׁת יָמֵי
בְּרֵאשִׁית דְּקֶאֱמָרָן. אַרְזֵי לְבַנון אֲשֶׁר נָטַע.
נְטִיעוֹת וַדָּאֵי דְאַתְקִימוּ לְבִתְרָא. מִפְּאֵן
וְלִהְלָאָה סַמָּךְ מָאֵי הִיא וַיִּסְגֹּר בְּשַׁר תַּחְתְּנָה.
בְּסִטְרוֹי הָהּ. וְהוּהּ דָּא בְּסִטְרוֹי דְדָא. וַדָּאֵי
עֲקָרָן קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁתִּיל (דף לה ע"ב) לֹון
בְּאַתְרַ אַחְרָא וְאַתְהִדְרוּ אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין
לְקִיּוּמָא. כְּגֹוּנָא דָּא סְמִיכָן עֲלִמִין. עֲקָרָן
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁתִּיל לֹון בְּאַתְרַ אַחְרָא
וְאַתְקִימוּ בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא מְנַלָן דְּאָדָם וַחֲוָה נְטִיעִין
הוּו. דְּכַתִּיב, (ישעיה ס) נֶצֶר מְטַעֵי מַעֲשֵׂה
יָדֵי לְהַתְּפָאָר. מַעֲשֵׂה יָדֵי דִיִּיקָא. דְּלֵא
אֲשִׁתְּדִלוּ בְּהוֹן בְּרִיִין אַחְרַנִין. וְכַתִּיב, (ישעיה יז)
בְּיוֹם נְטַעַךְ תִּשְׁגְּשְׁגִי דְבַהֵהוּא יוֹמָא דְאַתְנַטְעוּ
בְּעֲלָמָא סְרַחוּ. תַּנָּן הַנְטִיעוֹת פְּקַרְנֵי חֲגָבִים
הוּו וְנַהוּרָא דְלֵהוֹן דְּקִיק וְלֵא הוּו נַהֲרִין. כִּיּוֹן
דְּאַתְנַטְעוּ וְאַתְתַּקְנוּ. אַתְרַבִּיאוּ בְּנַהוּרָא
וְאַקְרוּן אַרְזֵי לְבַנון. וְאָדָם וַחֲוָה עַד דְּאַתְנַטְעוּ
לֵא אַתְרַבִּיאוּ בְּנַהוּרָא וְלֵא סְלִיקוּ רִיחָא וַדָּאֵי.
אַתְעַקְרוּ וְאַשְׁתִּילוּ וְאַתְתַּקְנוּ כְּדָקָא יְאוּת:

וַיְצַו יי אֱלֹהִים. הָא תַנְיִנָן לֵית צו אָלֵא עֲבוּדָה
זָרָה. יי זו בְּרַפְתַּ הַשֵּׁם. אֱלֹהִים אֱלוּ
הַדְיִינִין. עַל הָאָדָם זו שְׁפִיכוֹת דְּמִים. לֵאמֹר
זו גְלוּי עֲרִיוֹת. מִכָּל עֵץ הֶגֶן וְלֹא גֹזֵל. אָכַל
תֹּאכַל וְלֹא אָבַר מִן הַחַי וְשִׁפִּיר.

מִכָּר עֵץ הֶגֶן אָכַל תֹּאכַל. דְּשִׁרְיָא לִיה פְּלֵא
דְּלִיכְלִינְהוּ בִּיחֻודָא. דְּהָא חֲזִינָן
אַבְרָהָם אָכַל, יִצְחָק וַיַּעֲקֹב וְכָל נְבִיאִים אָכְלוּ
וַחֲוִי. אָבֵל אֵילָנָא דָּא אֵילָנָא דְּמוֹתָא אִיהוּ (כְּמָה
דְּכַתִּיב וּמַעַן תִּדְרַעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ)
מִאֵן דְּנִטְיִיל לִיה
בְּלַחֻודוֹי מִיִּית. דְּהָא סַמָּא דְּמוֹתָא נְטִיל (בְּגִין
מִי שְׁנוּטְלוּ לְבָדוּ - מֵת, שְׁהָרֵי סַם הַמָּוֶת נָטַל [בְּגִלָּל שְׁהוּא מְפָרְדוּ מִתְּחִילִים]. וְעַל זֶה כִּי בְּיוֹם אָכַלְךָ מִמֶּנּוּ

עֲלִיּוֹנוֹת, וְהֵם נִקְרָאִים אַרְזֵי
הַלְבַּנון. מִי הֵם אַרְזֵי לְבַנון?
אוֹתָם שֵׁשֶׁה יָמִים עֲלִיּוֹנִים, שֵׁשֶׁת
יָמֵי בְּרֵאשִׁית שְׁאֲמַרְנוּ. אַרְזֵי
לְבַנון אֲשֶׁר נָטַע, נְטִיעוֹת וַדָּאֵי
שְׁהַתְקִימוּ אַחַר כָּף. מִפְּאֵן
וְלִהְלָאָה סַמָּךְ. מַהֵי וַיִּסְגֹּר בְּשַׁר
תַּחְתְּנָה? בְּצַדוּ הִיתָה, וְהִיָּה זֶה
בְּצַד זֶה. וַדָּאֵי עֲקָר אוֹתָם הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְשִׁתִּיל אוֹתָם בְּמִקּוֹם
אַחַר, וַחֲזָרוּ לְהִיּוֹת פְּנִים בְּפְנִים
לְקִיּוּם. כְּמוֹ זֶה סְמוּכִים
הַעוֹלָמוֹת. עֲקָר אוֹתָם הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְשִׁתִּיל אוֹתָם בְּמִקּוֹם
אַחַר וְהַתְקִימוּ בְּקִיּוּם שְׁלִים.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא, מַנְיָן לָנוּ שְׁאָדָם
וַחֲוָה הָיוּ נְטוּעִים? שְׁכַתוּב (ישעיה
ס) נֶצֶר מְטַעֵי מַעֲשֵׂה יָדֵי
לְהַתְּפָאָר. דְּוָקָא מַעֲשֵׂה יָדֵי, שְׁלֵא
הַשְׁתַּדְּלוּ בְּהֵם בְּרִיוֹת אַחְרוֹת,
וְכַתוּב (שם יז) בְּיוֹם נְטַעַךְ
תִּשְׁגְּשְׁגִי. שְׁבֵאוֹתוֹ יוֹם שְׁנַנְטְעוּ
בְּעוֹלָם, סְרַחוּ. שְׁנִינּוּ, הַנְטִיעוֹת
הָיוּ פְּקַרְנֵי חֲגָבִים וְאוֹרָם דְּקִיק
וְלֵא הָיוּ מְאִירִים. כִּיּוֹן שְׁנַנְטְעוּ
וְנַתְּקִנוּ, הַתְּרַבּוּ בְּאוֹר וְנִקְרָאוּ
אַרְזֵי לְבַנון. וְאָדָם וַחֲוָה עַד
שְׁנַנְטְעוּ, לֹא הַתְּרַבּוּ בְּאוֹר וְלֹא
הֶעֱלוּ רִיחַ בְּוַדָּאֵי. נְעַקְרוּ וְנִשְׁתַּלּוּ
וְנַתְּקִנוּ כְּרֵאוּי.

וַיְצַו ה' אֱלֹהִים. הָרֵי שְׁנִינּוּ, אִין
צו אָלֵא עֲבוּדָה זָרָה. ה' - זו
בְּרַפְתַּ הַשֵּׁם. אֱלֹהִים - אֱלוּ
הַדְיִינִים. עַל הָאָדָם - זו שְׁפִיכַת
דְּמִים. לֵאמֹר - זו גְלוּי עֲרִיוֹת.
מִכָּל עֵץ הֶגֶן - וְלֹא גֹזֵל. אָכַל
תֹּאכַל - וְלֹא אָבַר מִן הַחַי, וְיִפְהָ.
מִכָּר עֵץ הֶגֶן אָכַל תֹּאכַל -
שְׁהַתִּיר לוֹ הַכָּל לְאַכְלָם יַחַד.
שְׁהָרֵי רֵאִינוּ אַבְרָהָם אָכַל, יִצְחָק
וַיַּעֲקֹב וְכָל הַנְּבִיאִים אָכְלוּ וַחֲוִי.
אָבֵל עֵץ זֶה, עֵץ הַמָּוֶת הוּא [כְּמוֹ
שְׁכַתוּב וּמַעַן תִּדְרַעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ].
וְעַל זֶה כִּי בְּיוֹם אָכַלְךָ מִמֶּנּוּ

מות תמות, בגלל שפפריד הנטיעות.

רבי יהודה שאל את רבי שמעון, זה ששנינו, אדם הראשון היה מושף בערלתו, מה זה? אמר לו, שהפריד ברית קדש ממקומו ומחלקו, ודאי שהיה מושף בערלה. ועזב ברית קדש ודבק בערלה והתפתה בדבר הנחש. ומפרי העץ - זו אשה. לא תאכל ממנו - בגלל שפכתוב (משלי ה) רגליה ירדות מות שאול צעדיה יתמוכו. וכזה היה פרי, שהרי באחר לא היה פרי. כי ביום אכלך ממנו מות תמות - בגלל שעץ המות היה, כמו שאמרנו שפכתוב רגליה ירדות מות.

[והנחש היה ערום מכל חית השדה] רבי יוסי אמר, האילן הזה שאמרנו היה משקה מלמעלה, והתגדל והיה שמח, כמו שנאמר ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. הגן זה אשה. ונהר זה היה נכנס בה ומשקה אותה והיה הפל אחד (ואוה' אחר ושמו אחר). שהרי משם ולמטה הוא פרוי, שפכתוב ומשם יפרד.

והנחש, רבי יצחק אמר זה יצר הרע. רבי יהודה אמר נחש ממש. באו לפני רבי שמעון. אמר להם, ודאי הכל אחד, וסמא"ל היה, ונראה על נחש וצלמו. שנחש זה הוא שטן, והפל אחד.

שנינו, באותה שעה ירד סמא"ל מהשמים רכוב על נחש זה, וצלמו היו רואים כל הבריות ובורחים ממנו. והגיעו לאשה בדברים ונרמו מות לעולם. ודאי בַּחֲכָמָה הביא סמא"ל קללות על העולם, וחבל את האילן הקדמון שברא הקדוש ברוך הוא בעולם, ודבר זה היה תלוי על סמא"ל,

דאיהו מפריש ליה מן חיון. ועל דא כי ביום אכלך ממנו מות תמות בגין דקא פריש נטיעין.

רבי יהודה שאל לרבי שמעון, הא דתנינן אדם הראשון מושף בערלתו הוה, מאי הוא. אמר ליה דפריש ברית קדש מאתריה ומחולקיה. ודאי מושף בערלה הוה. ושבק ברית קדש ודבק בערלה ואתפתה במלה דנחש. ומפרי העץ דא אתתא. לא תאכל ממנו בגין דכתיב, (משלי ה) רגליה ירדות מות שאול צעדיה יתמוכו. ובהאי הוי פרי, דהא באחרא לא הוי פרי. כי ביום אכלך ממנו מות תמות. בגין דא דאילנא דמותא הוי כדקאמרן. דכתיב רגליה ירדות מות:

[והנחש היה ערום מכל חית השדה] רבי יוסי אמר האי אילנא דקא אמרן הוה מתשקי מלעילא ואתרבי והוה חדי כמא דאת אמר ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. הגן דא אתתא. ונהר דא הוה עייל ביה ואשקי ליה והוה כלא חד (וכדין יי אחר ושמו אחר). דהא מתמן ולתתא איהו פירווא דכתיב ומשם יפרד.

והנחש. רבי יצחק אמר דא יצר הרע. רבי יהודה אמר נחש ממש. אתו לקמיה דרבי שמעון. אמר לון ודאי כלא חד. וסמא"ל הוה ואתחזי על נחש וצולמיה. דנחש דא איהו שטן וכלא חד.

תנינא בההיא שעתא נחת סמא"ל מן שמיא רכיב על נחש דא וצולמיה הוו חמאן פל בריין וערקן מגייה. ומטו לגבי אתתא במלין וגרימו מותא לעלמא. ודאי בחכמה אייתי סמא"ל לווטין על עלמא וחבל אילנא קדמא דברא קדשא בריה דא בעלמא. ומלה דא הוי תלי על סמא"ל עד דאתא אילנא אחרא קדישא דאיהו יעקב ונטל מגייה

בְּרַכָּאן דְּלֵא יִתְבַּרַךְ סמא"ל לְעֵילָא וְעֵשׂו
 לְתַתָּא. דְּהָא יַעֲקֹב דְּוַגְמָא דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן הָוָה
 (וְשׁוּפְרִיָּה) דְּיַעֲקֹב שׁוּפְרִיָּה דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן הָוָה.
 וְעַל דָּא פְּמָה דְּמִנְע סמא"ל בְּרַכָּאן מְאִילָנָא
 קְדָמָאָה. הֲכִי נָמִי מִנְע יַעֲקֹב דְּאִיהוּ אִילָנָא
 דְּוַגְמָא דְּאָדָם מְסמא"ל בְּרַכָּאן מְלַעֲיָלָא
 וּמַתָּתָא. וְיַעֲקֹב דִּידִיָּה נְטִיל בְּכֻלָּא. וְעַל דָּא
 (בראשית לב) וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ.

בְּתוֹב וְהִנְחֵשׁ הָיָה עָרוֹם דָּא יֵצֵר הָרַע דָּא
 מְלֵאָךְ הַמּוֹת. וּבְגִין דְּנִחַשׁ אִיהוּ מְלֵאָךְ
 הַמּוֹת גְּרָם מוֹתָא לְכָל עַלְמָא. וְדָא הוּא רְזָא
 דְּכְתִיב, (בראשית ו) קִץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. דָּא הוּא
 קָצָא דְּכָל בְּשָׂרָא דְּנְטִיל נְשַׁמְתָּא לְכָל בְּשָׂרָא
 וְאִקְרִי הֲכִי.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ד)

נְשַׁמְתַּת הַזְכָּר, מִן הַזְכָּר. וְנִשְׁמַת הַנְּקֵבָה, מִן
 הַנְּקֵבָה. וְהֵינּוּ דְקָא אֲזִיל נַחֵשׁ בְּתַרְהַ
 דְּחַוָּה. אָמַר, הוֹאִיל וְנִשְׁמַתָּה מִן הַצָּפוֹן
 אֲסִיתְנָה מְהֵרָה. וּמְאִי הַסְתָּה הָוָה, מְשׁוּם דְּבָא
 עָלֶיָּה. שְׁאַלוּ תַלְמִידוֹי, עוֹבְדָא הֵיכִי הָוָה.
 אָמַר לָהֶם, סמ"אל הָרַשַׁע קָשָׁר עִם כָּל
 צְבָאוֹת מַעְלָה עַל רַבּוֹ. מְשׁוּם דְּאָמַר קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְרַדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם.
 אָמַר, הֵיאָךְ אוֹכַל לְהַחֲטִיאוֹ וּלְגַרְשׁוֹ מִלְּפָנָיו.
 יֵרַד עִם כָּל חַיִּילוֹתָיו וּבִיקֵשׁ לוֹ בְּאַרְצָן חִבְר
 פְּמוֹתוֹ וּמְנוּ נַחֵשׁ, וְהָיָה לוֹ דְמוֹת גָּמֶל. רַכָּב
 עָלָיו וּבָא לוֹ אֲצֵל הָאִשָּׁה. אָמַר לָהּ, אָף פִּי
 אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגֵּן. אָמַר
 אֲבָקֵשׁ יוֹתֵר וְאוֹסִיף, כְּדִי שְׁתַּגְרַע הֵיא.
 אָמְרָה, לֹא מִנְעֵנּוּ אֲלָא מֵעֵץ הַדַּעַת אֲשֶׁר
 בְּתוֹךְ הַגֵּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא
 תִּגְעוּ בוֹ פֶּן תָּמוּתוּן. וְהוֹסִיפָה בִּי דְבָרִים,
 אָמְרָה מְפָרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן אָמַר

עַד שְׂבָא אֵילָן אַחַר קְדוּשׁ, שְׁהוּא
 יַעֲקֹב, וְנִטְל מִמֶּנּוּ בְּרֻכּוֹת שְׁלֵא
 יִתְבַּרַךְ סמא"ל לְמַעְלָה וְעֵשׂו
 לְמַטָּה. שְׁהָרִי יַעֲקֹב דְּגִמַּת אָדָם
 הָרֵאשׁוֹן הָיָה (וְיִצְחָק), שְׁיַעֲקֹב יִפְּו
 שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה. וְעַל זֶה,
 כְּמוֹ שְׁמִנְע סמא"ל בְּרֻכּוֹת
 מְהֵאֵילָן הָרֵאשׁוֹן, כִּף גַּם מִנְע
 יַעֲקֹב שְׁהוּא אֵילָן, דְּגִמַּת אָדָם
 מְסמא"ל, בְּרֻכּוֹת מְלַמְעָלָה
 וּמְלַמְטָה. וְיַעֲקֹב לְקַח אֶת שְׁלוֹ
 בְּכָל, וְעַל זֶה (בראשית לב) וַיֹּאבֶק
 אִישׁ עִמּוֹ.

בְּתוֹב וְהִנְחֵשׁ הָיָה עָרוֹם, זֶה יֵצֵר
 הָרַע, זֶה מְלֵאָךְ הַמּוֹת. וּמְשׁוּם
 שְׁהִנְחֵשׁ הוּא מְלֵאָךְ הַמּוֹת, גְּרָם
 מוֹת לְכָל הָעוֹלָם. וְזֶהוּ סוּד
 שְׁכָתוֹב (שם ו) קִץ כָּל בָּשָׂר בָּא
 לְפָנַי. זֶהוּ קִץ שֶׁל כָּל בָּשָׂר
 שְׁנוֹטִיל הַנְּשַׁמָּה לְכָל בָּשָׂר, וְנִקְרָא
 כִּף.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ד)
 ספר הבהיר

נְשַׁמְתַּת הַזְכָּר מִן הַזְכָּר, וְנִשְׁמַת
 הַנְּקֵבָה מִן הַנְּקֵבָה, וְהֵינּוּ שְׁהִלֵּף
 הַנְּחֵשׁ אַחֲרֵי חַוָּה. אָמַר: הוֹאִיל
 וְנִשְׁמַתָּה מִן הַצָּפוֹן, אֲסִיתְנָה
 מְהֵרָה. וּמָה הַהֲסְתָּה שְׁהִיתָה?
 מְשׁוּם שְׂבָא עָלֶיָּה. שְׁאַלוּ
 תַלְמִידוֹי: אֵיךְ הָיָה הַמַּעֲשֵׂה?
 אָמַר לָהֶם: סמא"ל הָרַשַׁע קָשָׁר
 עִם כָּל צְבָאוֹת מַעְלָה עַל רַבּוֹ,
 מְשׁוּם שְׁאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְרַדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם.
 אָמַר, הֵיאָךְ אוֹכַל לְהַחֲטִיאוֹ
 וּלְגַרְשׁוֹ מִלְּפָנָיו? יֵרַד עִם כָּל
 חַיִּילוֹתָיו וּבִקֵּשׁ לוֹ בְּאַרְצָן חִבְר
 פְּמוֹתוֹ. וּמִי הוּא? נַחֵשׁ, וְהָיָה לוֹ
 דְמוֹת גָּמֶל. רַכָּב עָלָיו וּבָא לוֹ
 אֲצֵל הָאִשָּׁה. אָמַר לָהּ: אָף פִּי
 אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ
 הַגֵּן. אָמַר, אֲבָקֵשׁ יוֹתֵר וְאוֹסִיף,
 כְּדִי שְׁתַּגְרַע הֵיא. אָמְרָה: לֹא
 מִנְעֵנּוּ אֲלָא - מֵעֵץ הַדַּעַת אֲשֶׁר

בְּתוֹךְ הַגֶּזֶן אָמַר אֱלֹהִים לֹא
תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בוֹ פֶּן
תִּמְתּוּן. וְהוֹסִיפָה שְׁנֵי דְבָרִים.
אָמְרָה, מִפְּרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ
הַגֶּזֶן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ, וְלֹא
נֹאמַר לָהּ אֲלֵא מֵעַן הִדַּעַת.
וְאָמְרָה, לֹא תִגְעוּ בוֹ פֶּן תִּמְתּוּן.
מָה עָשָׂה סַמְא"ל הָרָשָׁע? הֲלֹךְ
וְנִגַּע בְּאֵילָן, וְהִיָּה הָאֵילָן צוֹחַ
וְאוֹמֵר: (תהלים לו) אֵל תִּבּוּאֲנֵי רִגְלִי
גְּאוּה וַיֵּד רִשְׁעִים אֵל תִּגְדַּנִּי, אֵל
תִּגַּע בִּי, שְׁנֹאמַר וַיֵּד רִשְׁעִים אֵל
תִּגְדַּנִּי. הֲלֹךְ וְאָמַר לְאִשָּׁה: הִרִי
נִגְעַתִּי בְּאֵילָן וְלֹא מִתִּי, אִף אֶת
תִּגְעֵי בְּאֵילָן וְלֹא תִמּוּתִי. הֲלֹכָה
הָאִשָּׁה וְנִגַּעָה בְּאֵילָן, וְרָאָתָה
מִלֵּאף הַמּוֹת בֹּא כְּנִגְדָּה. אָמְרָה:
אוֹלֵי עַכְשָׁו אֲנִי מִתָּה, וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לּוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת
וְנוֹתְנָה לְאָדָם, אֲלֵא הִרִינִי גוֹרְמַת
לוֹ שִׂיאֲכַל עָמִי. אִם נָמוֹת - נָמוֹת
שְׁנִינּוּ, וְאִם נַחִיָּה - נַחִיָּה שְׁנִינּוּ.
וְלִקְחָה מִפְּרִיָו וְנִתְנָה גַם לְבַעֲלָהּ.
נִתְפַקְחוּ עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וְקָהוּ שְׁנֵינּוּ.
אָמַר לָהּ: מָה שֶׁהֶאֱכַלְתִּנִּי שְׁקָהוּ
שְׁנֵי? בְּךָ קָהוּ שְׁנֵי כֹל הַבְּרִיּוֹת.
יֵשֵׁב לוֹ בְּדִין אֱמֶת, שְׁנֹאמַר (שם ט)
יִשְׁבֹּת לְכֹסֵא שׁוֹפֵט צֶדֶק. קָרָא
לְאָדָם וְאָמַר לוֹ: לָמָּה בְּרַחַתְּ
מִפְּנֵי? אָמַר לוֹ: אֶת קִלְךָ שְׁמַעְתִּי
בְּגֹן, וְרַעְדוּ עֲצָמוֹתֵי, וְאִירָא כִּי
עִירָם אֲנִכִּי וְאֲחֻבָּא. כִּי עִירָם
אֲנִכִּי - מִפְּעָלִי. כִּי עִירָם אֲנִכִּי -
מִצּוּוֵי, כִּי עִירָם אֲנִכִּי - מִמַּעֲשֵׂי,
וְאֲחֻבָּא.

מָה הִיָּה לְבוֹשׁוֹ שֶׁל אָדָם? עוֹר
שֶׁל צִפְרָן, וְהַפְּשִׁיטוֹ מַעֲלָיו. רָאָה
עֲצָמוֹ עָרִם, שְׁנֹאמַר מִי הִגִּיד לְךָ
כִּי עִירָם אֶתָּה. אָמַר אָדָם לְפָנָי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוֹ שֶׁל
עוֹלָם, כְּשֶׁהֵייתִי לְבָדִי שְׁמָא
חֲטָאתִי לְךָ, אֲלֵא הָאִשָּׁה שֶׁהִבֵּאת

אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ, וְלֹא נֹאמַר לָהּ אֲלֵא מֵעַן
הִדַּעַת. וְאָמְרָה, לֹא תִגְעוּ פֶּן תִּמְתּוּן.
מָה עָשָׂה סַמְ"אֵל הָרָשָׁע הֲלֹךְ וְנִגַּע בְּאֵילָן
וְהִיָּה הָאֵילָן צוֹחַ וְאוֹמֵר (תהלים ל"ו) אֵל
תִּבּוּאֲנֵי רִגְלִי גְּאוּה וַיֵּד רִשְׁעִים אֵל תִּגְדַּנִּי, אֵל
תִּגַּע בִּי. שְׁנֹאמַר וַיֵּד רִשְׁעִים אֵל תִּגְדַּנִּי. הֲלֹךְ
וְאָמַר לְאִשָּׁה, הִרִי נִגְעַתִּי בְּאֵילָן וְלֹא מִתִּי, אִף
אֶת תִּגְעֵי בְּאֵילָן וְלֹא תִמּוּתִי. הֲלֹכָה הָאִשָּׁה
וְנִגַּעָה בְּאֵילָן וְרָאָתָה מִלֵּאף הַמּוֹת בֹּא כְּנִגְדָּה,
אָמְרָה אוֹלֵי עַכְשָׁו אֲנִי מִתָּה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עוֹשֶׂה לּוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת וְנוֹתְנָה לְאָדָם אֲלֵא
הִרִינִי גוֹרְמַת לוֹ שִׂיאֲכַל עָמִי אִם נָמוֹת, נָמוֹת
שְׁנִינּוּ. וְאִם נַחִיָּה, נַחִיָּה שְׁנִינּוּ. וְלִקְחָה מִפְּרִיָו
וְנִתְנָה גַם לְבַעֲלָהּ, נִתְפַקְחוּ עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וְקָהוּ
שְׁנֵינּוּ. אָמַר לָהּ מָהוּ זֶה שֶׁהֶאֱכַלְתִּנִּי שְׁקָהוּ
שְׁנֵינִי, בְּךָ קָהוּ שְׁנֵינִי כֹל הַבְּרִיּוֹת. יֵשֵׁב לוֹ בְּדִין
אֱמֶת שְׁנֹאמַר (תהלים ט) יִשְׁבֹּת לְכֹסֵא שׁוֹפֵט
צֶדֶק. קָרָא לְאָדָם וְאָמַר לוֹ, לָמָּה בְּרַחַתְּ מִפְּנֵי.
אָמַר לוֹ, אֶת קִלְךָ שְׁמַעְתִּי בְּגֹן וְרַעְדוּ עֲצָמוֹתֵי
וְאִירָא כִּי עִירָם אֲנִכִּי וְאֲחֻבָּא. כִּי עִירָם
אֲנִכִּי, מִפְּעָלִי. כִּי עִירָם אֲנִכִּי, מִצּוּוֵי. כִּי
עִירָם אֲנִכִּי, מִמַּעֲשֵׂי וְאֲחֻבָּא.

מָה הִיָּה לְבוֹשׁוֹ שֶׁל אָדָם עוֹר שֶׁל צִפְרָן,
וְהַפְּשִׁיטוֹ מַעֲלָיו. רָאָה עֲצָמוֹ עָרִם,
שְׁנֹאמַר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עִירָם אֶתָּה. אָמַר
אָדָם לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְבוּנוֹ שֶׁל
עוֹלָם, כְּשֶׁהֵייתִי לְבָדִי שְׁמָא חֲטָאתִי לְךָ, אֲלֵא
הָאִשָּׁה שֶׁהִבֵּאת לִי הִיא הִדִּיחָה אוֹתִי
מִדְּבָרֶיךָ. שְׁנֹאמַר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדֵי הִיא
נִתְנָה לִי מִן הָעֵץ. אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לֹא דִיִּיךְ שְׁחַטָּאת אֲלֵא שֶׁהִחַטָּאת לְאָדָם.

לִי הִיא הִדִּיחָה אוֹתִי מִדְּבָרֶיךָ, שְׁנֹאמַר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדֵי הִיא נִתְנָה לִי מִן הָעֵץ. אָמַר לָהּ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לֹא דִיִּיךְ שְׁחַטָּאת, אֲלֵא שֶׁהִחַטָּאת לְאָדָם? אָמְרָה לְפָנָי: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם,

אָמַרָה לְפָנָיו רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הַנִּחַשׁ הַשִּׂיאָנִי לַחֲטָא לְפָנֶיךָ. הִבִּיא שְׁלִשְׁתָּם וְגִזַּר עֲלֵיהֶם גְּזֵרוֹת דִּין. תִּשְׁעָה וּשְׁלֹשִׁים קְלָלוֹת וּמּוֹת, וְהַפִּיל סַמ"ל וְאֵת הַכֶּתֶף שֶׁלּוֹ מִמְּקוֹם קִדְוֶשֶׁתָּן מִן הַשָּׁמַיִם, וְקִצֵּץ רַגְלָיו שֶׁל נִחַשׁ וְאִירְרוּ מִכָּל חֵיהָ וּמִכָּל בְּהֵמָה וּפְקַד עָלָיו שְׂהִיָּה מִפְּשִׁיט אֶת עוֹרוֹ אַחַר שְׁבַע שָׁנִים.

ע"כ: (ער כאן מהחשמטות)

וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אֶף. רַבִּי יוֹסִי אָמַר. בְּאֶף פְּתַח וְאֶף אֲטִיל בְּעֵלְמָא. אָמַר לָהּ (דף לו ע"א) לְאַתְתָּא בְּאִילָנָא דָּא בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלְמָא וַדָּאי. אֲכָלוּ מִנֶּיהָ וְהִיָּתֵם פְּאֵלְהִים יוֹדְעֵי טוֹב וָרַע. דְּהָא אִיהוּ הַכִּי הוּי אֱלֹהִים שְׁמִיָּה עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרַע. וְעַל דָּא וְהִיָּתֵם פְּאֵלְהִים יוֹדְעֵי וָגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לָא אָמַר הַכִּי. דְּאֵלוֹ אָמַר בְּאִילָנָא דָּא בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלְמָא, יְאוּת הָהּ. כִּי הוּא פְּגָרְזֵן בִּיד הַחוּצָב בּוֹ. אֲבָל לָא אָמַר אֱלָא מְאִילָנָא דָּא אֲבָל קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְדִין בְּרָא עֵלְמָא, וְכָל אוּמָן סָנִי לְחִבְרִיָּה, אֲכָלוּ מִנֶּיהָ וְאַתּוֹן תְּהוֹן בְּרָאן עֵלְמִין. וְעַל דָּא כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים כִּי כִּיּוֹם אֲכַלְכֶם מִמְּנוּ וָגו' וּבְגִין דְּאִיהוּ יָדַע דָּא אֲפָקִיד לְכוּ עֲלֵיהָ דְלָא תִּיכְלוּ מִנֶּיהָ.

אָמַר רַבִּי יֶצְחָק בְּכֵלָא מְלִילוֹ שְׁקָרָא. בְּשִׁירוֹתָא דְאִמְרוּ שְׁקָרָא הוּא. דְּכַתִּיב אֶף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לָא תֹאכַל מִכָּל עֵץ הַגֶּן. וְלֹא הָכִי. דְּהָא כְּתִיב מִכָּל עֵץ הַגֶּן אֲכַל תֹּאכַל וְכִלְהוּ שְׂרָא לֵיהָ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָא תְּגִינָן דְּפָקִיד לֵיהָ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֲבוּדָה זָרָה דְּכַתִּיב וַיִּצְו. יְיָ עַל בְּרַכַּת הַשֵּׁם. אֱלֹהִים עַל הַדִּינִין. עַל הָאֲדָם עַל שְׂפִיכוֹת דְּמִים. לְאִמְרוֹ עַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת. וְכִי כַּמָּה אֵינְשֵׁי הוּוּ

הַנִּחַשׁ הַשִּׂיאָנִי לַחֲטָא לְפָנֶיךָ. הִבִּיא שְׁלִשְׁתָּם וְגִזַּר עֲלֵיהֶם גְּזֵרוֹת דִּין. תִּשְׁעָה וּשְׁלֹשִׁים קְלָלוֹת וּמּוֹת, וְהַפִּיל סַמ"ל וְאֵת הַכֶּתֶף שֶׁלּוֹ מִמְּקוֹם קִדְוֶשֶׁתָּן מִן הַשָּׁמַיִם, וְקִצֵּץ רַגְלָיו שֶׁל נִחַשׁ, וְאִירְרוּ מִכָּל חֵיהָ וּמִכָּל בְּהֵמָה, וּפְקַד עָלָיו שְׂהִיָּה מִפְּשִׁיט אֶת עוֹרוֹ אַחַר שְׁבַע שָׁנִים: ע"כ.

וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אֶף. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּאֶף פְּתַח וְאֶף הַטִּיל בְּעוֹלָם. אָמַר לָהּ לְאִשָּׁה, בְּאִילָן זֶה בְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַדָּאי אֵת הָעוֹלָם, אֲכָלוּ מִמְּנוּ וְהִיָּתֵם פְּאֵלְהִים יוֹדְעֵי טוֹב וָרַע. שְׂהִירֵי הוּא כֶּף הוּא אֱלֹהִים שְׁמוּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרַע, וְעַל זֶה וְהִיָּתֵם פְּאֵלְהִים יוֹדְעֵי וָגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לָא אָמַר כֶּף, שְׂאֵלוֹ אָמַר בְּאִילָן זֶה בְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָעוֹלָם, נֶאֱדָה הִיא, כִּי הוּא פְּגָרְזֵן בִּיד הַחוּצָב בּוֹ. אֲבָל לָא אָמַר אֱלָא, מְאִילָן זֶה אֲכַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאִזּוּ בְּרָא אֵת הָעוֹלָם, וְכָל אִמְנָן שׁוֹנָא אֵת חִבְרוֹ, אֲכָלוּ מִמְּנוּ וְאַתֶּם תְּהִיּוּ בּוֹרְאֵי עוֹלָמוֹת. וְעַל זֶה כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים כִּי כִּיּוֹם אֲכַלְכֶם מִמְּנוּ וָגו', וּמִשׁוּם שְׂהוּא יָדַע אֵת זֶה, צִוָּה אֲתָכֶם עָלָיו שְׂלֵא תֹאכְלוּ מִמְּנוּ.

אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, בְּכָל דְּבָרוֹ שְׁקָר. בְּתַחֲלָה שְׂאִמְרוּ שְׁקָר הִיא - שְׂכַתוּב אֶף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לָא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגֶּן, וְלֹא כֶּף, שְׂהִירֵי כְּתוּב מִכָּל עֵץ הַגֶּן אֲכַל תֹּאכַל, וְכָלֵם הַתִּיר לוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הִרִי שְׁנִינּוּ שְׂצוּנָה אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל עֲבוּדָה זָרָה, שְׂכַתוּב וַיִּצְו. ה' - עַל בְּרַכַּת הַשֵּׁם. אֱלֹהִים - עַל הַדִּינִים. עַל הָאֲדָם - עַל שְׂפִיכוֹת דְּמִים. לְאִמְרוֹ - עַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת. וְכִי כַּמָּה אֵינְשֵׁי הוּוּ

עֲרִיּוֹת. וְכִי כַּמָּה אֵינְשֵׁי הוּוּ

בְּעֶלְמָא דְאִיהוּ אֶצְטְרִיךְ דָּא. אֶלְא וְדָאִי כִלְא
עַל הַאי אֵילְנָא הָוָה.

בְּגִין דְּבִיּה אֶחֱידֵן כָּל אֵלִין פְּקוּדִין. דְּכָל מָאן
דְּנָטִיל לִיה בְּלַחְדוּדֵי עֶבֶד פְּרִישׁוּ.
וְנָטִיל לִיה בְּאוּכְלוּסִין דְּלִתְתָּא דְאֶחֱידֵן בִּיה.
וְנָטִיל עֲבוּדָה זָרָה וּשְׁפִיכוּת דְּמִים וְגִלּוּי
עֲרִיּוֹת. עֲבוּדָה זָרָה בְּאֲנוּן רַבְרָבֵי מְמַנָּן.
שְׁפִיכוּת דְּמִים בְּהַאי אֵילְנָא תְּלִיין דְאִיהוּ
בְּסִטְר גְּבוּרָה. וּסְמַא"ל אֶתְפַּקֵּד עַל דָּא. גִּלּוּי
עֲרִיּוֹת אִשָּׁה הִיא וְאֶנְתָּתָא אֶקְרִי. וְאֶסִיר
לְזַמְנָא לְאֶנְתָּתָא בְּלַחְוּדָהָ אֶלְא עִם בְּעֵלָה
דְּלֹא יְהֵא חֲשִׁיד בְּגִלּוּי עֲרִיּוֹת. וְעַל דָּא בְּכֻלְהוּ
אֶתְפַּקֵּד בְּהַאי אֵילְנָא. פִּיּוֹן דְאֶכְל מְגִיּה בְּכֻלְהוּ
עֶבֶר, דְּהָא כִלְא אֶחֱיד בִּיה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וְדָאִי מְלָה דָּא הִכִּי הוּא.
דְאֶסִיר לְאֶתִיחַדָּא עִם אֶנְתָּתָא בְּלַחְוּדָהָ
אֶלְא אִם כֵּן בְּעֵלָה עֲמָה. מַה עֶבֶד הֵוָה
רְשָׁע. אָמַר הָא מְטִיתִי לְהַאי אֵילְנָא וְלֹא מִתִּי
אוֹף אֶת קַרְבִּי וּמְטִי בִידֵךְ בִּיה וְלֹא תִמּוּת.
וּמְלָה דָּא הוּא אוּסִיף לָה מְגִרְמִיָּה.

מִיד וּתְרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב וּגּוֹ'. בְּמָה חֲמַאת.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק הֵוָה אֵילְנָא (שְׂדֵה) סְלִיק
רִיחִין פְּמָה דְאֶתְ אָמַר, (בְּרַאשִׁית כו) פְּרִיחַ שְׂדֵה
אֲשֶׁר בְּרָכוּ יי. וּבְגִין הֵוָה רִיחַ דְּהָוָה סְלִיק
חֲמַדַּת לִיה לְמִיכָל מְגִיּה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר
רְאִיָּה הָוָה. אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב
וּתְפַקְחָנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם. אָמַר לִיה הַאי רְאִיָּה
בְּשִׁיעוּרָא דְאֵילְנָא נִקְטַת לִיה (נ"א שִׁיעוּרָא דְלִבָּא הַתָּה)
דְּכְתִיב וּתְרָא הָאִשָּׁה דִּיִּיקָא:

וּתְרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב. חֲמַאת וְלֹא חֲמַאת. פִּי
טוֹב. חֲמַאת פִּי טוֹב וְלֹא אֶתִּישְׁבַת
בִּיה. מַה כְּתִיב לְבַתֵּךְ וּתְקַח מִפְּרִיו וְלֹא כְּתִיב
וּתְקַח מִמֶּנּוּ. וְהִיא אֶתְדַבְּקַת בְּאֶתֵר דְּמוּתָא.

הִיוּ בְּעוֹלָם שְׁהוּא צְרִיךְ זֶה? אֶלְא
וְדָאִי הַכֵּל עַל הָאֵילָן הָזֶה הִנֵּה.
מִשׁוּם שְׁבוּ אַחֲזוּיִם כָּל הַמְּצוּוֹת
הַלְלוּ. שְׁכַל מִי שְׁנוּטֵל אוֹתוֹ
בְּלִבְדּוֹ, עוֹשֶׂה פְּרוּד. וְנוּטֵל אוֹתוֹ
בְּאוּכְלוּסִים שְׁלַמְטָה שְׁאַחֲזוּיִם
בוֹ, וְנוּטֵל עֲבוּדָה זָרָה וּשְׁפִיכוּת
דְּמִים וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת. עֲבוּדָה זָרָה
בְּאוֹתָם גְּדוּלִים מְמַנִּים. שְׁפִיכוּת
דְּמִים תְּלוּיִים בְּאֵילָן הָזֶה שְׁהוּא
בְּצַד גְּבוּרָה. וּסְמַא"ל מְמַנָּה עַל
זֶה. גִּלּוּי עֲרִיּוֹת אִשָּׁה הִיא, וְאִשָּׁה
נִקְרָאת, וְאֶסִיר לְזַמְּן אֶת הָאִשָּׁה
בְּלִבְדּוֹהָ אֶלְא עִם בְּעֵלָה שְׁלֹא
יְהִיָּה חֲשׂוּד בְּגִלּוּי עֲרִיּוֹת. וְעַל זֶה
בְּכֻלָּם הַצְטוּהָ בְּאֵילָן הָזֶה. פִּיּוֹן
שְׁאָכַל מִמֶּנּוּ, עֶבֶר בְּכֻלָּם, שְׁהִרִי
הַכֵּל אַחֲזוּ בוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, וְדָאִי דְּכַר זֶה
כֶּף הוּא, שְׁאֶסִיר לְהִתְיַחַד עִם
אִשָּׁה בְּלִבְדּוֹהָ אֶלְא אִם כֵּן בְּעֵלָה
עֲמָה. מַה עֲשֶׂה אוֹתוֹ רְשָׁע?
אָמַר, הִרִי הַגְּעֵתִי לְאֵילָן הָזֶה וְלֹא
מִתְתִּי, גַּם אֶת קַרְבִּי וּגְעֵי בִידֵךְ
וְלֹא תִמּוּתִי. וְדְכַר זֶה הוּא הוֹסִיף
לָה מְעֻמּוֹ.

מִיד וּתְרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב וּגּוֹ'.
בְּמָה רְאִתָּה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
אוֹתוֹ אֵילָן [שְׂדֵה] הַעֲלָה רִיחֹת,
כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (בְּרַאשִׁית כו) פְּרִיחַ שְׂדֵה
אֲשֶׁר בְּרָכוּ ה'. וּבְגִלָּל אוֹתוֹ רִיחַ
שְׁהִיָּה עוֹלָה, חֲמַדָּה אוֹתוֹ לְאָכַל
מִמֶּנּוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, רְאִיָּה
הִתְתָּה. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, וְהִרִי
כְּתוּב וּתְפַקְחָנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם?
אָמַר לוֹ, רְאִיָּה זֶה בְּשִׁיעוּרָא שֶׁל
הָאֵילָן לְקַחַת אוֹתוֹ (נ"א שְׁעוּר הַלֵּב
הַתָּה), שְׁכְּתוּב וּתְרָא הָאִשָּׁה דְּוִקָּא.
וּתְרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב - רְאִתָּה
וְלֹא רְאִתָּה. פִּי טוֹב - רְאִתָּה פִּי
טוֹב וְלֹא הִתִּישְׁבַת בוֹ. מַה כְּתוּב
אַחַר כֶּף? וּתְקַח מִפְּרִיו, וְלֹא
כְּתוּב וּתְקַח מִמֶּנּוּ. וְהִיא נְדַבְּקָה
בְּמִקּוּם הַמּוֹת, וּגְרָמָה לְכֹל

העולם מות. והפרידה חיי מות. ובחטא זה גרם פרווד להפריד אשה מבעלה, שהרי קול מדבור לא נפרדים לעולמים. ומי שמפריד קול מדבור, מתאלם ולא יכול לדבר. וכיון שנטל ממנו דבור, נתן לעפר.

אמר רבי שמעון, כתוב (תהלים ט) נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעפר. נאלמתי דומיה, פסוק זה אמרה אותו כנסת ישראל בגלות. מה הטעם? בגלל שקול מנהיג את הדבור, כיון שהיא בגלות. קול נפרד ממנה, ודבור לא נשמע, ועל זה נאלמתי דומיה וגו'. מה הטעם? בגלל שהחשיתי מטוב, שלא הולך קול אתה. וישראל אומרים (שם טו) לך דומיה תהלה. מה זה דומיה? זו תהלה לדוד, שהיא דומיה בגלות ושותקת בלי קול. אמר רבי יצחק, מה זה לך? בגללך היא דומיה ושותקת שסתלק ממנה קול.

השרמה מההשממות (סימן ל"ה) ובראי מחיר יין וחלב (ישעיה נה). מהו יין וחלב? מה ענין זה אצל זה? אלא מלמד שהיין הוא פחד, וחלב הוא חסד. ומפני מה הזכיר יין תחלה? מפני שהוא קרוב אלינו יותר. יין וחלב עולה על דעתך? אלא אמר, דמות יין וחלב: ע"כ.

ותקח מפריו הא תנין סחטה ענבים ויהבת ליה וגרימו מותא לכל עלמא. דהא אילנא דא ביה שריא מותא. והוא אילנא דשלטא בליליא. (דף לו ע"ב) וכד איהי שלטא כל בני עלמא טעמו טעמא דמותא. אלא אנון בני מהימנותא מקדמי ויהבו ליה נפשייהו בפקדונא. ובגין דאיהו בפקדונא. אתהדרו נפשאו לאתרייהו. ועל

וגרימת לכל עלמא מותא. ואפרישת חיי מן מותא. ובחובא דא גרים פרישותא לאפרשא אתתא מבעלה. דהא קו"ל מדבור לא מתפרשן לעלמין. ומאן דמפריש קול מדבור אתאלם ולא יכיל למלא. וכיון דאשתקל מניה מלולא אתיהיב לעפרא.

אמר רבי שמעון כתיב, (תהלים ט) נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעפר. נאלמתי דומיה. האי קרא כנסת ישראל אמרו בגלותא. מאי טעמא בגין דקול מדבר ליה לדבור. כיון דאיהי בגלותא קול אתפרש מניה ומלה לא אשתמע ועל דא נאלמתי דומיה וגו'. מאי טעמא בגין דהחשיתי מטוב דלא אזיל קול בהדה. וישראל אמרי (תהלים טו) לך דומיה תהלה. מאי דומיה, דא תהלה לדוד. דאיהי דומיה בגלותא ושתיקא בלא קול. אמר רבי יצחק מאי לך. בגינך איהי דומיה ושתיקא דאסתלקא מנה קול.

השלמה מההשממות (סימן ל"ה)

ובראי מחיר יין וחלב, (ישעיה נ"ה) מאי יין וחלב, מה ענין זה אצל זה. אלא מלמד שהיין הוא פחד וחלב הוא חסד. ומפני מה הזכיר יין תחילה, מפני שהוא קרוב אלינו יותר, יין וחלב סלקא דעתך, אלא אימא דמות יין וחלב. ע"כ. (ער כאן מההשממות)

ותקח מפריו הא תנין סחטה ענבים ויהבת ליה וגרימו מותא לכל עלמא. דהא אילנא דא ביה שריא מותא. והוא אילנא דשלטא בליליא. (דף לו ע"ב) וכד איהי שלטא כל בני עלמא טעמו טעמא דמותא. אלא אנון בני מהימנותא מקדמי ויהבו ליה נפשייהו בפקדונא. ובגין דאיהו בפקדונא. אתהדרו נפשאו לאתרייהו. ועל

למקומם, ועל זה (תהלים צב)
ואמונתך בלילות כתוב.

והתפקחה עיני שניהם. רבי חיא
אמר, שהרי נפקחו לדעת רעות
העולם מה שלא ידעו עד עכשו.
כיון שידעו ונפקחו לדעת רע, אז
ידעו כי עירמם הם, שאבדו זהר
עליון שהיה מכסה עליהם
והסתלק מהם, ונשארו ערמים
ממנו. ויתפרו עלה תאנה -
נדבקו להתכסות באותם צלמים
של אותו אילן שאכלו ממנו
שנקראים עלים של האילן.
ויעשו להם חגרת - רבי יוסי
אמר, כיון שידעו מהעולם הזה
ונדבקו בו, ראו שהעולם הזה
מנהג על ידי אותם עלים של
האילן, ועשו להם חוק להתחזק
בהם בעולם הזה. ואז ידעו כל
מיני כשפים של העולם, ורצו
לחגר כלי זין באותם עלים של
האילן כדי להגן עליהם.

רבי יהודה אמר, אז נכנסו
שלושה בדין ונדונו, והעולם
הפחתון התקלל ולא עמד
בקיומו בגלל זהמת הנפש, עד
שעמדו ישראל בהר סיני. אחר
כך הלביש אותם הקדוש ברוך
הוא בלבושים שהעור נהנה
מהם. זהו שכתוב פתנות עור.
בתחלה היו פתנות אור שהיו
משתמשים בהם בעליונים
שלמעלה, משום שפלאכי
השרת היו באים להנות מאותו
האור. זהו שכתוב (שם ח)
ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד
והדר תעטרהו. וכעת שחטאו -
פתנות עור, שהעור נהנה מהם
ולא הנפש.

אחר כך הולידו בן ראשון. בן
של הזהמה היה. שנים באו על
חיה והתעברה מהם והולידה
שנים, זה יצא למינו וזה יצא
למינו, ורוח שלהם נפרדו זה

דא (תהלים צב) ואמונתך בלילות, פתיב.
והתפקחה עיני שניהם. רבי חיא אמר דהא
אתפקחו למנדע בישין דעלמא
מה דלא ידעו עד השתא. כיון דיידעו
ואתפקחו למנדע ביש. כדין ידעו כי ערומים
הם. דאבדו זהרא עלאה דהוה חפי עלייהו
ואסתלק מניהו. ואשתארו ערומים מניה.
ויתפרו עלה תאנה. אתדבקו לאתחפאה
באנון צולמין דההוא אילנא דאכלו מניה
דאקרון טרפי דאילנא. ויעשו להם חגורות.
רבי יוסי אמר כיון דיידעו מהאי עלמא
ואתדבקו ביה. חמו דהאי עלמא מתדבר על
ידא דאנון טרפין דאילנא. ועבדו להון תקפא
לאתתקפא בהו בהאי עלמא. וכדין ידעו כל
זייני חרשין דעלמא. ובעו למחגר זיינין
באנון טרפי אילנא בגין לאגנא עלייהו.

רבי יהודה אמר כדין תלת עאלו בדינא
ואתדנו. ועלמא תתאה אתלטיין. ולא
קיימא בקיומיה בגין זוהמא דנחש עד
דקיימו ישראל בטורא דסיני. לבתר אלביש
לון קדשא ברין הוא בלבושין דמשכא
אתהני מניהו דא הוא דכתיב פתנות עור.
בקדמיתא הו פתנות אור דהו משתמשין
בהו בעלאין דלעילא. בגין דמלאכי עלאין
הו אתיין לאתהנא מההוא נהורא. דא הוא
דכתיב, (תהלים ח) ותחסרהו מעט מאלהים
וכבוד והדר תעטרהו. והשתא דחבו כתנות
עור. דעור אתהני מניהו ולא נפשא.

לבתר אולידו ברא קדמאה ברא דזוהמא
הוה. תרין אתו עלה דחיה ואתעברת
מניהו ואולידת תרין. דא נפק לזיניה ודא
נפק לזיניה. ורוח דילהון אתפרשו, דא
לסטרא דא ודא לסטרא דא. דא דמי לסטרוי

לצד זה וזה לצד זה. זה דומה לצד שלו. וזה דומה לצד שלו. מצד של קין כל המדורים של צד של המינים הרעים ורוחות ושרים וכשפים באים, ומצד של הכל של רחמים יותר ולא בשלמות. יין טוב ביין רע. ולא נתקן עמו עד שבא שת והתייחסו ממנו כל אותם דורות של צדיקי עולם, וכו' נשתל העולם. ומקין באו כל אותם חצופים ורשעים ורשעי העולם.

אמר רבי אלעזר, בשעה שחטא קין, היה פוחד, בגלל שראה לפניו מיני מחנות מזינים וכאים להרג אותו. וכשחזר בתשובה, מה אמר? הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר. מה זה ומפניך אסתר? אלא אהיה נסתר מהבנין שלי. רבי אבא אמר, כמו שנאמר (תהלים כב) ולא הסתיר פניו ממנו. (שמות א) ויסתר משה פניו. ועל זה ומפניך אסתר, מאותם הפנים שלך אהיה נסתר שלא ישגיחו בי. ועל זה והיה כל מצאי יהרגני.

וישם ה' לקין אות לבלתי וגו'. מה זה אות? אות אחת מעשרים ושנים אותיות התורה נתן עליו להגן עליו. אמר רבי יהודה, מה זה שכתוב ויהי בהיותם בשדה, מה זה בשדה? זו האשה. ועל זה קם והרג אותו. שהרי מצד זה ירש להרג מצד של סמא"ל שגרם מות לכל העולם. וקנא קין בהכל על הנקבה שלו. רבי חייא אמר, הרי ראינו שכתוב ויחר לקין מאד ויפלו פניו, על שלא התקבל קרבנו. אמר לו, כף הוא, והכל היה לנגדו.

ואמר רבי יהודה, מה זה שכתוב הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ? אלא כף אמר, הלא אם

ודא דמי לסטרוי. מסטרא דקין כל מדורין דסטרא דזינן בישין ורוחין ושרין וחרשין אתיין. מסטרא דהכל סטרא דרחמי יתיר ולא בשלימו. חמר טב בחמר ביש. ולא אתתקן בהדיה עד דאתא שת ואתיחסו מגיה כל אנון דרין דזכאי עלמא וביה אשתיל עלמא. ומקין אתיין כל אנון חציפין ורשעים וחיבי עלמא.

אמר רבי אלעזר בשעתא דחב קין הוה מסתפי. בגין דחמא קמיה זיני משריין מזינין ואתיין לקטלא ליה. וכד אהדר בתשובה מאי קאמר הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר. מאי מפניך אסתר. אלא אהא סתיר מבניינא דילי. רבי אבא אמר כמה דאת אמר, (תהלים כב) ולא הסתיר פניו ממנו (שמות א) ויסתר משה פניו. ועל דא ומפניך אסתר מאנון פנים דילך אהא נסתר דלא ישגחון בי. ועל דא והיה כל מוצאי יהרגני:

וישם ה' לקין אות לבלתי וגו'. מאי אות. אות אחד מעשרין ותרין אתוון דאורייתא יחב עליה לאגנא עליה. אמר רבי יהודה מאי דכתיב ויהי בהיותם בשדה. מאי בשדה. דא אתתא. ועל דא קם וקטיל ליה. דהא מסטרא דא ירית לקטלא מסטרא דסמא"ל דגרים מותא לכל עלמא. וקני קין להכל על נוקביה. רבי חייא אמר הא חזינן דכתיב ויחר לקין מאד ויפלו פניו על דלא אתקביל קרבניה. אמר ליה הכי הוא וכלא הוה לקבליה.

ואמר רבי יהודה מאי דכתיב הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ. אלא הכי קאמר הלא אם תיטיב

תיטיב מעשיך, אז שאת. מה זה שאת? כמו שכתוב (בראשית מט) יתר שאת. שהרי לפכור יש שבח יתר בכל תמיד, ותלוי במעשיו. ועל זה אם תיטיב שאת, ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ.

מה זה לפתח? זהו פתח שלמעלה שממנו יוצאים דינים על מעשים רעים של העולם. פתח, כמו שנאמר (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק. ולאותו פתח - חטאת רובץ, זה מלאך המות, והוא עתיד להפרע ממך. בא ראה, בראש השנה נולד אדם. בראש השנה ודאי סוד למעלה ולמטה. ראש השנה למעלה. ראש השנה למטה. בראש השנה עקרות נפקדות. מנין לנו שבראש השנה זה הדין? שכתוב (בראשית כא) וה' פקד את שרה. וה' דוקא זה ראש השנה ומשום שאדם יצא בראש השנה ויצא בדיון, והעולם עומד בדיון, ומשום כך לפתח ודאי. חטאת רובץ - כדי להפרע ממך. ואלו תשוקתו - עד שתשמד.

ואתה תמשל בו - סוד הוא, שכתוב (נחמיה ט) ואתה מחיה את כלם. מכאן אמרו, לא שולט הקדוש ברוך הוא אלא בזמן שישמדו רשעי העולם. ועל זה, בין שמלאך המות ישמיד אותם, אז הקדוש ברוך הוא שולט עליו שלא יצא להרע לעולם, שכתוב ואתה תמשל בו (בתשובה). ואתה דוקא. אמר רבי יצחק, בקשר של המחלקת המושל מצוי. רבי יהודה אמר, ואתה תמשל בו - בתשובה.

רבי יוסי אמר, פשהיו אותם דורות של קין הולכים בעולם, היו מחלקים את הארץ, והיו דומים לעילונים ותחתונים.

אמר רבי יצחק, עז"א ועז"ל,

עובדך שאת. מאי שאת. פדכתוב (בראשית מט) יתר שאת דהא בוכרא שבחא אית ליה בכלא תדיר. ותלייא בעובדוהי. ועל דא אם תיטיב שאת. ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ.

מאי לפתח. דא פתחא (דף לו ע"א) דלעילא דמניה נפקין דינין על עובדין בישין דעלמא. פתח כמה דאת אמר (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק. ולהוא פתח, חטאת רובץ דא מלאך המות. והוא זמין לאתפרעא מינה. הא חזי, בראש השנה אתיליד אדם. בראש השנה ודאי רזא לעילא ותתא. ראש השנה לעילא. ראש השנה לתתא. בראש השנה עקרות נפקדות. מנלן דבראש השנה הוה. דכתוב, (בראשית כא) וי' פקד את שרה וי' דייקא דא ראש השנה. ובגין דנפיק אדם מראש השנה (ר"א ונפיק) נפיק בדינא ועלמא קיימא בדינא. ובגין כך לפתח ודאי. חטאת רובץ בגין לאתפרעא מינה. ואלו תשוקתו עד דתשתצי.

ואתה תמשול בו. רזא הוא דכתיב, (נחמיה ט)

ואתה מחיה את כלם. מכאן אמרו לא שליט קדשא בריה הוא אלא בזמנא דישתצון חייבי עלמא. ועל דא כיון דמלאך המות ישצי לון. כדין קדשא בריה הוא שליט עלוי דלא יפוק לאבאשא עלמא דכתיב ואתה תמשל בו (פתיובתא) ואתה דייקא. אמר רבי יצחק בקוטרטרא דפלגא קפסירא (קפסירא) שכ"ח. רבי יהודה אמר ואתה תמשל בו פתיובתא. רבי יוסי אמר כד הו' אנון דרין דקין אזלין בעלמא הו' מטרטשי ארעא והו' דמין לעלאי ותתאי.

אמר רבי יצחק עז"א ועז"ל כד נפלו מאתר קדושתייהו מלעילא, חמו בנת

בְּנֵי נִשְׂא וְחֻטְאוֹ וְאוֹלִידוֹ בְּנִין, וְאֵלִין הוּוּ
נְפִילִים דְּכִתִּיב הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאַרְץ.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר אָמַר בְּנוֹי דְקִינָן הוּוּ בְּנֵי אֱלֹהִים.
דְּהָא כַּד אָתָּא סמא"ל עַל חוּה אֲטִיל בַּה
זוּהֶמָּא וְאַתְעַבְרַת וְאוֹלִידַת לְקִינָן. וְחִיזוּ דִילִיה
לָא הוּוּ דְמִי לְשֶׁאֶר בְּנֵי נִשְׂא. וְכָל אַנּוּן
דְּאַתְיִין מִסְטָרָא דִילִיה לָא הוּוּ אַקְרוּן אֱלָא
בְּנֵי הָאֱלֹהִים.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וְאִפִּילוּ אַנּוּן (בְּנֵי) נְפִילִים
הָכִי אַקְרוּן. הֵמָּה הַגְּבוּרִים. שְׁתִּין הוּוּ
בְּאַרְעָא כְּחוּשְׁבָן דְלַעֲיָלָא. פְּתִיב הָכָא הֵמָּה
הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מְעוֹלִם וְכִתִּיב הָתֵם (שִׁיר הַשִּׁירִים ג)
שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר הֵמָּה
הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מְעוֹלִם מִמָּש. מְעוֹלִם דִּיִּיקָא.
אַנְשֵׁי הַשֵּׁם, מָאִי שֵׁם דָּא הוּא עוֹלָם דְקֶאֱמָרָן.
אַנְשֵׁי הַשֵּׁם דִּיִּיקָא. פְּתִיב הָכָא אַנְשֵׁי הַשֵּׁם
וְכִתִּיב הָתֵם (וִיקָרָא כד) בְּנִקְבוּ שֵׁם, וְכִתִּיב, (וִיקָרָא כד)
וַיִּקְוֹב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם.

השלמה מההשממות (סימן ל"ו)

רַבִּי חֲזִיא אָמַר מְעוֹלָם דָּא הוּוּ, וְגוֹבְרִין
גְּבִרִין דְּסִטְרָא בִישָׂא הוּוּ, דְּכִתִּיב אַנְשֵׁי
הַשֵּׁם. אַנְשֵׁי שֵׁם לָא פְּתִיב, אֱלָא אַנְשֵׁי הַשֵּׁם
בְּגוֹנוֹנָא דָּא כְּתִיב, זְכוּר רַחֲמֶיךָ יְיָ וְחֻסְדֶּיךָ פִּי
מְעוֹלָם הֵמָּה, מְעוֹלָם וְדָאִי נָטַל לוֹן קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְאַיְנוּן אֲבָהֶן קְדָמָאִי לְמַהוּי רְתִיכָא
קְדִישָׁא לְעִילָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק מְעוֹלָם דָּא
אִיהוּ מִטְתוֹ שְׁלִשְׁלֵמָה דְכִתִּיב וְכוּ': (עד כאן

מההשממות)

רַבִּי חֲזִיא אָמַר מְעוֹלָם מִמָּש הוּוּ. וּמְעוֹלָם
דְּלַתְתָּא נָטַל לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה
דְּאַתָּ אָמַר (דָּא הוּוּ וְגוֹבְרִין גְּבִרִין דְּסִטְרָא בִישָׂא הוּוּ דְכִתִּיב אַנְשֵׁי שֵׁם
אַנְשֵׁי הַשֵּׁם לָא כְּתִיב אֱלָא אַנְשֵׁי שֵׁם בְּגוֹנוֹנָא דָּא כְּתִיב) (תהלים כה) זְכוּר
רַחֲמֶיךָ יְיָ וְחֻסְדֶּיךָ פִּי מְעוֹלָם הֵמָּה. מְעוֹלָם

כְּשִׁנְפִלוּ מִמְּקוֹם קְדָשְׁתָּם
מִלְמַעְלָה, רָאוּ בְּנוֹת בְּנֵי אָדָם
וְחֻטְאוֹ וְהוֹלִידוּ בְּנִים. וְאֵלָה הָיוּ
נְפִילִים, שְׁכַתוּב וְהַנְּפִילִים הָיוּ
בְּאַרְץ.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, בְּנֵי קִינָן הָיוּ בְּנֵי
אֱלֹהִים, שְׁהָרִי פְּשָׁבָא סמא"ל עַל
חוּה, הֵטִיל בַּה זְהֻמָּה וְהִתְעַבְרָה
וְהוֹלִידָה אֶת קִינָן, וְהִמְרָאָה שְׁלוּ
לָא הָיָה דוּמָה לְשֶׁאֶר בְּנֵי אָדָם,
וְכָל אוֹתָם שְׁבָאוּ מִהֲצַד שְׁלוּ, לָא
הָיוּ נִקְרָאִים אֱלָא בְּנֵי הָאֱלֹהִים.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, וְאִפִּילוּ אוֹתָם
(בְּנֵי) נְפִילִים כְּפֶן נִקְרָאִים, הֵמָּה
הַגְּבוּרִים. שְׁשִׁים הָיוּ בְּאַרְץ
פְּחֻשְׁבוֹן שְׁלִמְעֵלָה. פְּתוּב כְּאֵן
הֵמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מְעוֹלִם,
וְכַתוּב שֵׁם (שִׁיר ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים
סָבִיב לָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר, הֵמָּה
הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מְעוֹלִם מִמָּש.
מְעוֹלָם דְּוִיקָא. אַנְשֵׁי הַשֵּׁם, מַהוּ
שֵׁם זֶה? הוּא עוֹלָם שְׁאִמְרָנוּ.
אַנְשֵׁי הַשֵּׁם דְּוִיקָא. פְּתוּב כְּאֵן
אַנְשֵׁי הַשֵּׁם, וְכַתוּב שֵׁם (וִיקָרָא כד)
בְּנִקְבוּ שֵׁם, וְכַתוּב (שם) וַיִּקְבֹּב בֶּן
הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם.

השלמה מההשממות (סימן ל"ו)
רַבִּי חֲזִיא אָמַר, מְעוֹלָם זֶה הָיוּ,
וְגוֹבְרִים גְּבוּרִים שְׁל צַד הִרְעָה הָיוּ,
שְׁכַתוּב (בראשית ו) אַנְשֵׁי הַשֵּׁם.
אַנְשֵׁי שֵׁם לָא כְּתוּב, אֱלָא אַנְשֵׁי
הַשֵּׁם. כְּמוֹ זֶה פְּתוּב (תהלים כה) זְכוּר
רַחֲמֶיךָ ה' וְחֻסְדֶּיךָ פִּי מְעוֹלָם
הֵמָּה. מְעוֹלָם וְדָאִי לְקַח אוֹתָם
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם הָאֲבוֹת
הַרְאִשׁוֹנִים לְהִיּוֹת מְרַכְּבָה
קְדוּשָׁה לְמַעְלָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
מְעוֹלָם - זוּהִי מִטְתוֹ שְׁלִשְׁלֵמָה,
שְׁכַתוּב וְכוּ': ע"כ.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, מְעוֹלָם מִמָּש
הָיוּ, וּמְעוֹלָם שְׁלִמְטָה לְקַח אוֹתָם
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר
(זֶה הָיוּ, וְגוֹבְרִים גְּבוּרִים שְׁל צַד הִרְעָה הָיוּ, שְׁכַתוּב
אַנְשֵׁי שֵׁם, וְלֹא כְּתוּב אַנְשֵׁי הַשֵּׁם, אֱלָא אַנְשֵׁי שֵׁם.

כמו זה כתוב [תהלים כה] זָכַר רַחֲמֶיךָ ה' וְחִסְדֶיךָ כִּי מַעֲלֵם הַמָּה. מַעֲלֵם וְדָאֵי. וּמַעֲלֵם שְׁלֹמֹה לָקַח אוֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהֵם אֲבוֹת רֵאשׁוּנִים לְהִיּוֹת מְרַבְּכָה קְדוּשָׁה לְמַעְלָה. גַּם כָּאֵן הַמָּה הַגְּבֻרִים אֲשֶׁר מַעֲלֵם. מַעֲלֵם וְדָאֵי לָקַח אוֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מַעֲלֵם זֶה מִטְּתוֹ שְׁלֹשְׁמָה, שְׁכַתוֹב (שיר ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. רַבִּי אֶחָא אָמַר, כָּלֵם נִקְרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים [שחרי עדן לא התבשמה].

תוספתא

אָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוּרֵם לְבִרְכָה, בְּשַׁעַת שֶׁבָרָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם, בָּרָא אוֹתוֹ בְּגֵן עֵדֶן וְצִוָּה אוֹתוֹ עַל שִׁבְעַת מִצְוֹת. חָטָא וּגְרַשׁ מִגֵּן עֵדֶן, וּשְׁנֵי מַלְאָכֵי שָׁמַיִם, עֲזָ"א וְעֲזָ"ל, אָמְרוּ לְפָנָי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵלּוּ הֵינּוּ אֲנִי בְּאֶרֶץ, הֵינּוּ צְדִיקִים. אָמַר לָהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: וְכִי אַתֶּם יְכוּלִים עַל יֵצֵר הָרָע? אָמְרוּ לְפָנָיו: יְכוּלִים. מִיָּד הִפִּיל אוֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ, וְכַתּוּב הַגְּבֻרִים. וּבְשַׁעַת שִׁירְדוּ לְאֶרֶץ נִכְנַס בָּהֶם יֵצֵר הָרָע, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחֲרוּ. חָטְאוּ וַנִּעְקְרוּ מִקְּדֻשָׁתָם. ע"כ התוספתא.

בֵּא רָאָה, כָּל הַנְּטִיעוֹת הָיוּ נִסְתָּרִים וְשׁוּמִים דְּקִיקִים בְּמִקּוֹם אֶחָד. אַחַר כֵּן עָקַר אוֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשָׁתַל אוֹתָם בְּמִקּוֹם אַחַר וְהִתְקַיְמוּ. רַבִּי יִיסָא שָׂאֵל, מַה זֶה שְׁכַתּוֹב זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם בְּיוֹם בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים עֲשָׂה אִתּוֹ זָכַר וְנִקְבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם? אָמַר לוֹ רַבִּי אַבְבָּא, זֶה סוּד עֲלִיּוֹן. שְׁנִינּוּ, שְׁלֹשָׁה סִפְרִים נִפְתָּחִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֶחָד שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים וְכוּ'. סֵפֶר עֲלִיּוֹן שֶׁהָרִי מִמֶּנּוּ יוֹצֵא הַכֹּל, מִמֶּנּוּ יוֹצֵאת כְּתִיבָה. סֵפֶר אֲמִצְעֵי כְּלָלוֹת שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה [סֵפֶר שְׁהוּא כְּלָלוֹת שְׁלֹמְעֵלָה וְלִמְטָה וְאוֹתוֹ לְכָל הַצְּדִיקִים וְאוֹתוֹ לְכָל הַצְּדִיקִים וְכוּ'] [ואותו לכול הצדיקים

וְדָאֵי. וּמַעֲלֵם דְּלִתְתָּא נְטִיל לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֲנוּן אֲבָהֵן קְדָמָאֵי לְמַהֲוֵי רְתִיבָא קְדִישָׁא לְעִילָא. אוּף הָכָא הַמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מַעֲלֵם. מַעֲלֵם וְדָאֵי נְטִיל לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר מַעֲלֵם (ומאי הוא) דָּא מִטְּתוֹ שְׁלֹשְׁמָה דְכְּתִיב, (שיר השירים ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. רַבִּי אֶחָא אָמַר כָּלֵהוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶקְרוּן (ר"א ל"ג דְּהָא עַד לֹא אֲתַבְּסַמַּת). (חסר כאן עיון

סוף הכפר):

תוספתא

אָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ ז"ל בְּשַׁעַתָּא דְּבָרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם בָּרָא לִיהּ בְּגִינְתָּא דְּעֵדֶן וְצִוָּהוּ עַל שִׁבְעַת מִצְוֹת. חָב וְאֲתַגְרֵשׁ מִגִּינְתָּא דְּעֵדֶן. וְתִרִי מַלְאָכֵי שְׁמַיָּא עֲזָא וְעֲזָאֵל אָמְרוּ קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵלּוּ הֵוִינָא אֲנִין בְּאֶרְעָא הֵוִינָא זְכָאִין. אָמַר לָהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי אַתּוֹן יְכַלִּין עַל יֵצֵרָא בִישָׂא, אָמְרוּ קָמֵיהּ יְכַלִּין. מִיָּד אָפִיל לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ וְכַתִּיב הַגְּבוּרִים וּגו'. וּבְשַׁעַתָּא דְּנַחְתּוּ לְאֶרְעָא עָאֵל בְּהוּ יֵצֵרָא בִישָׂא שְׁנַאֲמַר וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחֲרוּ, חָבּוּ וְאֲתַעְקְרוּ מִקְּדוּשָׁתֵיהוּ, (עד כאן התוספתא) הָא חֲזִי, כָּלֵהוּן נְטִיעֵן הָווּ סְתִימִין רְשִׁימִין דְּקִיקִין בְּאַתְרָא חַד. לְבִתְרָא עֲקָרִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאֲשִׁתִּיל לוֹן בְּאַתְרָא אַחְרָא וְאֲתַקְיִימוּ. רַבִּי יִיסָא שָׂאֵל מָאֵי דְכְּתִיב זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם בְּיוֹם בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים עֲשָׂה אוֹתוֹ זָכַר וְנִקְבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם. אָמַר לִיהּ רַבִּי אַבְבָּא רְזָא עֲלָאָה הוּא. תְּנִינָן תְּלַת סִפְרִין פְּתִיחִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה חַד דְּצְדִיקִים גְּמוּרִים (דף לו ע"ב) וְכוּ' סֵפֶר עֲלָאָה דְּהָא מְנִיָּה נִפְקָא פְּלָא. נִפְיק מְנִיָּה כְּתִיבָה. סֵפֶר אֲמִצְעֵיתָא כְּלָלָא דְּעִילָא וְתַתָּא

וְנִקְבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם? אָמַר לוֹ רַבִּי אַבְבָּא, זֶה סוּד עֲלִיּוֹן. שְׁנִינּוּ, שְׁלֹשָׁה סִפְרִים נִפְתָּחִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֶחָד שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים וְכוּ'. סֵפֶר עֲלִיּוֹן שֶׁהָרִי מִמֶּנּוּ יוֹצֵא הַכֹּל, מִמֶּנּוּ יוֹצֵאת כְּתִיבָה. סֵפֶר אֲמִצְעֵי כְּלָלוֹת שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה [סֵפֶר שְׁהוּא כְּלָלוֹת שְׁלֹמְעֵלָה וְלִמְטָה וְאוֹתוֹ לְכָל הַצְּדִיקִים וְאוֹתוֹ לְכָל הַצְּדִיקִים וְכוּ'] [ואותו לכול הצדיקים

סוד של אדם הראשון, ספר שלישי שנקרא [נ"א ונקרא] תורה] שתורה שבכתב אדם הראשון. ספר שלישי שנקרא תולדת אדם, וזהו של צדיקים גמורים. זהו שפתוב זה ספר תולדת אדם, זה צדיק (סוד), ודאי שעושה תולדות.

ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים, שהרי ודאי אז נתקן הכל למעלה ומטה, והתקיימו בדגמה אחת. זכר ונקבה בראם, סתם אחד נכלל באחד.

משנה. פתוב (משלי יח) מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב. זהו ספר תולדות אדם שרץ באותו מגדל. המגדל הזה מה מעשהו? אלא זהו מגדל דוד, וזהו מגדל עז שם ה', והכל אחד. כאן ידוע לבני האמונה זהו ודאי ספר תולדות [יש שלא גורסים] אדם. לבני האמונה סודו מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב. יהיה צדיק אדם לבני האמונה. (ראה ציור למעלה).

ואמר רבי אבא, ספר ודאי ירד לו לאדם הראשון, ובו היה יודע חכמה עליונה. וספר זה הגיע לבני אלהים חכמי הדור, ומי שזכה להתבונן בו, ידע בו חכמה עליונה. ומתבוננים בו ויודעים בו. וספר זה הוריד אותו בעל הסודות ושלשה שליחים ממנים לפניו. ובשעה שיצא אדם מגן עדן, אחז באותו ספר. כשיצא [ממנו] טס ממנו [לשר], התפלל ובכה לפני רבונו, והשיבו לו אותו כמו מקדם, כדי שלא תשכח חכמה מבני אדם וישתדלו לדעת את רבונו.

(ס"א ספר דאיהו כללא דלעילא ותתא ואחיד לכל סמרין רוא וכו') (כפי זה התקון נמצא בשני ספרי חיד) (ואחיד לכל סמרין רוא דאדם קדמאה, ספר תליתאה דאקרי (נ"א ואקרי) תורה) דתורה שבכתב אדם קדמאה. ספר (ס"א תליתאה) דאקרי תולדות אדם ודא איהו דצדיקים גמורים. הדא הוא דכתיב זה ספר תולדות אדם דא צדיק ודאי דעביד תולדות.

ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים. דהא ודאי כדין אתתקן כללא לעילא ותתא ואתקיימו בדוגמא חדא. זכר ונקבה בראם סתם חד אתכליל בחד.

מתניתין (ד"א וכו') פתיב, (משלי יח) מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב. דא הוא ספר תולדות אדם דרהיט בההוא מגדל

מבש	עוי	מיץ
גרג	וזה	יצד
דצב	זרו	היי
לקה	שוה	ונק

האי מגדל מאי עבידתיה. אלא דא הוא מגדל דוד. ודא הוא מגדל עז שם ה'. וכללא חד. דהא ידעא לבני מהימנותא דא הוא ודאי ספר תולדות. (אית דלא גרסי) (אדם לבני מהימנותא סודו מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב יהו"ה צדיק) (אדם לבני מהימנותא).

ואמר רבי אבא ספר ודאי (נחתו) (נחית) ליה לאדם הראשון. וביה הוה ידע חכמתא עלאה. וספרא דא מטא לבני אלהין חפמי דרא. ומאן דזכי לאשגחא ביה ידע ביה חכמה עלאה. ומשגיחין ביה וידעין ביה. וספרא דא נחית ליה מארי דרזין. ותלת שליחן ממנן קמיה. ובשעתא דנפק אדם מגנתא דעדן אחיד בההוא ספרא. פד נפיק (מיניה) טאס מגייה (למדינא) צלי ובכה קמי מאריה ואתיבו ליה כמלקדמין. בגין דלא תתנשי חכמתא מבני נשא וישתדלון למנדע למאריהון.

שליחן ממנן קמיה. ובשעתא דנפק אדם מגנתא דעדן אחיד בההוא ספרא. פד נפיק (מיניה) טאס מגייה (למדינא) צלי ובכה קמי מאריה ואתיבו ליה כמלקדמין. בגין דלא תתנשי חכמתא מבני נשא וישתדלון למנדע למאריהון.

וְכֵן תִּגְנֶנָּה סֵפֶר הָיָה לוֹ לְחַנּוּךְ, וְזֶה סֵפֶר מִמְקוֹם שֶׁל סֵפֶר שֶׁל תּוֹלְדוֹת אָדָם הָיָה, וְזֶהוּ סוּד הַחֲכָמָה, שֶׁהָרִי מֵהָאָרֶץ נִטַּל. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְאִינְנוּ פִי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים. וְהוּא הַנְּעַר, שְׁפָתוֹב (משלי כב) חָנּוּךְ לְנַעַר עַל פִּי דְרָכּוֹ.

וְכָל גְּנָזִים עֲלִיוֹנִים נִמְסְרוּ בְיָדוֹ. וְזֶה מִסֵּר וְנָתַן וְעָשָׂה שְׁלִיחוֹת, וְאֵלֶּיךָ מִפְתָּחוֹת נִמְסְרוּ בְיָדוֹ. וּמֵאָה בְרָכוֹת לֹקַח בְּכָל יוֹם וְקוֹשֶׁר קְשָׁרִים לְרַבּוֹנוֹ. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לָקַח אֹתוֹ מֵהָעוֹלָם לְשִׁמְשׁ אֹתוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב פִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים.

וּמִזֶּה נִמְסַר סֵפֶר שְׁנִקְרָא סֵפֶר שֶׁל חַנּוּךְ. בְּשָׁעָה שְׁאַחַז אֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִרְאָה לוֹ כָּל גְּנָזִים עֲלִיוֹנִים. הִרְאָה לוֹ עֵץ הַחַיִּים בְּאֲמִצַּע הַגֵּן וְהָעֵלִים שֶׁלּוֹ וְעִנְפָיו, וְהַכֹּל רְאִינוּ בְּסִפְרוֹ. אֲשֶׁרִי אֹתָם חֲסִידִים עֲלִיוֹנִים שֶׁחֲכָמָה עֲלִיוֹנָה הַתְּגַלְתָּהּ לָהֶם וְלֹא נִשְׁפָּחָה מֵהֶם לְעוֹלָמִים, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים כח) סוּד ה' לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם.

וַיֹּאמֶר ה' לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם לְעֵלִם בְּשִׁגְם הוּא בְּשׂוֹר וְגו'. רַבִּי אַחָא אָמַר, בְּאוֹתוֹ זְמַן הָיָה אֹתוֹ נִקְרַח שְׁשׁוּפֵעַ וְיֹצֵא, מוֹצִיא רוּחַ עֲלִיוֹנָה מֵעֵץ הַחַיִּים וּמִוֹרִיק בְּאֵילָן (שְׁשׁוּרָה בּוֹ הַמּוֹת) (מַעַץ הַמּוֹת), וְנִמְשָׁכוֹת רוּחוֹת לְתוֹךְ בְּנֵי אָדָם יָמִים (זְמַנִּים) רַבִּים, עַד שֶׁעָלוּ רַעוֹת וְהִתְיַצְּבוּ לְפָתַח. אָז הִסְתַּלְּקָה רוּחַ עֲלִיוֹנָה מֵאוֹתוֹ אֵילָן בְּשָׁעָה שֶׁפָּרְחוּ נְשָׁמוֹת בְּבִנֵי אָדָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם לְעֵלִם. לָתֵת לְעוֹלָם בְּשָׁעָה שֶׁפָּרְחוּ נְשָׁמוֹת בְּבִנֵי אָדָם.

בְּשִׁגְם הוּא בְּשׂוֹר, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, (בִּישׁוּבָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר) בְּשִׁגְם זֶה מִשָּׂה, שֶׁהוּא מֵאִיר לְלִבְנָה, וּמִכַּח זֶה עוֹמְדִים בְּנֵי

וְכֵן תִּגְנֶנָּה סֵפֶר הָיָה לִיָּה לְחַנּוּךְ. וְדָא סֵפֶר מֵאַתֵּר דְּסִפְרָא דְתוֹלְדוֹת אָדָם הָוָה. וְדָא הוּא רְזָא דְחֲכָמְתָא. דְּהָא מֵאַרְעָא אֲתַנְטִיל הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאִינְנוּ כִי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים. וְהוּא הַנְּעַר. כְּדְכְּתִיב, (משלי כ"ב) חָנּוּךְ לְנַעַר עַל פִּי דְרָכּוֹ.

וְכָל גְּנָזִי עֲלָאי אֲתַמְסְרֵן בִּידֵיהּ. וְדָא מְסִיר וְיִהִיב וְעֵבִיד שְׁלִיחוֹתָא. וְאֵלֶּיךָ מִפְתָּחֵן אֲתַמְסְרֵן בִּידֵיהּ. וּמֵאָה בְּרָכָאן נְטִיל בְּכָל יוֹמָא וְקְשִׁיר קְשִׁירִין לְמֵאֲרִיָּה. מַעְלָמָא נְטִיל לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁמּוּשֵׁיהּ הָדָא הוּא דְכְּתִיב פִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים.

וּמִן דָּא אֲתַמְסַר סִפְרָא דְאַקְרִי סִפְרָא דְחַנּוּךְ. בְּשָׁעָתָא דְאַחִיד לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמִי לִיָּה כָּל גְּנָזִי עֲלָאי. אַחְמִי לִיָּה אֵילְנָא דְחַיִּי כְּגוֹ מְצִיעוֹת גְּנֻתָא וְטְרַפּוּי וְעִנְפּוּי. וְכֹלְא חַמִּינָן בְּסִפְרֵיהּ. זְכָאִין אֲנוּן חֲסִידֵי עֲלָאִין דְּחֲכָמְתָא עֲלָאָה אֲתַגְלִי לְהוּ וְלֹא אֲתַנְשִׁי מַנְיָהּ לְעֵלְמִין כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים כח) סוּד ה' לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם:

וַיֹּאמֶר יי לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם לְעוֹלָם בְּשִׁגְם הוּא בְּשׂוֹר וְגו'. (חסר) רַבִּי אַחָא אָמַר בְּהוּא זְמַנָּא הָוָה הִהוּא נִהָרָא דְנִגִּיד וְנִפְיָק, אֲפִיק רוּחָא עֲלָאָה מֵאֵילְנָא דְחַיִּי וְאַרִיק בְּאֵילְנָא (דְשִׁרְיָא בֵּיהּ מוֹתָא) (מֵאֵילְנָא דְמוֹתָא) וְאַתְמַשְׁכֵּן רוּחִין בְּגוּוּיָהּ דְבְּנֵי נְשָׂא יוֹמִין (זְמַנִּין) סְגִיאִין. עַד דְּסִלְקוּ בִישִׁין וְאַתְעַתְדוּ לְפָתַח. כְּדִין אֲסַתְלַק רוּחָא עֲלָאָה מֵהוּא אֵילְנָא בְּשָׁעָתָא דְפָרַח נְשָׁמֵתִין בְּבִנֵי (מַבְנֵי) נְשָׂא הָדָא הוּא דְכְּתִיב לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם לְעוֹלָם. לְמִיָּהּ לְעוֹלָם בְּשָׁעָתָא דְפָרַחוּ נְשָׁמֵתִין בְּבִנֵי נְשָׂא. בְּשִׁגְם הוּא בְּשׂוֹר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר (רַבִּי רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר) בְּשִׁגְם דָּא מִשָּׂה. דְּאִיָּהּ נִהִיר

לְסִיְהָרָא. וּמְחִילָא דָא קִיַּיְמִין בְּנִי נָשָׂא
בְּעֻלְמָא יוֹמִין (וּמִיָּו) סְגִיֵּיִן. וְהִיּוּ יָמֵיּוּ מֵאָה
וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, רְמִזוּ לְמִשָּׁה דְעַל יְדֵיהּ תּוֹרָה
אֲתִיְהִיבַת. וּכְדִין יָרִיק (כ"א יריק) חִיִּין לְבַנֵּי נָשָׂא
מֵהֵוּא אֵילָנָא דְחִיִּין. וְכֹף הָוָה. אֲלֻמְלָא
דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל הָדָא הוּא דְכְתִיב (שְׁמוֹת ל"ב) חֲרוֹת
עַל הַלְּחֹת, חֲרוֹת מִמְּלֶאךָ הַמּוֹת. דְּהָא אֵילָנָא
דְּחִיִּי הָוָה מְשִׁיף לְתַתָּא.

וְעַל דָּא בְּשַׁגְּמֵם דְּאִיְהוּ בְּשֵׁר קִיַּיְמָא מְלָה
לְאַרְקָא (לְאַתְרֵהֶמָּא) רוּחָא דְחִיִּי. בְּשַׁגְּמֵם
אֲחִיד לְתַתָּא אֲחִיד לְעֵילָא. וְעַל דָּא תְנִינֹן
מִשָּׁה לָא מִית אֲלָא אֲתַפְנִישׁ (דף לח ע"א) מְעֻלְמָא
וְהָוָה נְהִיר לְסִיְהָרָא. דְּהָא שְׁמִשָּׂא אָף עַל גַּב
דְּאֲתַפְנִישׁ מְעֻלְמָא לָא מִית אֲלָא עָאל וְאַנְהִיר
לְסִיְהָרָא. כֹּף מִשָּׁה. דְּכֵר אַחַר בְּשַׁגְּמֵם הוּא
בְּשֵׁר בְּמְשִׁיכוּ דְרוּחָא בְּבַנֵּי נָשָׂא זְמַנָּא רַבָּה
אֲתַהֲדֵר לְמַהוּי בְּשֵׁר לְאַתְמִשְׁכָּא בְּתֵר גּוּפָא
וְלְאַשְׁתַּדְלָא בְּעוֹבְדִין דְּהָאֵי עֻלְמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק כֹּל (דְּרִין דְּאַשְׁתַּכְּלִלוּ מִשְׁתַּ כְּלָחוּ צְדִיקֵי
וְחַסְדֵּי. לְכַתֵּר אֲתַפְשִׁטוּ וְאוּלִּידוּ וְאוּלִּיפוּ אוּמְנִיָּתָא (וְחַכְמָתָא)
דְּעֻלְמָא לְשַׁצָּאָה בְּרוּמְחִין וְסִיַּיְפִין. עַד דְּאַתָּא
נַח וְאַתְקִין לוֹן תְּקוּנָא דְּעֻלְמָא וְלִמְפֻלַּח
וְלְאַתְקַנָּא אַרְעָא. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לָא הוּוּ
זְרַעִין וְחֻצְדִּין. לְבַתֵּר אֲצַטְרִיכוּ לְהָאֵי דְכְתִיב
עוֹד כֹּל יָמֵי הָאָרֶץ וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר זְמִין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְתַקְנָא עֻלְמָא וְלְאַתְקַנָּא רוּחָא בְּבַנֵּי
נָשָׂא בְּגִין דִּיּוֹרְכוֹן יוֹמִין לְעֻלְמִין הָדָא הוּא
דְכְתִיב, (ישעיה ס"ה) כִּי כִיְמֵי הָעֵץ יָמֵי עַמִּי וְגו'
וְכְתִיב, (שם כ"ה) כִּלְעַ הַמּוֹת לְנִצְחָה וּמְחָה יִי
אֱלֹהִים דְּמַעָּה מְעַל כֹּל פְּנִים וְחֻרְפַּת עֲמוֹ יִסִּיר
מְעַל כֹּל הָאָרֶץ כִּי יִי דְבֵר :

עד כאן אשתכללו מילין מכאן ולהלאה תקונוא דפרשתיא:

אָדָם בְּעוֹלָם יָמִים (זְמַנִּים) רַבִּים.
וְהִיּוּ יָמֵיּוּ מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה -
רְמִזוּ לְמִשָּׁה, שְׁעַל יְדוּ נִתְנָה
תּוֹרָה. וְאִזּוּ מוֹרִיק (וּרְיק) חִיִּים לְבַנֵּי
אָדָם מֵאוֹתוֹ עֵץ הַחַיִּים. וְכֹף הָוָה.
אֲלֻמְלָא שְׁחַטָּאוּ יִשְׂרָאֵל. זְהוּ
שְׁפַתּוֹב (שְׁמוֹת ל"ב) חֲרוֹת עַל
הַלְּחֹת. חֲרוֹת מִמְּלֶאךָ הַמּוֹת.
שְׁחַרֵּי עֵץ הַחַיִּים הָוָה מוֹשֵׁף
לְמַטָּה.

וְעַל בְּשַׁגְּמֵם שְׁהוּא בְּשֵׁר עוֹמֵד
הַדְּכֵר לְהַרִיק (לְהַרְחִיק) רוּחַ שְׁל
חַיִּים. בְּשַׁגְּמֵם אַחֲזוּ לְמַטָּה, אַחֲזוּ
לְמַעְלָה. וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ מִשָּׁה לָא
מִת, אֲלָא הִתְכַּנְּס מִן הָעוֹלָם וְהָוָה
מֵאִיר לְלִבְנָה, שְׁחַרֵּי הַשְּׁמֶשׁ, אָף
עַל גַּב שְׁמַתְכַּנְּס מִן הָעוֹלָם, לָא
מִת, אֲלָא נִכְנַס וּמֵאִיר לְלִבְנָה, כֹּף
מִשָּׁה. דְּכֵר אַחַר בְּשַׁגְּמֵם הוּא בְּשֵׁר
- בְּמְשִׁיכַת הַרוּחַ בְּבַנֵּי אָדָם זְמַן
רַב, חוֹזֵר לְהִיּוֹת הַבְּשֵׁר לְהַמְשֵׁף
אַחַר הַגּוּף וְלְהַשְׁתַּדֵּל בְּמַעֲשֵׂי
הָעוֹלָם הָזֶה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כֹּל (הַדּוֹרוֹת שְׁנַתְּקֵנוּ
מִשְׁתַּ, כְּלָם צְדִיקִים וְחַסִּידִים. אַחַר כֹּף הַתַּפְשִׁטוּ
וְהוֹלִידוּ, וְלִמְדוּ אֲמֻנָתוֹ (וְחַכְמָתוֹ)) הָעוֹלָם
לְהַרְגַּ בְּרַמְחִים וּבַחֲרָבוֹת. עַד
שְׁבָא נַח וְהַתְקִין לְהֵם תְּקוּן
הָעוֹלָם וְלְעַבְדוּ וְלַתְקַן אֶת הָאָרֶץ.
שְׁחַרֵּי בַּהֲתַחֲלָה לָא הִיּוּ זוֹרְעִים
וְקוֹצְרִים, אַחַר כֹּף הַצְּטָרְכוּ אֶת
זֶה, שְׁפַתּוֹב עוֹד כֹּל יָמֵי הָאָרֶץ
וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְתַקְנֵן עוֹלָם וְלְהַתְקִין
רוּחַ בְּבַנֵּי אָדָם כְּדֵי שְׂיֵאָרִיכוּ
יָמִים לְעוֹלָמִים. זְהוּ שְׁפַתּוֹב
(ישעיה ס"ה) כִּי כִיְמֵי הָעֵץ יָמֵי עַמִּי
וְגו'. וְכְתוּב (שם כ"ה) כִּלְעַ הַמּוֹת
לְנִצְחָה וּמְחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעָּה
מְעַל כֹּל פְּנִים וְחֻרְפַּת עֲמוֹ יִסִּיר
מְעַל כֹּל הָאָרֶץ כִּי ה' דְּבֵר.

עד כאן נתקנו הדברים. מכאן
והלאה תקונוא דפרשתיא.

בראשית

אמר רבי שמעון, הא תנינן דכד ברא קדשא בריה הוא עלמא גליף בגילופי דרזא דמהימנותא גו טהירין ברזין עלאין. וגליף לעילא וגליף לתתא וכלא ברזא חדא. ועביד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה. ודא קאים לקביל דא. למהוי כלא חד ביחודא חדא. ובגין כך קדשא בריה הוא גליף גליפי דאתוון עילא ותתא. ובהו ברא עלמין.

ותא חזי, כגוונא דעבד קדשא בריה הוא עלמא הכי נמי ברא ליה לאדם קדמאה. פתח ואמר, (הושע ו) והמה פאדם עברו ברית וגו'. דהא קדשא בריה הוא אעטר ליה בעטרין עלאין. וברא ליה בשית סטרין דעלמא. למהוי שלים בכלא. וכלא זעאן ודחלן מקמיה. דהא כד אתברי אדם אתברי בדיוקנא עלאה. והווי מסתפלן בההוא דיוקנא וזעאן ודחלן מקמיה. ולבתר אעיל ליה קדשא בריה הוא בגנתא דעדן לאתעדנא תמן בעדוניהן עלאין. והווי מלאכין עלאין סחרין ליה ומשמשין קמיה. ורזין דמריהון הווי אודעיין ליה.

הא חזי, בשעתא דאעיל ליה קדשא בריה הוא לגנתא דעדן, הוה חמי ואסתפל מתמן פל רזין עלאין וכל חכמתא. בגין למנדע ולאסתפל ביקרא דמריה.

שבעה היכלין מדורין אנון לעילא דאנון רזא דמהימנותא עלאה. ושבעה היכלין אנון לתתא (כגוונא דלחון חד לקביל חד. שבעה מדורין דמיכלין אנון לתתא) כגוונא דלעילא. ואנון שית כגוונא עלאה וחד טמיר וגניז איהו לעילא. וכל אלין אנון ברזא עלאה. בגין דכל הני היכלין אית בהו כגוונא דלעילא. ואית בהו

בראשית

אמר רבי שמעון, הרי שנינו, שפשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, חקק בחקיקות של סוד האמונה תוך אורות בסודות עליונים וחקק למעלה וחקק למטה, והפל בסוד אחד. ועשה עולם תחתון כמו שעולם העליון. וזה עומד כנגד זה להיות הכל אחד ביחוד אחד. ולכן הקדוש ברוך הוא חקק חקיקות של אותיות למעלה ולמטה, ובהם ברא את העולמות.

ובא וראה, כמו שעשה הקדוש ברוך הוא את העולם, כך גם ברא את אדם הראשון. פתח ואמר, (הושע ו) והמה פאדם עברו ברית. שהרי הקדוש ברוך הוא עטר אותו בעטרות עליונות, וברא אותו בששה צדדים של העולם להיות שלם בכל, וכלם זעו ופחדו מלפניו. שהרי כשנברא אדם, נברא בדמות עליונה, והיו מסתכלים באותה דמות וזעים ופחדים מלפניו. ואחר כך הכניסו הקדוש ברוך הוא בגן עדן להתעדן שם בעדוניהם עליונים, והיו מלאכים עליונים משמשים לפניו וסוכבים אותו, וסודות רבונם היו מודיעים לו.

בא ראה, בשעה שהכניס אותו הקדוש ברוך הוא לגן עדן, היה רואה ומסתפל משם כל הסודות העליונים וכל החכמה כדי לדעת ולהסתפל בכבודו רבונו.

שבעה היכלות מדורים הם למעלה, שהם סוד האמונה העליונה. ושבעה היכלות הם למטה (כמו שהם אחד כנגד אחד. שבעה מדורים של היכלות הם למטה) כמו שלמעלה. והם ששה כדמא עליונה, ואחד טמיר וגנוז הוא

למעלה. וכל אלה הם בסוד עליון, משום שכל ההיכלות הללו יש בהם כמו שלמעלה, ויש בהם כמו שלמטה, להיות כולל בדמות של הסוד שלמעלה ובדמות של הסוד שלמטה, ובהם הנה דיורו של אדם.

וראחר שגרש מגן עדן, התקין אותם הקדוש ברוך הוא לנשמות הצדיקים להשתעשע בהם כראוי מזיו של הכבוד העליון, וכל אחד ואחד התפקן כמו שלמעלה וכמו שלמטה כמו שפרשנו.

היכל ראשון - מקום שהוא נתקן למטה להיות כמו שלמעלה. והרי העירו החברים הנהגות גן עדן כמו שהוא בסוד עליון [שהוא נתקן לבנים תוך סתר של הסוד שלמטה גנו (נסתר מכל) ג"א והוא נתקן לבנים (נסתר מכל) ולא שולטת בו העין, פרט לנשמות הצדיקים, להיות חקוקים למעלה ולמטה ולהסתפל משם בסוד רבונם ובענוג שלמעלה.

ואלה אותם צדיקים שלא החליפו כבוד רבונם בשביל יראה אחרת. כתיב (משלי יב) אשת חיל עטרת בעלה, סוד האמונה להדבק בן אדם [ברבונ] ולפחד ממנו תמיד ולא יסטה למין ולשמאל. והרי בארנו שלא ילך בן אדם אחר יראה אחרת שנקראת אש"ת זנוני"ם. ולכן כתיב (שם ז) לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה.

היכל זה עומד בדמות של סוד עליון, היות שכשנשמות הצדיקים יוצאות מן העולם הזה, נכנסים לתוך ההיכלות

הללו שבגן עדן שלמטה, ושם [בננסים] יושבים כל אחד ואחד כל אותו זמן שצריכה הנשמה לשבת שם.

כגוונא דלתתא. למהוי כליל בדיוקנא דרזא דלעילא ובדיוקנא דרזא דלתתא, ובהו הנה דיוריה דאדם.

ולביתר דאתתרו מגנתא דעדן אתקין לון קדשא בריך הוא לנשמתהון דצדיקיא לאשתעשעא בהו כדקא חזי מזיוא דיקרא עלאה. וכל חד וחד אתתקן כגוונא דלעילא וכגוונא דלתתא כמה דאוקימנא.

היכלא קדמאה. אתר דאיהו מתתקן לתתא למהוי כגוונא דלעילא. והא אתערו

חברייה נמוסי דגנתא דעדן כמה דאיהו ברזא עלאה (דאיהו מתקן לנו, גו כמורא דרזא דלתתא גניו וסתים מכל) (ג"א ואיהו מתתקן לנו וסתים מכולא) ולא שלטא ביה עינא.

בר נשמתהון דצדיקיא. למהוי (דף לח ע"ב) גליפן לעילא ותתא. ולאסתפלא מתמן ברזא דמריהון ובענוגא דלעילא.

ואלין אנון צדיקיא דלא אחלפו יקרא דמריהון בגין דחלא אחרא. כתיב,

(משלי יב) אשת חיל עטרת בעלה, רזא דמהימנותא לאתדבקא בר נש במריה ולדחלא מניה תדיר ולא יסטי לימינא ושמאלא. והא אוקימנא דלא יהו בר נש בתר דחלא אחרא דאקרי אש"ת זנוני"ם. ובגין כן כתיב, (משלי ז) לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה.

היכלא דא קאים בדיוקנא דרזא עלאה. בגין דכד נשמתין דצדיקיא נפקי מהאי עלמא, עאלין גו אלין היכלין די כגנתא דעדן דלתתא. ותמן (עליו) יתבין כל חד וחד כל ההוא זמנא דאצטריכא נשמתא למיתב תמן.

הללו שבגן עדן שלמטה, ושם [בננסים] יושבים כל אחד ואחד כל אותו זמן שצריכה הנשמה לשבת שם.

וּבְכֹרֵי הַיְכָל וְהַיְכָל יֵשׁ דְּמִיּוֹת כְּמוֹ
[ועליון] שְׁלֹמֶעֱלָה וְדְמִיּוֹת כְּמוֹ [למטה]
שְׁלֹמֶטָה. וְשֵׁם מִתְּלַבֶּשֶׁת הַנְּשֻׂמָה
בְּלִבּוֹשִׁים כְּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה,
וּמִתְעַדְנֶת שֵׁם כֹּל אוֹתוֹ זְמַן
שְׁצָרִיכָה, עַד שְׁמַגִּיעַ הַזְמַן לַעֲלוֹת
לְמָקוֹם עֲלִיּוֹן כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ. וּמִתּוֹךְ
אוֹתוֹ בְּגַד שֶׁהַתְּלַבֶּשֶׁה בּוֹ, רוֹאֵה
דְּמִיּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת לְהִסְתַּפֵּל בְּכַבּוֹד
רְבוֹנִים.

בְּהִיכָר הַזֶּה יֵשׁ מְאוּרוֹת עֲלִיּוֹנִים
לְהִסְתַּפֵּל, וְנִשְׁמוֹת אוֹתָם הַגָּרִים
שֶׁהַתְּגַיְרוּ עוֹמְדוֹת שֵׁם וּנְכַנְסוֹת
שֵׁם לְהִסְתַּפֵּל בְּכַבּוֹד הָעֲלִיּוֹן,
וּמִתְּלַבֶּשׁוֹת שֵׁם בְּלִבּוֹשׁ אֶחָד שֶׁל
אוֹר שְׁמַאִיר וְלֹא מְאִיר. וְאוֹתוֹ
הַיְכָל מְצַפֶּה מֵאֲבָן טוֹבָה וְזָהָב.
וְשֵׁם הוּא פֶתַח אֶחָד שִׁיּוֹרֵד כְּנֶגֶד
פֶתַח הַגִּיהֶנֶם. מִשֵּׁם מִסְתַּפְּלִים
בְּכֹל אוֹתָם רְשָׁעִים [של ישראל] [של עובדי
עבודה זרה] שֶׁלֹּא נִכְנְסוּ בְּבְרִית
הַקְּדוּשָׁה וְגִרְשׁוּ בְּאוֹתָם מִלְּאֲכִי
חֲבֵלָה שְׁטוּרְדִים אוֹתָם בְּאֵשׁ
שְׁדוּלְקַת. וְהֵם רוֹאִים וּשְׂמֵחִים עַל
שֶׁהַתְּגַיְרוּ.

וְשֵׁשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם מוֹאֲרִים
מִתּוֹךְ אוֹר עֲלִיּוֹן וּמִשְׁתַּעֲשָׁעִים
שֵׁם. וּמַעֲלִיָּהֶם עוֹבְדֵיהַ וְאוֹנֵקְלוֹס
הַגֵּר וְשָׂר הַגָּרִים שֶׁהַתְּגַיְרוּ. כְּמוֹ
זֶה לְמַעַלָּה כְּשִׁזּוֹכִים לְהַעֲלוֹת
נִשְׁמָתָם לְהַתְּעַטֵּר שֵׁם.
הַיְכָל שְׁנִי. הַיְכָל זֶה עוֹמֵד לְפָנִים
מִהַיְכָל הָרֵאשׁוֹן הַזֶּה, וְזֶה [הפּתח
הוא סמוך לתוך המערות] [נ"א היכל סמוך למערות]
שֶׁל הָאֲבוֹת. וְהַיְכָל הַזֶּה מְאִיר
יּוֹתֵר מִהָרֵאשׁוֹן. כֵּאֵן יֵשׁ כֹּל אֲבָנִים
יְקוֹרוֹת שְׂמֻצָפוֹת אוֹתוֹ.

בְּתוֹךְ הַיְכָל הַזֶּה יֵשׁ אוֹר אֶחָד
כְּלוּל מִכָּל הַגְּנוּנִים, וְהוּא מְאִיר
מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה. בְּהִיכָל הַזֶּה
עוֹמְדִים [כל] אֵלּוּ שְׂסָבְלוּ יְסוּרִים,
וְחִלָּאִים בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּדִי לְהַתְּמַקֵּן.

וּמְרַעֵין בְּהַאי עֲלָמָא בְּגִין

וּבְכֹרֵי הַיְכָלָא וְהַיְכָלָא אֵית דִּיּוֹקְנִין כְּגוֹוְנָא
(עֲלָאָה) דְלְעִילָא וְדִיּוֹקְנִין כְּגוֹוְנָא (תְּתַמָּא)

דְּלִתְתָא. וְתַמָּן אֲתַלְבֶּשֶׁת נִשְׂמָתָא בְּלִבּוֹשִׁין
כְּגוֹוְנָא דְהַאי עֲלָמָא. וְאֲתַעֲדְנַת תַּמָּן כֹּל
הַהוּא זְמַנָּא דְאַצְטְרִיכַת עַד דְמָטִי זְמַנָּא
לְסַלְקָא לְאַתְרַּעֲלָאָה כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ. וּמַגּוֹ
הַהוּא מְאָנָא דְאֲתַלְבֶּשֶׁת בֵּיהַ חֲמַאת דִּיּוֹקְנִין
עֲלָאִין לְאַסְתַּפְּלָא בִּיקְרָא דְמְרִיהוּן.

בְּהַאי הַיְכָלָא אֵית נְהוּרִין עֲלָאִין
לְאַסְתַּפְּלָא. בְּנִשְׂמַתְהוּן דְאַנוּן גִּיּוּרִין
דְאַתְגַּיְרוּ דְקִיִּימִין תַּמָּן וְעֲלִין תַּמָּן
לְאַסְתַּפְּלָא בִּיקְרָא עֲלָאָה וּמִתְּלַבֶּשֶׁן תַּמָּן
בְּלִבּוֹשָׁא חֲדָא דְנְהוּרָא דְנְהִיר וְלֹא נְהִיר.
וְהַהוּא הַיְכָלָא מְקַפָּא מֵאֲבָן טַבָּא וְדְהֶבָא.

וְתַמָּן אֵיהוּ פֶתַח חֲדָא דְנְחִית לְקַבֵּל פֶּתַחֵא
דְגִיְהֶנֶם. מִתַּמָּן מִסְתַּפְּלִין בְּכָל אַנוּן
חִיבִי (דִּישְׂרָאֵל) (נ"א דְעוֹבְדֵי עֲבוּדָה זְרָה) דְלֹא עֲאֵלוּ
בְּבְרִית קְיִימָא קְדִישָׁא וְאֲתַתְּרָכוּ בְּאַנוּן
מִלְּאֲכִי חֲבֵלָה דְטְרִדֵי לוּן בְּנוּרָא דְדָלִיק.
וְאַנוּן חֲמָאן וְחֲדָאן עַל דְאַתְגַּיְרוּ.

וְתִרְתָּ זְמַנִּין בַּיּוֹמָא נְהִרִין מַגּוֹ נְהִירוּ עֲלָאָה
וּמִשְׁתַּעֲשָׁעֵן תַּמָּן. וְעִילָא מְנַהוּן
עוֹבְדֵיהַ וְאוֹנֵקְלוֹס גִּיּוּרָא וְשָׂר גִּיּוּרִין
דְאַתְגַּיְרוּ. כְּגוֹוְנָא דָּא לְעִילָא כַּד זְכָאן
לְסַלְקָא נִשְׂמַתְהוּן לְאַתְעַטְרָא תַּמָּן:

הַיְכָלָא תְנַיִנָא. הַיְכָלָא דָּא קְיִימָא לְגוֹ
מְהַאי הַיְכָלָא קְדֻמָּאָה, וְהַאי (פֶּתַחֵא
אֵיהוּ סְמוּךְ לְגוֹ מְעַרְתָּא) (נ"א הַיְכָלָא סְמוּךְ לְמְעַרְתָּא) דְאַבְהָן.
וְהַאי הַיְכָלָא נְהִיר מְקְדֻמָּאָה. הֶבָּא אֵית כֹּל
אַבְנִין יְקִירִין דְמְקַפָּן לֵיהַ.

בְּגוֹ דְהַאי הַיְכָלָא, אֵית נְהִירוּ חַד כְּלִיל מְפָל
גְּוֹנִין וְאֵיהוּ נְהִיר מְעִילָא לְתַתָּא. בְּהַאי

הַיְכָלָא קְיִימִין (כל) אַנוּן דְסָבְלוּ יְסוּרִין

וְהָיוּ מוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים לְרַבּוֹנָם
בְּכָל יוֹם, וְלֹא הָיוּ מְבַטְּלִים
תְּפִלוֹתֵיהֶם לְעוֹלָמִים.

לְפָנֵים מִהֵיכַל הַזֶּה עוֹמְדִים כֹּל
אֵלּוּ שְׁמַקְדָּשִׁים [בְּכָל יוֹם] בְּכָל הַכַּחַשׁ
שֵׁם רַבּוֹנָם, וְעוֹנִים אָמֵן יְהִי
שְׁמִיהֶם רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל הַכַּחַשׁ.
וְאֵלֶּה הֵם עוֹמְדִים לְפָנָיו וְלְפָנֵים
בְּהֵיכַל הַזֶּה. וְאוֹתוֹ אֹר שְׁפוֹלֵל
כֹּל הַגּוֹנִים מֵאִיר לָהֶם. מֵאוֹתוֹ
הָאוֹר עוֹמְדִים וְרוֹאִים מְאוֹרוֹת
אֲחֵרִים שְׁנֹאֲחֲזִים וְלֹא נֶאֱחָזִים
בְּתוֹכָם. וּמַעֲלֵיהֶם מְשִׁיחַ, שֶׁהוּא
נִכְנָס וְעוֹמֵד בִּינְיָהֶם וּמְנַחֵם
אוֹתָם.

הוּא נוֹסֵעַ מִהֵיכַל הַזֶּה וְנִכְנָס.
בְּהֵיכַל הַשְּׁלִישִׁי, וְשֵׁם כֹּל אוֹתָם
בְּנֵי חֲלָאִים וּכְאָבִים קָשִׁים, וְכֹל
אוֹתָם תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּין שְׁלֹא
הַשְּׁלִימוּ יְמֵיהֶם, וְכֹל אוֹתָם
הַעֲצוּבִים עַל חֲרַבַּן בֵּית הַמְּקַדָּשׁ
[וְשִׁפְכוּ] וְהָיוּ שׁוֹפְכִים דְּמַעוֹת. כֹּלֵם
עוֹמְדִים בְּאוֹתוֹ הֵיכַל, וְהוּא
מְנַחֵם אוֹתָם.

וְנוֹסֵעַ מִהֵיכַל הַזֶּה וְנִכְנָס.
בְּהֵיכַל הַרְבִּיעִי, וְשֵׁם כֹּל אוֹתָם
אֲבָלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם וְכֹל אוֹתָם
שֶׁנֶּהְרְגוּ עַל יְדֵי שְׂאֵר הָעַמִּים
עוֹבְדֵי עֲכוּ"ם. וְהוּא שׁוֹהֶה
וּבּוֹכָה. וְאֵז כֹּל אוֹתָם נְשִׂאִים שֶׁל
זָרַע דָּוִד, כֹּלֵם אוֹחֲזִים בּוֹ
וּמְנַחֲמִים אוֹתוֹ.

מִתְחִיל פַּעַם שְׁנִיָּה וּבּוֹכָה, עַד
שִׁיּוּצָא קוֹל, וְנֶאֱחָזוּ בְּאוֹתוֹ קוֹל
וְעוֹלָה לְמַעְלָה וְשׁוֹהֶה שָׁם עַד
רֵאשׁ חֲדָשׁ. וּכְשִׁיּוֹרֵד, יוֹרְדִים
עִמּוֹ כְּפֶה אוֹרוֹת וְזִיוִים מֵאִירִים
לְכָל אוֹתָם הֵיכְלוֹת וּרְפוּאָה וְאוֹר
לְכָל אוֹתָם הַהֲרוּגִים וּבְנֵי חֲלָאִים
וּמְכָאוּבִים שֶׁסָּבְלוּ עִם הַמְּשִׁיחַ.

וְאֵז לּוֹבֵשׁ לְבוּשׁ מְלָכוּת. וְשֵׁם
חֲקוּקִים וּרְשׁוּמִים כֹּל אוֹתָם
הַהֲרוּגִים שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים עוֹבְדֵי
עֲכוּ"ם בְּאוֹתָהּ פּוֹרְפִירָה, וְעוֹלָה

לְאַתְתָּקְנָא. וְהָיוּ מוֹדֵן וּמְשַׁבְּחֵן לְמַרְיָהוֹן כֹּל
יוֹמָא. וְלֹא הָיוּ מְבַטְּלִין צְלוֹתֵיהֶו לְעֵלְמִין.

לְגוּ מֵהַאי הֵיכְלָא קְיִימִין כֹּל אַנּוּן דְּמַקְדָּשִׁין
(בְּכָל יוֹמָא) בְּכָל חֵילָא שְׁמָא דְּמַרְיָהוֹן
וְאַתִּיבוּ אָמֵן יְהִי שְׁמִיהֶו רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל
חֵילָא. וְאַלִּין אַנּוּן קְיִימִין לְגוּ בְּגוּ הַאי
הֵיכְלָא. וְהֵהוּא נְהוּרָא דְּכָלִיל כֹּל גּוֹוִנִין נְהוּרִין
לוּן. מֵהֵהוּא נְהוּרִו קְיִימִין וְחֲמָאן נְהוּרִין
אַחֲרָנִין דְּאַתְאַחֲדוּן וְלֹא אַתְאַחֲדוּן בְּגוּוִיָּהוּ.
וְעֵילָא מְנַהוֹן מְשִׁיחַ דְּאִיהוּ עָאל וְקָאִים
בִּינְיָהוּ וְנָחִים לוּן.

אִיהוּ נְטִיל מֵהַאי הֵיכְלָא וְעָאל בְּהֵיכְלָא
תְּלִיתָאָה וְתַמָּן כֹּל אַנּוּן בְּנֵי מַרְעִין
וּכְאָבִין יַתִּיר וְכֹל אַנּוּן דְּרַדְקֵי דְּבֵי רַבִּין דְּלָא
אַשְׁלִימוּ יוֹמִין. וְכֹל אַנּוּן דְּעַצְבִּין עַל חֲרוּב בֵּי
מַקְדָּשָׁא (וְאוֹשִׁידוּ) וְהָיוּ אוֹשְׁדִין דְּמַעִין. כֹּלְהוֹן
קְיִימִין בְּהֵהוּא הֵיכְלָא, וְאִיהוּ מְנַחֵם לוּן.

וְנְטִיר מֵהַאי הֵיכְלָא וְעָאל בְּהֵיכְלָא רְבִיעָאָה,
וְתַמָּן כֹּל אַנּוּן אֲבָלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם
וְכֹל אַנּוּן קְטוּלֵי דְּשְׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. וְאִיהוּ שְׂרִי וּבְכִי. (דף לט ע"א)
וְכַדִּין כֹּל אַנּוּן נְשִׂאִין דְּזַרְעָא דְּדָוִד כֹּלְהוּ
אַחֲדָן בֵּיהּ וּמְנַחֲמִין לֵיהּ.

שְׂאֵרֵי תַנְיִינוֹת וּבְכִי עַד דְּקָלָא נְפִיק וּמִתְאַחַד
בְּהֵהוּא קָלָא וְסָלִיק לְעֵילָא וְאַשְׁתַּתִּי
תַּמָּן עַד רִישׁ יַרְחָא. וְכַד נְחִית נְחִיתִין עַמִּיהֶו
כְּפֶה נְהוּרִין וְזִיוִין מְנַהֲרִין לְכָל אַנּוּן הֵיכְלִין
וְאַסְוֹתָא וְנְהוּרָא לְכָל אַנּוּן קְטוּלִין וּבְנֵי
מַרְעִין וּמְכָאוּבִין דְּסָבְלוּ עַמִּיהֶו דְּמְשִׁיחַ.

וְכַדִּין פּוֹרְפִירָא לְבִישׁ. וְתַמָּן חֲקִיקִין
וְרְשִׁימִין כֹּל אַנּוּן קְטוּלֵי דְּשְׂאָר עַמִּין
עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת בְּהֵהוּא
פּוֹרְפִירָא. וְסָלִיק הֵהוּא פּוֹרְפִירָא לְעֵילָא

אוֹתָהּ פּוֹרְפִיָּרָה לְמַעְלָה, וְנַחֲקַק שֵׁם תּוֹךְ הַפּוֹרְפִיָּרָה הָעֲלִינָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְלַבֵּשׁ אוֹתָהּ פּוֹרְפִיָּרָה וְלָדוֹן עִמָּם, שְׁפָתוֹב (תהלים קי) יִדִין בְּגוֹיִם מְלֵא גְוִיּוֹת. עַד שֶׁבָא וּמְנַחֵם אוֹתָם, וַיּוֹרְדִים עִמּוֹ (במדה) מְאוֹרוֹת וְעֲדוּנִים לְהַתְעַדָּן, וְכַמָּה מְלֵאכִים וּמְרַכְבוֹת עִמּוֹ. כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּמַלְבוּשׁ [ג"א וּבִיד כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַלְבוּשׁ] לְהַתְלַבֵּשׁ בָּהֶם כָּל אוֹתָם נִשְׁמוֹת הַהַרְוֹגִים, וְשֵׁם מִתְעַדְנִים כָּל אוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא עוֹלָה וַיּוֹרֵד. לְפָנִים מֵהַיִּכָּל הִזָּה עוֹמְדִים תּוֹךְ דְּרָגָה עֲלִינָה אוֹתָם עֲשֶׂרָה גְדוּלִים מְמַנִּים (במזו) רַבִּי עֲקִיבָא וְחֲבֵרֵי. וְכֵלִם עוֹלִים בְּעֲלִיָּה תּוֹךְ אֶסְפָּקְלָרְיָה שְׁלֹמְעֵלָה וּמְאִירִים בְּזִיו כְּבוֹד עֲלִיּוֹן. עֲלִיָּהֶם כְּתוּב (ישעיה טד) עֵינַי לֹא רָאִיתִי אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ:

וְזוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ. בְּהִיבָרָא הַחֲמִישִׁי קְיָמִים כָּל אוֹתָם בְּעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁלֵמָה שֶׁשָּׁבוּ מִחַטָּאֵיהֶם וְהַתְּנַחֲמוּ בָהֶם וְנִשְׁמַתָּם יִצְאָה בְּטַהֲרָה, (וְכָל אוֹתָם בְּעֲלֵי תְשׁוּבָה) וְכָל אֵלּוּ שֶׁקָּדְשׁוּ שֵׁם רַבּוֹנָם וְקָבְלוּ עֲלֵיהֶם מוֹת. וּבְשַׁעַר הַיִּכָּל הִזָּה (פּתח) עוֹמֵד מְנַשֶּׂה מֶלֶךְ יְהוּדָה שֶׁקָּבְלוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְחָתַר לוֹ חֲתִירָה לְקָבְלוֹ. וְלְפָנִים מֵהַיִּכָּל זֶה עוֹמְדִים כָּל אוֹתָם בְּעֲלֵי תְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, שֶׁנִּשְׁמַתָּם יִצְאָה בְּשַׁעַר שֶׁהַתְּמַרְמְרוּ עַל מַעֲשֵׂיהֶם. וְאֵלּוּ מִתְעַדְנִים בְּעֲדוֹן עֲלִיּוֹן כְּכֹל יוֹם וַיּוֹם. וְשֵׁלֶשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם אוֹר נִכְנָס בְּאוֹתוֹ הַיִּכָּל שֶׁמִּתְעַדְנִים בּוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ, וְכָל אֶחָד נִכְוֶה מְאוֹר שֶׁל הַחֹפֶה שֶׁל חֲבֵרוֹ, בֵּין לְמִטָּה בֵּין לְמַעְלָה. הַיִּכָּל הִזָּה עוֹמֵד עַל אוֹתָם הַיְכָלוֹת תַּחְתּוֹנִים, וְאֶפְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא יְכוּלִים

וְאֶתְחַקֵּק תַּמָּן גּוֹ פּוֹרְפִיָּרָא עֲלָאָה דְּמַלְפָּא. וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין לְאַלְבָּשָׁא הַהוּא פּוֹרְפִיָּרָא וְלִמְיֻדָּן עִמּוֹ דְּכִתְיִב, (תהלים קי) יִדִין בְּגוֹיִם מְלֵא גְוִיּוֹת. עַד דִּי אָתָּא וְנָחִים לוֹן וְנָחֲתִין עִמִּיהּ (במדה) נְהוֹרִין וְעֲדוּנִין לְאַתְעֲדָנָא וְכַמָּה מְלֵאכִין וְרִתִּיכִין עִמִּיהּ. כָּל חַד וְחַד בְּמַלְבוּשָׁא (ג"א וּבִידָא דְּכָל חַד וְחַד מַלְבוּשָׁא) לְאַתְלַבֵּשָׁא כְּהוּ כָּל אַנּוּן נִשְׁמַתִּין דְּקִטּוּלִין וְתַמָּן מִתְעַדְנִין כָּל הַהוּא זְמָנָא דְּאִיהוּ סָלִיק וְנָחִית.

לְגוֹ מֵהַאי הַיְכָלָא קְיָיְמִי גּוֹ דְּרָגָא עֲלָאָה אַנּוּן עֲשֶׂרָה רַבְרָבִין מְמַנָּן (בגוין) רַבִּי עֲקִיבָא וְחֲבֵרֵי. וְכֵלָהּ סִלְקִי בְּסִלְקוֹ. גּוֹ אֶסְפָּקְלָרְיָאָה דְּלְעִילָא, וְנְהַרִין בְּזִיו יְקָרָא עֲלָאָה. עֲלִיָּהּ כְּתִיב (ישעיה טד) עֵינַי לֹא רָאִיתִי אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ:

בְּהִיבָרָא חֲמִישָׁאָה קְיָיְמִין כָּל אַנּוּן מְאִרִיהוֹן דְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא דְּתַבּוּ מַחְטָאִיהוֹן וְאַתְנַחֲמוּ כְּהוּ וְנִפְקַת נִשְׁמַתִּיהוּ בְּדַכְיֹו (וְכָל אַנּוּן מְאִרִיהוֹן דְּתִיּוּבְתָא) וְכָל אַנּוּן דְּקִדְיִשׁוּ שְׁמָא דְּמְרִיהוֹן וְקָבִילוּ עֲלֵיהוּ מוֹתָא. וּבְתַרְעָא דְּהַאי הַיְכָלָא (פּתחא) קָאִים מְנַשֶּׂה מֶלֶךְ יְהוּדָה דְּקָבִיל לִיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא וְחָתַר לִיהּ חֲתִירָא לְקָבִילָא לִיהּ.

וְלְגוֹ מֵהַאי הַיְכָלָא קְיָיְמִין כָּל אַנּוּן מְאִרִיהוֹן דְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא. דְּנִשְׁמַתְהוֹן נִפְקַת בְּשַׁעַתָּא דְּאַתְמַרְמְרוּ עַל עוֹבְדֵיהוֹן. וְאֵלִין מִתְעַדְנִין בְּעֲדוּנָא עֲלָאָה בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא. וְתַלַּת זְמָנִין בַּיּוֹמָא נְהִירוּ עָאֵל בְּהַהוּא הַיְכָלָא דְּמִתְעַדְנִין בֵּיהּ כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לִיהּ. וְכָל חַד נִכְוֶה מְנַהֲירוּ דְּחוּפָה דְּחֲבֵרִיהּ בֵּין לְתַתָּא בֵּין לְעִילָא. הַאי הַיְכָלָא קְיָיְמָא עַל אַנּוּן הַיְכָלִי תַתָּאי. וְאֶפְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִין לֹא יְכָלִין לְאַעְלָאָה בְּגוֹ (הַהוּא) הַאי הַיְכָלָא וְלִמְיָקָם

להפגס לתוף (ההוא) ההיכל הזה ולצמד בו. וזוהי דרגה עליונה על הכל (בו), פרט לדרגת החסידים שהיא דרגה עליונה על הכל.

היכל ששי. היכל זה הוא היכל החסידים. היכל זה הוא עליון על הכל. וזהו היכל שעומד על הכל. היכל הימין אין מי שיעמד בו, אלא אותם חסידים קדושים וכל אותם שאוהבים את רבונם באהבה רבה. ולפתח ההיכל הזה עומדים כל אלו שמיוחדים יחד של רבונם בכל יום. ואלה נכנסים בהיכל הזה ועתידים לעלות בראשונה.

ומעל הפתח הזה אברהם, ימין הקדוש ברוך הוא. ולפתח אחר עומד יצחק שנעקד על גבי המזבח והיה קרבן שלם לפני הקדוש ברוך הוא. ולפתח אחר לבפנים עומד יעקב השלם, ושנים עשר שבטים סביבו, ושכינה על ראשיהם.

ובש"ש ישראל בצרה, מתעוררים שלשת האבות ומעוררים את השכינה להגן עליהם. ואז היא עולה ומתעטרת למעלה ומגנה על ישראל. וכמו שיש היכלות למטה בגן עדן, כך גם למעלה יש היכלות מתקנים שהם סוד האמונה. וכל [אותם] ההיכלות הללו מתקשרים ומתעטרים בהיכל אחד שהוא:

היכל השביעי. והיכל זה גנוז ונסתר מפל שאר ההיכלות. באמצע ההיכל הזה עומד עמוד אחד שהוא בגוונים רבים: ירק, לבן, אדום, שחר. וכשנשמות עולות, הן עולות לתוף ההיכל הזה. מי שראוי לגנון הזה עולה בו, כל אחד ואחד פראוי לו.

וששת ההיכלות הללו הם למדור כפי שאמרנו, והשביעי

ב"ה. והאי איהו דרגא עלא על פלא (ב"ה) בר דרגא דחסידי דאיהו דרגא עלא על פלא: היכלא שתיתאה היכלא דא היכלא דחסידי. היכלא דא היכלא עלא על פלא.

והאי הוא היכלא דקיימא על פלא. היכלא דימינא לית מאן דיקים ביה. אלא אנון חסידים קדישין וכל אנון דמרחמי למריהון ברחימו סגיי. ולפתחא דהאי היכלא קיימא כל אנון דמיחדי יחודא דמריהון בכל יומא. ואלין עאלין בהאי היכלא וזמינין לסלקא בקדמיתא.

ועילא מהאי פתחא אברהם ימינא דקדשא בריך הוא. ולפתחא אחרא קיימא יצחק דאתעקד על גבי מדבחא והיה קרבנא שלים קמיה דקדשא בריך הוא. ולפתחא אחרא לגו קיימא יעקב שלימא ותריסר שבטין סחריניה ושכינתא על רישייהו.

וכד ישראל בעקו אתערו תלת אבהן ומתערי לה לשכינתא לאגנא עלייהו. וכדין איהי סלקא ואתעטרא לעילא ואגנא עלייהו דישראל. וכמה דאית היכלין לתתא בגנתא דעדן, הכי נמי לעילא אית היכלין מתקנן דאנון רזא דמהימנותא. וכל (אנון) הני היכלין פלהו מתקשרן ומתעטרן בחד היכלא דאיהו.

היכלא שביעאה והאי היכלא איהו גניז וסתים מפל שאר היכלין. באמצעיתא דהאי היכלא קאים חד עמודא (דף לט ע"ב) דאיהו בגוונין סגיאין ירוק חפור סומק אוכס. וכד נשמתיין סלקין אנון עאלין גו האי היכלא. מאן דאתחזי להאי גיון סליק ביה. פל חד וחד פדקא חזי ליה.

ואלין שית היכלין אנון למדורא כדאמרן.

אינו למדור. ושש הכל בסוד של שש. ועל זה כתוב בראשית. שש דרגות למעלה ושש דרגות למטה, והכל סוד אחד

בא ראה, בראשית. רבי יהודה אמר, שני בתים היו, בית ראשון ובית שני. זה עליון וזה תחתון. שני ההי"ן הם. זה עליון וזה תחתון, וכלם אחד. ב' העליון פותח שערם לכל צד. שפך הוא - שכולל זה בזה. ראשית. אז הוא ראשית להפנס בחשבון הבגין.

רבי יצחק אמר רבי אלעזר, בראשית זה פללות הדמות (של הדמות) שכל הדמיות פלולות בו. זהו סוד הכתוב (יחזקאל א) הוא מראה דמות כבוד ה'. מראה שנראים בו ששה אחרים. וזהו בראשית בראשית.

בא ראה, כשנכנסים במראה הזה ששה גונים, היא מתקינה עצמה לגלותם ולפעל בהם אמנות העולם. ואם תאמר שהאמנות הזו של העולם היא מדרגה זו - כתוב בראשית. שבת של הששה הוא שעושים אמנות בזה.

רבי יוסי פתח, (שם) הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו. הנצנים (נראו בארץ) - זהו סוד של שש דרגות ועליה היא שביעית. ואלו הם שש דרגות: דגת אברהם, דגת יצחק ודגת יעקב, וי"ן ובע"ז וי"ס"ף. כלן נראות בארץ, שכתוב נראו בארץ. בארץ - זוהי קרית קדושה של ארץ ישראל. נראו בארץ - משום שאותן דמיות להגלות בדרגה הזו. עת הזמיר הגיע - שהרי אז משבח וחוזר, כמו שנאמר (תהלים ל) למען יזמרך כבוד ולא ידם. ולכן נקרא מזמור, כמו ששנינו שכתוב מזמור לדוד, ששרתה עליו שכינה בראש. וזהו עת הזמיר הגיע. רבי

ושביעאה לאו איהו למדורא. ושית פלא ברזא דשית. ועל דא כתיב בראשית. שית דרגין לעילא שית דרגין לתתא וכלא רזא חדא.

הא חזי, בראשית. רבי יהודה אמר תרין בתין הוו, בית ראשון ובית שני. דא עלאה ודא תתאה. תרין ההי"ן אנון, דא עלאה ודא תתאה וכלהו חד. ב' עלאה פתחא תרעין לכל סטרא. דהכי הוא דכליל דא בדא. ראשית. פדין הוא ראשית לאעלא בחושבנא דבנינא.

רבי יצחק אמר רבי אלעזר בראשית דא כללא דיוקנא (ר"א דריוקנא) דכל דיוקנין פלילין ביה. דא רזא דכתיב, (יחזקאל א) הוא מראה דמות כבוד יי, חזיו דאתחזון ביה שית אחרנין. ודא הוא בראשית בראשית. הא חזי, פד עלאין בהאי חזיו שית גוונין, היא אתקינת גרמא לאחזאה לון ולמפעל בהו אומנותא דעלמא. ואי תימא דהאי אומנותא דעלמא מדרגא דא הוא. כתיב בראשית. שבחא דשית איהו דעבדי אומנותא בהאי.

רבי יוסי פתח (שיר השירים ב) הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו. הנצנים (נראו בארץ) דא הוא רזא דשית דרגין (גליון הרשב"ב: עלה ואיהו שביעאה. ואלין אנון שית דרגין דגמא דאברהם ודרגמא דיצחק ודרגמא דיעקב וי"ן ובע"ז וי"ס"ף בלהו אתחוו בארעא דכתיב נראו בארץ. בארץ דא היא קרית קדושה דארץ ישראל). נראו בארץ, בגין דאנון דיוקנין לאתחזאה בהאי דרגא. עת הזמיר הגיע, דהא כדין משבח ומיהדר כמה דאת אמר (תהלים ל) למען יזמרך כבוד ולא ידום.

ובגין פה אקרי מזמור כמה דתנינן דכתיב מזמור לדוד דשארית עליה

חייא אָמר, שְׁהָרִי אֶז הַגִּיעַ זְמַן
לְשַׁבַּח.

רבי אבא אָמר, עולם העליון
נסתר וְכָל דְּבָרָיו נִסְתָּרִים, מִשּׁוּם
שֶׁעוֹמֵד בְּסוּד עֲלִיּוֹן יוֹם שֶׁל כָּל
הַיָּמִים (הַיּוֹם שֶׁל כָּל הַיּוֹמִים). וְכִשְׁבָּרָא
וְהוֹצִיא, הוֹצִיא אֶת הַשֵּׁשָׁה
הָאֵלוֹ. וּבְגִלָּל שְׁהוּא נִסְתָּר, שְׁכָל
דְּבָרָיו נִסְתָּרִים, אָמַר בְּרַאשִׁית,
בְּרַא שֵׁשָׁה יָמִים עֲלִיוֹנִים. וְלֹא
אָמַר מִי בְרַא אוֹתָם, מִשּׁוּם שְׁהוּא
עוֹלָם עֲלִיּוֹן נִסְתָּר.

וְאַחַר כֵּף גִּלְגָּה וְאָמַר (לְהֵם)
הַמַּעֲשֶׂה הַתַּחְתּוֹן, וְאָמַר מִי בְרַא
אוֹתוֹ, מִשּׁוּם שְׁהוּא עוֹלָם
שֶׁעוֹמֵד בְּהַתְגַּלּוּת. וְאָמַר, בְּרַא
אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ,
וְלֹא כְתוּב בְּרַא נִסְתָּר (בְּיַד נִסְתָּר)
בְּרַא אֶת הַשָּׁמַיִם, מִשּׁוּם שְׁהוּא
עוֹלָם בְּהַתְגַּלּוּת. וְאָמַר בְּרַא
אֱלֹהִים, אֱלֹהִים וְדָאֵי שֵׁם
בְּהַתְגַּלּוּת. הָרַאשׁוֹן בְּנִסְתָּר
שְׁהוּא עֲלִיּוֹן. הַתַּחְתּוֹן בְּהַתְגַּלּוּת.
לְהִיּוֹת תָּמִיד מַעֲשֶׂה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא נִסְתָּר וְנִגְלָה. וְסוּד שֶׁל
הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ כֵּף הוּא נִסְתָּר
וְנִגְלָה. אֶת הַשָּׁמַיִם - לְרַבּוֹת
שָׁמַיִם תַּחְתּוֹנִים לְמַטָּה. וְאֶת
הָאָרֶץ - לְהַכְלִיל אֶרֶץ שְׁלֹמֶטָה
וְלְרַבּוֹת כָּל מַעֲשֵׂיהָ כְּמוֹ
שְׁלֹמֶעֱלָה.

וְהָאָרֶץ הֵיטָה תְּהוּ וְבָהּ, כְּמוֹ
שְׁאֲמַרְנוּ. וְהָאָרֶץ - זוֹ אֶרֶץ
הָעֲלִיּוֹנָה שְׁאִין לָהּ אוֹר מִשָּׁל
עֲצָמָה. הֵיטָה - בְּהַתְחַלָּה כְּכֹר
הֵיטָה בְּרַאשׁוֹ, וְעַכְשָׁו תְּהוּ וְבָהּ
וְחֻשָּׁף. הֵיטָה דוּקָא. אַחַר כֵּף
הַקְּטִינָה אֶת עֲצָמָה וְהַקְּטִינָה אֶת
אוֹרָה. תְּהוּ וְבָהּ וְחֻשָּׁף וְרוּחַ -
אֲרַבְעָה יְסוּדוֹת הָעוֹלָם שְׁנַתְקִנוּ
בָּהּ.

דְּבַר אַחַר וְאֶת הָאָרֶץ - כְּפִי
שְׁאֲמַרְנוּ, לְרַבּוֹת אֶרֶץ שְׁלֹמֶטָה
שְׁהִיא נַעֲשֶׂתָה בְּכַמָּה מְדוּרִים
[אוֹרוֹת] הַכָּל כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה. וְזָהוּ

שְׁכִינְתָּא בְּרִישָׁא. וְדָא הוּא עֵת הַזְמִיר הַגִּיעַ.
רְבִי חֵיִיא אָמַר דְּהָא כְּדִין מָטָא זְמַנָּא
לְשַׁבַּחָא.

רבי אבא אָמר עֲלָמָא עֲלָאָה סְתִים וְכָל מְלוֹי
סְתִימִין. בְּגִין דְּקִיִּימָא בְּרַזָּא עֲלָאָה יוֹמָא
דְּכָל יוֹמִין (רוּמָא דְּכָל רוּמִין). וְכַד בְּרַא וְאַפִּיק,
אַפִּיק אֲלִין שִׁית. וּבְגִין דְּאִיהוּ סְתִים דְּכָל
מְלוֹי סְתִימִין, אָמַר בְּרַאשִׁית בְּרַא שִׁית יוֹמִין
עֲלָאִין. וְלֹא אָמַר מָאן בְּרַא לְהוּן. בְּגִין דְּאִיהוּ
עֲלָמָא עֲלָאָה סְתִימָא.

וְלִבְתָּר גְּלִי וְאָמַר (לוּן) עֲבִידְתָּא תַּתָּאָה. וְאָמַר
מָאן בְּרַא לִיָּה, בְּגִין דְּאִיהוּ עֲלָמָא
דְּקִיִּימָא בְּאַתְגַּלְיָא. וְאָמַר בְּרַא אֱלֹהִים אֶת
הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְלֹא כְתוּב בְּרַא סְתִים (ר"א
בְּאַרְחַ סְתִים) בְּרַא אֶת הַשָּׁמַיִם. בְּגִין דְּאִיהוּ עֲלָמָא
בְּאַתְגַּלְיָא וְאָמַר בְּרַא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים וְדָאֵי
שְׁמָא בְּאַתְגַּלְיָא. קַדְמָאָה בְּסְתִימָא דְּאִיהוּ
עֲלָאָה. תַּתָּאָה בְּאַתְגַּלְיָא. לְמַהוּי תְּדִיר עוּבְדָּא
דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְתִים וְגִלְיָא. וְרַזָּא דְשְׁמָא
קַדִּישָׁא הָכִי הוּא סְתִים וְגִלְיָא. אֶת הַשָּׁמַיִם
לְאַסְגָּאָה שָׁמַיִם תַּתָּאֵי לְתַתָּא. וְאֶת הָאָרֶץ
לְאַכְלָלָא אֶרֶץ דְּלַתַּתָּא. וְלְאַסְגָּאָה (לָהּ) כָּל
עוּבְדָּהָא פְּגוּוֹנָא דְלַעֲלָא:

וְהָאָרֶץ הֵיטָה תְּהוּ וְבָהּ כְּדַקְאֲמַרְנוּ. וְהָאָרֶץ
דָּא אֶרֶץ עֲלָאָה דְלִית לָהּ נְהוּרָא
מְגַרְמָה. הֵיטָה. בְּקַדְמִיתָא כְּכֹר הוּת פְּדָקָא
יָאוּת. וְהַשְׁתָּא תְּהוּ וְבָהּ וְחֻשָּׁף. הֵיטָה דִּיִּיקָא.
לְבַתָּר אֲזַעֲרִית גְּרַמָּה וְאַזְעִירִית נְהוּרָא. תְּהוּ
וְבָהּ וְחֻשָּׁף וְרוּחַ אֲרַבְעָה יְסוּדֵי עֲלָמָא
דְּאַשְׁתְּכָלְלוּ בָּהּ.

דְּבַר אַחַר וְאֶת הָאָרֶץ כְּדַקְאֲמַרְנוּ לְאַסְגָּאָה
אַרְעָא דְלַתַּתָּא דְאִיהִי אֲתַעֲבִידַת בְּכַמָּה
מְדוּרִין (מְדוּרִין) כְּלָא פְּגוּוֹנָא עֲלָאָה. וְדָא הוּא

וְהָאָרֶץ הֵיטָה תְּהוֹ וּבָהוּ וְחֹשֶׁף וְרוּחַ. אֵלֶּיךָ מְדוֹרֵי הָאָרֶץ: אֶרֶץ, אֲדָמָה, גֵּיא, נְשִׂיָה, צִיָּה, אֶרְקָא, תַּבַּל. וְגָדוּל שְׂבָכֹלָם תַּבַּל, שְׂכָתוּב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפּוּט תַּבַּל בְּצִדְקָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַהי צִיָּה? אָמַר לוֹ, זֶהוּ מְקוֹם הַגֵּיהֶנֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר צִיָּה וְצִלְמוֹת. וְסוּד זֶה כְּתוּב [שְׂכָתוּב] [בְּמִלַּת] וְחֹשֶׁף עַל פְּנֵי תְּהוֹם. זֶה סוּד מְקוֹם הַגֵּיהֶנֶם. זֶהוּ צִיָּה, הַמְּקוֹם שֶׁל מְלֶאֶךָ הַמּוֹת, כְּפִי שֶׁאֲמַרְנוּ, שֶׁהוּא מַחְשִׁיף אֶת פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת. וְזֶהוּ מְקוֹם שֶׁל חֹשֶׁף עֲלִיוֹן.

תַּח"ו זֶה נְשִׂיָּה שְׁלֵא נִרְאָה בָּהּ מִרְאָה כָּלֵל עַד שֶׁנִּשְׁפַּח מֵהַפֶּל, וְעַל זֶה נִקְרְאת נְשִׂיָּה. וּבָהוּ זֶה אֶרְקָא, מְקוֹם שְׁלֵא נִשְׂכַּח. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, זֶה גֵּיא. וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת - זֶה כְּנֶגֶד תַּבַּל שֶׁנֶּזְוֶן מְרוּחַ אֱלֹהִים, וְהַכֵּל הוּא כְּאֶחָד. כְּמוֹ זֶה יֵשׁ לְאָרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה, שְׂבָעָה מְדוֹרִים הֵם לְמַעְלָה דְרָגָה עַל דְרָגָה, וּבְכָל הַמְּדוֹרִים מְלֶאכִים עֲלִיּוֹנִים אֵלֶּה עַל אֵלֶּה. כִּף גַּם לְמִטָּה. וְהַכֵּל אַחֲזוּ זֶה בְּזֶה לְהִיּוֹת הַכֵּל אֶחָד. שְׂבָעָה מְדוֹרִים הֵם לְמַעְלָה, וְהָרִי אֶרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה אוֹחֶזֶת אוֹתָם וְכֻלָּם עוֹמְדִים בָּהּ, וּבְכֻלָּם נִמְצְאוּ תְּשׁוּבָת לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. דְרָגוֹת נִפְרָדוֹת זֶה מִזֶּה, וּמְקוֹמוֹת נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה.

מְדוֹר רֵאשׁוֹן לְמִטָּה הוּא מְקוֹם בֵּית חֹשֶׁף שְׁלֵא מְאִיר, וְהוּא מִתְקַן לְמְדוֹרֵי רוּחוֹת וּסְעָרוֹת חֲזָקוֹת שְׁלֵא נִרְאִים. וְאֵין בּוֹ אוֹר וְלֹא חֹשֶׁף וְלֹא דְמוּת כָּלֵל. וְשֵׁם לֹא יוֹדְעִים בּוֹ יְדִיעָה כָּלֵל, שְׂאִין בּוֹ צוּרָה תּוֹף כָּלֵל הַכֶּסֶף [הַרְשָׁם].

וְהָאָרֶץ הֵיטָה תְּהוֹ וּבָהוּ וְחֹשֶׁף וְרוּחַ. אֵלֶּיךָ מְדוֹרֵי הָאָרֶץ: אֶרֶץ, אֲדָמָה, גֵּיא, נְשִׂיָּה, צִיָּה, אֶרְקָא, תַּבַּל. וְגָדוּל שְׂבָכֹלָם תַּבַּל, שְׂכָתוּב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפּוּט תַּבַּל בְּצִדְקָה.

וְהָאָרֶץ הֵיטָה תְּהוֹ וּבָהוּ וְחֹשֶׁף וְרוּחַ. אֵלֶּיךָ מְדוֹרֵי אֶרְעָא. אֶרֶץ. אֲדָמָה. גֵּיא. נְשִׂיָּה. צִיָּה. אֶרְקָא. תַּבַּל. וְגָדוּל שְׂבָכֹלָם תַּבַּל דְּכַתִּיב, (תהלים ט) וְהוּא (דף ט ע"א) יִשְׁפּוּט תַּבַּל בְּצִדְקָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי מֵאֵן הוּא צִיָּה. אָמַר לִיה דָּא הוּא אֲתֵר דְּגֵיהֶנֶם כְּמָה דְּאֵת אָמַר צִיָּה וְצִלְמוֹת. וְרִזָּא דָּא כְּתִיב, (ד"א דְּכַתִּיב) (בְּמִלַּת) וְחֹשֶׁף עַל פְּנֵי תְּהוֹם. דָּא רִזָּא אֲתֵר דְּגֵיהֶנֶם. דָּא הוּא צִיָּה אֲתֵר דְּמְלֶאֶךָ הַמּוֹת כְּדִקְאֲמַרְן דְּאִיהוּ מַחְשִׁיף אֲנַפְיָיהוּ דְּבְרִיּוֹתָא. וְדָא הוּא אֲתֵר דְּחֹשֶׁף עֲלָאָה.

תַּח"ו דָּא נְשִׂיָּה דְּלֹא אֲתַחֲזִיָּא בָּהּ חִיזוּ כָּלֵל עַד דְּאֲתַנְשִׂי מִכְּלָא. וְעַל דָּא אֲתַקְרִי נְשִׂיָּה. וּבָהוּ דָּא אֶרְקָא אֲתֵר דְּלֹא אֲתַנְשִׂי. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר דָּא גֵּיא. וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת דָּא לְקַבֵּל תַּבַּל דְּאֲתַזֵּן מְרוּחַ אֱלֹהִים, וְכֻלָּא כַּחַד הוּא.

בְּגוֹזְנָא דָּא אֵית לְאָרֶץ עֲלָאָה. שְׂבָעָה מְדוֹרִין אֲנוּן לְעִילָא דְרָגָא עַל דְרָגָא וּבְכֻלְהוּ מְדוֹרִין מְלֶאכִי עֲלָאי אֵלֶּיךָ עַל אֵלֶּיךָ. הָכִי נִמְי לְתַתָּא. וְכֻלָּא אַחִיד דָּא בְּדָא לְמַהוּי כֻלָּא חָד. שְׂבָעָה מְדוֹרִין אֲנוּן לְעִילָא. וְהָאי אֶרֶץ עֲלָאָה אַחִידַת לוֹן וְכֻלְהוּ קִיָּיִמִין בָּהּ. וּבְכֻלְהוֹן קִיָּיִמָא תּוֹשְׁבֵי תַתָּא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְרָגִין פְּרִישָׁן דָּא מִן דָּא. וְאֲתַרִּין פְּרִישָׁן דָּא מִן דָּא:

מְדוֹרָא קְדָמָאָה לְתַתָּא הוּא אֲתֵר בֵּי חֹשֶׁף דְּלֹא נִהִיר. וְהוּא מִתְתַּקַּן לְמְדוֹרֵי רוּחֵי וְקַסְטִירֵי וְעֲלֵעוּלֵי תַקִּיפִין דְּלֹא אֲתַחֲזִיָּין. וְלֹא אֵית בֵּיה נְהוּרָא וְלֹא חֲשׂוּכָא וְלֹא דְיוֹקְנָא כָּלֵל. וְתַמָּן לֹא יְדַעִין בֵּיה יְדִיעָא כָּלֵל דְּלֹא בֵּיה צוּרָה גּוֹ כָּלֵל כְּוֹרְסִיָּא (כְּוֹרְסָא).

וְעַל אוֹתוֹ מְקוֹם מְמַנָּה מְלֹאָךְ
אֶחָד וְשֵׁמוֹ טְהוּרֵי־א"ל. וְעִמּוֹ
שְׁבַעִים מְמַנִּים מְעוֹפְפִים.
וְנִמְחִים מְזִיקֵי הַשְּׁלֵהּבוֹת [וּשְׁלֵהָם]
וְלֹא עוֹמְדִים וְלֹא נְרָאִים וְלֹא
נִמְצָאִים. וְכִשְׁבָּא הַבְּקָר, כָּלֵם
מִתְחַדְּשִׁים וְלֹא עוֹמְדִים.
כְּשֶׁמְגִיעִים לְאוֹתוֹ מְקוֹם,
אוֹבְדִים וְלֹא נִמְצָאִים, וְנִכְנָסִים
בְּנֶקֶב אֶחָד שֶׁל הַתְּהוֹם וְלֹא
נְרָאִים. כְּשֶׁנֶּחֱשַׁף הַלֵּילָה, נִמְחִים
מֵאוֹתָן שְׁלֵהּבוֹת עַד שֶׁמְגִיעַ
הַבְּקָר.

מְדוּרָה הַשְּׁנִי הוּא מְקוֹם שְׁמַאִיר
יוֹתֵר וְהוּא חֲשׂוּף. אֲבָל לֹא חֲשׂוּף
כְּמוֹ אוֹתוֹ רֵאשׁוֹן. וְהוּא מִתְקַן
לְמְדוּרִים שֶׁל מְלֹאכִים עֲלִיוֹנִים
שְׁמַנִּים עַל מַעֲשֵׂי בְּנֵי הָאָדָם
וְלִהְיִסְטִים [לְהִסְטוֹתָם] בְּאוֹתָהּ דְרָךְ
רְעָה שֶׁהֵם הוֹלְכִים. וְאוֹתוֹ מְקוֹם
נְרָאָה יוֹתֵר מִן הָרֵאשׁוֹן.
וְלְמְלֹאכִים הַלְלוּ יֵשׁ קָרֵב [קְרֵבָה]
עִם בְּנֵי אָדָם וְנִזְוֹנִים [וְנִזְוִים] מְרִיחַ
וּבִשְׁם שְׁלֵמֻטָּה לְעֵלוֹת בְּתוֹעֵלֶת
וְלִהְיִיר יוֹתֵר.

וְעַלֵּיהֶם מְמַנָּה אֶחָד שְׁשֵׁמוֹ
קְדוּמֵי־א"ל. וְאַלֶּה פּוֹתְחִים
בְּשִׁירָה וְשׁוֹכְכִים וְהוֹלְכִים לָהֶם,
וְלֹא נְרָאִים עַד שֶׁיִּשְׁרָאֵל לְמִטָּה
פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים שִׁירָה, וְאֵז
עוֹמְדִים בְּמִקּוֹמָם וְנְרָאִים
מְאִירִים יוֹתֵר. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם
מְקַדְּשִׁים קְדָשָׁה. וְכִשְׁיִשְׁרָאֵל
עוֹסְקִים בְּתוֹרָה, כָּלֵם טְסִים
וּמְעִידִים [הֵם] עֲדוֹת לְמַעֲלָה,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַחֵם
עֲלֵיהֶם.

מְדוּרָה שְׁלִישִׁי הוּא מְקוֹם שֶׁל
לְהַבּוֹת וְתַמְרוֹת עֶשֶׂן, וְשֵׁם
הַשְּׁפָעָה שֶׁל נֶהַר דִּינּוּר שְׁשׁוּפֵעַ
וְיוֹצֵא, שֶׁהוּא בֵּית הַמוֹקֵד
לְנִפְשׁוֹת הַרְשָׁעִים, שְׁמֵשׁ יוֹרְדָת
אֵשׁ עַל רָאשֵׁי הַרְשָׁעִים, וְשֵׁם מְלֹאכֵי חֲבֵלָה שְׁטוּרְדִים אוֹתָם.

וְעַל הַהוּא אֶתֶר מְמַנָּה חַד מְלֹאכָא טְהוּרֵי־אֵל
שְׁמִיָּה. וְעִמֶּיהָ שְׁבַעִין מְמַנֵּן מְעוֹפְפִין.
וְאַתְמַחוּן מְזִיקֵי שְׁבִיבִין (רַעֲלִיָּהוּ) וְלֹא קְיִימִין
וְלֹא אֶתְחִזּוּן וְלֹא מִשְׁתַּפְּחִי. וְכַד אֶתִּי צַפְרָא
כְּלָהוּ מִתְחַדְּשֵׁן וְלֹא קְיִימִי. כַּד מְטָאן לְגַבִּי
הַהוּא (רַחֵם) אֶתֶר אֲבָדִין וְלֹא מִשְׁתַּפְּחִין וְעֵאֱלִין
בְּחַד נּוֹקְבָא דְתְהוּמָא וְלֹא אֶתְחִזּוּן. כַּד
אֶתְרַמִּישׁ לִילְיָא אֶתְמַחוּן מֵאֲנוּן שְׁבִיבִין עַד
דְּמֵטִי צַפְרָא:

מְדוּרָא תְנַיִנָא הוּא אֶתֶר דְּנֶהִיר יִתִּיר וְאִיהוּ
חֲשׂוּף. אֲבָל לֹא חֲשׂוּף כִּי־הוּא
קְדָמָא. וְהוּא מִתְתַקַּן לְמְדוּרֵי מְלֹאכִין עֲלִיָּין
דִּי מְמַנֵּן עַל עוֹבְדֵיהוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא וְלִמְסִטִי (רַחֵם)
לְהוֹן כִּי־הוּא אֶרֶח בִּישָׂא דְאֲנוּן אֲזִלִּין.
וְהַהוּא אֶתֶר אֶתְחִזִּי יִתִּיר מִן קְדָמָא. וְאֵלִין
מְלֹאכִין אִית לְהוֹן קְרָבָא (קוּרְבָא) עִם בְּנֵי נְשָׂא
וּמִתְזַנֵּן (וּמִתְחַנֵּן) מְרִיחָא וּבִיּוֹסְמָא דְלִתְתָא לְסִלְקָא
בְּתוֹעֵלְתָא וְלֵאנְהָרָא יִתִּיר.

וְעַלֵּיהוּ חַד מְמַנָּא קְדוּמֵי־אֵל שְׁמִיָּה. וְאֵלִין
פְּתַחִין שִׁירְתָא וּמִשְׁתַּפְּכִי וְאֲזִלִּין
לוּן. וְלֹא אֶתְחִזּוּן עַד דִּישְׁרָאֵל לְתַתָּא פְּתַחִי
וְאִמְרִי שִׁירְתָא. כְּדִין קְיִימֵן בְּדוּכְתֵי־הוּ
וְאַתְחִזּוּן נְהִירִין יִתִּיר. תְּלַת זְמַנִּין בְּיוֹמָא
מְקַדְּשִׁי קְדוּשְׁתָּא. וְכַד יִשְׂרָאֵל עָסְקִי
בְּאוּרֵי־תָא כְּלָהוֹן טְאִסִּין וְסִהְדֵי (אִינִין) סִהְדוּתָא
לְעִילָא. וְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֵיִס עֲלֵיהוּ:

מְדוּרָא תְלִיתָא הוּא אֶתֶר דִּשְׁבִיבִין
וְקְטוּרִין. וְתַמְּן נְגִידוּ דְנֶהַר דִּינּוּר
דְּנֶגִיד וְנְפִיק דְאִיהוּ בִּי מוֹקְדָא דְנִפְשֵׁי־הוּ
דְרִשִׁיעִיא. דְּמִתְמַן נְחִית אֲשָׂא עַל רִישֵׁי־הוּ
דְרִשִׁיעִיא, וְתַמְּן מְלֹאכֵי חֲבֵלָה דְטְרַדִי לְהוּ.

אֵשׁ עַל רָאשֵׁי הַרְשָׁעִים, וְשֵׁם מְלֹאכֵי חֲבֵלָה שְׁטוּרְדִים אוֹתָם.

וְשֵׁם נִמְצְאתָ לְשׁוֹן הַרְעַ עַל
יִשְׂרָאֵל לַפְעָמִים וּלְהַסְתּוֹת
אוֹתָם, פָּרַט לְזִמְן שְׁלוֹקָחִים
רְפוּאָה לְדַחֹת אוֹתוֹ. וּמִמְנָה
אֶחָד עֲלֵיהֶם מִצַּד הַשְּׂמָאל, כָּלֵם
מִצַּד הַחֹשֶׁף, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַחֲשׂוּף
עַל פְּנֵי תְהוֹם. וְסִמָּא"ל הַרְשַׁע
נִמְצָא שֵׁם.

מְדוּרָ רְבִיעִי הוּא מְקוּם שְׂמָאִיר,
וְשֵׁם הוּא אוֹר לְמִלְאָכִים עֲלִיוֹנִים
שֶׁבְצַד יָמִין, וּפּוֹתָחִים בְּשִׁירָה
וּמְסִימִים, וְלֹא הוֹלְכִים לְעִבּוֹר
כְּאֵלוֹ רֵאשׁוֹנִים שְׁפוֹתָחִים
בְּשִׁירָה וְנִשְׂרָפִים וְעוֹבְרִים בְּאֵשׁ
דוֹלְקָת, וְשׁוֹבִים וּמִתְחַדְּשִׁים
כְּמִקְדָם. וְאֵלֶּה עוֹמְדִים בְּמִקְוֵם
וְלֹא מִתְבַּטְּלִים. וְאֵלֶּה מִלְאָכִי
רַחֲמִים שֶׁלֹּא מִשְׁתַּנִּים לְעוֹלָמִים.
וְעֲלֵיהֶם כְּתוּב (תְּהִלִּים קד) עֲשֵׂה
מִלְאָכִי רִחוּת וְגו'. וְאֵלֶּה
עוֹשִׂים שְׁלִיחוֹתָם בְּעוֹלָם וְלֹא
נִרְאִים לְבִנֵי אָדָם, פָּרַט לְמִרְאָה
אוֹ בְּצַד אַחֵר בְּשֶׁכֶל רַב. וּמִלְאָךְ
אֶחָד מִמְנָה עֲלֵיהֶם, שֶׁשְּׂמוֹ
פְדָא"ל. וְבוֹ פּוֹתָחִים מִפְּתָחוֹת
הַרְחֲמִים לְאוֹתָם שְׁשׁוֹבִים
לְרַבּוֹנָם, וּפּוֹתָחִים שְׁעָרִים
לְהַעֲבִיר וּבְקִשׁוֹתֵיהֶם.

מְדוּרָ חֲמִישִׁי הוּא מְדוּרָ שְׂמָאִיר
בְּאוֹר יוֹתֵר מִכָּל הַקּוֹדְמִים, וְיֵשׁ
בוֹ מִלְאָכִים, מֵהֶם אֵשׁ וּמֵהֶם
מַיִם. לַפְעָמִים הֵם נִמְצְאִים
בְּרַחֲמִים, וּלַפְעָמִים נִמְצְאִים
בְּדִין. אֵלֶּה בְּצַד זֶה וְאֵלֶּה בְּצַד
זֶה. לַפְעָמִים אֵלֶּה מְאִירִים וְאֵלֶּה
חֲשׁוּכִים, וְאֵלֶּה מְמַנִּים לְזִמְרָה
לְרַבּוֹנָם. אֵלֶּה בְּחִצּוֹת הַלֵּילָה,
וְאֵלֶּה בְּשִׁעוּלָה הָאוֹר. וּמִמְנָה
אֶחָד עֲלֵיהֶם שֶׁשְּׂמוֹ קְדִישִׁא"ל.
בְּשִׁנְחֻלָּק הַלֵּילָה בְּחִצּוֹת
וּמִתְעוֹרֵר רִיחַ צְפוֹן וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בָּא לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם
הַצְדִּיקִים בְּגֵן עֵדֶן, אִזּוֹ רִיחַ צְפוֹן

וְתִמְן אֲשַׁתְּפַח דְּלִטוּרִיָּא עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל
לְזִמְנִין וּלְאַסְטָאָה לֹון. בַּר בְּזִמְנָא
דְּנִסְבִּי אֲסוּוֹתָא לְדַחֲיָא לִיה. וְחַד מִמְנָא
עֲלֵיהוּ מִסְטָרָא דְשְׂמָאֵלָא כְּלָהוּ מִסְטָרָא
דְּחֻשָׁף כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וַחֲשׂוּף עַל פְּנֵי תְהוֹם.
וּסִמָּאֵל חֲיִיבָא אֲשַׁתְּבַח תִּמְן:

מְדוּרָא רְבִיעִיָּה הוּא אַתְר דְּנְהִיר. וְתִמְן הוּא
נְהִירוֹ לְמִלְאָכִי עֲלָאִי דִּי בְּסִטְר
יָמִינָא. וּפְתַחִי שִׁירְתָא וְסִימִי וְלֹא אֲזִלִּין
לְאַעְבְּרָא כְּהִנֵּי קְדָמָאִי (דף טו ע"ב) דְּפְתַחִין
שִׁירְתָא וּמִתּוֹקְדִין וּמִתְעַבְּרִין בְּנוֹר דְּלִיק וְתַבִּין
וּמִתְחַדְּשִׁין כְּמִלְקָדְמִין. וְהִנֵּי קְיִימִין
בְּדוֹכְתֵיהוּ וְלֹא מִתְעַבְּרִין. וְהִנֵּי מִלְאָכִי דְרַחֲמִי
דְּלֹא מִשְׁנַיִן לְעֵלְמִין.

וְעֲלֵיהוּ כְּתוּב, (תְּהִלִּים קד) עוֹשֵׂה מִלְאָכִי רִחוּת
וְגו'. וְאֵלִין עֲבָדִין שְׁלִיחוֹתֵיהוּ
בְּעֵלְמָא וְלֹא אֲתַחֲזוּן לְבִנֵי נְשָׂא בַר בְּחֻזּוּא אוֹ
בְּסִטְרָא אַחְרָא בְּסִכְלָתְנוּ סְגִי. וְחַד מִלְאָכָא
מִמְנָא עֲלֵיהוּ פְדָאֵל שְׂמִיָּה. וּבִיָּה פְתִיחִין
מִפְתָּחִין דְּרַחֲמִי לְאַנּוּן דְּתִיבִין לְגַבִּיָּה
דְּמֵאֲרִיהוּן. וּפְתַחִין תְּרַעִין לְאַעְבְּרָא צְלוֹתְהוּן
וּבְעוֹתְהוּן:

מְדוּרָא חֲמִישִׁיָּה הוּא מְדוּרָא דְנְהִיר בְּנְהִירוֹ
יִתִיר מִכָּלֵהוּ קְדָמָאִי. וְאִית בִּיָּה
מִלְאָכִין מְנַהוּן אֲשָׂא וּמְנַהוּן מֵיָא. לְזִמְנִין
אֲשַׁתְּכַחוּ בְּרַחֲמִי וּלְזִמְנִין אֲשַׁתְּכַחוּ בְּדִינָא.
אֵלִין בְּסִטְרָא דָא וְאֵלִין בְּסִטְרָא דָא. לְזִמְנִין
נְהִרִין אֵלִין וְחֲשֻׁכִין אֵלִין. וְאֵלִין מְמַנִּין לְזִמְרָא
לְמֵאֲרִיהוּן. אֵלִין בְּפִלְגוֹת לֵילִיָּא. וְאֵלִין כַּד
סְלִיק נְהוּרָא. וְחַד מִמְנָא עֲלֵיהוּ קְדִישִׁאֵל
שְׂמִיָּה.

בַּר אֲתַפְלַג לֵילִיָּא וְאַתְעַר רִיחַ צְפוֹן וְקְדִישָׂא
בְּרוּךְ הוּא אֲתִי לְאַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם צְדִיקָאִי

מקִישָׁה וּמְגִיעָה לְאוֹתָם הַמְּמַנִּים
בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה לְזִמְרָה, וְכֻלָּם
מְזַמְרִים וּפּוֹתְחִים בְּשִׁירָה.
וְכַשְׁמִינֵי הַבִּקְרָה וּמִתְחַבְּרֵת
קִדְרוֹת הַבִּקְרָה בְּאוֹר, אִזּוּ כָּל
הָאֲחָרִים אוֹמְרִים שִׁירָה, וְכֻלָּם
כּוֹכְבֵי הַרְקִיעַ וְכֻלָּם שְׂאֵר
הַמְּלָאכִים [שְׁלֵמִיטָה] מְסִיעִים לָהֶם,
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (אֵיבֹב לַח) בְּרֵן יִחַד
כּוֹכְבֵי בִקְרָה וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.
עַד שִׁישְׂרָאֵל נוֹשָׂאִים שִׁירָה
וְתִשְׁבְּחוּת אַחֲרֵיהֶם.

מְדוּרָה שְׂשִׁי הוּא מְדוּרָה עֲלִיּוֹן
קְרוֹב לְמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם, וּבֵין
אֲנִיּוֹת וְנִהְרוֹת וְנִחְלִים שְׁנַחֲלָקִים
מִן הַיָּם וְכֻמָּה דָּגִים הֵם
שְׁמֵרְחָשִׁים לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי
הָעוֹלָם. וּמַעֲלִיָּהֶם שְׂרִים מְמַנִּים,
וּמְמַנֵּה אֶחָד עֲלֵיהֶם וְשִׁמוֹ
אוּרִיאֵ"ל, וְהוּא מְמַנֵּה עַל כָּל
אֵלֵה הַתְּתוּחֹנִים.

וְכֻלָּם נוֹסְעִים בְּשַׁעוֹת וּרְגָעִים
כְּשִׁנְסוּעוֹת אֲנִיּוֹת לְצַד זֶה וּלְצַד
זֶה. כְּשִׁנְסוּעוֹת אֲנִיּוֹת לְצַד [דְּרוֹם]
מְזַרְחָה, הַמְּמַנֵּה שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם
לְאוֹתוֹ צַד הוּא מִיכָאֵ"ל שְׁבָא
מִימִין. וְכְשִׁנְסוּעוֹת אֲנִיּוֹת לְצַד
צְפוֹן, הַמְּמַנֵּה שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶן
לְאוֹתוֹ צַד הוּא גְּבִרְיָאֵל שְׁבָא
מִצַּד הַשְּׂמָאל. וְכְשִׁנְסוּעוֹת אֲנִיּוֹת
לְצַד [מְזַרְחָה] דְּרוֹם, הָרִי שֵׁם הוּא
הַמְּמַנֵּה שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם לְאוֹתוֹ
צַד רְפָאֵ"ל [גִּי' אוּרִיאֵ"ל] שְׁמוֹ, וְהוּא
לְיָמִין. וְכְשִׁנְסוּעוֹת אֲנִיּוֹת לְצַד
מְעָרָב, הַמְּמַנֵּה שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם
לְאוֹתוֹ הַצַּד הוּא אוּרִיאֵ"ל [גִּי' אֵל]

מְדוּרָה שְׂבִיעִי הוּא מְדוּרָה עֲלִיּוֹן
עַל הַכֹּל, וְשֵׁם לֹא נִמְצָאִים, רַק
נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שְׁשֵׁם מִתְּעַדְנִים
בְּאוֹתוֹ זֶהר עֲלִיּוֹן, וּמִתְּעַדְנִים
בְּעִדּוֹנִים וּתְפִנוּקִים עֲלִיוֹנִים.
וְשֵׁם לֹא נִמְצָאִים, רַק אוֹתָם

בְּגִנְתָּא דְעָדָן. כְּדִין רוּחַ צְפוֹן אֶקִישׁ וּמְטָא
לְאֲנוּן דְּמִמְנָן בְּפִלְגוֹת לֵילָא לְזִמְרָא. וְכֻלָּהוּ
מְזַמְרִין וּפְתַחֲחִין שִׁירְתָּא. וְכַד אֲתִי צְפָרָא
וּמִתְחַבְּרָה קִדְרוֹתָא דְצְפָרָא בְּנִהוּרָא. כְּדִין
כְּלָהוּ אַחֲרֵנִין אֲמַרִין שִׁירְתָּא. וְכֻלָּם כּוֹכְבֵי
רְקִיעָא וְכֻלָּם שְׂאֵר מְלָאכִין (דְּלִתְתָּא) מְסִיעִין לוֹן
כְּמָה דְכְּתִיב, (אֵיבֹב לַח) בְּרֵן יִחַד כּוֹכְבֵי בִקְרָה
וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. עַד דִּישְׂרָאֵל נְטִילֵי
שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבֵיחָתָא אַבְתְּרִייהוּ:

מְדוּרָא שְׁתִּיתָאָה הוּא מְדוּרָא עֲלָאָה קְרִיב
לְמַלְכוּת שְׁמַיָּא. וּבִיה אַרְבִּין וְנִהְרִין
וְנִחְלִין דְּמִתְפַּלְגִין מִן יָמָא וְכֻמָּה נוֹנִין אֲנוּן
דְּמִרְחָשֵׁן לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלִמָּא. וְעִילָא מְנַהוּן
סְרָכִין מְמַנָּן. וְיַחַד מְמַנָּא עֲלֵיהֶוּ וְאוּרִיאֵל
שְׁמִיָּה. וְהוּא מְמַנָּא עַל כָּל אֲלִין תְּתַאֲיִן.

וְכֻלָּהוּ נְטִילֵי בְּשַׁעֲתֵי וּרְגָעֵי כַד נְטִילֵי אַרְבֵי
לְסְטְרָא דָּא וּלְסְטְרָא דָּא. כַּד נְטִילֵי
אַרְבֵי לְסְטְרָא (דְּרוֹם) מְזַרְחָה מְמַנָּא דְקִיּוּמָא עֲלֵיהֶוּ
לְהֵוּא סְטְרָא הוּא מִיכָאֵ"ל דְּאֲתָא מִימִינָא.
וְכַד נְטִילֵי אַרְבֵי לְסְטְרָא צְפוֹן מְמַנָּא דְקִיּוּמָא
עֲלֵיהֶוּ לְהֵוּא סְטְרָא הוּא גְּבִרְיָאֵל דְּאֲתִי
מְסְטְרָא דְשְׂמָאלָא. וְכַד נְטִילֵי אַרְבֵי לְסְטְרָא
(מְזַרְחָה) דְרוֹם הָא תְּמָן אִיהוּ מְמַנָּא דְקִיּוּמָא
עֲלֵיהֶוּ לְהֵוּא סְטְרָא רְפָאֵל (גִּי' אוּרִיאֵל) שְׁמִיָּה
וְהוּא לְיָמִינָא. וְכַד נְטִילֵי אַרְבֵי לְסְטְרָא מְעָרָב
מְמַנָּא דְקִיּוּמָא עֲלֵיהֶוּ לְהֵוּא סְטְרָא הוּא
אוּרִיאֵל (גִּי' רְפָאֵל) וְאִיהוּ לְבִתְרָאָה:

מְדוּרָא שְׂבִיעִאָה הוּא מְדוּרָא עֲלָאָה עַל
כָּלָא. וְתְמָן לֹא אֲשַׁתְּפָחוּ בַר
נִשְׁמַתְהוּן דְּצְדִיקֵיָּא דְתְמָן מִתְּעַדְנִין בְּהֵוּא
זִיְהִרָא עֲלָאָה. וּמִתְּעַדְנִין בְּעִדּוֹנִין וּתְפִנוּקִין
(עֲלָאָה) עֲלָאִין. וְתְמָן לֹא אֲשַׁתְּפָחוּ בַר אֲנוּן

זכאים, וגנזי שלום וברכה ונדבה. פלא הוא כגוונא עלאה והא אמרו חבריאי.

הוא לארץ דלתתא בשבעה מדורים, וכלהו דלעילא. ובכלהו אית זינין פחיזו בני נשא. וכלהו מודן ומשבחן לקדשא ברין הוא. ולית מאן דינדע יקרריה פאנון דאנון במדורא עלאה. ואלין חזאן יקרריה פדקא יאות למפלח ליה ולשבחא ליה ולאשתמודע יקרריה.

ועלמא דא עלאה דאיהו תבל לא קיימא בקיומיה אלא בגיניהון דצדיקיאי דאנון גופין קדישין. (דף טא ע"א) פגוונא דלעילא לא קיימא ההוא מדורא שביעאה אלא לנשמתהון דצדיקיאי. הכי נמי האי מדורא שביעאה לתתא לא קיימא אלא לגופיהון דצדיקיאי. למהוי כלא חד דא כגוונא דדא.

תא חזי, אמר רבי שמעון שבועה מדורין אנון דקאמרן. ובגו אנון אית שבועה היכלין מאנון רזי מהימנותא לקבל שבועה רקיעין עלאין. ובכל היכלא והיכלא אית רוחין עלאין.

היכלא קדמאה הכא אית רוחא דאתמנא על נשמתהון דגריין דאתגיריו. ורחמיאל שמייה. ואיהו נטיל לון ואתהנון מזיו יקרא דלעילא.

היכלא תניינא אית רוחא חדא אהינאל שמייה. ודא קיימא על פל אנון נשמתין דרביי דלא זכו בהאי עלמא למלעי באורייתא. ואיהו קיימא עלייהו ואוליף לון.

היכלא תליתאה בהאי אית רוחא חדא אדרהינאל שמייה. ואיהו קיימא

זכאים, וגנזי שלום וברכה ונדבה. פלא הוא כגוונא עלאה והא אמרו חבריאי.

הוא לארץ דלתתא בשבעה מדורים, וכלהו דלעילא. ובכלהו אית זינין פחיזו בני נשא. וכלהו מודן ומשבחן לקדשא ברין הוא. ולית מאן דינדע יקרריה פאנון דאנון במדורא עלאה. ואלין חזאן יקרריה פדקא יאות למפלח ליה ולשבחא ליה ולאשתמודע יקרריה.

ועלמא דא עלאה דאיהו תבל לא קיימא בקיומיה אלא בגיניהון דצדיקיאי דאנון גופין קדישין. (דף טא ע"א) פגוונא דלעילא לא קיימא ההוא מדורא שביעאה אלא לנשמתהון דצדיקיאי. הכי נמי האי מדורא שביעאה לתתא לא קיימא אלא לגופיהון דצדיקיאי. למהוי כלא חד דא כגוונא דדא.

תא חזי, אמר רבי שמעון שבועה מדורין אנון דקאמרן. ובגו אנון אית שבועה היכלין מאנון רזי מהימנותא לקבל שבועה רקיעין עלאין. ובכל היכלא והיכלא אית רוחין עלאין.

היכלא קדמאה הכא אית רוחא דאתמנא על נשמתהון דגריין דאתגיריו. ורחמיאל שמייה. ואיהו נטיל לון ואתהנון מזיו יקרא דלעילא.

היכלא תניינא אית רוחא חדא אהינאל שמייה. ודא קיימא על פל אנון נשמתין דרביי דלא זכו בהאי עלמא למלעי באורייתא. ואיהו קיימא עלייהו ואוליף לון.

היכלא תליתאה בהאי אית רוחא חדא אדרהינאל שמייה. ואיהו קיימא

תָּזְרוּ בָהֶם מֵתוֹ. אֲלֵה טוֹרְדִים
אוֹתָם בְּגִיהֶנָּם, וְאַחַר כֵּן מַעֲלִים
אוֹתָם לְרוּחַ הַמְּמַנָּה הַזֶּה וְנוֹשֵׂא
אוֹתָם. וְחוֹמְדִים לְהִנּוּת מִזֵּיו כְּבוֹד
רְבוּנָם וְלֹא נִהְיִים. וְאֵלֶּה נִקְרְאִים
בְּנֵי בֶשֶׂר, וְעֲלֵיהֶם כְּתוּב (ישעיה טו)
וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שְׁבַת
בְּשַׁבְתּוֹ יָבֹא כָּל בֶּשֶׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת
לְפָנָי אָמַר ה'.

הַיֵּכָל רְבִיעִי, כָּאֵן עוֹמֵד רוּחַ אֶחָד
וְשֵׁמוֹ גְּדַרְיָהּ"ל [נ"א גְּדַרְהָ"ל]. זֶה
עוֹמֵד עַל כָּל אוֹתָן נְשֻׁמוֹת שֶׁל
הַרוּגִי שְׁאֵר הַעֲמִים [עוֹבְדֵי עֲבוֹת]
לְהַעֲלוֹתָם לְתוֹךְ לְבוֹשׁ מַלְכוּת שֶׁל
הַמֶּלֶךְ, וְנִרְשָׁמִים שֵׁם עַד הַיּוֹם
שֶׁיִּנְקָם אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׁכֵתוֹב (תהלים ק) יָדִין בְּגוֹיִם מְלֹא
גִּוִּיּוֹת מִחֵץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה.
הַיֵּכָל חֲמִישִׁי, כָּאֵן עוֹמֵד רוּחַ
אֶחָד שְׁנִקְרָא אֲדִירִיא"ל, וְנָה עוֹמֵד
עַל כָּל הַנְּשֻׁמוֹת הַלְלוּ.

[נ"א שֶׁל חֲסִידִים שְׁאֵחָו בַּתְּשׁוּבָה] שְׁעֻמְדוֹ
בְּאוֹתוֹ הַצֵּד, וְאֵלֶּה הֵם מַעַל כָּלֶם
שֶׁבְּמִדּוֹר הַזֶּה הַעֲלִיּוֹן עַל הַפֶּל,
וּמִיכָא"ל [שְׁמוֹ] מְמַנָּה גְּדוֹל [עֲלֵיהֶם]
עַל כָּלֶם עוֹמֵד [שְׁעוֹמְדִים] בּוֹ. וְכַמָּה
אֲלָפִים וּרְבָבוֹת כָּלֶם עוֹמְדִים
תַּחְתָּיו בְּאוֹתוֹ הַצֵּד. וְשֵׁם
מִתְעַדְנּוֹת אוֹתָן נְשֻׁמוֹת הַחֲסִידִים
בְּאוֹתוֹ אוֹר עֲלִיּוֹן שְׁשׁוּפֵעַ
מִהַעוֹלָם הַבָּא.

בֹּא רֵאֵה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִיֵּהוּ
שְׁיֹדֵעַ לְסִדְר תְּפִלַּת רְבוּנוֹ כְּמוֹ
מִשָּׁה? בְּשַׁעַה שֶׁהַצֵּטְרֵף לוֹ לְסִדְר
תְּפִלָּתוֹ בְּאֲרִיכוּת - סִדְר. וּבְשַׁעַה
שֶׁהַצֵּטְרֵף לוֹ לְקֶצֶר - גַּם כֵּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָרִי מִצְּאֵנוּ
בְּסַפְרֵי הַקְּדָמוֹנִים סִדּוֹר שֶׁל סוּדֵי
הַסּוּדוֹת בְּקֶשֶׁר אֶחָד. לְפַעְמִים
שְׁצִרִיף לְסִדְר תְּפִלָּתוֹ כְּרֹאוֹי
וְלְקֶשֶׁר קְשָׁרִים לְבִשָּׁם אֶת רְבוּנוֹ
כְּרֹאוֹי, וְלִדְעַת לִיחָד יַחַד שֶׁלֶם

עַל נְשֻׁמַּתְהוֹן דְּאֲנוּן דְּאֵהֲדָרוּ בְּתִיּוּבְתָא וְלָא
אֵהֲדָרוּ. כְּגוֹן דְּחָשִׁיבוּ וְעַד לָא אֵהֲדָרוּ בְּהוּ
מִיתוּ. אֲלִין טְרַדִין לֹון בְּגִיהֶנָּם. וְלִבְתַּר
עֲאֲלִין לֹון לְהֵאִי רוּחָא מְמַנָּא וְנָטִיל לֹון.
וְחַמְדָן לְאַתְהִנָּאָה מִזֵּיו יִקְרָא דְמֵאֲרִיֵהוֹן וְלָא
אַתְהִנּוּן. וְאֲלִין אֶקְרוּן בְּנֵי בֶשֶׂר. וְעֲלֵיֵהוּ
כְּתִיב, (ישעיה טו) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי
שְׁבַת בְּשַׁבְתּוֹ יָבֹא כָּל בֶּשֶׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנָי
אָמַר יי:

הַיֵּכָל רְבִיעִיָּה הֵכָא קְיִימָא חַד רוּחָא
גְּדַרְיָהּ"ל [נ"א גְּדַרְהָ"ל] שְׁמִיָּה. דָּא
קְיִימָא עַל כָּל אֲנוּן נְשֻׁמַּתִּין דְּקִטּוּלֵי דְשְׁאָר
עַמִּין [עוֹבְדֵי בּוֹכְבִים וּמַלּוֹת] לְעֲאֲלָא לֹון גּוֹ פּוֹרְפִירָא
דְּמַלְפָּא. וְאַתְרִשִׁימוּ תַמָּן עַד יוּמָא דִּינִקּוּם
לֹון קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ק) יָדִין
בְּגוֹיִם מְלֹא גִוִּיּוֹת מִחֵץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה:
הַיֵּכָל חֲמִישָׁאָה הֵכָא קְיִימָא חַד רוּחָא
דְּאֶקְרִי אֲדִירִיאֵל וְדָא קְיִימָא עַל כָּל
אֲלִין נְשֻׁמַּתִּין (חֲסֵר)

[נ"א דְּחֲסִידֵי] (דְּאֲחִידוֹ בְּתִיּוּבְתָא) דְּאַתְקִיִּימוּ בְּהֵוּא
סְטָרָא. וְאֲלִין אֲנוּן לְעִילָא מַכְלָהוּ דִּי
בְּמִדּוֹרָא דָּא עֲלָאָה עַל כָּלֶא וּמִיכָא"ל (שְׁמִיָּה)
רַב מְמַנָּא [עֲלִיֵהוּ] עַל כָּלֵהוּ קְיִימָא (דְּקִיִּימוּ) בִּיָּה.
וְכַמָּה אֲלָף וּרְבָבָן כָּלֵהוּ קְיִימִין תַּחְתּוּתִיָּה
בְּהֵוּא סְטָרָא. וְתַמָּן מִתְעַדְנִין אֲנוּן נְשֻׁמַּתִּין
דְּחֲסִידֵי בְּהֵוּא נְהוּרָא עֲלָאָה דְּנִגְדָּא
מַעֲלָמָא דְּאַתִּי.

הָא חֲזִי, (חֲסֵר כֵּאֵן הַיֵּכָל ו' טו) .. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
מָאֵן הוּא דִּידַע לְסִדְרָא צְלוּתָא דְמֵרִיָּה
כְּמִשָּׁה. בְּשַׁעַתָּא דְּאַצְטְרִיף לִיָּה לְסִדְרָא
צְלוּתִיָּה בְּאֲרִיכוּת סִדְר. וּבְשַׁעַתָּא דְּאַצְטְרִיף
לִיָּה לְקֶצֶרָא הֵכִי נְמִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הָא אֲשַׁכְּחָנָא בְּסַפְרֵי קְדָמָי סִדּוֹרָא דְרִזִּי דְרִזִּין

לְקַרְעַת רְקִיעַיִם וּלְפַתַּח שַׁעֲרֵים
וּפְתַחִים שְׁלֵא יִהְיֶה מִי שְׁיִמְחָה
בְּיָדוֹ.

אשריהם הצדיקים שיודעים
לפתות את רבונם ולבטל גזרות
ולהשרות שכניה בעולם ולהוריד
ברכות, ולהסיר את בעלי הדין
שלא ישלטו בעולם. קם רבי
שמעון ואמר, (תהלים ק) מי ימלל
גבורות ה' וגו'. מי יגלה עפר
מעניף אברהם החסיד, ימין
הקדוש ברוך הוא, שגלה לך סוד
הסודות והתחלת תפלות בעולם,
והתגלו לך היכלות המלך העליון.
שבעה היכלות קדושים הם, והם
עומדים בשערים בקיום. ובכל
אחד ואחד נכנסת תפלת היחוד
(של רבנו) של מי שיודע לבשם
לרבנו וליחד יחוד בשלמות,
שיודע להפגס בכל ההיכלות
ולקשר קשרים אלו באלו, רוח
ברוח, רוח תחתונה ברוח עליונה.
כתוב (ישעיה כו) ה' בצר פקדוף צקון
לחש מוסרף למו.

היכר הראשון. כתוב (שמות כד)
ותחת רגלי כמעשה לבנת הספיר
וכעצם השמים לטהר. סוד
הסודות רוח שנקראת ספיר.
כספיר של אבן טובה נוצצת לשני
צדדים. אור אחד עולה ויורד.
ואותו אור לבן נוצץ לכל צד
למעלה ולמטה ולארבעת צדי
העולם. אורו תלוי נסתר וגלוי.
מקור הזה נפרדים ארבעה
אורות לארבעה צדדים, וכלם
מאירים אור אחד כמנורת הנר
שדולק ונוצץ אורות למראה עיני
בני אדם. ואותם אורות הנר
עולים ויורדים, הולכים ושבים
מתוך אותה אש של אור הנר
שדולק, וכלם אור אחד. כך גם
אלה. וכל המאורות נוצצים כמו

נהורא. פבוצינא דשרגא

בְּקִשׁוֹרָא חָדָא. זְמַנִּין דְּאַצְטְרִיף לְסַדְרָא
צְלוֹתִיה פְּדָקָא יָאוּת. וּלְקִשְׁרָא קִשְׁרִין
לְבְסוּמֵי לְמַאֲרִיה פְּדָקָא יָאוּת. וּלְמַנְדַּע
לְיַחְדָּא יַחְוּדָא שְׁלִימְתָא לְמַקְרַע רְקִיעִין
וּלְאַפְתָּחָא תַרְעִין וּפְתַחִין דְּלֹא יִהְיֶה מָאן
דְּיִמְחֵי בְיָדֵיהּ.

זכאין אנון צדיקיא דאנון ידעי למפתי
למאריהון ולבטולי גזרין ולאשראה
שכינתא בעלמא ולנחתא ברקאן ולמעדי
מאריהון דדינין דלא ישלטון בעלמא. קם
רבי שמעון ואמר (תהלים ק) מי ימלל גבורות יי
וגו'. מאן יגלי עפרא מעינף אברהם חסידא
ימינא דקדשא בריך הוא. דגלי לך רזא
דרזין. ושריאת צלותין בעלמא. ואתגליין
לך היכלי דמלפא עלאה.

שבעה היכלין קדישין אנון. ואנון קיימין
בתרעין בקיומא. ובכל חד וחד
עאל (דף מא ע"ב) צלותא דיחודא (ד"א ל"ג דמריה)
דמאן הידע לבסומי למאריה וליחדא יחודא
בשלימו. הידע לאעלא בכלהו ולקשרא
קשרין אלין באלין רוחא ברוחא. רוחא
תתאה ברוחא עלאה פתיב, (ישעיה כו) יי בצר
פקדוף צקון לחש מוסרף למו:

היכלא קדמאה פתיב, (שמות כד) ותחת רגליו
כמעשה לבנת הספיר וכעצם
השמים לטהר. רזא דרזין (ד"א אית) רוח
דאקרי ספירא. כספירו דאבן טבא נציץ
לתרין סטרין. נהורא חד סליק ונחית.
וההוא נהורא חוור נציץ לכל סטר עילא
ותתא ולארבע סטרי עלמא. נהוריה תלגין
סתים וגלייא.

מנהורא דא מתפרשין ארבע נהורין
לארבע סטרין. וכלהו נהורין חד

מראה של נחשת מלִטְשֵׁת בְּאֵדָם,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל א) וְנִצְצִים כְּעֵין
נְחֹשֶׁת קָלֵל. זֶהוּ לִימִין.

וְרִשְׁמֹאֲלָא יֵשׁ רוּחַ שְׁנִקְרָא לְבָנָה,
זֶה נִכְלָל בְּרוּחַ הָרֵאשׁוֹן וְנִכְנַס זֶה
בְּזֶה. אִירוּ אָדָם וְלִבָּן כְּאֶחָד,
מִשׁוּם שְׁיֻצָא מֵאוֹתָם מְאוֹרוֹת
רֵאשׁוֹנִים. כְּשֶׁבָּאִים הַמְּאוֹרוֹת שֶׁל
זֶה, מְגִיעִים בְּאוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים
וְנִכְלָלִים בּוֹ וְהֵם אֶחָד. וְנִרְאִים
הַמְּאוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים לְבָדָם, וְלֹא
מִתְגַּלִּים הָאֲחֵרִים הֵלְלוּ וְלֹא נִדְעוּ
שֶׁנִּכְנְסוּ לְתוֹכָם וְנִסְתַּתְּרוּ בּוֹ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מא) וְלֹא נִדְעָה כִּי
בָּאוּ אֶל קַרְבְּנָהּ וְגו'. וְזֶהוּ רוּחַ
בְּרוּחַ שֶׁהֵם אֶחָד. מְאוֹרוֹת
בְּמְאוֹרוֹת שֶׁהֵם אֶחָד. וְכֵן הֵם
שְׁנֵי שְׁעָרִים [רְקִיעִים] תַּחְתּוֹנִים
מֵאוֹתָם רְקִיעִים שְׁנִקְרָאִים שְׁמֵי
הַשָּׁמַיִם [רְקִיעַ].

מִשְׁנֵי הַרוּחוֹת הַמְּנֻצְצִים הֵלְלוּ
וְנִרְאוּ אוֹתָם הָאוֹפְנִים שֶׁהֵם
קְדוּשִׁים, שֶׁדְּמוּתָם כְּדְמוּת הַחַיּוֹת,
כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (יחזקאל א) מְרֹאֶה
הָאוֹפְנִים וּמַעֲשֵׂיהֶם וְגו'. וְזֶהוּ
שֶׁכְּתוּב וְדְמוּת הַחַיּוֹת מְרֹאֵיהֶם
כְּגַחְלֵי אֵשׁ בַּעֲרוֹת כְּמְרֹאֶה
הַלְּפָדִים הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת.
מִי הִיא? זוֹ רוּחַ קְדוּשָׁה, מְקוּם
שֶׁיֻּצְאוּ מִמֶּנּוּ וְהִיא מְאִירָה לָהֶם,
שֶׁכְּתוּב וְנִגְהָ לְאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוּצָא
בְּרֶק.

כְּשֶׁנִּבְרָא רוּחַ בְּרוּחַ, יוּצָא מֵהֶם
אוֹר שֶׁל חַיָּה אַחַת רְמוּזוֹ (מַסֵּל) עַל
אַרְבָּעָה אוֹפְנִים. וְהָרֵי דְמוּתוֹ
כְּאִרְיָה שׁוֹלֵט עַל אֶלְפָּה וּשְׁלֹשׁ
מֵאוֹת רְבוּא שֶׁל אוֹפְנִים אֲחֵרִים.
כְּפִי הַנֶּשֶׁר הַזֶּה הַתְּמַנָּה עַל כָּל
אוֹתָם אוֹפְנִים. בְּאַרְבָּעָה גְּלִגְלִים
נוֹסְעִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאוֹתָם
אַרְבָּעָה. בְּכָל גְּלִגְלָה וְגְלִגְלָה שְׁלֹשָׁה
עֲמוּדִים. וְהֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר עֲמוּדִים

דְּדִלִיק וְנִצִּיץ נְהוּרִין לְחִיזוֹ דְּעֵינִין דְּבִנֵּי
נִשְׂאָ. וְאֲנוּן נְהוּרִין דְּשִׁרְגָא סְלִקִין וְנִחְתִּין
אֲזִלִין וְתִיבִין מְגוּ הֵהוּא אִשָּׁא דְנְהוּרָא
דְּשִׁרְגָא דְדִלִיק וְכִלְהוּ חַד נְהוּרָא. הָכִי נְמִי
אֵלִין. וְנִצִּיץ כִּלְהוּ נְהוּרִין כְּחִיזוֹ דְנִחְשָׂא

בְּטִישָׂא בְּסוּמְקָא כְּמָה דְאַתְמָר (יחזקאל א)
וְנוֹצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלֵל. דָּא הוּא לִימִנָּא.
לְרִשְׁמֹאֲלָא אִית רוּחָא דְאַקְרִי לְבָנָה. וְדָא
אַתְפְּלִיל בְּרוּחָא קְדָמָאָה וְעָאל
דָּא בְדָא. נְהוּרִיה סוּמְקָ וְחַוּוֹר כְּחַדָּא. בְּגִין
דְנִפְקָא מֵאֲנוּן נְהוּרִין קְדָמָאִין. כִּד אֲתוּ
נְהוּרִין דְדָא מְטוּ בְנְהוּרִין קְדָמָאִין וְאַתְפְּלִילוּ
בֵּיה וְאֲנוּן חַד. וְאַתְחִזוּן נְהוּרֵי קְדָמָאִי
בְּלַחוּדְיֵיהוּ. וְלֹא אֲתַגְלִיין אֲנוּן אַחְרֵינִין וְלֹא
אַתְיַדְעוּ דְעָאלוּ בְגוּיֵיהוּ וְאַתְטַמְרוּ בֵּיה.

כְּמָה דְאַתְ אָמַר (בראשית מא) וְלֹא נִדְעָה כִּי בָאוּ
אֶל קַרְבְּנָהּ וְגו'. וְדָא הוּא רוּחָא בְּרוּחָא
דְאֲנוּן חַד. נְהוּרִין בְּנְהוּרִין דְאֲנוּן חַד. וְהִכָּא
אֲנוּן תְּרִין תְּרַעִין (רְקִיעִין) תַּתְּאִין מֵאֲנוּן רְקִיעִין
דְאַקְרוּן (ס"א שְׁמַיִם) שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם (רְקִיעַ).

מִתְרִין רוּחִין אֵלִין מְנֻצְצִין אֲתַבְּרִיאוּ אֲנוּן
אוֹפְנִין דְאֲנוּן קְדִישִׁין. דְדִיוקְנֵייהוּ
כְּדִיוקְנָא דְחַיּוֹת כְּדִכְתִּיב, (יחזקאל א) מְרֹאֶה
הָאוֹפְנִים וּמַעֲשֵׂיהֶם וְגו'. וְדָא הוּא דְכְתִיב
וְדְמוּת הַחַיּוֹת מְרֹאֵיהֶן כְּגַחְלֵי אֵשׁ בּוֹעֵרוֹת
כְּמְרֹאֶה הַלְּפָדִים הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת.
מָאן הִיא, דָּא רוּחָא קְדִישָׂא אֲתַר דְנִפְקוּ
מִנֶּיהָ וְאִיהִי נְהִיר לוּן. דְכְתִיב וְנִגְהָ לְאֵשׁ
וּמִן הָאֵשׁ יוּצָא בְּרֶק.

כִּד אֲתַפְּלִיל רוּחָא בְּרוּחָא נְפִיק מִנֵּייהוּ
נְהִירוֹ דְחַד חַיּוֹתָא רְמִיז (נ"א רְמִיז) עַל
אַרְבַּע אוֹפְנִין. וְהֵאִי דִיוקְנָא דִילֵיהָ כְּאִרְיָה
שְׁלִיט עַל אֶלְפָּה וְתַלְתַּת מְאָה רְבוּא דְאוֹפְנִין אַחְרֵינִין. גְּדַפְהָא דְנִשְׂרָא הִיא

גְּדַפְהָא דְנִשְׂרָא הִיא

בְּאַרְבַּעַה גִּלְגָּלִים. רוּחַ זֶה שׁוֹלֵטת
עַל הַכֹּל. מִכָּאן יֵצְאוּ. וְרוּחַ זֶה
עוֹמֶדֶת לְכֹלם, וְהָרִי מִמֶּנּוּ נִזְוָנִים.
אַרְבַּעַה [הַאוֹפָנִים] הֵלְלוּ, אַרְבַּע
פָּנִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. וְכָל אוֹתָם
פָּנִים מִסְתַּכְּלִים לְאַרְבַּעַה צְדָדִים
שֶׁל אוֹתָהּ הַחִיָּה שְׁעוֹמֶדֶת עֲלֶיהָ.
כְּשֶׁנוֹסְעִים הָאַרְבַּעַה הֵלְלוּ תַחַת
אוֹתָהּ הַחִיָּה, נִכְנָסִים זֶה בְּזֶה
וּמְשַׁלְּבִים זֶה בְּזֶה, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר
(שְׁמוֹת כו וְלֹא) מִקְבִּילַת הַלְּלֹאת אִשָּׁה
אֶל אַחֲתָהּ, לְהַתְּכַלֵּל אַחַת בְּאַחַת
וּלְהַכְנִס זֶה בְּזוֹ. כְּשֶׁנוֹסְעִים אוֹתָם
גִּלְגָּלִים, נִשְׁמָע קוֹל נְעִימוֹת בְּכָל
אוֹתָם צְבָאוֹת שְׁלֵמֻטָּה לְמִינֵיהֶם.
תַּחַת הַיֵּכָל זֶה נִפְרָדִים צְבָאוֹת

הַחוּצָה לְכֶמֶה צְדָדִים שֶׁל רְקִיעִים
שְׁלֵמֻטָּה, עַד שְׁמִינִיעִים לְכוֹכַב שֶׁל
שַׁבְּתָאֵי. כֹּלָם מִסְתַּכְּלִים לְהַיֵּכָל
זֶה. מִשָּׁם נִזְוָנִים. כֹּל אֵלֶּה שְׁבַּהֵיכָל
זֶה כֹּלָם מִסְתַּכְּלִים לְאוֹתָהּ רוּחַ,
שְׁכַתוֹב (יִחְזַקְאֵל א) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה
שְׁמָה הָרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ לֹא יִסְבוּ
בְּלֶכְתָּן. וְזֶהוּ הַיֵּכָל שְׁנֹקְרָא לְבַנַּת
הַסְּפִיר.

רוּחַ זֶה הַכּוֹלֵלֶת רוּחַ אַחֲרַת שְׁנֵי
עוֹלָה וְיִוְרֶדֶת, אוֹרָה שְׁלֹא שׁוֹכֵף
[עוֹב] לְעוֹלָמִים פְּאוֹר הַשְּׁמֶשׁ בְּתוֹךְ
הַמַּיִם. אֵין מִי שְׁעוֹמֵד עֲלֶיהָ, פְּרֻט
לְרִצּוֹן שֶׁל אִישׁ צָדִיק בְּאוֹתָהּ
תִּפְלָה שְׁנֹכְנֶסֶת בְּאוֹתוֹ הַיֵּכָל
וְעוֹלָה לְקֶשֶׁר קֶשְׁרִים בְּשִׁלְמוֹת
בְּתַחֲלָה שֶׁל הָרוּחַ [הָאוֹר] הַזֶּה כְּרִאוּי.
אִז הָאוֹר מִתְעַטֵּף בָּהּ וְשִׁמַּח בָּהּ,
וְעוֹלָה עִמָּה לְהַתְּקַשֵּׁר בְּקֶשֶׁר שֶׁל
הַהַיֵּכָל הַשְּׁנֵי, לְהַתְּכַלֵּל רוּחַ
שְׁכַלּוֹל בְּרוּחַ אַחֲרַת עֲלִיוֹנָה
שְׁעִלְיוֹ.

וְסִלְקָא לְקֶשֶׁרָא קֶשְׁרִין בְּשִׁלְיָמוֹ בְּשִׁרְוֹתָא (דף מב ע"א) דְּרוּחַ (ג"א דְּנְהוּרָא) דָּא
כְּדָקָא חֲזִי. כְּדִין נְהוּרָא אֶתְעַטֵּף בֵּיהּ וְחָדִי בָּהּ וְסִלְקָא עִמָּה לְאַתְקֶשְׁרָא
בְּקֶשְׁרָא דְּהַיֵּכָלָא תְּנִינָא. לְאַתְכַּלְלָא רוּחָא דְּכַלִּיל בְּרוּחָא אַחֲרָא עֲלָאָה
דְּעֲלִיָּה.

אַתְמַנָּא עַל אַנוּן אוֹפָנִים. בְּאַרְבַּע גִּלְגָּלִים
נְטָלִין כָּל חַד וְחַד מֵאַנוּן אַרְבַּע. בְּכָל גִּלְגָּלָא
וְגִלְגָּלָא תְּלַת סְמְכִין. וְאַנוּן תְּרִיסַר סְמְכִין
בְּאַרְבַּע גִּלְגָּלִין. רוּחָא דָּא שְׁלֵטָא עַל כֹּלָא.
מִהֲכָא נְפָקוּ. וְדָא רוּחָא קִימָא לְכַלְהוּ. (ד"א
וְהָא) מִינָה אַתְזָנוּ.

אַלִּין אַרְבַּע (ד"א ל"ג אוֹפָנִים) אַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל
חַד וְחַד. וְכָל אַנוּן אַנְפִּין אַסְתַּכְּיִין
לְאַרְבַּע סְטָרִין דִּיהוּא חִיּוֹתָא דְּקִימָא
עֲלִיָּהּ. כְּדִן נְטָלִין אַלִּין אַרְבַּע תַּחוֹת הַהוּא
חִיּוֹתָא. עָאלוּ דָּא בְּדָא וּמְשַׁלְּבִין דָּא בְּדָא
כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר, (שְׁמוֹת כו וְלוּ) מִקְבִּילוֹת
הַלוּלָאוֹת אִשָּׁה אֶל אַחוֹתָהּ. לְאַתְכַּלְלָא חֲדָא
בְּחֲדָא וּלְאַעֲלָא דָּא בְּדָא. כְּדִן נְטָלִין אַנוּן
גִּלְגָּלִין אֶשְׁתַּמַּע קֹל נְעִימוֹתָא בְּכָל אַנוּן
חִילִין דִּלְתַתָּא לְזִינִיָּהּ.

תַּחוֹת הַיֵּכָלָא דָּא מִתְפָּרְשִׁין חִילִין לְבַר
לְכֶמֶה סְטָרִין דְּרְקִיעִין דִּלְתַתָּא עַד
דְּמָטוּ לְכַכְבָּא דִּשְׁבַּתָּאֵי. כֹּלָהוּ אַסְתַּכְּיִין
לְהַיֵּכָלָא דָּא. מִתְמָן אַתְזָנוּ. כֹּל אַלִּין דִּי
בְּהַיֵּכָלָא דָּא כֹּלָהוּ אַסְתַּכּוּ לְהַהוּא רוּחָא
דְּכַתִּיב, (יִחְזַקְאֵל א) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הָרוּחַ
לְלֶכֶת יִלְכוּ לֹא יִסְבוּ בְּלֶכְתָּן. וְדָא הוּא
הַיֵּכָלָא דְּאַקְרִי לְבַנַּת הַסְּפִיר.

רוּחָא דָּא דְּכַלִּיל רוּחָא אַחֲרָא תְּנִינָא סִלְקָא
וְנִחַתָּא נְהוּרִיָּה דְּלָא שְׁכִיף (שְׁכַב)
לְעֲלָמִין כְּנְהוּרָא דְּשִׁמְשָׁא גּוּ מִיא. לִית מָאן
דְּקָאִים עֲלִיָּהּ. כְּרִיעוֹתָא דְּבַר נֶשׁ זַפְאָה,
בְּהַהוּא צְלוֹתָא דְּעָאלַת בְּהַהוּא הַיֵּכָלָא

וְרוּחַ זֶה שְׁפוּלְלֶת, פּוֹלְלֶת בָּהּ
אוֹתָהּ חַיָּה וְכָל אוֹתָם אוֹפְנִים
וְגִלְגָּלִים, וְנֶאֱחָזִים בּוֹ כְּמוֹ
שְׁנֵאֲחָזִים אֶשׁ בְּמִים וּמִים בְּאֵשׁ,
דְּרוֹם בְּצָפוֹן, צָפוֹן בְּדְרוֹם, מְזַרְחָ
בְּמַעְרָב, וּמַעְרָב בְּמְזַרְחָ. כִּף
נֶאֱחָזִים כָּלֶם זֶה בְּזָה וְנֶקְשְׂרִים זֶה
בְּזָה. אוֹתָהּ רוּחַ עוֹלָה לְהִתְקַשֵּׁר,
וְאוֹתָהּ חַיָּה מְסַפְּכֶת לְמַעְלָה אֶל
הַהֵיכָל הַשְּׁנִי, וּמְסַפְּכִים זֶה בְּזָה.
בְּאֲמֻצֵּעַ הַהֵיכָל הַזֶּה נְעוּץ עֲמוּד
אֶחָד שְׁעוֹלָה עַד אֲמֻצֵּעַ הַהֵיכָל
הָאֲחֵר, וְהוּא נְקוּב וְנְעוּץ (נִיֵּא נְקִיב
נְעוּץ) מְלֻמְטָה לְמַעְלָה לְהִדְבֵּק רוּחַ
בְּרוּחַ, וְכֵן עַד לְמַעְלָה מִכָּלֶם
לְהִיּוֹת כָּלֶם רוּחַ אַחַת, שְׁנֵאֲמֹר

(קהלת א) וְרוּחַ אֶחָד לְכָל.

הַיְכָל שְׁנִי. כְּתוּב (שְׁמוֹת כד) וְכַעֲצֵם
הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר. כֵּאֵן הוּא אוֹתוֹ רוּחַ
שְׁנֵקָרָא זֶה, וְעוֹמֵד בְּלֶכֶן תְּמִיד
שְׁלֵא יִתְעָרְבוּ גִּוְנוֹי בְּאֲחֵר, וְהוּא
עֲצֵם שְׁלֵא מִשְׁתַּנֶּה לְעוֹלָמִים. זֶה
אֵינוֹ בְּהִתְגַּלּוֹת כִּף לְהִתְנוּצֵץ כְּמוֹ
הָאֲחֵר. זֶה קֶשֶׁה לְהִתְגַּלּוֹת. כְּמוֹ
סֵתֵר הַעֵיִן שֶׁכְּשִׁמְתַּגְּלֶגֶלֶת, זוֹהֶרֶת
וְנוֹצֵצֶת בְּגִלְגוּל. וְגַם זֶה כִּף. מִשּׁוּם
שֶׁכְּשִׁאוֹתוֹ רוּחַ רֵאשׁוֹן עוֹלָה,
מְגִלְגֵל בְּגִלְגֵל וּמְגִלָּה אוֹתוֹ,
וְנֶקְשֵׁר יַחַד אִתּוֹ בְּקֶשֶׁר שֶׁל לֶכֶן
הַעֵיִן תּוֹף גִּוְן אֲחֵר שֶׁהוּא דְקִיק
מִמֶּנּוּ שְׁשׁוּרָה עָלָיו.

רוּחַ זֶה מִתְגַּלְגֶּלֶת מִתּוֹף רוּחַ
שְׁלֻמְטָה. הָאוֹר שְׁלֻמְטָה סוֹבֵב
לְגִלְגֵל (וְגִלְגֵל) הָאוֹר הַזֶּה וּמְאִיר. וְלֹא
יְכוּל לְהֵאִיר עַד שְׁאוּחֻז בּוֹ
הַתְּחַתּוֹן וְנֶקְשֵׁר עִמּוֹ וְאִזּוּ מְאִיר,
וְאוּחֻז בְּאוֹר שְׁלֻמְטָה (וְשִׁתָּה מְאִיר)
שֶׁהוּא כְּלוּל וְלֹא מִשְׁתַּנֶּה בְּכָלֶל,
אֶלֶּא מִתְגַּלָּה בְּגִלְלוֹ בְּגִלְגוּל שְׁלוֹ.
וּכְשִׁאוֹר זֶה מִתְגַּלְגֵּל, נוֹטֵל אוֹר
אֲחֵר לְצַד שְׁמֵאל וּמִתְגַּלְגֵּל עִמּוֹ
וּמְסוֹבֵב עִמּוֹ. וְזֶה סוּד הַכְּתוּב

וְרוּחָ דָא דְכָלִיל כְּלִיל בִּיהַ הִיֵּא חִיּוּתָא
וְכָל אֲנוּן אוֹפְנִין וְגִלְגָּלִין וְאִתְאַחְדָן
בִּיהַ כְּגוֹנוֹנָא דְאִתְאַחְדָא אֶשָּׁא בְּמִיָּא, וּמִיָּא
בְּאֶשָּׁא. דְרוֹם בְּצָפוֹן, צָפוֹן בְּדְרוֹם. מְזַרְחָ
בְּמַעְרָב, וּמַעְרָב בְּמְזַרְחָ. הָכִי אִתְאַחְדָן כְּלָהוּ
דָא בְדָא וְאִתְקַשְׁרָן דָא בְדָא. הֵהוּא רוּחָא
סְלֵקָא לְאִתְקַשְׁרָא. וְהֵהוּא חִיּוּתָא אִסְתְּכִיָּא
לְעִילָא לְגַבֵּי הַיְכָלָא תְנַיִינָא וְאִסְתְּכִיִּין דָא
בְדָא.

בְּאֲמֻצֵּעִיתָא דְהַיְכָלָא דָא נְעִיץ חַד עֲמוּדָא
דְסֵלְקָא עַד אֲמֻצֵּעִיתָא דְהַיְכָלָא
אַחְרָא. וְאִיהוּ נְקִיב וְנְעִיץ (נִיֵּא נְקִיב נְעִיץ) מִתְתַּא
לְעִילָא לְאִתְדְבֵּקָא רוּחָא בְרוּחָא וְכֵן עַד
לְעִילָא מִכְּלָהוּ. לְמַהוּי כְּלָהוּ רוּחָא חַדָּא
כְּמַה דְאִתְ אֲמֹר, (קהלת א) וְרוּחַ אֶחָד לְכָל:

הַיְכָלָא תְנַיִינָא כְּתִיב, (שְׁמוֹת כד) וְכַעֲצֵם
הַשָּׁמַיִם לְטוֹהַר. הָכֵא אִיהוּ הֵהוּא
רוּחָא דְאֲקָרִי זֶהֲרַ. וְקִיֵּמָא בְּחַוּרְתָּא תְדִיר.
דְלָא אִתְעָרְבוּ גִוְנוֹי בְּאַחְרָא. וְאִיהוּ עֲצֵם
דְלָא אִשְׁתַּנִּי לְעֵלְמִין. דָּא לָאוּ אִיהוּ
בְּאִתְגַּלְיָא הָכִי לְאִתְנַצֵּצָא כְּאַחְרָא. דָּא קָשִׁי
לְאִתְגַּלְיָא. כְּסִתִּימוֹ דְעִינָא דְכַד מִתְגַּלְגֵּלָא
אִזְדְּהַר וְנַצִּיץ בְּגִלְגוּלָא. וְדָא אוֹף הָכִי. בְּגִין
דְכַד הֵהוּא רוּחָא קְדֻמָּאָה סְלֵקָא מְגִלְגֵּל
בְּגִלְגוּלָא וְגַלִּי לִיהַ, וְאִתְקַשֵּׁר בְּהִדְיָה
בְּקִשׁוּרָא דְחַוּרְתָּא דְעִינָא גוֹ גִוּוֹן אַחְרָא
דְאִיהוּ דְקִיק מִיְנִיהַ דְשְׁאִרֵי עָלוּי.

מִתְגַּלְגֵּלָא רוּחָא דָא מְגוֹ רוּחָא דְלִתְתַּא.
נְהוּרָא דְלִתְתַּא אִסְחַר לְגִלְגָּלָא
(נִיֵּא וְגִלְגֵל) נְהוּרָא דָא וְאִתְנַהִיר. וְלֹא יְכִיל
לְאִתְנַהֵרָא עַד דְאֲחִיד תְּתַאָה בִּיהַ וְאִתְקַשֵּׁר
בְּהִדְיָה וְכִדִּין אֲנַהִיר. וְאֲחִיד בְּנְהוּרָא דְלִתְתַּא

(ד"א ל"ג דְתַנַּח מְהִיר) דְהוּא כְּלִיל וְלֹא אִשְׁתַּנִּי כְּלָל. אֶלֶּא אִתְגַּלְיָא בְּגִינִיהַ בְּגִלְגוּלָא

(שיר ז) חמוקי ירכיב כמו חלאים מעשה ידי אמן. אשרי מי שידוע לגלות [לגלגל] מאורות. רוח אחרת נכללת עמו ומסתובב [מאיר] ומאיר סביבו בגון תכלת ולבן. אותו לבן נקשר בלבן הזה, ואותו תכלת נקשר באדם של האור הפתוחון שלצד שמאל, ונכללים זה בזה ונהיים אחד, ונקראים עצם השמים. וכל מה שלמטה ואותו היכל שלמטה, הפל נכלל כאן. והיות שהפל נכלל כאן, נקרא עצם השמים.

מבדל שאורות הללו נבראו אותם שרפים של שש כנפים, כמו שנאמר (ישעיה ו) שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד. כלם בשש, משום שכלם מעצם השמים. אלה הם ששרפים את אלה שלא חוששים על כבוד רבונם. וסוד שהמשתמש בכתר חולף. מי שקורא ושונה ששה סדרי משנה, זהו מי שידוע לסדר ולקשר קשור של יחוד של רבוננו כראוי. אלה אותם שמקדשים השם הקדוש של רבונם בכל יום תמיד.

בשמות הנגלים האורות, יוצא מהם אור של חיה אחת, שהיא עומדת ומטלת על ארבע חיות השליטות על הראשונות שפוללות אותם בתוכם. ובאלה כשנוסעים, כופים השרפים פחתונים נחשים שיוצאים מתוף אותו נחש שרף שגורם מות לכל העולם.

אלה החיות פני נשר, מסתפלות אל אותה חיה הנשר עליון שעליהם, כמו שנאמר (משלי ל) דרך הנשר בשמים. רוח זו שולטת על הפל. אותו החיה שרוממת [נ"א

דיליה. וכד נהורא דא מתגלגלא נטיל נהורא אחרא לסטר שמאלא ואתגלגלא בהדיה ואסתחר עמיה. ורזא דא כתיב, (שיר השירים ז) חמוקי ירכיב כמו חלאים מעשה ידי אמן. זפאה איהו מאן דידע לגלאה (נ"א לגלגלא) נהורין. רוחא אחרא אתפליל בהדיה ואסתחר (ואנהיר) ונהיר סחרניה בגוון תכלא וחרור. והוא חורר אתקשר בחורר דא. והוא תכלא אתקשר בסומקא דנהורא תתאה דלסטר שמאלא. ואתפלילו דא בדא והווי חד. ואקרון עצם השמים. וכל מה דלתתא והוא היכלא דלתתא כלא אתפליל הכא. ובגין דכלא אתפליל הכא אתקרי עצם השמים.

מבדל דנהורין אלין אתבריאנו אנון שרפים דשית גדפין כמה דאת אמר (ישעיה ו) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד. פלהו בשש. בגין דכלהו מעצם השמים. אלין אנון דאוקידו לאנון דלא חיישי על יקרא דמאריהון. ורזא דאשתמש בתגא חלף. מאן דקארי ותני שית סדרי משנה דא הוא מאן דידע לסדרא ולקשרא קשורא יחודא דמאריה פדקא יאות. אלין אנון דמקדשין שמא קדישא דמאריהון בכל יומא תדיר.

כד מתגלגלן נהורין נפק מנייהו נהירו דחד חיוותא. דאיהי קיימא ורמא על ארבע חיוון שליטין על קמאי דכלילו לון בגווייהו. ובאלין כד נטלין אתכפיין שרפים תתאי נחשים דנפקי מגו ההוא נחש שרף דגרים מותא לכל עלמא.

אלין חיוון אנפי נשר מסתפלן לגבי ההוא חיוותא נשרא עלאה דעליהו, כמה דאת אמר, (משלי ל) דרך הנשר

בשמים. רוחא דא שלטא על פלא. ההיא חיותא דרמיז (ג"א דרמיז) על פלהו אסתכייא לעילא וכלהו לגביה (ר"א לגביה).

בלהו פד נטלין מזדעזעין כמה חיילין. מנהון נהירין. מנהון מתתברי (ג"א מסתברי מקמיהון) מקיומיהון (פ"מיהון) ואוקידון לון בנורא ואתיין ומתחדשון כמלקדמין. פלהו עאלין תחות ההיא חיותא מסתתרין תחות גדפהא לאכללא לון לעילא.

אנון ארבע חיוון (דף טב ע"ב) סלקין פד רוחא אזהר בגו ההוא חיותא. ארבע גלגלין לכל חד וחד. גלגלא חדא אסתכי לסטר מזרח. תלת סמכין נטלין ליה ואסתכין לאמצעיתא. וגלגלא חדא אסתכי לסטר מערב, ותלת סמכין נטלין ליה ואסתכין לאמצעיתא. וגלגלא חדא אסתכי לסטר דרום. ותלת סמכין נטלין ליה ואסתכין לאמצעיתא. וגלגלא אחרא אסתכי לסטר צפון ותלת סמכין נטלין ליה ואסתכין לאמצעיתא. וכלהו סמכין תריסר נטלין מגו אמצעיתא. וההוא אמצעיתא סגיר ופתח. וכל גלגלא וגלגלא כד נטלא קלא אשתמע בכלהו רקיעין.

אלין ארבע חיוון (ר"א דלעילא) פלהו (מתלבשון) (ס"א אשתלבון) דא בדא. ועאלין אנון אופנים דלתתא בגו אלין חיוון דלעילא כלילן אלין באלין, רוחא דא דאתפליל באנון רוחין מלהטא וסלקא לאתאחדא לעילא וקיימא לאתאחדא ולהתקשרא ברעותא דבר נש זכאה בההיא צלותא דצלי. דכד סלקא ועאלת בההוא היכלא נטיל פלא וכלהו נטלין בהדה ואתפלילו דא בדא עד דאתפלילו בההוא רוחא.

שמואל] על כלם, מסתפלת למעלה, וכלם אליה [ג"א אלה]. בשבדם נוסעים, מזדעזעים כמה צבאות. מהם מאירים, מהם משתברים [ג"א מסתברים מלפניהם] מקיימם [מ"מיהם] ושורפים אותם באש, ובאים ומתחדשים כמקדם. כלם נכנסים תחת אותה חיה, ומסתתרים תחת כנפיה להכלילם למעלה.

אותן ארבע חיות עלות פשרוח זוהרת לתוף אותה החיה. ארבעה גלגלים לכל אחת ואחת. גלגל אחד מסתפל לצד מזרח, ושלושה עמודים נושאים אותו ומסתכלים לאמצע. וגלגל אחד מסתפל לצד מערב, ושלושה עמודים נושאים אותו ומסתכלים לאמצע. וגלגל אחר מסתפל לצד דרום, ושלושה עמודים נושאים אותו ומסתכלים לאמצע. וגלגל אחר מסתפל לצד צפון ושלושה עמודים נושאים אותו ומסתכלים לאמצע. וכל שנים עשר העמודים נושאים מתוף האמצע, ואותו האמצע סגור ופתוח. וכל גלגל וגלגל כשנוסע, קול נשמע בכל הרקיעים.

אלו הארבע חיות [שלמעלה] כלם מתלבשות [משתלבות] זו בזו, ונכנסים אותם אופנים שלמטה לתוף החיות הללו שלמעלה פלולים אלה באלה. רוח זו שנוכללה באותן רוחות, ליהט ועולה להאחז למעלה ועומדת להתאחדן ולהתקשר ברצון האיש הצדיק באותה תפלה שמתפלל. שפשעולה ונכנסת באותו היכל, לוקח הפל, וכלם נוטלים יחד עמה ונכללו זה בזה עד שנכללים באותה רוח.

וְהָיָה רוּחַ נְטֹלֶת בְּרָצוֹן שֶׁל קֶשֶׁר הַיַּחֲדוּד שֶׁל הַתַּפְּלָה שְׁמִיחַדָּת הַכֹּל, עַד שֶׁפֶלֶם מְגִיעִים לְהִיכַל הַשְּׁלִישִׁי כְּלוּלִים זֶה בְּזֶה, כְּמוֹ הָרֵאשׁוֹנִים אֲשֶׁר בְּמִים, וּמִים בְּאֵשׁ, רוּחַ בְּעָפָר, וְעָפָר בְּרוּחַ. מְזַרְח בְּמַעְרָב, מַעְרָב בְּמְזָרְח, צָפוֹן בְּדָרוֹם, וְדָרוֹם בְּצָפוֹן. וְכֵן כָּל הַלְלוֹ מִתְקַשְּׂרִים זֶה בְּזֶה, וְנֶאֱחָזִים זֶה בְּזֶה וּמְשַׁלְּבִים זֶה בְּזֶה. וְכֵן כְּמֵה צְבָאוֹת וּמְחַנּוֹת שֶׁנֶּאֱחָזוּ [ג"א שְׂרָדוּ] לְמַטָּה וְהִתְעַרְבוּ בְּאוֹתָם תַּחְתּוֹנִים עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְכוֹכַב צֶדֶק, וְשֵׁם כְּמֵה מְמַנִּים עַל הָעוֹלָם.

וּבְשִׂרְחָה זֶה שֶׁנִּכְלָל מִכָּל מַכְלָם וְכָלֵם כְּלוּלִים בּוֹ, עוֹלָה וְנֶאֱחָזוּ וְנִכְנָסוּ לְתוֹךְ הַיַּיִכָּל הַשְּׁלִישִׁי עַד שֶׁנֶּאֱחָזוּ בְּרוּחַ שֶׁל שָׁם בְּתוֹךְ אוֹתוֹ הַעֲמוּד שְׁעוֹמֵד בְּאֲמָצֵעַ, וְאִזּוּ הַכֹּל בְּשִׁלְמוֹת עַד כָּאֵן כְּרָאוּי. וְכָלֵם רוּחַ אֶחָד כְּלוּל מִהַכֹּל וְשֵׁלֶם מִהַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְרוּחַ אֶחָד לְהִנָּה [כ"ל]. כָּאֵן הַכְּרִיעָה לְהַדְּבִק בְּרַבּוֹנוֹ.

הַיַּיִכָּל שְׁלִישִׁי. הַיַּיִכָּל זֶה הוּא הַיַּיִכָּל שֶׁל אוֹתוֹ רוּחַ שֶׁנֶּקְרָא נִגְהָ. רוּחַ זֶה הוּא טְהוֹר, בְּרוּר מִכָּלֵם. אֵין בּוֹ גְּזוּן שֶׁנֶּרְאָה בּוֹ, לֹא לִבָּן וְלֹא יָרֵק וְלֹא שָׁחַר וְלֹא אָדָם, וְלָכֵן נִקְרָא טְהוֹר. טְהוֹרָה בְּרוּרָה מִכָּל הַתַּחְתּוֹנִים הַלְלוֹ. וְאִף עַל גַּב שֶׁהוּא טְהוֹר מִהַכֹּל, לֹא נִרְאָה עַד שֶׁהִתְחַתּוֹנִים הַלְלוֹ מִתְגַּלְגְּלִים וְאוֹחָזִים [ג"א וְכוּרִים] בּוֹ וְנִכְנָסִים בְּתוֹכּוֹ [כ"ו]. כִּיּוֹן שֶׁנִּכְנָסִים בְּתוֹכּוֹ, אִזּוּ מִרְאָה אֶת אוֹרוֹ, וְלֹא גְּזוּן אֶחָד מִכָּלֵם.

בְּשִׁנְשָׁרָם רוּחַ זֶה מִכָּל הַתַּחְתּוֹנִים, יוֹצֵא מִמֶּנּוּ אוֹר שֶׁכְּלוּל בְּשִׁלְשָׁה מְאוֹרוֹת. אוֹתָם שְׁנֵי מְאוֹרוֹת עוֹלָם יוֹרְדִים וְנוֹצְצִים. בְּאוֹתוֹ נִצְנוֹץ נִרְאִים

וְהָיָה רוּחַא נְטֹלָא בְּרַעוּתָא דְקִשּׁוּרָא דִּיחֻדָּא דְצִלוּתָא דְמִיחַדָּא כְּלָא עַד דְמָטוּ כְּלָהוּ לְהִיכְלָא תְּלִיתָאָה כְּלִילָן דָּא בְּדָא כְּדִקְדְּמָאִי, אֲשָׁא בְּמִיא, וּמִיא בְּאֲשָׁא. רוּחַא בְּעַפְרָא, וְעַפְרָא בְּרוּחָא. מְזַרְח בְּמַעְרָב, מַעְרָב בְּמְזָרְח. צָפוֹן בְּדָרוֹם, דָּרוֹם בְּצָפוֹן. וְהָכִי הֵנִי כְּלָהוּ מִתְקַשְּׂרִין דָּא בְּדָא וּמִתְאַחֲדִין דָּא בְּדָא וּמְשַׁלְּבִין דָּא עִם דָּא. וְכֵן כְּמֵה חִיילִין וּמְשַׁרְיִין דְּאִתְאַחֲדוּ (ג"א דִּנְחִתִּי) לְתַתָּא וְאִתְעַרְבוּ בְּאַנוּן תַּתָּאִי עַד דְּמָטוּ לְכַכְבָּא דְצֶדֶק וְתַמָּן כְּמֵה מְמַנִּין עַל עֲלָמָא.

וְכֵן רוּחַא דָּא דְאִתְפְּלִיל (ר"א אִתְכְּלִיל) מְכַלְהוּ וְכְלָהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ. סְלִיק וְאִתְאַחַד וְעָאל בְּגוֹ הַיַּיִכָּל תְּלִיתָאָה עַד דְּאִתְאַחַד בְּרוּחָא דְתַמָּן בְּגוֹ הַהוּא עֲמוּדָא דְקָאִים בְּאֲמָצֵעִיתָא. וְכֵדִין כְּלָא אֲשֶׁתְּלִים עַד הָכָא כְּדָקָא יָאוּת. וְכְלָהוּ רוּחַא חָדָא כְּלִיל מִכָּלֵם וְשֵׁלֶם מִכָּלֵם כְּמָא דְאִתְּ אֲמַר וְרוּחַ אֶחָד לְהִנָּה. הָכָא הַכְּרִיעָה לְאִתְדַבְּקָא בְּמֵאֲרִיהּ:

הַיַּיִכָּל תְּלִיתָאָה. הַיַּיִכָּל דָּא אִיהוּ הַיַּיִכָּל דְּהַהוּא רוּחַא דְאֶקְרִי נִגְהָ, רוּחַא דָּא אִיהוּ דְכִיָּיא בְּרִיר מְכַלְהוּ. לִית לִיהּ גְּזוּן דְאִתְחַזִּי בֵּיהּ לָאו חַוּוּר וְלָאו יְרוּק וְלָאו אוּכְם וְלָאו סוּמְק. וּבְגִין כֶּהָ אֶקְרִי טוֹהַר. דְכִיָּיא בְּרִירָא מִכָּל אֵלִין תַּתָּאִין. וְאִף עַל גַּב דְאִיהוּ דְכִיָּיא מִכָּלֵם, לֹא אִתְחַזִּי עַד דְאֵלִין תַּתָּאִי מִתְגַּלְגְּלִין וְאִחֻדִין (ג"א וְכִרְאוּ) בֵּיהּ וְעָאלִין בְּגוֹיָה (ג"א בֵּיהּ). כִּיּוֹן דְעָאלִין בְּגוֹיָה כְּדִין אִחֻזִּי נְהוּרִיהּ וְלֹא גְּזוּן חַד מְכַלְהוּ.

בְּרִ אֲשֶׁתְּלִים הַאי רוּחַא מְכַלְהוּ תַתָּאִי, אֲפִיק מְגִיָּה נְהוּרָא דְכְּלִיל בְּתַלְתָּ נְהוּרִין. אֲנוּן תְּרִין נְהוּרִין סְלִקִין וְנִחֲתִין וְנִצְצִין. בְּהַהוּא נִצְוֹצָא אִתְחַזִּין עֲשְׂרִין וְתִרִין נְהוּרִין מְשַׁנְיִין

עשרים ושנים אורות משנים זה
מזה, וכלם אור אחד. ונכנסים
באותו האור האחד.

ואותו האור כולל אותם, ולא
מאיר פרט לזמן שהאורות הללו
שלמטה עולים. ואותו רצון של
התפלה נושא את כלם. אז אותו
אור יוצא מתוך אותה רוח. מאיר
אותו האור ומוציא שני האורות
הנוצצים הללו, ונראים כחשבון
עשרים ושנים אותיות התורה.
אחר כך חוזרים ונכללים באותו
האור.

כר אותם האורות תחתונים
[באותם אורות], כלם כלולים באורות
הללו [תחתונים], וכלם באור הנה.
האור הנה כולל בתוך אותו
הרוח, ואותו הרוח עומד בהיכל
השלישי הנה, ולא עומד
להתישב אלא בתוך ההיכל
הרביעי שהשתוקקותו לעלות
לתוכו.

המאורות הללו שיצאו מתוך
אותה הרוח, כשנוצצים
מתחברים כל המאורות
הנוצצים. בשעה שיוצאים מתוך
אותו אור אחד ודוחקים ודוחים
להתנוצץ. יוצאת מהם חיה אחת
קדושה גדולה, דמותה כמראה
של כל אלו שאר החיות. דמות
אריה ודמות נשר כלולים כאחד,
ונעשו בה דמות אחת מהם.

תחת החיה הזאת יש ארבעה
אופנים עליונים כמראה תרשיש
מרקם בכלילות כל הגונים. ושש
מאות אלף רבוא [גדולים] כלם
בתוכם. וארבעה האופנים הללו
כלם בשמונה כנפים, וכלם
יוצאים מתוך אור אותה החיה
ששולטת עליהם. בשעה שנוצץ
אותו האור, מוציאה צבאות
צבאות הללו.

וארבעה אלה שמתחתיה
עומדים בארבעת צדי העולם

דא מן דא וכלהו חד נהורא. ועאלין בגו
ההוא חד נהורא.

וההוא נהורא כליל לון. ולא נהיר, בר
בזמנא דאלין נהורין דלתתא סלקין
וההוא רעותא דצלותא נטיל לכלהו. כדין
ההוא נהורא נפיק מגו ההוא רוחא. אתנהיר
ההוא נהורא ואפיק אלין תרין נהורין נצצין
ואתחזון כחושבן עשרין ותריין אתוון
דאורייתא. לבתר מתהדרין וכלילין בההוא
נהורא.

כר אנון נהורין תתאי [באנון נהורין] כלהון פלילין
בהני נהורין [תתאי] וכלהו בנהורא דא.
האי נהורא איהו פליל בגו ההוא רוחא.
וההוא רוחא קיימא בהיכלא תליתאה דא.
ולא קאים לאתישבא אלא בגו היכלא
רביעאה דתאובתיה לסלקא לגויה.

אלין נהורין דנפקו מגו ההוא רוחא כד
מנצצין מתחברין כלהו נהורין דנצצין.
בשעתא דנפקי מגו ההוא נהורא חדא
ודחקין [ג"א ודחין] לאתנצצא. נפקי מנייהו חד
חיותא קדישא רברבא דיוקנהא כחיוזו דכל
אנון [דף מג ע"א] שאר חיותא דיוקנא דאריה
ודיוקנא דנשר כלילין כחדא ואתעבידו בה
חד דיוקנא מנייהו.

תחות האי חיותא אית ארבע אופנין עלאין
כחיוזו דתרשיש מרקמן בכלילו דכל
גוונין. ושית מאה אלף רבוא [רבוא] כלהו
בגוניהו. ואלין ארבע אופנים בתמניא גדפין
כלהו. וכלהו נפקין מגו נהירו דההוא חיותא
דשלטא עלייהו. בשעתא דנציעץ ההוא נהורא
מפקא חילין חילין אלין.

ואלין ארבע דתחותה קיימין בארבע סטרין
דעלמא בארבע אנפין כל חד וחד.

בארבע פנים כל אחד ואחד. שתי פנים מסתכלות לאותה החיה, ושתי פנים מכסות בכנפיהם מאותם אורות שנוצצים שלא יכולים להסתכל. בכ"ו פעם שנוסעים אלה בארבעה גלגלים [ד"א ושנים עשר] [ושנים] עמודים פראשונים נעשה מאותה הזעה שלהם כמה צבאות ומחנות שכלם משבחים ומזמרים שלא שוקטים לעולמים. ולא אלה אין להם שעור.

ארבעה פתחים יש להיכל הזה לארבעת צדדי העולם. עשרה ממנים בכל פתח ופתח. ובזמן שכלם שבתוף ההיכלות שלמטה, ואותם היכלות עולים ברצון של תפלה זפה, כלם פותחים פתחים עד שגלגלים כלם אלה באלה, ומשלבים אלה באלה, ונכנסים כל הממנים לתוף ממנים, מחנות בתוף מחנות, אופנים בחיות וחיות באופנים. באופנים הללו מאורות במאורות, רוח ברוח, עד שנוכנסים ברוח זו.

בהיכל הזה יש מקום אחד כמראה זה שנוצץ, ושם גנונים כמה צבאות ומחנות שלא עולים ולא מתעטרים למעלה, אלא רק בשעה שכל אלה קושרים קשרים, וההיכל נוסע להתעטר. כלם יוצאים מלאים בדין, ונקראם מחזיקי מגנים. שלוחים בעולם מתוף בעלי הדין שבהיכל הרביעי. במקום זה תלויים בארבעה צדדים שש מאות אלף רבוא מגנים של זה לכל צד וצד. וכן למטה מהם חומות מקיפות, והם ששים.

וכר המגנים הללו גלחמים קרבות בקרבות ורמחים, פרט לכל אותם שלוחי הדין של העולם, עד שמגיעים דרגות בדרגות לכוכב מאדים. ואז ההיכל עולה

תרין אנפין מסתפלן לגבי ההוא חיותא. ותרין אנפין מחפין בגדפיהו מאנון נהורין דנצצין דלא יכלין לאסתכלא.

בכ"ו זמנא דנטלי אלין בארבע גלגלין (ד"א ויתריסר) (ותריז) סמכין כקדמאי אתעביד מההוא זיעא דלהון כמה חיילין ומשריין דכלהו משבחין ומזמרי דלא משתפכי לעלמין. ולאלין לית לון שעורא.

ארבע פתחין אית להיכלא דא לארבע סטרין דעלמא. עשר ממנן בכל פתחא ופתחא. ובזמנא דכלהו די בגו היכלין דלתתא. ואנון היכלין סלקין ברעו דצלותא דכייא. פלהו פתחין פתחין. עד דכלילן פלהו אלין באלין. ומשלבין אלין באלין. ועאלין פלהו ממנן גו ממנן. משריין גו משריין. אופנים בחיות וחיות באופנים. באלין אופנים, נהורין בנהורין רוחא ברוחא. עד דעאלו ברוחא דא.

בהיכלא דא אית דוכתא חדא כחיו דדהבא דנציץ. ותמן גניזין כמה חיילין ומשריין דלא סלקין ולא מתעטרין לעילא אלא בשעתא דכל אלין קשרין קשרין והיכל נטיל לאתעטרא כלהון נפקין מליין בדינא. ואקרון מארי תריסין. שליחן בעלמא מגו מארי דינן די בהיכלא רביעאה. בהאי דוכתא תליין בארבע סטרין שית מאה אלף רבוון מגינים דדהבא לכל סטר וסטר. וכן לתתא מנייהו שורין מקפן ואנון שתין.

וכר הגי מגינים פלהו מגיחין קרבין בסייפין ורומחין לבר בכל אנון שליחי דינן דעלמא עד דמטו דרגין בדרגין לככבא דמאדים. וכדין היכלא סלקא ואתעטרת לכל אותם שלוחי הדין של העולם, עד שמגיעים דרגות בדרגות לכוכב מאדים.

ומתעטר באותה רוח בכל אותם צבאות, ונשאר אותו מקום במקומו. ואותו מקום נקרא תא הרצים. אותם השלוחים רצים להשלים דינים ופרעניות בכל צדדי העולם.

בשעורה תפלה, נושאת כל המאורות הללו והמחנות, וקושרת קשרים ונכללים כלם כאחד, עד שנקשר רוח ברוח והם אחד. ונכנסים לתוך אותו עמוד להכלל ברוח של היכל הרביעי. אשרי חלקו של מי שיודע סוד רבונו ומרים הגלו במקום שצריך.

ובא וראה, הכל צריך זה לזה וזה לזה להשלים זה עם זה ולהאיר זה בזה, עד שעולה הכל למקום שצריך שלמות. מלמטה בהתחלה, ואחר כך מלמעלה, ואז השלמות היא בכל הצדדים ונשלם הכל כראוי. מי שיודע הסודות הללו ועושה שלמות, זהו שמתדבק ברבונו ומבטל כל הגזרות הקשות, והוא מעטר את רבונו ומושיף ברכות על העולם. וזהו אדם שנקרא צדיק עמוד העולם, ותפלתו לא חוזרת ריקם, וחלקו בעולם הבא, והוא בחשבון בני האמונה.

בא ראה, כל ההיכלות הללו וכל החיות הללו וכל הצבאות הללו וכל האורות הללו וכל הרוחות הללו צריכים זה לזה, כדי להשתלם מלמטה ולהשתלם אחר כך מלמעלה. ההיכלות הללו הם מתדבקים זה בזה.

וכך כמו הגונים שלמעלה [של העין] דבוקים זה עם זה. כל מה שבתוכם הם פאותו מראה שגראה בסתר כשמתגלגלת העין ונראה אותו זה נוצץ. ואותו מה שלא נראה פאותו גלגול, הוא אותה רוח ששולטת על הכל.

בהוא רוחא בכל אנון חיילין ואשתאר ההוא דוכתא באתריה. וההוא דוכתא אקרי תא הרצים. אנון שליחין מרהטי לאשלמא דינין ופרענין בכל סטרי עלמא.

בר סלקא צלותא נטיל כל הני נהורין ומשריין וקשר קשרין ואתכלילו כלהו כחדא. עד דאתקשר רוחא ברוחא ואנון חד. ועאלו גו ההוא עמודא לאתכללא ברוחא דהיכלא רביעאה. זפאה חולקיה מאן דיידע רזא דמאריה וארים דגליה באתר דאצטריף. ותא חזי כלא אצטריף דא לדא ודא לדא לאשלמא דא עם דא ולא תנהרא דא בדא עד דסליק כלא לאתר דאצטריף שלימו. מתתא בקדמיתא ומלעילא לבתר. וכדין איהו שלימו בכל סטריין ואשתלים כלא כדקא יאות. מאן דיידע רזין אלין ועביד שלימו. דא איהו מתדבק במאריה ובטיל כל גזרין קשין. ואיהו אעטר למאריה ומשיף ברכאן על עלמא. ודא איהו בר נש דאקרי צדיקא עמודא דעלמא וצלותיה לא אהדר ריקנייא וחולקיה בעלמא דאתי, ואיהו בחושפן בני מהימנותא.

תא חזי, כל הני היכלין וכל הני חיותא וכל הני חיילין וכל הני נהורין וכל הני רוחין פלהו אצטריכו דא לדא. בגין לאשתלמא מתתא. ולאשתלמא לבתר מלעילא. אלין היכלין אנון מתדבקין דא בדא.

וכלהו פגונוין דלעילא (כ"א דע"א) מתדבקין דא עם דא. כל מה די בגווייהו אנון פההוא חיזו דמתחזיא (צ"א א, סב) בסתימו כד מתגלגלא עינא ואתחזי ההוא זהרא נציץ. וההוא מה דלא אתחזי (ב"ה) פההוא גלגולא. איהו ההוא רוחא דשלטא על כלא. ובגין כף

וְלָכֵן עֹמֵד זֶה בְּזֶה דְרָגוֹת עַל
 דְרָגוֹת עַד שְׁמַתְעֵטֵר הַכֹּל כְּפֶאֱוִי.
 וּבֹא וּרְאֵה, אֲלֵמְלֵא פֶל אוֹתָם
 גּוֹנִים שֶׁל הָעֵינַן שְׁנֵרְאִים,
 כְּשֶׁנִּסְתַּמַּת הָעֵינַן וּמִתְגַּלְגֵּלַת
 בְּגַלְגֵּל, לֹא נִרְאִים אוֹתָם הַגּוֹנִים
 שְׁזוֹהָרִים, וְאֵלֵמְלֵא אוֹתָם גּוֹנִים
 לֹא נִדְבַק אוֹתוֹ הַנִּסְתֵּר שְׁשׁוֹלֵט
 עֲלֵיהֶם. נִמְצָא שֶׁהַכֹּל תְּלוּי זֶה
 בְּזֶה וְנִקְשֵׁר זֶה בְּזֶה כְּשֶׁנִּכְלָל הַכֹּל
 כְּאֶחָד בְּהִיכֹל הַשְּׁלִישִׁי. וְרִצּוֹן
 הַתְּפִלָּה עוֹלָה לְהַתְעַטֵּר בְּהִיכֹל
 הַרְבִּיעִי. וְאֵז הַכֹּל אֶחָד וְרִצּוֹן
 אֶחָד וְקִשֵּׁר אֶחָד. כֵּאֵן הַשְּׁתַּחֲוָא
 לְהַתְרַצוֹת לְרַבּוֹנוּ.

הִיכָר הַרְבִּיעִי. הִיכֹל זֶה הוּא
 מְשֻׁנָּה מִכֻּלָּם. אֲרַבְעָה הִיכֹלוֹת
 לְזֶה, זֶה לְפָנִים מִזֶּה, וְכֻלָּם הִיכֹל
 אֶחָד. כֵּאֵן הוּא רִוּחַ שְׁנֵקֵרָא זְכוֹת.
 בְּמָקוֹם זֶה מִתְהַפֵּף הַזְכוֹת שֶׁל כָּל
 הָעוֹלָם. רִוּחַ זוֹ נוֹשֵׂאת הַכֹּל.
 מִמְּנָה יוֹצְאִים שְׁבַעִים אוֹרוֹת
 כָּלָם נוֹצְצִים. וְכֻלָּם בְּעִגּוּל שְׁלֹא
 מִתְפַּשְׁטִים כְּמוֹ הָאֲחֵרִים הַלְלוּ.
 מִתְדַּבְּקִים זֶה בְּזֶה וּמְאִירִים זֶה
 בְּזֶה, אֲחוּזִים זֶה בְּזֶה. כָּל זְכוֹת
 הָעוֹלָם עוֹמְדוֹת לְפָנֵי הַמְּאֹרוֹת
 הַלְלוּ. מִכֻּלָּם יוֹצְאִים שְׁנֵי
 מְאֹרוֹת שְׁקוּלִים כְּאֶחָד
 שְׁעוֹמְדִים לְפָנֵיהֶם תְּמִיד.

בְּגֵד אֵלֶּה שְׁבַעִים מְמַנִּים
 גְּדוּלִים שְׁבַחוּץ שְׁסוֹכְבִים אֵת כָּל
 אֲרַבְעַת הַהִיכֹלוֹת הַלְלוּ. שְׁבַעִים
 אוֹרוֹת אֵלוֹ וּשְׁנֵי אוֹרוֹת
 שְׁעוֹמְדִים לְפָנֵיהֶם, כָּלָם פְּנִימִים
 לְפָנִים וְלְפָנִים, וְזֶה סוּד הַכְּתוּב
 (שִׁיר ז) בְּטִגָּף עֲרַמַת חֲטָיִם סוּגָה
 בְּשׁוֹשְׁנִים.

לְפָנֵי הָאוֹרוֹת הַלְלוּ נִכְנָסִים כָּל
 הַזְכוֹת וְעַל כָּל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם
 לְהַדוּן. שְׁנֵי הָאוֹרוֹת הַלְלוּ
 מְעִידִים עֲדוֹת, מִשׁוּם [שְׁחָם] שִׁישׁ
 שְׁבַע עֵינֵי ה' שְׁמִשׁוֹטְטִים בְּכֹל
 הָאָרֶץ, [כּוּן כָּל] וְכֹל מֵה שְׁנַעֲשֶׂה

קִימָא דָא בְּדָא דְרָגִין עַל דְרָגִין (וּדְרָגִין עַל דְרָגִין)
 עַד דְאֵתְעֵטֵר פְּלֵא (דְרָגִין מִג ע"ב) בְּדָקָא יָאוֹת.

וְתָא חֲזִי אֲלֵמְלֵא כָּל אַנּוּן גּוֹוִנִין דְעֵינָא
 דְאֵתְחֲזִיין, כִּד אֲסֵתִים עֵינָא וְאֵתְגַלְגֵּלַת
 בְּגַלְגֵּלַת לָא אֵתְחֲזוּן אַנּוּן גּוֹוִנִין דְזִהְרִין.
 וְאֵלֵמְלֵא אַנּוּן גּוֹוִנִין, לָא אֵתְדַבֵּק הֵוּא
 דְסֵתִים דְשְׁלֵטָא עֲלֵיהוּ. אֵשְׁתַּכַּח דְכֵלָא
 תְּלִיָא דָא בְּדָא וְאֵתְקִשֵׁר דָא בְּדָא כִּד אֵתְכִלִּיל
 פְּלֵא כְחָדָא בְּהִיכְלָא תְּלִיתָאָה. וְרַעוּתָא
 דְצִלוּתָא סִלְקָא לְאֵתְעֵטֵרָא בְּהִיכְלָא רְבִיעָאָה.
 כְּדִין פְּלֵא חַד. וְרַעוּתָא חָדָא וְקִשׁוּרָא חָדָא.
 הֵכָא הַשְּׁתַּחֲוָאָה לְאֵתְרַצָּאָה בְּמֵאֲרִיָּה:

הִיכָרָא רְבִיעָאָה, הִיכָרָא דָא אִיהוּ מְשֻׁנָּה
 מִכֻּלָּהוּ. אֲרַבְעֵ הִיכְלִין לְדָא. דָא לְגוּ
 מִן דָא וְכֵלְהוּ חַד הִיכְלָא. הֵכָא אִיהוּ רִוּחָא
 דְאֶקְרִי זְכוֹת, בְּאֵתֵר דָא מִתְהַפֵּף זְכוֹת דְכָל בְּנֵי
 עֲלֵמָא. רִוּחָא דָא נְטִיל פְּלֵא. מְנִיָּה נְפִקוּ
 שְׁבַעִין נְהוּרִין פִּלְהוּ מְנַצְצִין. וְכֵלְהוּ בְּעִגּוּלָא
 דְלֹא מִתְפַּשְׁטִי כְּאֵלִין אֲחֵרִין. מִתְדַּבְּקִין דָא
 בְּדָא וְנִהֲרִין דָא בְּדָא אֲחִידִין דָא בְּדָא. כָּל
 זְכוּיִן דְעֲלֵמָא קָמִי אֵלִין נְהוּרִין קִימִין.
 מִכֻּלָּהוּ נְפִקִי תְּרִין נְהוּרִין שְׁקוּלִין כְּחָדָא
 דְקִימִי קָמִיָּהוּ תְּדִירָא.

לְקַבֵּר אֵלִין אַנּוּן שְׁבַעִין רַבְרָבִין מְמַנִּין לְבַר
 דְסַחְרִין כָּל (הַנִּי) (ד"א אַנּוּן) אֲרַבְעֵ הִיכְלִין.
 שְׁבַעִין נְהוּרִין אֵלִין וְתִרֵי נְהוּרִין דְקִימִין
 קָמִיָּהוּ כֵלְהוּ פְּנִימָאִין גּוּ לְגוּ. וְרִצָּא דָא
 דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) בְּטִגָּף עֲרַמַת חֲטָיִם סוּגָה
 בְּשׁוֹשְׁנִים.

לְקָמִי נְהוּרִין אֵלִין עֲאֵלִין כָּל זְכוּ. וְכָל
 עוֹבְדִין דְעֲלֵמָא לְאֵתְדַנָּא. תְּרִין נְהוּרִין
 אֵלִין אַנּוּן סְהִדִי סְהִדוּתָא. בְּגִין (דְאֵנּוּן) דְאֵית
 שְׁבַעֵה עֵינֵי יי דְמִשְׁטְטִי בְּכָל אֲרַעָא (ס"א כּוּן כָּל)

בְּעוֹלָם נִרְשָׁם בְּאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה
מִמֶּשׁ וְאוֹתָהּ זְכוּת מִמֶּשׁ
וְעוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם. וּשְׁנֵי הָאוֹרוֹת
הִלְלוּ רוֹאִים בָּהֶם וּמְסַתְּפָלִים
וּמְעִידִים לִפְנֵי שְׁבָעִים אוֹרוֹת
הָאֵלֶּה. אֵלֶּה שְׁבָעִים גְּזוּרֵי גְזוּרוֹת
וְדִנִּים דִּינִים, הֵן לְטוֹב הֵן לְרָע.
וְכַאֵן הוּא מְקוֹם הַזְּכוּת.

רוּחַ זוֹ בַּהּ נִרְשָׁמוּ שְׁלֹשׁ אוֹתִיוֹת
שֶׁהֵם יִה"ו. שֶׁשְׁשֶׁה־אוֹתִיוֹת הִלְלוּ
נִדְבָקוֹת בְּמָקוֹם הַזֶּה בְּהִדְבָּקוֹת
שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה, אֲזוּ נִרְשָׁמִים בּוֹ
וְלֹא מְסַתְּלָקִים מִשָּׁם. אַחַר כֵּן
יוֹצֵא אוֹר אֶחָד שֶׁמְאִיר לְאַרְבָּעָה
צְדָדִים. הָאוֹר הַזֶּה מוֹצִיא שְׁלֹשָׁה
אַחֲרָיִם שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה בְּתֵי דִין
שְׁדִינִים דִּינִים אַחֲרָיִם בְּדִבְרֵי
הָעוֹלָם - בְּעֶשֶׂר, בְּעִנִּי, בְּמַחְלוֹת,
בְּשַׁלְמוֹת בְּכָל אוֹתָם שְׁאָר דְּבָרִים
שֶׁהָעוֹלָם נִדוֹן בָּהֶם. הֵיכַל אֶחָד
לְאוֹתָם שְׁבָעִים רְאִשׁוֹנִים לִפְנֵים.
שְׁלֹשָׁה לְאוֹתָם שְׁלֹשָׁה הָאַחֲרָיִם.
עוֹלָה הַרוּחַ הַזֶּה וְכוֹלְלֵת כָּל אֱלוֹ
שְׁלֹמֶטָה, וּמוֹצִיָּאָה חַיָּה קְדוּשָׁה
אֶחָת מִתְּלַהֲטָה, וְיֵשׁ לָהּ עֵינַיִם
כְּמוֹ עֵינֵי אָדָם לְהַשְׁגִּיחַ בְּאֵלֶּף
אַלְפִים וּרְבוֹא רִבְבוֹת צְבָאוֹת
בְּעֵלֵי הַדִּין. כָּלֵם לוֹקְחִים פְּתָקִים
וּפּוֹתְחִים וּסוֹגְרִים בְּעוֹלָם
וּמְשַׁלְּמִים דִּין.

תַּחַת הַחַיָּה הַזֶּה אַרְבָּעָה שְׂרָפִים
לוֹהֲטִים, כָּלֵם כִּכְפֹּתוֹר וּפְרַח
וּשְׁבִיבֵי אֵשׁ. עוֹלִים שְׁבָעִים
וּשְׁנַיִם גְּלָגְלִים לְכָל אֶחָד
מִלְהֲטִים בְּאֵשׁ. כְּשֶׁנוֹסְעִים,
נַעֲשֶׂה נֶהָר אֶחָד שֶׁל אֵשׁ. אֵלֶּף
אַלְפִים מְשַׁמְשִׁין לְאוֹתָהּ הָאֵשׁ,
וּמִשָּׁם יוֹצֵאִים כְּמָה צְבָאוֹת.
כְּשֶׁהַגְּלָגְלִים נוֹסְעִים, כְּמָה הֵם
רְבוֹא רִבְבוֹת שֶׁיַּעֲמִדוּ מֵהֶם בְּתוֹךְ
אוֹתָהּ הָאֵשׁ. תַּחַת הַהֵיכַל הַשְּׁנַיִ
יוֹצֵאִים צְבָאוֹת שְׁמוֹזְמָרִים וּבָאִים
לְהַתְקַרֵּב כָּאֵן וְכָלֵם נִשְׂרָפִים.

כָּל מָה דְּאֶתְעַבֵּיד בְּעֶלְמָא אֶתְרָשִׁים בַּהּ הוּא
עוֹבְדָא מִמֶּשׁ וְהָהוּא זְכוּתָא מִמֶּשׁ וְקִיּוּמִי
בְּקִיּוּמֵייהוּ. וְאֵלִין תְּרִין נְהוּרִין חֲמָאן בַּהּ
וּמְסַתְּפָלָן וְסָהְדֵי קָמֵי אֵלִין שְׁבָעִין נְהוּרִין.
אֵלִין שְׁבָעִין גְּזוּרֵי גְזוּרִין וְדִינֵי דִינֵין הֵן לְטַב
הֵן לְבִישׁ. וְהָכָא אִיהוּ אֶתְר דְּזְכוּתָא.

רוּחָא דָּא בִּיה אֶתְרָשִׁימוּ אֶתְוּוֹן תְּלַת דְּאֲנוּן
יִה"ו, דְּכַד אֵלִין אֶתְוּוֹן מִתְּדַבְּקָן בַּהּ אִי
אֶתְר בְּאֶתְדַבְּקוּתָא דְּדְכוּרָא וְנוֹקְבָא כְּדִין
אֶתְרָשִׁימוּ בִּיה וְלֹא אֶתְעַדוֹן מִתְּמָן. לְבַתָּר נִפְק
חַד נְהוּרָא נְהִיר לְאַרְבַּע סְטָרִין. הָאִי נְהוּרָא
אֶפִיק תְּלַת אַחְרָנִין דְּאֲנוּן תְּלַת בְּתֵי דִינֵין
דְּדִינֵין דִּינֵין אַחְרָנִין בְּמַלְיִן דְּעֶלְמָא בְּעוֹתְרָא
בְּמִסְפָּנוּ בְּמַרְעִין בְּשְׁלִימוּ בְּכָל אֲנוּן שְׁאָר
מַלְיִן דְּעֶלְמָא אֶתְדָן בַּהּ. חַד הֵיכְלָא לְאֲנוּן
שְׁבָעִין קְדָמָי לְגוּ. תְּלַתָּא לְאֵלִין תְּלַתָּא
אַחְרָנִין.

סְרַקָּא הָאִי רוּחָא וְכָלִיל כָּל אֲנוּן דְּלִתְתָּא.
וְאֶפִיק חַד חִיוּתָא קְדִישָׁא מִתְּלַהֲטָא
וְעֵינֵין לָהּ כְּעֵינֵי אִינְשָׁא לְאַשְׁגָּחָא בְּאֵלֶּף
אַלְפִין וּרְבוֹא רְבוּוֹן חֵיילִין מְאִרִייהוּן דְּדִינָא.
כְּלָהוּ נְטֻלִין פְּתָקִין וּפְתָחִין וּסְגָרִין בְּעֶלְמָא
וְאֶשְׁלִימוּ דִינָא.

תַּחֲוֹת הָאִי חִיוּתָא אַרְבַּע שְׂרָפִים מְלַהֲטִין
כְּלָהוּ כַחֲזוֹר וְשׁוֹשֵׁן וּשְׁבִיבֵי דְאֶשָׁא.
סְלָקִין שְׁבָעִין וְתִרִין גְּלָגְלִין לְכָל חַד מְלַהֲטִין
בְּאֶשָׁא. כַּד נְטֻלִין אֶתְעַבֵּיד נְהָר חַד דֵּי נוּרָא.
אֵלֶּף אַלְפִין מְשַׁמְשִׁין לְהָהוּא נוּרָא, מִתְּמָן
נְפָקִי כְּמָה חֵיילִין. כַּד גְּלָגְלִין נְטֻלִין. כְּמָה
אֲנוּן רְבוֹא רְבוּוֹן דִּיקוּמוֹן מְנִייהוּ כְּגוּ הָהוּא
נוּרָא. תַּחֲוֹת הֵיכְלָא תְּנַיִנָא נְפָקִי חֵיילִין
דְּמִזְמָרִין וְאֶתְיִין לְקַרְבָּא הָכָא וְאֶתְוֹקְדוֹן
כְּלָהוּ.

כָּרְ אֹתָם מִמְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁהִתְמַנּוּ לְשֵׁלֹט, מִכַּאֲן יוֹצֵא דִינָם לְשֵׁלֹט מִתּוֹךְ אוֹתָהּ הַרוּחַ שֶׁנֶּרְשָׁמָה בְּשֵׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת. וּמִכַּאֲן מַעֲבִירִים קִיּוּמָם מִהָעוֹלָם וְנִדְוָנִים בְּאֵשׁ הַזֶּה שֶׁשׁוֹפְעַת וְיוֹצֵאתָ. הַכֹּל נִמְסָר בְּהִיכָל הַזֶּה. מִשׁוּם שֶׁנֶּרְשָׁמוּ בְּשֵׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת כֵּאֵן, הַרוּחַ הַזֶּה נִכְלָלֵת בָּהֶם. אוֹתָהּ הַחֲזִיָּה מוֹצִיָּאה צְבָאוֹת וּמַחְנוֹת שְׁאִין לָהֶם חֲשִׁבּוֹן.

כָּרְ דִּינֵי הָעוֹלָם יוֹצֵאִים מִהִיכָל הַזֶּה, הֵן טוֹב וְהֵן לָרַע, פָּרֵט לְשֵׁלֹשָׁה - בְּנִים, חַיִּים וּמְזוֹנוֹת, שֶׁלֹּא נִתְּנָה רְשׁוֹת בְּמָקוֹם הַזֶּה. שְׁהַרִי בְּאוֹתוֹ נֶהָר עֲלִיּוֹן שֶׁכֵּל הָאוֹרוֹת שׁוֹפְעִים מִמְּנֵי הַדְּבָר עוֹמֵד. בְּאִמְצַע הַהִיכָל הַזֶּה הוּא מְקוֹם מִתְקַן כְּנֶגֶד הַרוּחַ שֶׁלְמַעְלָה בְּתוֹךְ הַרוּחַ הַזֶּה, וְזוֹ עוֹלָה בָּהֶם.

שְׁנַיִם עֶשֶׂר פְּתָחִים הֵם לְהִיכָל הַזֶּה. בְּכָל פְּתָח וּפְתָח כָּל אוֹתָם שָׂרִים וּמַמְנִים שְׁמִכְרִיזִים לְהוֹדִיעַ לְמִטָּה כָּל אוֹתָם הַדִּינִים הַעֲתִידִים לָרֶדֶת לְמִטָּה, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (דְּנִיאל ד) קוֹרָא בְּחִיל וְכֵן אוֹמַר קֶצְצוּ הָאֵילָן.

וּמִתּוֹךְ הַכְּרוֹזִים הִלְלוּ לוֹקָחִים דְּבָר כָּל בְּעֲלֵי הַכְּנָפִים, עַד שְׁמוֹדִיעִים הַדְּבָר לְרַקִּיעַ שֶׁל חֲמָה. וּמִשָּׁם, כְּשִׁיּוֹצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ, יוֹצֵא דְבָר וּמְשׁוֹטֵט בְּעוֹלָם עַד שְׁמַגִּיעַ לְאוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ שֶׁל הַרְקִיעַ שֶׁכֵּל כּוֹכְבֵי הַרְקִיעַ קְפוּאִים בּוֹ, שֶׁהוּא בְּאִמְצַע הַרְקִיעַ.

וְשׁוֹמְעִים הַדְּבָר, וְלוֹקָחִים אוֹתוֹ הַשָּׂרִים שֶׁתַּחַת [הַשָּׁמַיִם] הַשֶּׁמֶשׁ, וְאוֹתָם שְׁמַמְנִים עַל אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ, וּמִשָּׁם זֶה מִתְּפַשֵּׁט לְעוֹלָם. וְאִפְלוּ רוּחוֹת וְשָׂדִים וְאִפְלוּ עוֹפּוֹת הַשָּׁמַיִם מוֹדִיעִים אוֹתוֹ בְּעוֹלָם. הַכְּרוֹזִים שְׂבִים וְסוֹתְמִים פְּתָחִים. לֹא עוֹלָה [לְהַסְתַּמֵּן] רוּחַ

כָּרְ אֲנוּן מִמְּנֵן דְּעֵלְמָא דְּאִתְמַנּוּן לְשֵׁלֹטָא מִהֶכָּא נְפִיק דִּינְהוּן לְשֵׁלֹטָא מִגּוֹ הַהוּא רוּחָא דְּאִתְרָשִׁים בְּתַלַּת אֲתוּוֹן. וּמִהֶכָּא מַעֲבְרִין קִיּוּמֵיהוּ מֵעֵלְמָא וְאִתְדַנּוּ בְּהַאי נוֹרָא דְּנִגִּיד וְנְפִיק. כּוֹלָא אֲתַמְסָר בְּהַאי הִיכְלָא. בְּגִין דְּאִתְרָשִׁימוּ בְּתַלַּת (ד"א תלת) אֲתוּוֹן הֶכָּא הַאי רוּחָא אֲתַכְּלִיל בְּהוּ. הַהִיא חִיּוּתָא אֲפִיק חִיַּלִּין וּמְשַׁרְרִין דְּלִית לְהוּן חוּשְׁבָּנָא.

כָּרְ דִּינֵין דְּעֵלְמָא מִהַאי הִיכְלָא נְפִיקִי הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ. בַּר תַּלַּת בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי. דְּלֹא אִתְיִיב רְשׁוֹ בְּאִתְרָא דָּא. דְּהָא בְּהַהוּא נֶהָר עֲלָאָה דְּכָל נְהוּרִין נִגְדִין מִנִּיהּ קִיּוּמָא מְלָה. בְּאִמְצַעִיתָא (ד' טו טו ע"א) דְּהִיכְלָא דָּא הוּא אֲתַר מִתְקַנָּא לְקַבֵּל רוּחָא דְּלְעִילָא כְּגוֹ רוּחָא דָּא וְדָא סְלָקָא בְּהוּ.

תְּרִין עֶשֶׂר פְּתָחִין אֲנוּן לְהִיכְלָא דָּא. בְּכָל פְּתָחָא וּפְתָחָא כָּל אֲנוּן סְרַכִּין וּמִמְּנֵן דְּאֲנוּן מְכַרְזִי לְאוֹדְעָא לְתַתָּא כָּל אֲנוּן דִּינִין דְּזַמִּינִין לְנַחְתָּא לְתַתָּא. כְּמָה דָּאֵת אֲמַר, (דְּנִיאל ד) קְרָא בְּחִיל וְכֵן אֲמַר גּוֹדוּ אֵילָנָא וְגו'.

וּבְגוֹ כְּרוֹזֵי אֵלִין נְטִלֵי מְלָה כָּל מְרִיהוּן דִּגְדַּפִּין עַד דְּאוֹדְעֵי מְלָה לְרַקִּיעַ דְּחַמָּה. וּמִתְּמִן כַּד נְפִיק שְׁמֵשׁא נְפִיק מְלָה וְאִתְשַׁטְיָא בְּעֵלְמָא עַד דְּמִטֵּי לְהַהוּא חִיּוּיָא דְּרַקִּיעָא דְּכָל כְּכַבֵּי דְּרַקִּיעָא גְּלִידוּ בֵּיהּ דְּאִיהוּ בְּאִמְצַעִיתָא דְּרַקִּיעָא.

וְשְׁמַעִין מְלָה וְנִקְטִין לָהּ אֲנוּן סְרַכִּין דְּתַחוֹת (שְׁמַיָּא) (ד"א שְׁמַשׁא) וְאֲנוּן דְּמִמְּנֵן עַל הַהוּא חִיּוּיָא וּמִתְּמִן אֲתַפְשֵׁט לְעֵלְמָא. וְאִפִּילוּ רוּחִין וְשָׂדִין וְאִפִּילוּ עוֹפֵי שְׁמַיָּא מוֹדְעֵי לִיהּ בְּעֵלְמָא. כְּרוֹזִין תְּבִין וְסַתְמִין פְּתָחִין. לֹא סְלָקָא (לְאִסְתַּלְקָא) רוּחָא כְּרוּחָא עַד דְּכֻלְהוּ רוּחִין תַּתָּאי כְּלָהוּ חַד בְּהַדִּי (רוּחָא כְּתִיר) הַאי רוּחָא

וְכִלְהוּ אֶתְפְּלִילָן וְעָאֲלִין דָּא בְדָא עַד
דְּאִתְעֵבִיד כִּלְא חַד.

בַּר נָשׁ פִּד אִיהוּ בְבֵי מְרַעִיָּה הֲכָא אֲתִדֵּן הֵן
לְחַיִּים הֵן לְמָוֹת. חַיִּין תְּלִיין לְעִילָא אִי
אֲתִדֵּן הֲכָא לְחַיִּים יְהִי חַיִּין מְלַעִילָא וְאִי לָא,
לָא יְהִיבִין. זַפְּאָה חוֹלְקִיָּה מָאן דְּאִתְדַבֵּק
בְּמֵאֲרִיָּה וְעָאֲל וְנָפִיק. הֲכָא קִידָה בְּאַנְפִּין
בְּאַרְעָא לְאַתְגַּבְרָא עַל דִּינָא. עַל הַאי הֵיכְלָא
אֲתַמֵּר (דְּבָרִים ל"ב) אֵל אֱמוּנָה וְאִין עוֹל וְגו' :

הֵיכְלָא חֲמִישָׁאָה. הֵיכְלָא דָּא הֵיכְלָא דְבִרְקָא
זְהִיר. דְּאִיהוּ רוּחָא דְמִזְהִיר נְהִיר
לְאַנּוּן תַּתְּאִי. רוּחָא דָּא אִיהוּ כְּלִיל וּפְתַח
וְסָגִיר נְהִיר וְנַעֲיִץ לְכָל סְטָרִין. מְנַצֵּיצוּ דָּא
נְהִיר חַד נְהוּרָא כְּעִין אַרְגוֹנוּנָא. נְהוּרָא דָּא
כְּלִיל כֹּל (ר"א כ"ל) גְּוּוּנִין דְנְהָרִין. נְהוּרָא חַוּוּר
וְאוּכְם סוּמְק וּוְרוּק. אֲתְפְּלִילָן אֲלִין בְּאֲלִין.
אֲתַרְקִים חַוּוּר בְּסוּמְק. אוּכְם בְּוּרוּק. לְבַתֵּר
חַוּוּר בְּאוּכְם וְאִתְעֵבִיד חַד חִוּוּתָא מְרַקְמָא
וְאִתְפְּלִיל בְּהַ זְרוּק וְסוּמְק. דִּיוּקְנָהָא כְּדִיוּקְנָא
דְּבַר נָשׁ דְּכְלִיל כֹּל דִּיוּקְנִין.

מִינָה נִפְקוּ אַרְבַּע סְמְכִין דְּאַנּוּן חִוּוּן רַבְרָבִין
עַל אֲלִין דְלִתְפָּא. חַד אֲקָרִי אוּפִן
דְּאִיהוּ תְרִין. בְּגִין דְכַד אֲתַחֲזִי הַאי אֲתַנְהִיר
אַחֲרָא בְּגוּוִיָּה. דְּבִיק דָּא בְדָא. עָאֲל דָּא בְדָא.
לְבַתֵּר עָאֲל אַחֲרָא דָּא בְדָא וְאַתְחַזּוּן אַרְבַּע
רִישִׁין לְאַרְבַּע סְטָרִין דְעֵלְמָא וְכִלְהוּ חַד
גּוּפָא. וְאֲלִין אַנּוּן דְכְתִיב בְּהוּ (יחזקאל א) כַּאֲשֶׁר
יְהִיָּה הָאוּפִן בְּתוֹף הָאוּפִן, וְכִלְהוּ אֲלִין
קְשִׁירִין דָּא בְדָא. כְּחִיזוּ (ג"א דחיוון) דְחִוּוּן עֵלְאִין
דְלָא מִתְפָּרְשֵׁן לְעֵלְמִין. הַאי חִוּוּתָא דְאַרְבַּע
גְּוּוּנִין מְרַקְמֵן אַחֲדוּן אֲלִין בְּאֲלִין לְאַרְבַּע
זֶה בְּזֶה, כְּמֵרָאָה חִוּוּת הַעֲלִיוֹנוֹת שְׁלֵא נִפְרְדוֹת לְעוֹלָמִים. חִתְיָה הַזֶּה שֶׁל אַרְבַּעַת גְּוּוּנִים מְרַקְמִים

בְּרוּחַ עַד שְׁכַל הַרוּחוֹת
הַתַּחְתּוֹנוֹת כִּלְם אַחַד יַחַד עִם
(הַרִיחַ אַחֲרָי) הַרִיחַ הַזֶּה, וְכִלְם
נְכִלְלִים וְנִכְנָסִים זֶה בְּזֶה עַד
שֶׁנַּעֲשֶׂה הַכֹּל אַחַד.

כְּשֶׁבֶן אָדָם נִמְצָא בְּבֵית חֲלִיו,
כְּאֵן נְדוּן הֵן לְחַיִּים הֵן לְמָוֹת.
חַיִּים תְּלִוּיִם לְמַעְלָה. אִם נְדוּן
כְּאֵן לְחַיִּים - נוֹתְנִים חַיִּים
מְלַמְעָלָה. וְאִם לָא - אִז לָא
נוֹתְנִים. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל מִי
שֶׁנִּדְבַּק בְּרַבּוֹנוּ וְנִכְנָס וְיוֹצֵא. כְּאֵן
קִידָה עַל אִפִּים בְּאַרְץ לְהַתְגַּבֵּר
עַל הַדִּין. עַל הַהֵיכָל הַזֶּה נֶאֱמַר
(דְּבָרִים ל"ב) אֵל אֱמוּנָה וְאִין עוֹל

וְגו'.

הֵיכְלָ חֲמִישִׁי. הֵיכָל זֶה הֵיכָל
הַבְּרָק שְׁזוּהֵר, שֶׁהוּא רוּחַ
שְׁמִזְהִיר וּמֵאִיר לְאוֹתָם
הַתַּחְתּוֹנִים. רוּחַ זֶה הִיא כְּלִילָה
וּפּוֹתַחַת וְסוּגְרָת, מֵאִירָה וְנוֹצֵצַת
לְכָל הַצְּדִידִים. מְנַצֵּנוּץ זֶה מֵאִיר
אוֹר אַחַד כְּעִין הָאַרְגָּמָן. הָאוֹר
הַזֶּה כּוֹלֵל כֹּל (כֹּל) הַגְּוּוּנִים
שְׁמֵאִירִים. אוֹר לְבָן וְשׁוֹר, אָדָם
וְיֶרֶק. נְכִלְלִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה. נֶרְקָם
לְבָן בְּאָדָם, שׁוֹר בְּיֶרֶק. אַחַר כֵּן
לְבָן בְּשׁוֹר. וְנַעֲשִׂית חִתְיָה אַחַת
מְרַקְמָת, וְנִכְלָל בְּהַ זְרוּק וְאָדָם.
דְּמוּתָהּ כְּדְמוּת אָדָם שְׁכוּלָל כֹּל
הַדְּמִיוֹת.

כְּמִנָּה יֵצְאוּ אַרְבַּעַת עֲמוּדִים
שֶׁהֵם חִוּוּת גְּדוּלוֹת עַל אֵלֶּה
שְׁלִמְטָה. אַחַד נִקְרָא אוּפִן שֶׁהוּא
שְׁנַיִם. מְשׁוּם שֶׁשְׁנַרְבָּאָה זֶה,
מֵאִיר אַחַר בְּתוֹכוֹ. דְּבוּק זֶה בְּזֶה.
נִכְנָס זֶה בְּזֶה. אַחַר כֵּן נִכְנָס אַחַר
זֶה בְּזֶה, וְנִרְאִים אַרְבַּעַת רֵאשִׁים
לְאַרְבַּעַת רוּחוֹת הָעוֹלָם, וְכִלְם
גּוּף אַחַד. וְאֵלֶּה הֵם שְׁכָתוּב בְּהֵם
(יחזקאל א) כַּאֲשֶׁר יְהִיָּה הָאוּפִן
בְּתוֹף הָאוּפִן. וְכָל אֵלֶּה קְשׁוּרִים
זֶה בְּזֶה, כְּמֵרָאָה חִוּוּת הַעֲלִיוֹנוֹת שְׁלֵא נִפְרְדוֹת לְעוֹלָמִים. חִתְיָה הַזֶּה שֶׁל אַרְבַּעַת גְּוּוּנִים מְרַקְמִים

אחוזים אלה באלה לארבעה רוחות. מכאן שכשנוסעת החיה הזו, היא נוסעת לשני רוחות.

הרוח הזו של הברק נכללת בשתי רוחות. רוח זו של הברק מוציאה חיה אחת וכל אותם האורות. רוח אחרת מאירה ממנה, שנקראת רוח מלהטת, מאירים ממנה שני אורות שהם ארבעה. והאורות הללו מתהפכים בגונים. וכאן הוא (בראשית א) להט החרב המתהפכת. אלו אותם מאורות שמהפכים שנינות החרב, [ואלה חוקים] ואלה עומדים על ההיכל שלמטה, משום שלהט החרב הזאת עומדת על אותם שבעים אורות של בית הדין. מכאן, כל אותם דינים שדינים דין, חרב תלויה על ראשם מלמעלה.

להט החרב הזו של אלה הם אותם אורות שלצד שמאל הוציאו חיה אחת אחרת שעומדת על ארבע שלא עומדים בקימם, שנים מימין ושנים משמאל. בשרוח החיה הזו נכנסת באלה, נוצץ מהם שני ניצוצות לוחטים, ויוצאים מההיכל הזה החוצה ומתהפכים תמיד. הניצוצות הללו לוחטים. לפעמים נקבות לפעמים זכרים. לפעמים רוחות ולפעמים מלאכים קדושים.

מה הטעם? משום שכשנכללת החיה הזו בחיה הראשונה, מתוך החזק שנכללים זה בזה יוצא ניצוץ אחד לזהט תמיד שלא דועף לעולמים, ושט והולך אחריהם של אותם שני ניצוצות.

ועכשו הם זכרים ועושים שליחות בעולם. ועד שלא מסיימים, מתדעכים [וא], והניצוץ הזה מכה בהם ומאיר להם, ומתחדשים כמקדם, והם נקבות, והולכות ומשוטטות. וטרם

סטרין. מהכא פד נטלא חיותא דא נטלא לתרין סטרין.

האי רוחא דברקא אתפליל בתרין רוחין. רוחא דא דברקא אפיק חד חיותא וכל אנון נהורין. רוחא אחרא אתנהיר מגיה דאקרי רוחא מלהטא נהרין מגיה תרין נהורין דאנון ארבע. ואלין נהורין מתהפכין בגוונין. והכא איהו (בראשית ג) להט החרב המתהפכת. אלין אנון נהורין דמתהפכין שנגא דחרפא (ואלין גליו) ואלין קיימי על היכלא דלתתא. בגין דהאי להט החרב קיימא על אנון שבעין נהורין דבי דינא. מהכא כל אנון דינין דדייני דינא חרפא תלייא על רישיהו מלעילא.

האי להט החרב דאלין אנון נהורין דלסטר שמאלא אפיקו חד חיותא אחרא דקיימא על ארבע דלא קיימי בקיומיהו תרי מימינא ותרי משמאלא. פד רוחא דחיותא האי עאל באלין. נציץ מנייהו תרי ניצוצין מלהטן. ונפקי מהאי היכלא לבר ומתהפכי תדיר. אלין ניצוצין מלהטן לזמנין נוקבי לזמנין גוברי לזמנין רוחין לזמנין עירין קדישין.

מאי טעמא בגין דכד אתפליל האי חיותא בחיותא קדמאה, מגו תקיפו דאתפלילן דא בדא, נפקא חד ניצוצא מלהטא תדיר דלא אתדעף לעלמין, ושאטא ואזלא אבתרייהו דאינון תרין ניצוצין.

והשתא אינון גוברין ועבדין שליחותא בעלמא, ועד לא מסיימי מתדעכי (פריז) וההוא ניצוצא בטש בהו (דף מד ע"ב) ונהיר

הזה מכה בהם ומאיר להם, ומתחדשים כמקדם, והם נקבות, והולכות ומשוטטות. וטרם

שְׁמִסִּימוֹת הֵן דוֹעֲכוֹת. וְנִיצוּץ זֶה מִפֶּה בָּהֶם וּמֵאִיר לָהֶם וְחֻזְרִים כְּמִקְדָם, מִשׁוֹם שְׁאוֹתוֹ נִיצוּץ כְּלוּל מֵהֶכַל, כְּלוּל מֵאַרְבַּעַת גּוֹנִים, וְלִכְּן הֵם מִתְּהַפְּכִים לְכָל הַגּוֹנִים הַלְלוּ. רוּחַ זֶה נִכְלָל בְּרוּחַ אַחֵר, כְּמוֹ שְׁאַמְרָנוּ, וְנִרְאִים שְׁנַיִם כְּאַחַד, וְלֹא כְּאַחֲרִים הָרֵאשׁוֹנִים

שְׁכַשְׁנִכְלָלִים זֶה בְּזֶה לֹא נִרְאִים פֶּרֶט לְאַחַד. וְכֵאֵן נִרְאִים שְׁנַיִם, וְעוֹמְדִים בְּחִיבוֹת כְּלוּלִים מִכָּל הַתַּחְתּוֹנִים. וְאִף עַל גַּב שְׁהֵם שְׁנַיִם, הֵם אַחַד. כְּאֶשֶׁר מִתְּפַשֵּׁט [פֶּרֶט כְּשֶׁהִתְפַּשְׁטוּ] רוּחַ בְּרוּחַ וְנִרְאִים בְּחִיבוֹת כְּלוּלִים מִכָּל הַתַּחְתּוֹנִים, וְזֶהוּ [וְהוּ] סוּד שְׁפָתוֹב (שִׁיר ד) שְׁנַיִ שְׁדִיף כְּשֶׁנִּי עֶפְרַיִם תְּאוּמִי צְבִיָּה הָרַעִים בְּשׁוֹשְׁנִים.

וְכַשְׁנִי רוּחוֹת מִתְּפַשְׁטִים זֶה בְּזֶה בְּחִיבוֹת, אִז חוֹזֵר הֵיכַל זֶה וְנִקְרָא הֵיכַל אֶהְבֶּה, הֵיכַל הָאֶהְבֶּה. הֵיכַל זֶה עוֹמֵד תָּמִיד בְּקִיּוּמוֹ, וְנִגְנָז בְּסוּד הַסּוּדוֹת לְמִי שְׁצָרִיף לְהַתְּדַבֵּק בוֹ. וְכֵאֵן פְּתוּב (שֵׁם ז) אֶתֵּן אֶת דְּדִי לָךְ. אַחֵר כָּף, כְּאֶשֶׁר מֵאִירִים שְׁנַיִ רוּחוֹת שְׁהֵם אַחַד, יוֹצְאִים כְּמָה צְבָאוֹת לְכְּמָה רוּחוֹת, אֲלֵפִים וְרִבְבוֹת שְׁאִין לָהֶם שְׁעוֹר. מֵהֶם נִקְרָאִים דְּיִדְאִים, מֵהֶם גְּפָנִים, מֵהֶם רְמוֹנִים, עַד שְׁמִגְיָעִים כְּמָה צְבָאוֹת הַחוּצָה עַד אוֹתוֹ כּוֹכַב שְׁנִקְרָא נִגְה. וְכֵלֶם בְּחִיבוֹת שְׁלֹא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים. וְכֵאֵן פְּתוּב (שֵׁם ח) אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ. כֵּאֵן [כְּתוּב] הַשְּׁתַחֲוֹאָה וּפְרִישַׁת יָדַיִם לְהַתְּדַבֵּק בְּאַהֲבַת רְבוּנוֹ.

הֵיכַל שְׁשִׁי. כֵּאֵן הוּא רוּחַ שְׁנִקְרָא חו"ט הַשְּׁנִי, סוּד הַפְּתוּב (שֵׁם ד) כְּחוּט הַשְּׁנִי שְׁפָתוֹתֶיךָ. הֵהֵיכַל הַזֶּה [הֵיכַל שְׁנִקְרָא] נִקְרָא הֵיכַל הַרְצוּן.

לוֹן וְאַתְחַדְשׁוֹן כְּמִלְקַדְמִין וְאִינוֹן נוֹקְבִי וְאִזְלִי וְשְׁאֲטָן וְעַד לֹא מְסִימִי מִתְּדַעְבִּי. וְהֵאִי נִיצוּצָא כְּטַשׁ בְּהוּ וְנִהִיר לוֹן וְאַתְהִדְרָן כְּמִלְקַדְמִין, בְּגִין דְּהֵהוּא נִיצוּצָא כְּלִיל מִכְּלָא כְּלִיל מֵאַרְבַּע גּוֹנוֹנִין וּבְגִין דָּא אִינוֹן מִתְּהַפְּכִין לְכָל הַנִּי גּוֹנִי.

רוּחָא דָּא אֶתְפְּלִיל בְּרוּחָא אַחְרָא כְּדִקְאֻמְרָן וְאַתְחַזוֹן תְּרִין פְּחָדָא, וְלֹא כְּאַחְרָנִין קְדָמָאִין דְּכַד אֶתְפְּלִיל דָּא בְּדָא לֹא אֶתְחַזִּי בְּר חָד. וְהֵכָא אֶתְחַזוֹן תְּרִין וְקִימִי בְּחִיבוֹתָא כְּלִילָן מִכְּלָהוּ תַּתָּאי, וְאִף עַל גַּב דְּאִנוֹן תְּרִין אִנוֹן חָד. כְּד אֶתְפַּשֵּׁט (נ"א כִּר דְּאֶתְפַּשְׁטוּ) רוּחָא בְּרוּחָא וְאַתְחַזוֹן בְּחִיבוֹתָא כְּלִילָן מִכְּלָהוּ תַּתָּאי, וְדָא (ד"א דָּא) הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) שְׁנַיִ שְׁדִיף כְּשֶׁנִּי עֶפְרַיִם תְּאוּמִי צְבִיָּה הָרוּעִים בְּשׁוֹשְׁנִים.

וְכַד תְּרִין רוּחִין מִתְּפַשְׁטָן דָּא בְּדָא בְּחִיבוֹתָא כְּדִין אֶתְהִדְרַר הֵאִי הֵיכְלָא וְאִקְרִי הֵיכַל אֶהְבֶּה הֵיכְלָא דְרַחֲמִימוֹתָא, הֵיכְלָא דָּא קָאִים תְּדִיר בְּקִיּוּמִיהָ, אֶתְגַּנְיז בְּרְזָא דְרְזִין לְמֵאֵן דְּאֶצְטְרִיף לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיה. וְהֵכָא פְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) אֶתֵּן אֶת דְּוִדִי לָךְ. לְבַתָּר כְּד נִהֲרִין תְּרִין רוּחִין דְּאִנוֹן חָד נִפְקִי כְּמָה חִיילִין לְכְּמָה סְטְרִין אֲלֵפִין וְרִבּוּוֹן דְּלִית לוֹן שְׁיַעוֹרָא, מְנַהוֹן אִקְרוּן דְּיִדְאִים. מְנַהוֹן גְּפָנִים. מְנַהוֹן רְמוֹנִים. עַד דְּמָטוּ כְּמָה חִיילִין לְבַר עַד הֵהוּא כְּכָבֵא דְאִקְרִי נִגְה וְכֵלָהוּ בְּחִיבוֹ דְּלֹא מִתְּפַרְשִׁין לְעֵלְמִין, בְּהֵכָא כְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ. הֵכָא (ד"א כְּתִיב) הַשְּׁתַחֲוֹאָה וּפְרִישׁוֹ דְּיָדִין לְאַתְדַּבְּקָא בְּרַחֲמִימו דְּמֵאֲרִיהָ:

הֵיכְלָא שְׁתִּיתָאָה הֵכָא הוּא רוּחָא דְאִקְרִי חו"ט הַשְּׁנִי, רְזָא דְכְּתִיב, (שִׁיר

כאן רוח שהיא רצון שכל הרוחות התחתונות הללו רצים אחריה להדבק בה בנשיקה באהבה.

רוח זה נכלל בשש, ועומד בשש. נכלל בשש שלמטה יחד עמו, ועומד בשש עליונים. ולכן רוח זה מוציא שנים עשר אורות כלולים כלם מלמטה ומלמעלה. שנים עשר האורות הללו הם שמחים לעלות למעלה ולקבל כל אלו שלמטה.

היכל זה שהוא רצון, רצון הכל, מי שקושר קשרים ומעלה אותם לכאן, זהו שמפיק רצון מה' בחביבות. בתוך ההיכל הזה נאסף משה באהבה, שנושק נשיקות אהבה. זהו ההיכל של משה. רוח זה רוח האהבה. הרוח של היחוד שממשיך אהבה לכל הצדדים.

ואותם שנים עשר אורות עולים ולוחטים. מהנצנוץ שלהם יוצאות ארבע חיות קדושות אוהבי האהבה. אלה נקראים חיות גדולות להתחבר אותם קטנות להפיל בהם, שפתיב (תהלים קד) חיות קטנות עם גדולות.

אלו אחרות זו בזו לארבעה צדדים, כמו אגוז שמחבר לארבעה צדדים, ולכן נקרא היכל זה גנת אגוז, שפתיב (שיר ו) אל גנת אגוז ירדתי. מה זה אל גנת אגוז? משום גנת אגוז ירדתי, שהוא היכל האהבה להתדבק זכר בנקבה.

אלה הארבע נפרדים לשנים עשר, שלש שלש לכל צד. כל אותם תחתונים כלולים בהם. ובהם קמים רוחות עם רוחות, אורות עם אורות. כלם אלה עם אלה עד שנעשים אחד. ואז רוח זה שכלול מכלם עולה להתעטר

השירים ד) פחות השני שפתיב, האי היכלא (היכלא דאקרי) אקרי היכל הרצון, הקא רוחא דאיהו רעוא דכל הני רוחין תתאין רהטיין אבתריה לאתדבקה ביה בנשיקה ברחימותא. האי רוחא אתפליל בשית. וקיימא בשית. אתפליל בשית דלתתא בהדיה. וקיימא בשית עלאין. ובגין כן האי רוחא אפיק תריסר נהורין פליין בלהו מתתא ומלעילא, הני תריסר נהורין אנון חדאן לסלקא לעילא ולקבלא כל אנון דלתתא.

היכלא דא דאיהו רצון רעוא דכלא, מאן דקשר קשרין, וסליק לון הקא, דא הוא דאפיק רצון מני בחביבותא. בגו היכלא דא אתפניש משה ברחימו דנשיק נשיקי רחימותא. האי הוא היכלא דמשה. רוחא דא רוחא דרחימותא, רוחא דיחודא דאמשיך רחימו לכל סטריין.

ואנון (ר"א אנון) תריסר נהורין סלקין ולהטיין. מנציצו דלהון נפקי ארבע חיוון קדישין רחימי דאהבה, אלין אקרון חיות גדולות לאתחברא אנון זוטי לאתפללא בהו, דכתיב, (תהלים קד) חיות קטנות עם גדולות.

אלין אחידן דא בדא לארבע סטריין, פאגווא דמתחברא לארבע סטריין, ובגין כן אקרי היכלא דא, גנת אגוז דכתיב, (שיר השירים ו) אל גנת אגוז ירדתי, מאי אל גנת אגוז, בגיניה דגנת אגוז ירדתי דאיהו היכלא דרחימו לאתדבקה דכורא בנוקבא.

אלין ארבע מתפרשן לתריסר, תלת תלת לכל סטר. כל אנון תתאי כליין בהו. ובהו קיימין רוחין ברוחין נהורין בנהורין, בלהו אלין באלין עד דאתעבידו חד. וכדין האי רוחא דכליל מפלהו סלקא לאתעטרא

(נ"א לאתקרא) ברוחא דלעילא ההוא דאקרי שמי"ם וזמין ליה לאתחברא בהדיה, בין דאתקשרו כלהו דלתתא בהדיה אמר (שיר השירים א) ישקני מנשיקות פיהו, וכדין איהו חדוה לאתקשרא רוחא ברוחא ולאשתלמא דא בדא, פדין איהו שלימו בחבורא חדא.

בין דהאי רוחא אתחבר בהדיה ואשתלים דא בדא ואתנהירו דא בדא בכל שלימו כדקא חזי בהאי רעותא דצלי בר נש זכאה דסליק כולא כדקא חזי, (דף מה ע"א) עד ההוא אתר לחברא רחמו דא בדא, פדין (ר"א שמיא אתחבר ברוחא דא ברחמו בשלימו באנהרותא מתדבקן דא בדא, פדיו) פל אנון היכלין וכל אנון רוחין דאתפלילו בהאי כל חד וחד מאנון רוחין והיכלין דאנון בכללא דשמים פל חד וחד נטיל ההוא היכלא וההוא רוחא (פאתר) דאתחזי ליה לאתחברא בהדיה ולאשתלמא בהדיה פדקא יאות.

(ר"א בגין דההוא רוחא שתיקתא דאקרי שמים דאיהו רוחא קדישא לעילא נטיל היכלא דא רוחא דא דאקרי רצון סליק לון לנבייהו בההוא יחודא. והכי אתחברן רצון לאתנשקא) (בן צ"ל הרש"ב) (נ"א בגין דההוא רוחא שתיקתא דאקרי רצון סליק לון לנבייהו בההוא יחודא והכי אתחברן שמים דאיהו רוחא קדישא לעילא נטיל היכלא דא רוחא דא דאקרי רצון לאתנשקא) דא בדא. לאתחברא דא בדא לאשתלמא דא בדא. ורזא דא (בראשית כט) וישק יעקב לרחל וגו'.

אברהם דאיהו ימינא לעילא נטיל (ר"א ל"ג היכלא דקאמרן) (היכל אהבה) רוחא דאקרי אהב"ה לאתקשרא דא בדא לאתחברא דא בדא למהוי חד וסימנין (בראשית יב) הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את. ושפירו דאתתא באנון שדים.

יצחק דאיהו שמאלא נטיל ההוא היכלא (פקודי רנ"א א דבי דינא דכל דינין מתערין מתמן רוחא דאקרי

[להתעורר] ברוח של מעלה, אותו שנקרא שמים, ומזמין אותו להתחבר עמו. בין שנקשרו כלם שלמטה יחד עמו, אמר (שם א) ישקני מנשיקות פיהו. ואז החדוה היא להתקשר רוח ברוח ולהשתלם זה בזה, ואז היא השלמות בחבור אחד.

בין שרוח זה מתחבר עמו ונשלמו זה בזה ומאירים זה בזה בכל השלמות פראוי ברצון זה שמתפלל בן אדם צדיק שמעלה הפל פראוי עד אותו מקום לחבר אהבה זה בזה, אז [שמים מתחבר ברוח זה באהבה בשלמות באהרה מתדבקים זה בזה, ואז] כל אותם היכלות וכל אותם רוחות שנקללו בזה, פל אחד ואחד מאותם רוחות והיכלות שהם בכלל של שמים, פל אחד ואחד נוטל אותו היכל ואותו רוח שראוי לו להתחבר עמו ולהשתלם עמו פראוי.

[משום שהרוח הששי הוה שנקרא שמים רוח קדוש למעלה, נוטל היכל זה, הרוח הוה שנקרא רצון מעלה אותם אליהם באותו יחוד, וכך מתחברים רצון להתנשק] [נ"א משום שאותו רוח ששי שנקרא רצון מעלה אותם אליהם באותו יחוד, וכך מתחברים שמים, שהוא רוח קדוש למעלה, נוטל היכל זה רוח זה שנקרא רצון להתנשק] זה בזה, להתחבר זה בזה, להשתלם זה בזה. וזה סוד (בראשית כט) וישק יעקב לרחל וגו'.

אברהם שהוא ימין למעלה נוטל [ההיכל שאמרנו] [היכל אהבה] רוח שנקרא אהב"ה להתקשר זה בזה, להתחבר זה בזה להיות אחד, וסימן לדבר - (שם יב) הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את. ויפי של האשה באותם שדים.

יצחק שהוא שמאל, נוטל אותו היכל [של בית דין שכל הדינים מתעוררים משם הרוח שנקראת זכות להתחבר זה בזה ולהשתלם זה בזה להיות הכל אחד פראוי. שאר